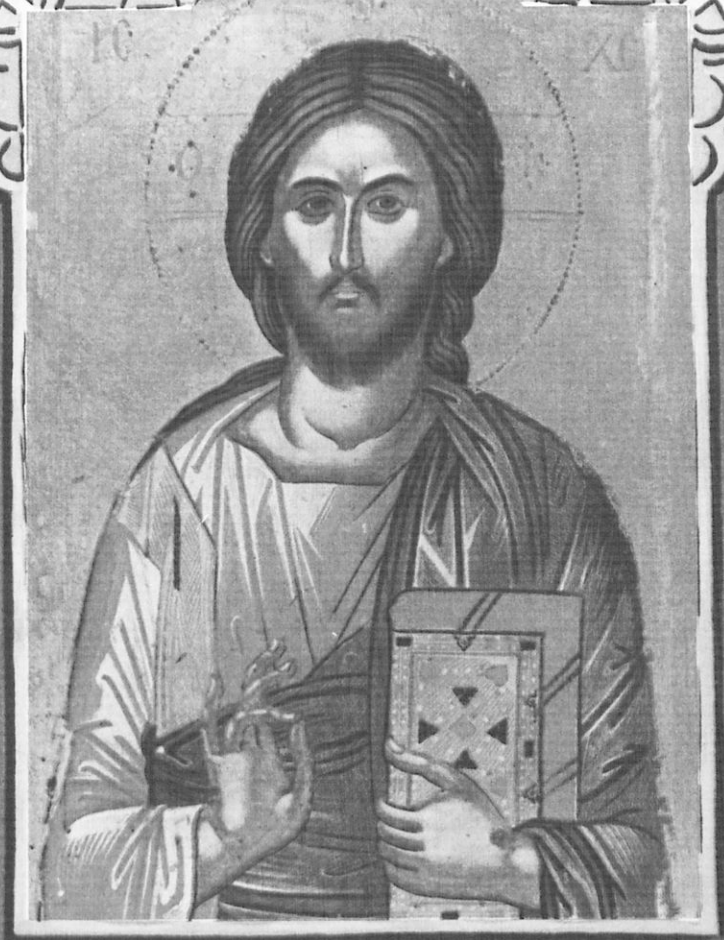

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ, Δ.Θ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΣΦΕΡΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1975

Ηλεκτρονική έκδοση από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στά μαθήματα της φετινής τάξεως θα ασχοληθούμε με τη διδασκαλία του Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τό περιεχόμενο τῆς θείας διδαχῆς εἶναι ἀποτυπωμένο στίς θαυμάσιες Παραβολές καί στήν ὑπέροχη ἐπὶ τοῦ Ὅρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου μας. Τὰ διάφορα μαθήματα θά μᾶς μεταφέρουν νοερά στοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου ὁ Κύριος ἐζῆσε καί δίδαξε, στίς πλαγιές τῶν βουνῶν, στὰ ἀκρογιάλια τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, στίς πλατείες καί στίς συναγωγές τῶν χωριῶν καί τῶν πόλεων. Ἔτσι θά μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νά γίνουμε καί ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι ἀκροατές τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀκριβῶς οἱ Ἀπόστολοι καί ὁ κόσμος πού ἄκουγαν μέ προσοχή τὸ θεῖο Διδάσκαλο. Τὸν ρωτοῦσαν μέ μεγάλη διάθεση καί ἀπόφαση νά μεταφέρουν τὰ σωτηριώδη διδάγματα Του στήν καθημερινή τους ζωὴ.

Αὐτὴ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου θά παρακολουθήσουμε καί ἐμεῖς στὰ μαθήματα τοῦ πρώτου τετραμήνου. Γιὰ νά ἀνακαλύψουμε τὴν ἀνεπανάληπτη ἀξία πού ἔχει ἡ διδαχὴ τοῦ Κυρίου πρέπει νά ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας μερικές βασικὲς καί ἀπαραίτητες ἀλήθειες.

1. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι ἓνας Διδάσκαλος, ὅπως συνήθως γίνονται οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Μεσσίας καί Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Εἶναι τὸ δεῦτερο Πρόσωπό τῆς Παναγίας Τριάδος πού καταδέχτηκε «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθῆναι ἐκ τῆς Ἁγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσας» (Ἀπὸ τὴ Λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας μας). Ὁ Κύριος ἐγίνε ἀνθρώπος καί ἔνωσε στὸν ἑαυτὸ Του τὴ θεία Φύση μὲ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα. Σ' αὐτὴ τὴν ἔνωση βρίσκεται ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Δηλαδή ὁ ἀνθρώπος γίνεται σωστός καί ἀληθινός, ὅταν ἔνωθῃ κατὰ χάριν καί κοινωνήσῃ μὲ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καί ὁ Κύριος μᾶς καλεῖ κοντά Του. Γιὰ νά κοινωνήσουμε στὴ θεία Ζωὴ Του καὶ ἔτσι νά σωθοῦμε.

2. 'Από αὐτὰ τὰ λίγα καταλαβαίνομε ὅτι ὁ Κύριος μὲ τὴ διδασκαλίαν Του δὲν μᾶς προσφέρει μόνο μερικὲς ὥραιες ἀλήθειες καὶ ἠθικὰ διδάγματα. Τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου εἶναι λόγος σωτηρίας. Δηλαδὴ μὲ τὸ λόγο Του ὁ Χριστὸς μᾶς προσφέρει τὸν ἴδιο τὸν 'Εαυτό Του. Γι' αὐτὸ μᾶς λέγει: «... ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον... καὶ μετὰ θένθηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» ('Ιω. ε' 24). 'Ο λόγος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ζωὴ μας. Καὶ δὲν μπορούμε νὰ ζοῦμε ἀληθινὰ χωρὶς νὰ τρεφώμαστε μὲ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου. "Ας θυμηθοῦμε τὴν ἀπάντηση τοῦ Κυρίου στὸ σατανά: «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ» (Ματθ' δ' 4).

3. 'Ο λόγος τοῦ Κυρίου δὲν ἀπευθύνεται μόνο στὸς ὀρισμένους ἀνθρώπους, ἀλλὰ σ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, ποῦ ὁ Κύριος μὲ τὴ Σάρκωσή Του ἔνωσε μὲ τὸ Θεό. Εἶναι τὸ μυστήριον τῆς 'Εκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ νέα οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, ὅπου ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφωμένοι στὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου. 'Η διδασκαλία λοιπὸν τοῦ Χριστοῦ ἔχει παραδοθῇ στὴν 'Εκκλησίαν Του, γιατί ἐδῶ μέσα οἱ ἄνθρωποι ἐνώνονται μὲ τὸ Χριστὸ καὶ τὸ Θεό. 'Επομένως ἀντλοῦν τὴ σωτηρίαν, ποῦ ὁ Χριστὸς μᾶς προσφέρει ἀπὸ τὸ θεῖο λόγο Του.

Γιὰ νὰ ἀκούσωμε λοιπὸν καὶ ἐμεῖς σήμερον τὴ διδαχὴν τοῦ Κυρίου πρέπει νὰ εἴμαστε ἐνωσματοῦμενοι στὴν 'Εκκλησίαν. Καὶ εἴμαστε μέλη τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ βαπτισθήκαμε «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος».

4. Πρέπει λοιπὸν νὰ βρεθοῦμε στὸ χωρὸ τῆς 'Εκκλησίας γιὰ νὰ ἀκούσωμε σωστὰ καὶ ἀληθινὰ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου. Θὰ πρέπει νὰ παρακολουθήσωμε τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ, ὅπως Τὸν προσφέρει καὶ Τὸν ζῇ ἡ 'Εκκλησία στὴ ζωὴ Τῆς, ποῦ εἶναι ἡ λειτουργικὴ καὶ λατρευτικὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Χριστό. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος φανερῶνει τὸν λόγο Του, τὸ Εὐαγγέλιον μέσα στὴ λειτουργίαν τῆς 'Εκκλησίας μας καὶ Τὸν ὁλοκληρώνει, ὅταν μᾶς καλῇ νὰ τροφοδοτήσωμε τὸν ἑαυτὸν μας μὲ τὴ Ζωὴν Του, καὶ νὰ κοινωνήσωμε στὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα Του.

"Εξ ἀπὸ αὐτὴ τὴν κοινωνίαν δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ. 'Η 'Εκκλησία μας ζῇ μὲ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου, γι' αὐτὸ καὶ ἔχει τοποθετημένο τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον πάνω στὴν Ἀγίαν Τράπεζαν. Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς, ποῦ Τὸν προσκυνᾷμε, ὅταν γίνεται ἡ μικρὰ Εἰσοδος καὶ ὁ ἱερέας μεταφέρει μὲ πομπὴ τὸ Εὐαγγέλιον στὴν Ἀγίαν Τράπεζαν, ὥστε νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἱερουργία τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

5. Τὸ βιβλίον μας ἔχει λάβει ὑπ' ὄψιν του αὐτὲς τὶς ἀλήθειες. Γι' αὐτὸ μᾶς προσφέρει ὀρισμένα κείμενα ποῦ εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, τὴ λειτουργίαν καὶ τὴν ὑμνολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου 'Εκκλησίας. "Όλα αὐτὰ μᾶς δείχνουν τὸν τρόπο ποῦ οἱ ἄνθρωποι τῆς 'Εκκλησίας φωτίσθηκαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ κατάλαβαν τὸ περιεχόμενο τοῦ θεοῦ κηρύγματος τοῦ Κυρίου. 'Η διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, γιατί ὁ ἄνθρωπος στὴν 'Εκκλησίαν ζυμώνει τὴ ζωὴν του μὲ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου.

6. Μ' αὐτὲς τὶς ἀρχὲς εἶναι γραμμένα καὶ τὰ μαθήματα ποὺ θὰ διδασχθῇς. Τὸ περιεχόμενό τους εἶναι τέτοιο ποὺ τροφοδοτεῖ ὁλόκληρο τὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι μόνο, π.χ. τὸ μυαλό του. Γι' αὐτὸ τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου δὲν μπορεῖς εὐκόλα νὰ τὶς ἀπομνημονεύσης. Δὲν γράφτηκαν γιὰ νὰ τὶς μάθης «ἀπ' ἔξω καὶ ἀνακατωτά», ὅπως συνήθῳς λέμε.

Χρειάζεσαι λοιπὸν μιὰ ἐσωτερικὴ πειθαρχία καὶ ἓνα σύστημα μελέτης. Νὰ διαβάξης μιὰ φορὰ ὅλο τὸ κεφάλαιο, ἀλλὰ προσεκτικὰ καὶ μὲ τὶς πνευματικές σου δυνάμεις προσηλωμένες στὸ περιεχόμενό του. Ὅπου συναντᾷς δυσκολίες, μπορεῖς μ' ἓνα μολύβι (ὄχι στυλό) νὰ ὑπογραμμίζης ἢ νὰ γράφης τὴν ἀπορία σου στὸ περιθώριο τοῦ βιβλίου. Αὐτὸ θὰ σὲ βοηθήσῃ στὴ συζήτηση τῆς τάξεως, ποὺ θὰ κάνετε μὲ τὸν καθηγητὴ σου.

Ἄφου καταλάβῃς τὸ κεντρικὸ θέμα τοῦ κεφαλαίου, μπορεῖς νὰ μελετᾷς κάθε παράγραφο χωριστά. Νὰ μαθαίνης ἀπ' ἔξω τὰ βασικὰ σημεῖα καὶ νὰ εἶσαι σὲ θέση νὰ προσφέρῃς καὶ σὺ τὴ γνώμη σου στὴν ἐπεξεργασία τοῦ θέματος ποὺ ἀπασχολεῖ τὴν τάξη. Νὰ προσπαθῇς νὰ λὲς τὸ μάθημα μὲ δικά σου λόγια. Αὐτὸ θὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ στὴ γλωσσικὴ σου κατάρτιση, ἀλλὰ θὰ σοῦ δίνη καὶ μιὰ χαρὰ: θὰ συμμετέχῃς στὸ μάθημα ὄχι μηχανικὰ καὶ ἐπιφανειακά, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ καὶ προσωπικὰ. Τὴν περίληψη νὰ τὴν μαθαίνης ἀπ' ἔξω, ἀλλ' ὅμως πάντοτε στὸ τέλος τοῦ μαθήματος καὶ ποτὲ στὴν ἀρχή.

Τὰ κείμενα θὰ τὰ ἐπεξεργασθῇς μὲ τὴν πολὺτιμη βοήθεια καὶ συμπάρασταση τοῦ καθηγητοῦ σου. Τελικὰ οἱ ἀσκήσεις - ἐρωτήσεις εἶναι μιὰ καλὴ εὐκαιρία νὰ κάνῃς μὲ ζωντάνια τὴν ἐπανάληψη τῆς διδακτικῆς ἐνότητας. Νὰ προσπαθῇς νὰ ἀπαντᾷς στὰ ἐρωτήματα, ὄχι μὲ τὶς λέξεις τοῦ βιβλίου, ἀλλὰ ὅπως τὸ αἰσθάνεσαι καὶ τὸ ζῇς. Ἄμα πειθαρχήσης σ' αὐτὸ τὸν τρόπο τῆς ἐργασίας, τότε θὰ νιώθῃς μέσα σου μιὰ δημιουργικὴ εὐχαρίστηση.

Δὲν θὰ προέρχεται μόνον ἀπὸ τὸ δικό σου κόπο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ φωτισμό, ποὺ ὁ Θεὸς δίνει στὶς περιπτώσεις αὐτές. Ἄξιζει κανεὶς νὰ ἐργασθῇ μὲ ὅλη του τὴν καρδιά, γιὰτὶ ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ζωντανεύει τὸν ἄνθρωπο. Χαρίζει σ' αὐτὸν τὴν ἀληθινὴ ἀνάπτυξη καὶ προκοπὴ καὶ πρὸ πάντων τὴν αἴσθηση ὅτι εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸ Θεὸ στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν συνανθρώπων του.

Συντομευμένες λέξεις από τα θιγία της 'Αγίας Γραφής.

1. 'Από την Παλαιά Διαθήκη

ΓΕΝΕΣΙΣ = Γέν.
 ΕΞΟΔΟΣ = 'Εξ.
 ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ = Λευιτ.
 ΑΡΙΘΜΟΙ = 'Αριθμ.
 ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ = Δευτ.
 ΙΗΣΟΥΣ ΝΑΥΗ = 'Ιησ. Ν.
 ΚΡΙΤΑΙ = Κριτ.
 ΡΟΥΘ = Ρουθ
 ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α' = Α' Βασ.
 Β' = Β' Βασ.
 Γ' = Γ' Βασ.
 Δ' = Δ' Βασ.
 ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Α' = Α' Παραλ.
 Β' = Β' Παραλ.
 ΕΣΔΡΑΣ Α' = Α' 'Εσδρ.
 ΕΣΔΡΑΣ Β' = Β' 'Εσδρ.

ΝΕΕΜΙΑΣ = Νεεμ.
 ΤΩΒΙΤ = Τωβ.
 ΙΟΥΔΙΘ = 'Ιουδ.
 ΕΣΘΗΡ = 'Εσθ.
 ΙΩΒ = 'Ιωβ
 ΨΑΛΜΟΙ = Ψαλμ.
 ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ = Παρμ.
 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ = 'Εκκλ.
 ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ = 'Ασμ.
 ΣΟΦΙΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ = Σοφ. Σολ.
 ΣΟΦΙΑ ΣΕΙΡΑΧ = Σοφ. Σειρ.
 ΩΣΗΕ = 'Ωσ.
 ΑΜΩΣ = 'Αμ.
 ΜΙΧΑΙΑΣ = Μιχ.
 ΙΩΗΛ = 'Ιωηλ.
 ΟΒΔΙΟΥ = 'Οβδ.

ΙΩΝΑΣ = 'Ιων.
 ΝΑΟΥΜ = Να.
 ΑΒΒΑΚΟΥΜ = 'Αββ.
 ΣΟΦΟΝΑΙΑΣ = Σοφ.
 ΑΓΓΑΙΟΣ = 'Αγγ.
 ΖΑΧΑΡΙΑΣ = Ζαχ.
 ΜΑΛΑΧΙΑΣ = Μαλ.
 ΗΣΑΙΑΣ = 'Ησ.
 ΙΕΡΕΜΙΑΣ = 'Ιερ.
 ΒΑΡΟΥΧ = Βαρ.
 ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ = Θρ.
 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΕΡΕΜΙΟΥ = 'Επ. 'Ιερ.
 ΙΕΖΕΚΙΗΛ = 'Ιεζεκ.
 ΔΑΝΙΗΛ = Δαν.
 ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α' = Α' Μακ.
 Β' = Β' Μακ.
 Γ' = Γ' Μακ.

2. 'Από την Καινή Διαθήκη

ΜΑΤΘΑΙΟΣ = Ματθ.
 ΜΑΡΚΟΣ = Μάρκ.
 ΛΟΥΚΑΣ = Λουκ.
 ΙΩΑΝΝΗΣ = 'Ιω.
 ΠΡΑΞΕΙΣ = Πράξ.
 ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ = Ρωμ.
 ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α' = Α' Κορ.
 ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β' = Β' Κορ.
 ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ = Γαλ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ = 'Εφεσ.
 ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ = Φιλίπ.
 ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ = Κολ.
 ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α' = Α' Θεσ.
 ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β' = Β' Θεσ.
 ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α' = Α' Τιμ.
 ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β' = Β' Τιμ.
 ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ = Τιτ.
 ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ = Φιλ.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ = 'Εβρ.
 ΙΑΚΩΒΟΥ = 'Ιακ.
 ΠΕΤΡΟΥ Α' = Α' Πέτρ.
 ΠΕΤΡΟΥ Β' = Β' Πέτρ.
 ΙΩΑΝΝΟΥ Α' = Α' 'Ιω.
 ΙΩΑΝΝΟΥ Β' = Β' 'Ιω.
 ΙΩΑΝΝΟΥ Γ' = Γ' 'Ιω.
 ΙΟΥΔΑ = 'Ιουδ.
 ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ = 'Αποκ.

Η
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΟΥ
ΙΗΣΟΥ
ΧΡΙΣΤΟΥ

Χριστός Παντοκράτορας. Εικόνα στο
Μουσείο Ζακύνθου (γύρω στο 1600).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: Τò έργο και ή διδασκαλία του Κυρίου.

1. Τò έργο του 'Ιησού Χριστού.

Τò έργο του Κυρίου. Τò έργο του Κυρίου ήταν νά προσφέρη σ' όλους τούς ανθρώπους τή σωτηρία τους. Δηλαδή νά καταλύση τò απέ- ραντο χάσμα, πού υπήρχε ανάμεσα στό Θεό και τούς ανθρώπους και πού ή άφορμή του βρισκόταν στην άμαρτία. 'Η σωτηρία προσφέρθη- κε στόν άνθρωπο μέ τή σταυρική θυσία και τήν ένδοξη 'Ανάσταση του Κυρίου.

Πρὶν ὅμως ὁ Κύριος θυσιασθῇ, εἶχε ἀρχίσει τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ποῦ ἦταν: νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ πιστεύσουν ὅτι εἶναι «ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Ὁ Κύριος πρόσφερε αὐτῇ τῇ βοήθειά Του: α) μὲ τὰ θαύματά Του καὶ β) μὲ τὴ διδασκαλία Του.

Τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου. Ὁ ἄνθρωπος περίμενε τὴ σωτηρία του μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία. Ἐπρεπε ὅμως ὁ Χριστὸς νὰ παρουσιάσῃ στὸν κόσμο ὀρισμένα «σημεῖα» γιὰ νὰ φανερῶσῃ πῶς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἤξεραν ἀκόμα οἱ ἄνθρωποι ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ ἀποκαλύψῃ στὸν κόσμον τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἡ κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπον. Σὲ μιὰ τέτοια βασιλεία δὲν ἔχει θέση ὁ πόνος καὶ ἡ δυστυχία, οἱ θλίψεις καὶ οἱ ἀρρώστιες, τὰ θάνατα καὶ ὁ θάνατος. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἀρχίζει τὸ ἔργο Του ἀνάμεσα στὸ λαὸ μὲ τὰ «σημεῖα» Του, δηλαδὴ τὰ θαύματά Του.

Βέβαια ὁ Κύριος πρόσφερε μὲ τὶς θαυματουργικὲς θεραπείες Του μιὰν ἀνακούφιση ἀπὸ τὸν πόνο τῆς ἀρρώστιας. Μᾶς ἐδειχνε πῶς μέσα στὴν καρδιά Του εἶχε βάλει τὸ δικό μας ἀνθρώπινο πόνο. Ἡ στάση Του ἦταν ἐκδήλωση τῆς ἀπειρης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὅπως μᾶς φανερώνεται στὸ μυστήριον τῆς βασιλείας Του. Τὰ θαύματα λοιπὸν τοῦ Κυρίου μᾶς θυμίζουν πολὺ περισσότερο τὸ γεγονὸς τῆς βασιλείας. Εἶναι ἓνας ἀγωγὸς μέσα ἀπὸ τὸν ὁποῖο διοχετεύεται ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ πίστη τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θαῦμα. Τὸ θαῦμα τὸ ἀναγνωρίζει μόνον ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ποῦ πιστεύει στὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου. Ἡ πίστη στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ πλησιάσῃ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ τὴν πίστη ζητοῦσε καὶ ὁ Κύριος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πρὶν ἀπὸ τὴν τέλεση τῶν θαυμάτων. «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 2-3). Μὲ τὴν πίστη ὁ ἄνθρωπος ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτὸ του στὴν ἀγάπη καὶ τὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ παραδεχθῇ ὁ ἄνθρωπος τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου. Πάντοτε ὁ Χριστὸς ρωτοῦσε τοὺς ἀνθρώπους: «Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;... κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γεννηθῆτω ὑμῖν (Ματθ' θ' 28-29).

Αὐτὴ τὴν πίστη στὸν Κύριο ἀρνήθηκαν νὰ προσφέρουν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Δὲν μπόρεσαν νὰ πείσουν τὸν ἑαυτὸ τους ὅτι στὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἐβλεπαν τὸν ἀληθινὸ Μεσσία, τὸν Υἱὸ τοῦ

ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἔτσι οἱ Φαρισαῖοι ἀρνήθηκαν τὸ σκοπὸ τῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου. Φυσικὰ δὲν μπόρεσαν νὰ τὰ ἀρνηθοῦν ὡς γεγονότα, γιατί οἱ ἴδιοι πιστοποιοῦσαν τίς διάφορες ὑπερφυσικὲς θεραπείες τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔλεγαν κακόπιστα ἦταν ὅτι «ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια» (Ματθ. θ' 34). Ὁ ἀπλὸς ὅμως καὶ ἀπονήρευτος λαὸς ἔλεγε: «Οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν» (Μάρκ. Β' 12). Ὁ δὲ Κύριος σημείωνε γιὰ τὰ θαύματά Του. «Τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ» (Ἰω. ε' 36).

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Ἦταν ἓνα ἀληθινὸ καὶ ζωντανὸ θαῦμα, ποὺ πρόσφερε στοὺς ἀνθρώπους τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅποιος τὴν ἀναγνώριζε, τὴν ἔκανε προσωπικὸ του κτῆμα. Τὸ βασικὸ περιεχόμενο στὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου τὸ θρῖσκουμε στὸν εὐαγγελιστὴ Μάρκο: «... κηρύσσω (ὁ Ἰησοῦς) τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. α' 14).

Μὲ αὐτὴ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ ἀσχοληθοῦμε στὰ φετινὰ μας μαθήματα. Γιὰ τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου εἶχαμε μιλήσει στὰ περυσινὰ μαθήματα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Βέβαια ἀνάμεσα στὰ θαύματα καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ὑπάρχει μιὰ βαθιὰ σχέση. Καὶ τὰ δυὸ μᾶς φανερώνουν καὶ μᾶς προσφέρουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅσα ὁ Κύριος μᾶς προσφέρει μὲ τὰ θαύματα, μᾶς τὰ ἐπεξηγεῖ μὲ τὴ σωτηρία διδασκαλία Του. Ἔτσι λοιπὸν στὰ μαθήματά μας γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ θὰ θυμώμαστε καὶ τὰ θαύματα Του.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ὀνομάζεται στὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ μὲ τὴ λέξη διδασκαλία. Καὶ μάλιστα χαρακτηρίζεται ὡς «καινὴ διδασκαλία», δηλαδὴ καινούργια διδασκαλία, διδασκαλία. «Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδασκαλία καὶ ἡ αὐτή, ὅτι κατ' ἐξουσίαν...» (Μάρκ. α' 27). Ἔτσι ρωτοῦσαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν ἀκούγαν τὸν Κύριο νὰ τοὺς διδάσκη. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν θέλησαν νὰ ἀκούσουν τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν Ἀρειο Πάγο, τοῦ εἶπαν: «... δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὐτὴ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασκαλία;» (Πράξ. ιζ' 19).

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου δὲν μοιάζει μὲ τίς διδασκαλίες τῶν ραββίνων (διδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων), ποὺ μὲ τὰ λόγια τους ἐξηγοῦσαν τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὸ λόγο Του πρόσφερε στοὺς ἀνθρώπους τὸν ἑαυτὸ Του. Ὁ Κύριος ὁμιλεῖ «ὡς ἐξουσίαν ἔχων» (Ματθ. ζ' 29). Ὅποιος πιστεύει στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, πιστεύει καὶ στὸ Θεὸ καὶ ἔτσι ἀπολαμβάνει τὴ σωτηρία του. «Αὕτη δὲ ἐστὶν

ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέ-
στειλας Ἰησοῦν Χριστόν» (Ἰω. ιζ' 3).

Δὲν μᾶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτύξωμε ὁλόκληρη τὴ διδασκαλία
τοῦ Κυρίου. Θὰ περιοριστοῦμε σὲ μερικὲς ἀπὸ τὶς παραβολὰς Του.
στὴν ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὁμιλία Του καὶ στὶς τελευταῖες διδαχὰς Του
στοὺς μαθητὲς πρὶν ἀπὸ τὴ σταυρική θυσία Του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος προσφέρει τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων μὲ
τὰ θαύματά Του καὶ τὴ διδασκαλία Του. Φανερώνει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
στὴν ὁποία πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐμπιστευθῇ ὁλοκληρωτικὰ γιὰ νὰ γίνη μέ-
τοχος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν
αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μετατέθηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
ζωὴν» (Ἰω. ε' 24).

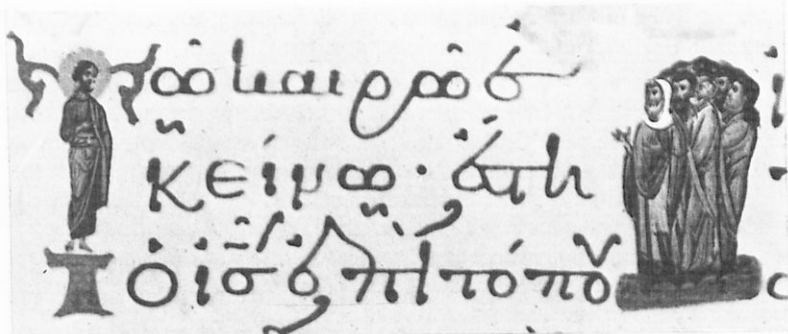
2. «Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακαλουθήσεται· ἐν τῷ ὀνόματί μου
δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· ὄφεις ἀροῦσι· κἄν θανάσιμόν
τι πῶσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς θλάψει...» (Μάρκ. ιστ' 17-18).

3. «Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι-
λαίας καὶ ἐφάνέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ» (Ἰω. θ' 11).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1) Τί πρόσφερε ὁ Κύριος μὲ τὰ θαύματά Του; 2) Τί χρειάζεται ὁ ἄνθρω-
πος γιὰ νὰ δεχθῇ τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου; 3) Ἕνας ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας
μας λέγει ἀνάμεσα στὰ ἄλλα: «... πεφανέρωται δὲ τὰ θαύματα τοῖς προσκυνού-
σιν ἐν πίστει τὸ μυστήριον...». Ποιὸ εἶναι τὸ νόήμά του; 4) Τί πρόσφερε ὁ
Κύριος μὲ τὴ διδασκαλία Του;

‘Ο Ἰησοῦς διδάσκοντας. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

2. Τὸ Εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

‘Η βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὴ διδαχὴ τοῦ Κυρίου. “Ὅλες οἱ ὑποσχέσεις ποὺ ὁ Θεὸς ἔδωσε στοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, πραγματοποιήθηκαν ὁλοκληρωτικὰ στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ Κύριος συμφιλιώνει καὶ ἐνώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό. Αὐτὸ ἦταν ἀπαραίτητο, γιατί ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἁμαρτία του ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεό καὶ ἔτσι ὁδηγήθηκε στὸ θάνατο. Ὁ ἄνθρωπος ξαναβρίσκεται στὴν κοινωνία τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸ τὸ χρωστάμε στὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου, ποὺ προτίμησε νὰ πεθάνῃ Αὐτὸς γιὰ νὰ ζήσουμε ἐμεῖς.

“Ὅταν ὁ Θεὸς βρίσκεται μὲ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῇ στὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τότε λέμε ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔχει ἔλθει στὸν κόσμο. Αὐτὴ τὴ βασιλεία προσφέρει ὁ Χριστὸς μὲ τὴ διδασκαλία Του, ὡς μιὰν πραγματικότητα ποὺ δὲν βρίσκεται μακριὰ μας, ἀλλὰ πολὺ κοντὰ μας. Βρίσκεται στὸν ἑαυτὸ μας. *‘Ιδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν*» (Λουκ. ιζ’ 21).

Ὁ Χριστὸς ἦλθε *«κηρύσσω τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ»* (Μάρκ. α’ 14). Τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι τὸ εὐχάριστο μήνυμα καὶ ἡ μεγάλῃ χαρὰ τοῦ κόσμου, γιατί *«ἄνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα τὸν ἄνθρωπον θεὸν ἀπεργάσῃται»*, ὅπως μᾶς λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ Μ. Ἀθανάσιος. Ἡ ἐνανθρώπιση τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὴν αἰώνια χαρὰ καὶ τὴ μόνιμη εἰρήνῃ τοῦ κόσμου. Γι’ αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ τὸ συναντᾶμε ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται ὁ Σωτὴρ, *«ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος»* (Λουκ. θ’ 11).

Τὸ περιεχομένο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἔκανε καὶ πάλι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Μᾶς τοποθέτησε στὴ μεγάλη οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ βασιλεία Του. Ὁ Θεὸς - Πατέρας χαρίζει ὅλη τὴν περιουσία Του, ποὺ εἶναι ὁ ἑαυτὸς Του σ' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει τοὺς ἀνθρώπους μὲ συγκεκριμένες πράξεις ποὺ ἀποτελοῦν τὴν *ἱερά ἱστορία*. Στὰ χρόνια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν ἀγάπη Του στὸν κόσμον μέσα ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸ λαὸ Του, στοὺς Ἰσραηλίτες. Στὴν Καινὴ Διαθήκη οἱ Ἰσραηλίτες ἀπόρριψαν τὸ Χριστὸ καὶ ἔτσι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ βρῆκε στὴν ἐπέκτασή της ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. «*Ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ*» (Α΄ Ἰβ. δ' 9).

Ὁ Θεὸς προσφέρει τὴ βασιλεία Του ποὺ εἶναι ἡ σωτηρία ὅλου τοῦ κόσμου. Πρέπει ὅμως καὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποδεχθοῦν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πρέπει, δηλαδή, νὰ δεχθοῦν στὶς καρδιές τους τὴν ἀγάπη ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς χαρίζει. Ὑστερα καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους θὰ προσφέρουν τὴν ἀγάπη τους στὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Γιὰ νὰ ὑπάρξη ὅμως αὐτὴ ἡ ἀνταπόκριση πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ καταβάλλῃ πολλὰς προσπάθειες στὴ ζωὴ του. Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου παίρνει νόημα ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ θὰ κοινωνήσῃ μὲ τὸ Θεό. Ὁ Θεὸς προσφέρει τὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης Του, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ Τὸν ἀγαπήσῃ. Ἐτσι ἡ βασιλεία Του ἐπεκτείνεται μέσα στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου. Σ' αὐτὴ καλοῦνται νὰ πάρουν μέρος ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἀπὸ τὴν ἀπάντηση ποὺ θὰ δώσουν οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐξαρτηθῇ ἂν τὴν ἀποδεχθοῦν ἢ τὴν ἀπορρίψουν.

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως εἶδαμε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ Κύριος ὅμως ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ Θεὸ στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ Του, στὸ Σῶμά Του, «*ὃ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία*» (Ἐφ. α' 24). Τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ πιστεύουν στὸ Χριστό, τὴν Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Σ' αὐτὴ τὴ μυστηριακὴ ἐνότητα ὁ Θεὸς προσφέρει μὲ τὸ Χριστὸ τὴ ζωὴ Του σ' ὅλο τὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀποδεχόμενοι τὴν ἀληθινὰ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Ὅπου ὁ ἄνθρωπος συναντᾷ τὸ Χριστό, ἐκεῖ αἰσθάνεται τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς ΠΑΡΟΥΣΙΑ. Ὅποιος συμμετέχει στὴ θεία λειτουργία καὶ κοινωνεῖ τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου, αὐτὸς μπορεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἀνάμεσά μας.

Ἰησοῦς Χριστός. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν (12ος αἰ.).

Σὲ τοῦτο τὸν κόσμον φαίνεται πὼς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἐπικρατεῖ. Ἡ τελικὴ ἐπικράτησή της θὰ γίνῃ μὲ τὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ. «Καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς Βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος» (Σύμβολο τῆς Πίστεως). Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἡ βασιλεία εἶναι ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ. Ἀνάμεσα ὅμως στοὺς δυὸ ρῆτοὺς χρόνους, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ΚΡΥΜΜΕΝΗ στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἐδῶ βασιλεύει ὁ Θεὸς «διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι». Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα τὴν καθοδηγεῖ σὲ κάθε Ἀλήθεια.

Μόνον ὁποῖος πιστεύει καὶ ἀγαπᾷ τὸ Χριστό, ἀναγνωρίζει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἐξάπλωση τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι σύγχρονα καὶ ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία θὰ γίνῃ στὸ μάθημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς φανερώνει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν ἑαυτό Του, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Σ' αὐτὴ καλοῦνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ βρεθοῦν καὶ νὰ γίνουν ἓνα Σῶμα. Ἀπὸ τὴν ἀπάντηση τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ συμμετοχὴ του στὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ.

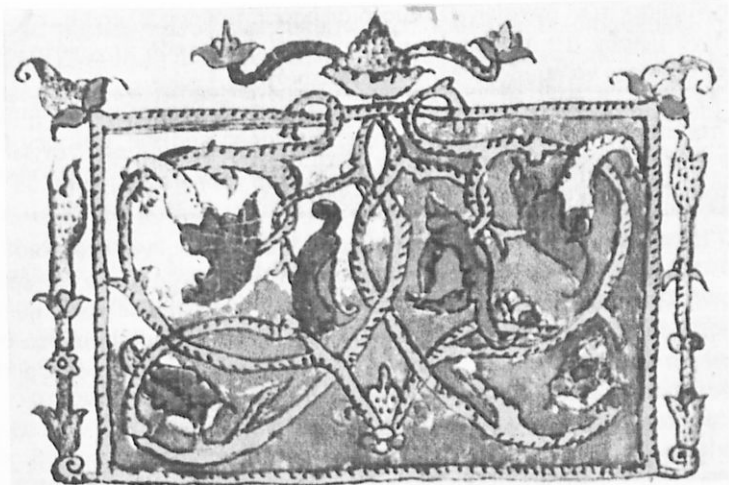
ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν» (Ἀρχὴ τῆς θείας Λειτουργίας).

2. «Χάριςαι δέ, ὁ Θεός, καὶ τοῖς συνευχομένοις ἡμῖν προκοπὴν βίου καὶ πίστεως καὶ συνέσεως πνευματικῆς· δὸς (= δῶσε) αὐτοῖς πάντοτε μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης λατρεύειν σοὶ ἀνενόχως (= χωρὶς καμὴν ἐνοχλή) καὶ ἀκατακρίτως μετέχειν τῶν Ἁγίων σου Μυστηρίων καὶ τῆς ἐπουρανίου Σου βασιλείας ἀξιοθῆναι» (Εὐχὴ ἀπὸ τῆς θείας Λειτουργίας μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρίσκεται μέσα στὸν ἄνθρωπο;
2. Γιατί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό καὶ τὴ διδασχὴ Του;
3. Τί σχέση ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ;
4. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ;

Ἐπίτιτλο ἀπὸ κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (17ος αἰ.).

3. Οἱ παραβολὲς στὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

Ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦσε στὸ λόγο Του τὶς παραβολές. Εἶναι μιὰ μορφή διδασκαλίας, ποὺ τὴν χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πολὺ παλιά. Οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς (Ὅμηρος, Ἡσίοδος, Αἰσώπος, Πλάτων, Σωκράτης κ.ά.) χρησιμοποιοῦσαν τὴν παραβολὴ στὶς ὁμιλίες καὶ στὰ συγγράμματά τους. Καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ πολὺ συχνὰ ἀκόμη οἱ προφῆτες συνήθιζαν τὶς παραβολές. Ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦσε τὶς παραβολές, γιατὶ μόνο μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἦταν δυνατό νὰ ἐκφράσῃ τὶς αἰώνιες καὶ ὑπερφυσικὲς ἀλήθειες.

Ἡ χρῆση τῆς παραβολῆς. Ἡ πιὸ συνηθισμένη χρῆση τῆς σὲ μιὰ ὁμιλία ἦταν ἡ ἐξῆς: Ὁ ὁμιλητὴς ἢ ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιοῦσε στὰ λόγια του διάφορες εἰκόνες παρμένες συνήθως ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς φύσεως, τοῦ ζωικοῦ βασιλείου. Οἱ εἰκόνες αὐτές, ποὺ ἦταν γνωστὲς στὸν ἀκροατὴ μιᾶς ὁμιλίας ἢ ἀναγνώστη ἐνὸς βιβλίου, τὸν βοηθοῦσαν νὰ κάνῃ μιὰ σύγκριση καὶ νὰ καταλάβῃ τὰ ἄγνωστα.

Πολλὲς φορὲς ὁ συγγραφεὺς ἔδινε στὰ ζῶα τέτοιες ιδιότητες, ποὺ δὲν συμφωνοῦσαν μὲ τὴν πραγματικότητά. Εἶναι οἱ γνωστοὶ σὲ ὅλους

μας «μύθοι» τῶν ἀρχαίων. Στους διάφορους μύθους βλέπομε π.χ. τὰ ζῶα νὰ μιλοῦν, τὰ δένδρα νὰ περπατοῦν κ.ἄ. Δηλαδή γεγονότα, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ συμβοῦν στὴν πραγματικότητα.

Στὴν παραβολὴ ὅμως τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά. Ἡ διήγησις τῆς παραβολῆς εἶναι πλεγμένη μὲ διάφορες πράξεις, ποὺ δὲν ἔγιναν βέβαια, ἀλλὰ ποὺ θὰ ἦταν δυνατόν νὰ γίνουιν. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ βρίσκεται καὶ ἡ διαφορὰ τῆς ἀπὸ τὸ μῦθο.

✱ **Ἡ παραβολὴ στὸ λόγο τοῦ Κυρίου.** Ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦσε στὸ λόγο Του διάφορες εἰκόνες παρμένες ἀπὸ τὴ φύση ἢ ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τίς εἰκόνες αὐτὲς ἤθελε νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀκροατὲς Του νὰ τοποθετήσουν τοὺς ἑαυτοὺς των μπροστὰ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀποτελοῦσε καὶ τὸ βασικὸ περιεχόμενο τῆς ὅλης διδασκαλίας Του.

Ἡ παραβολὴ ὡς λογοτεχνικὸ στοιχεῖο ἦταν κόσμημα στὸ λόγο τοῦ Κυρίου. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀρκοῦσε. Ὁ Κύριος, ὡς Διδάσκαλος δὲν ἤθελε νὰ καταπλήξῃ τοὺς ἀκροατὲς Του μὲ τὴν καλλιλογία Του. Ἦθελε νὰ τοὺς προσφέρῃ τὴν ἀπαραίτητη ἐκείνῃ βοήθεια γιὰ νὰ ἀποδεχθοῦν τὸ μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Μιὰ τέτοια ὅμως ἀποδοχὴ ἦταν δυνατόν καὶ κατορθωτὴ μόνο μὲ τὴν πίστιν στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ τὴν πραγματικότητα τῆς πίστεως τὴ συναντήσαμε καὶ στὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, ποὺ μᾶς εἶχαν ἀπασχολήσει στὰ περυσινὰ μας μαθήματα.

Γι' αὐτὸ καὶ οἱ παραβολὲς τοῦ Κυρίου σχετίζονται μὲ τὰ θαύματά Του. Οἱ παραβολὲς θεωροῦνται θαύματα λογοτεχνικῆς ὁμορφίᾳς καὶ διδακτικῆς δυνάμεως. Τὰ θαύματα θεωροῦνται παραβολὲς, γιὰτὶ μὲ ἔκτακτα καὶ ὑπερφυσικὰ γεγονότα μᾶς διδάσκουν αἰώνιες καὶ ὑπερφυσικὲς ἀλήθειες.

✱ **Τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.** Ὁ Κύριος βοηθοῦσε τοὺς ἀκροατὲς τῶν παραβολῶν Του νὰ καταλάβουν τὸ κήρυγμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐμφανιζόταν στὴν πραγματικότητα. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως προσπαθοῦσαν νὰ ἐρμηνεύσουν αὐτὴ τὴν πραγματικότητα μὲ τὸ δικὸν τους τρόπο σκέψεως καὶ ἐνεργείας. Οἱ προσδοκίες ποὺ εἶχαν π.χ. γιὰ τὸ Μεσσία ἦταν βασικὰ ἐσφαλμένες, γιὰτὶ τίς στήριζαν στὰ δικὰ τους ἀνθρώπινα σχέδια καὶ δὲν ὑπολόγιζαν καθόλου τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ. "Εἴτις εἶχαν συνδέσει τὸ ἔργο τοῦ Μεσσία μὲ τοὺς ἐθνικοὺς ὀραματισμοὺς των. Ἐπειδὴ δὲ ζητοῦσαν τὴν ἐξάπλωσίν τους σ' ὅλο τὸν κόσμον, γι' αὐτὸ καὶ περίμεναν τὸ Μεσσία νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ξένη κυριαρχία τῶν Ῥωμαίων.

Με τέτοιες προσδοκίες άκουγαν οί 'Ιουδαίοι τή διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Ζητοῦσαν ἀπό τόν Κύριο «σημεῖα» (θαύματα) πού θά ἱκανοποιοῦσαν τόν ἔθνικό τους ἐγωισμό. Μόνον ὅταν αὐτοί θά ἔδειχναν στό Μεσσία τὸ ἔργο Του καί Αὐτὸς τὸ ἐκτελοῦσε, τότε θά τὸν ἀναγνώριζαν ὡς τὸν πραγματικό Υἱὸ τοῦ Θεοῦ.

Τὰ πράγματα ὅμως ἦταν ἐντελῶς διαφορετικά στό αἰώνιο καί σωτήριο σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού ὁ Χριστὸς ἔφερε στοὺς ἀνθρώπους, ἦταν ἐντελῶς διαφορετική καί ἀντίθετη με τὶς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν 'Ιουδαίων. Ὁ Κύριος ἀπευθυνόταν στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καί προσπαθοῦσε νὰ τὴ γεμίσει με τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ἤθελε με τὶς παραβολές Του νὰ γεφυρώσῃ τὸ χάσμα ἀνάμεσα στὴ δική Του σκέψη καί στὴ σκέψη τῶν ἀκροατῶν Του.

Τὸ πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει κάθε ἀκροατὴς τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου εἶναι: πῶς θά καταλάβῃ τὸ βαθύτερο νόημα τῶν παραβολῶν; θά σκεφθῇ με τὸ δικό του τρόπο ἢ θά ζητήσῃ τὴ φῶτιση καί τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ; Θά σκύψῃ τὸ κεφάλι του μπροστὰ στό ἀληθινὸ Φῶς καί θά δεχθῇ μέσα του τὸ Χριστό; Ἀπὸ τὴν προσωπικὴ ἀπάντησι, πού ὁ κάθε ἀκροατὴς θά δώσῃ, θά βγῇ καί ὁ βαθύτερος σκοπὸς τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου μας: «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δεχθῇ μέσα του τὸν παραβολικὸ λόγο με πίστη καί ἀγάπη στό πρόσωπο τοῦ Κυρίου, τότε θά τοῦ δοθῇ ἀπὸ τὸ Θεὸ ἡ ἀνάλογη δύναμη γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας Του. Διαφορετικὰ ὁ ἄνθρωπος θά ἀκούῃ καί δὲν θά καταλαβαίνῃ, θά βλέπῃ καί δὲν θά ἀντιλαμβάνεται τίποτε.

*** Οἱ ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν.** Ὁ ἀκροατὴς, πού θά παραμείνῃ στὶς δικές του ἀντιλήψεις καί θά θελήσῃ μ' αὐτὲς νὰ ἐρμηνεύσῃ τὶς παραβολές, δὲν θά μπορέσῃ νὰ καταλάβῃ τίποτε ἀπὸ αὐτές. Παρόλο πού θά βλέπῃ πολλὰ σημεῖα, στὴν πραγματικότητα δὲν θά βλέπῃ τίποτε ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐνῶ θά ἀκούῃ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου δὲν θά συλλαμβάνῃ με τὰ αὐτιά του τὴ σωτηρία, πού ὁ Θεὸς τοῦ προσφέρει. Αὐτοὶ οἱ ἀκροατὲς ἀποτελοῦν τὴν ὁμάδα ἐκείνη, πού δὲν ἀναγνωρίζει οὔτε δέχεται τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἐπάρχει ὅμως καί μιὰ δεύτερη ὁμάδα. Εἶναι οἱ ἀκροατὲς ἐκεῖνοι, πού ζητοῦν τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ καταλάβουν τὸ βαθύτερο καί σωτηριῶδες νόημα τῶν παραβολῶν. Ζητοῦν τὴν ἐνίσχυση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, πού ἐνσταλάζει στὶς καρδιές τους τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὁμάδα αὕτῃ τῶν ἀκροατῶν ἐμπιστεύεται ὁλοκληρωτικὰ στό πρόσωπο τοῦ Κυρίου, πού τοὺς γεμίζει με τὴν ἀπαραίτητη δύναμη γιὰ νὰ γνωρίσουν τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος χρησιμοποιεῖ στή διδασκαλία Του τίς παραβολές γιά νά παρουσιάσῃ τίς αἰώνιες ἀλήθειες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί νά βοηθήσῃ τοὺς ἀνθρώπους - ἀκροατὲς νά τίς δεχθοῦν μὲ πίστη καί ἀγάπη στοῦ πρόσωπό Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. "Ἔστι τοίνυν (= λοιπὸν) παραβολὴ λόγος ὡς περὶ γενομένου, μὴ γενομένου μὲν κατὰ τὸ ρητὸν (= ὅπως ἀκριβῶς εἰπώθηκε), δυναμένου δὲ γενέσθαι" (Ὡριγένης, P.G. 13, 20).

2. Ἡ παραβολὴ τὸν ἄξιον καὶ οὐκ ἄξιον διαιρεῖ. Ὁ μὲν γὰρ ἄξιος ἐκζητεῖ τὸ λεγόμενον εὐρεῖν, ὁ δὲ ἀνάξιος παρατρέχει· ὅπερ καὶ τότε ἐγένετο. Οἱ μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι, οὐδὲ ὑπὸ τῆς δυσκολίας διεγειρόμενοι πρὸς τὴν ἀπόκρισιν εἴλκοντο (= ἐτραβοῦντο, εὐύροντο)· οἱ οὕτω καθ' ἅπαξ οὐ προσεῖχον τοῖς λεγομένοις· οἱ δὲ μαθηταὶ προσέκειντο (= παρέμεναν ἀκούοντες) καὶ ἀγνοοῦντες ἐνέμενον (= ἐπέμεναν) δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα ὅτι ἡγνόουν» (Ἰ. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦσε τὸν παραβολικὸν λόγον στή διδασκαλία Του;

2. Ποιὸς ἀκροατὴς καταλαβαίνει τὸ βαθύτερον νόημα τῶν παραβολῶν;

3. Τί διαφορὰ ὑπάρχει ἀνάμεσα στοῦ μύθο καὶ στὴν παραβολή;

4. Τί δυσκολίες ἀντιμετωπίζει ὁ ἀκροατὴς τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου;

Ἀρχικὸ γράμμα Ε ἀπὸ κώδικα μὲ λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (17ος αἰ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Α' Οί παραβολές του Κυρίου.

1. Οί παραβολές γιά τή βασιλεία του Θεού.

Ἡ βασιλεία του Θεού. Τό βασικό θέμα τῶν παραβολῶν του Κυρίου εἶναι ἡ βασιλεία του Θεοῦ. Ἡ ἀπασχόλησή μας μέ τίς παραβολές δέν ἔχει σκοπό νά μᾶς βοηθήσῃ νά μάθουμε μόνο τή βασιλεία του Θεοῦ, μὰ πολὺ περισσότερο νά τοποθετήσωμε τὸν ἑαυτό μας μπροστά της καὶ νά προσπαθήσωμε νά ζήσωμε τίς ἀληθινές πραγματικότητες, πού μᾶς προσφέρει.

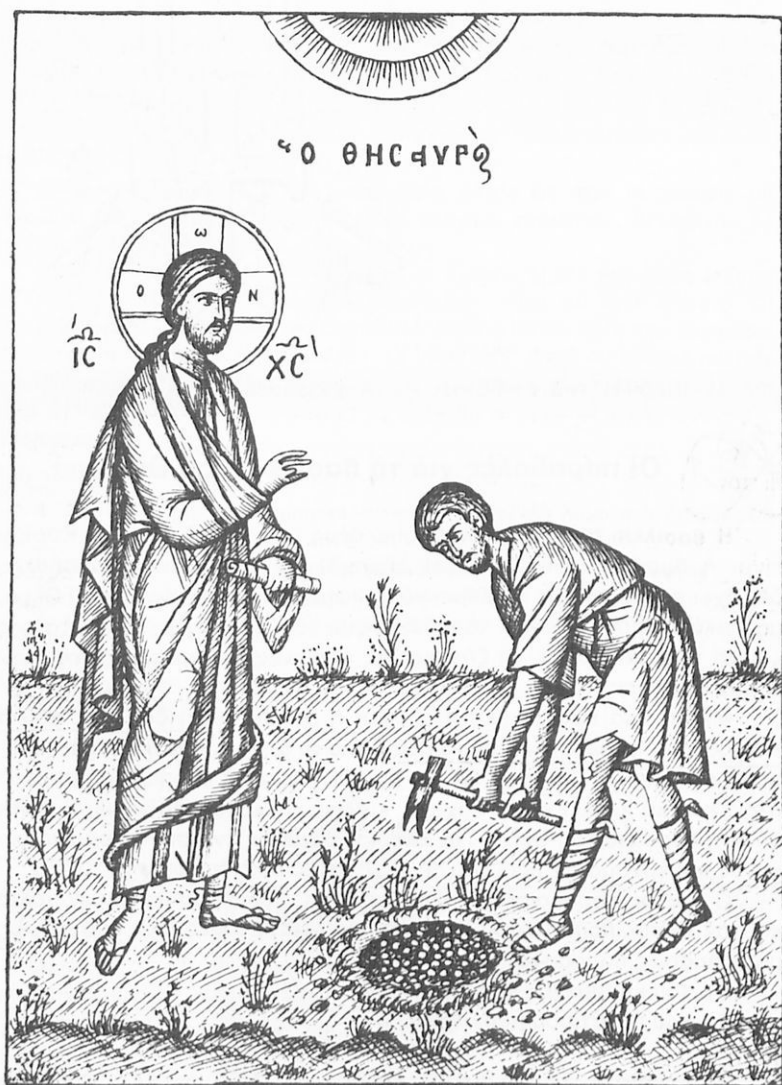
Μιά τέτοια πραγματικότητα εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ βοήθεια, πού ὁ Κύριος προσφέρει στὸν καθένα μας. Ὁ Θεὸς ἀποδεχόμεν τὴν ἀγάπη του Χριστοῦ καὶ θὰ τὴν ἀφήσωμε νά καρποφορήσῃ μέσα στὴν καρδιά μας, ἔχωμε ἀρχίσει κιόλας νά καταλαβαίνωμε τί εἶναι αὐτὴ ἡ βασιλεία του Θεοῦ. Τὴν ἀντικρίζουμε ὡς ἓνα συγκεκριμένο γεγονός καὶ ἐρχόμαστε μαζί του σὲ μιὰν προσωπικὴ ἐπαφή.

Ὁ Κύριος παρουσιάζει στοὺς ἀκροατές Του τὴ συγκεκριμένη ἀξία καὶ τὸν τρόπο, πού ἀνακαλύπτεται ἡ βασιλεία του Θεοῦ, μέ δυὸ μικρές, μὰ θαυμάσιες παραβολές:

- α) τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ καὶ
- β) τοῦ πολýτιμου μαργαρίτη.

Ἡ παραβολὴ τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ (Ματθ. ιγ' 44). Ὁ Κύριος παρομοιάζει τὴ βασιλεία του Θεοῦ μέ ἓνα θησαυρό, πού εἶναι θαμμένος σ' ἓνα χωράφι. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ ἦταν γνωστὴ στοὺς ἀνθρώπους τῆς Παλαιστίνης. Τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔβλεπαν ξαφνικὲς ἐπαναστάσεις, καταστρο-

Ο θησαυρός (Φ. Κόντογλου).

φές και άρπαγές. "Οποιοι λοιπόν είχε περιουσία έπρεπε νά τήν άσφαλίση μοιράζοντάς την σέ τρία μέρη. Τό ένα τρίτο τό χρησιμοποιούσε για τίς τρέχουσες ανάγκες του. Μέ τό δεύτερο τρίτο αγόραζε πολύτιμους λίθους και τό τελευταίο τό παράχωνε μέσα στη γη σέ μέρος πού κανένας άλλος δέν τό γνώριζε.

Πολλές φορές όμως πέθαινε ό ιδιοκτήτης τής περιουσίας, χωρίς νά προλάβη νά ξεθάψη τό θησαυρό ή νά τόν μαρτυρήσ η στους συγγενείς του. Αυτόι με τή σειρά τους νοίκιαζαν κατόπιν τά χωράφια σέ άλλους γεωργούς για νά τά καλλιεργήσουν. "Ετσι ένας γεωργός μπορούσε ξαφνικά νά ανακαλύψη τό θαμμένο θησαυρό. Δέν έλεγε σέ κανένα τίποτε. Πουλούσε ό,τι είχε και δέν είχε για νά αγοράσή τό χωράφι και όταν τό κατόρθωνε, αποκτούσε συνάμα και τό θησαυρό.

✓ **Η παραβολή του πολύτιμου μαργαρίτη.** (Μαθ. ιγ ' 45, 46). 'Ο Κύριος στη δεύτερη παραβολή Του παρομοιάζει τή βασιλεία του Θεού μ' έναν έμπορο, πού ψάχνει νά βρ η καλά και όμορφα μαργαριτάρια. Πάντοτε έψαχνε νά βρ η τό καλύτερο. Τό ένα έβρισκε και τό άλλο άφηνε. Κάποτε όμως βρ ήκε τό πολύτιμο μαργαριτάρι. Πούλησε όλα τά υπάρχοντά του και άπόκτησε τόν πολύτιμο μαργαρίτη.

✓ **Τό βαθύτερο νόημα των παραβολών.** 'Ο Κύριος στίς δυο αυτές παραβολές μάς παρουσιάζει τό συγκεκριμένο τρόπο, πού συναντάμε τή βασιλεία του Θεού. Είναι πρώτα άπ' όλα άχώριστα ένωμένα με τό πρόσωπο του 'Ιησού Χριστού. 'Από τή στιγμή, πού ό Χριστός ζή μέσα μας, έχομε κιόλας συνδεθ ή με τήν πραγματικότητα τής βασιλείας του Θεού.

Και οι δυο άνθρωποι των παραβολών έκαναν μιá μεγάλη ανακάλυψη στη ζωή τους. 'Ο ένας βρ ήκε ένα θησαυρό και ό άλλος ένα πολύτιμο μαργαρίτη. 'Η ανακάλυψη αυτή προξένισε τέτοια χαρά, πού άλλαξε όλόκληρη τή ζωή τους. 'Η ίδια άλλαγή στη ζωή μας παρουσιάζεται και στην περίπτωση, πού θα ανακαλύψωμε τόν 'Ιησού Χριστό και θα συνδεθούμε μαζί Του προσωπικά.

'Ο άνθρωπος τής πρώτης παραβολής βρ ήκε τό θησαυρό έντελώς ξαφνικά και μάλιστα χωρίς νά τό περιμένη. Αυτός αντιπροσωπεύει τούς ανθρώπους εκείνους, πού συνάντησαν τόν 'Ιησού Χριστό ξαφνικά στη ζωή τους. Είναι οι τελώνες και οι αμαρτωλοί. Είναι ό Παύλος, πού συνάντησε τόν Κύριο στο δρόμο για τή Δαμασκό. Είναι ό Αυγουστίνος, πού άφησε τήν αμαρτωλή και περιπετειώδη ζωή του και έγινε ό άγιος τής 'Εκκλησίας και πατέρας τής χριστιανικής θεολογίας. Πολλοί αμαρτωλοί έγιναν οι μεγαλύτεροι άγιοι, γιατί ανακάλυψαν, αγάπησαν και άκολούθησαν τόν 'Ιησού Χριστό.

Ὁ ἔμπορος τῆς δεύτερης παραβολῆς ἔψαχνε σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ γιὰ μαργαριτάρια. Μᾶς θυμίζει τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποὺ ψάχνουν συνεχῶς νὰ βροῦν στὴ ζωὴ τους ἰδανικά. Βρίσκουν τὴν ἐπιστῆμη, τὴν τέχνη, τὸν ἀθλητισμό, τὶς διάφορες ἀνέσεις κ.ἄ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι χρήσιμα καὶ καλὰ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Μπορεῖ ὅμως ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅλες αὐτὲς τὶς ἐπιθυμίες γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεό; Καὶ ἐδῶ βρίσκεται τὸ μεγάλο σφάλμα τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοὶ ὅμως ἄνθρωποι διέθεσαν τὰ ἰδανικά αὐτά, τὶς ἱκανότητές τους, τὰ «τάλαντά» τους στὴν ὑπηρεσία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ καλλιτέχνες ὑπηρετήσαν μὲ τὴν ἐπιστῆμην τους καὶ τὴν τέχνην τους τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ πολύτιμο μαργαριτάρι εἶναι ὁ Χριστός, ποὺ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, γιατί εἶναι ὁ Θεάνθρωπος. Τὸ θησαυρὸ τοῦ Κυρίου δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ἀλλάξῃ καὶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ μὲ τίποτε ἀπολύτως. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Ἕνας, ὁ Μοναδικός, ποὺ προσφέρει τὴ Ζωὴ Του ὁ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Στὴν Ἐκκλησίαν ψάλλουμε: «Εἰς Ἀγιος, εἰς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἀμήν».

Γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ κανεὶς αὐτὸν τὸ μοναδικὸ θησαυρὸ πρέπει νὰ πουλήσῃ ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει. Πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὶς ἀμαρτίες, τὶς ἀδυναμίες, τὰ ἀτομικά του συμφέροντα, τὸν ἐγωισμό τοῦ καὶ γενικὰ καθετὶ ποὺ θὰ μπορούσε νὰ κρατᾷ τὸ θησαυρὸ τοῦ Χριστοῦ κρυμμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ του. Μὴ τέτοια προσφορὰ δὲν εἶναι εὐκολὴ καὶ ἄνετη. Ὁ χριστιανὸς γιὰ νὰ γίνῃ ἀληθινὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου πρέπει νὰ ἀσκήσῃ τὸν ἑαυτὸ του στὴν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῇ μέσα στὸ στίβο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνωμένος μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσφέρῃ καθετὶ, ἀκόμα καὶ τὸν ἑαυτὸ του, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸν πολύτιμο θησαυρὸ, τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι κρυμμένη στὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀνακαλύψῃ τὸ Χριστό, ἐγκαταλείπει τὰ πάντα καὶ τὸν ἀκολουθεῖ, ὅπως ἀκριβῶς ἔγινε καὶ μὲ ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους τῶν παραβολῶν μας, ποὺ ἀνακάλυψαν ὁ μὲν ἕνας τὸν πολύτιμο θησαυρὸ ὁ δὲ ἄλλος τὸν πολύτιμο μαργαρίτη.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὔρε σοφίαν καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρόνησιν· κρείσσον (= καλύτερα) γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι ἢ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου θησαυρούς. Τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λίθων πολυτελῶν, οὐκ ἀντιτέξεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν» (Παρμ. γ' 13-15).

2. «Καὶ καθάπερ ὁ τὸν μαργαρίτην ἔχων, αὐτὸς μὲν οἶδεν (= γνωρίζει)

ὅτι πλουτεῖ, τοῖς δὲ λοιποῖς οὐκ ἔστι γνῶριμος πολλάκις τῇ χειρὶ κατέχων· οὕτω δὲ ἐπὶ τοῦ κηρύγματος οἱ μὲν αὐτὸ κατέχοντες ἴσασιν (= γνωρίζουν), ὅτι πλουτοῦσιν, οἱ δὲ ἄπιστοι, τὸν θησαυρὸν οὐκ εἰδότες τοῦτον (= μὴ γνωρίζοντες) καὶ τὸν πλοῦτον ἡμῶν ἀγνοοῦσι» (Ἰ. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸν ἀντιπροσωπεύει ὁ ἄνθρωπος, ποῦ ἀνακάλυψε τὸν κρυμμένο θησαυρό;

2. Ποιὲς βασικὲς ἀλήθειες ὑπογραμμίζεις στὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ μαργαρίτη;

3. Στὸ πρῶτο κείμενό σου ἡ «σοφία καὶ ἡ φρόνησις», ποῦ περιέχεται στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, εἶναι κατὰ πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τὸ χρυσάφι καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους θησαυροὺς. Γιατί; Ἀνάπτυξε τίς σκέψεις σου μὲ λίγα λόγια στὸ τετράδιό σου.

4. Γιατί ὁ ἄνθρωπος βρίσκει χαρὰ κοντὰ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;

2. Οἱ παραβολὲς γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Μαθ. ιγ' 31-33

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα στὸν κόσμον. Ὁ Κύριος κάλεσε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κοντὰ Του προσφέροντάς τους τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸ σταυρικό Του θάνατο καὶ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του ἱδρυσεν πάνω στὴ γῆ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Τὸ μέγαλωμα ὅμως αὐτῆς τῆς βασιλείας δὲν γίνεται ἐπιφανειακά καὶ ἐξωτερικά. Δὲν μπορούμε νὰ μετᾶμε καὶ νὰ ὑπολογίζουμε τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ δικὰ μας ἀνθρώπινα καὶ ἀθέβαια μέτρα. Μπορεῖ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ βρίσκεται μπροστά μας καὶ ὅμως ἐμεῖς νὰ μὴν τὸν ἔχωμε πάρει εἰδηση. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νὰ ξεπεταχθῇ ἐκεῖ ποῦ δὲν τὴν περιμένουμε.

Ἡ πραγματικότητα ὅμως εἶναι ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ προχωρεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἐπεκτείνεται. Ἔχει μιὰ πελώρια καὶ ἀμέτρητη δύναμη, ποῦ ἀναμορφώνει καὶ μεταμορφώνει ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Μὲ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ θὰ ἀσχοληθοῦμε στὸ δεύτερο τετράμηνο, ποῦ θὰ διδασχθῇ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀποστόλων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γιὰ νὰ μᾶς δεῖξη ὅμως ὁ Κύριος τὴ δύναμιν ποῦ κρύβει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, χρησιμοποίησε ἄλλες δυὸ μικρὲς παραβολὰς:

Ὁ σπόρος τοῦ σινάπεως (Φ. Κόντογλου).

α) την παραβολή του κόκκου σινάπεως και

β) την παραβολή της ζύμης.

‘Η παραβολή με τὸν κόκκο τοῦ σιναπιοῦ (Ματθ. ιγ´ 31, 32). ‘Η παραβολή αὐτή εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴ φύση. ‘Ο κόκκος τοῦ σιναπιοῦ εἶναι ὁ μικρότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς σπόρους. “Όταν ὁ γεωργὸς τὸ σπείρῃ στὴ γῆ καὶ φυτρώσῃ τὸ φυτὸ, τότε φουντώνει μὲ μεγάλη δύναμη καὶ γίνεται ἓνα πολὺ ψηλὸ δένδρο, ποὺ φτάνει τὰ τρία τέσσερα μέτρα. Στὰ κλαδιά του τότε ἔρχονται καὶ κατασκηνώνουν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

‘Η παραβολή τῆς ζύμης (Ματθ. ιγ´ 33). ‘Η παραβολή αὐτή εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς νοικοκυρᾶς στὸ σπίτι. Μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ βασικὲς τῆς ἐργασίης στὸ σπίτι εἶναι καὶ τὸ ζύμωμα καὶ τὸ ψήσιμο τοῦ ψωμοῦ. Μιὰ γυναίκα λοιπὸν ἐτοιμάστηκε νὰ ζυμώσῃ. Πῆρε τρία σάτα (40 περίπου κιλὰ) ἀλεύρι καὶ μέσα σ’ αὐτὸ ἔκρυψε τὸ προζύμι τῆς. Τὸ σκέπασε καλὰ μέχρις ὅτου ἡ ζύμη ζύμωσε ὅλο τὸ ἀλεύρι.

‘Η ἐρμηνεία καὶ τῶν δυὸ αὐτῶν παραβολῶν. Στὴν Παλαιστίνη λέγουν μέχρι σήμερα τὴ φράση: «Μικρὸ σὰν κόκκο σιναπιοῦ». Τὴ χρησιμοποιοῦν, ὅταν θέλουν νὰ μιλήσουν γιὰ κάτι ἀσήμαντο. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ὁ σπόρος τοῦ σιναπιοῦ εἶναι πολὺ μικρός. “Ετσι ἀσήμαντη φαίνεται στὴν ἀρχὴ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. “Όταν ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέσα στὴν ἀπόλυτη ἡσυχία μιᾶς βαθιᾶς νύχτας, σχεδὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν πῆραν κυριολεκτικὰ εἶδηση ἀπὸ τὸ κοσμοσωτήριον αὐτὸ γεγονός. “Άλλοι πάλι θέλησαν νὰ μετρήσουν τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν Τὸν εἶδαν πάνω στὸ Σταυρὸ λέγοντας πῶς τὰ πάντα τέλειωσαν. “Άλλοι πάλι χαρακτήρισαν τοὺς μαθητὲς γιὰ μεθυσμένους, ὅταν πῆραν τὴ δύναμη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς.

Μὲ τίς παραβολὰς αὐτὲς ὁ Κύριος μᾶς δίδαξε ὅτι τὰ ἀνθρώπινα μέτρα εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ νὰ διαπιστώσουν καὶ νὰ μετρήσουν τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ σὲ τοῦτο τὸν κόσμον. “Όταν κανεὶς δὲν ξέρῃ τὴ δύναμη ποὺ κρύβει μέσα του τὸ προζύμι καὶ δῇ τὴ γυναίκα νὰ τὸ κρύβῃ μέσα σὲ 40 κιλὰ ἀλεύρι, τότε θὰ νομίσῃ πῶς τὸ ἀλεύρι θὰ ἐξαφανίσῃ τὴ μικρὴ ποσότητα ἀπὸ τὸ προζύμι. Καὶ ὅμως! Στὴν πραγματικότητα συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Τὸ προζύμι κρύβει μέσα του τέτοια δύναμη, ποὺ ζυμώνει ὅλο τὸ ἀλεύρι. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς γίνεται καὶ μὲ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ καὶ ὕστερα ἀπλώνεται σὰν τὴ φωτιά ποὺ τρώει τὰ ξύλα.

‘Η ζύμη (Φ. Κόντογλου).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μεγαλώνει καὶ ἐπεκτείνεται σὲ ὅλο τὸν κόσμον, ἀλλὰ μὲ ἓνα τρόπο ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ μετρηθῇ μὲ ἀνθρώπινα μέτρα καὶ νὰ συλληφθῇ μὲ ἀνθρώπινες σκέψεις. Τὴν παρουσία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον τὴν ἀναγνωρίζει ἐκεῖνος, ποῦ εἶναι ἐνωμένοι μὲ πίστη μαζί της. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἔρχεται «μετὰ παρατηρήσεως» (Λουκ. ιζ' 20).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν» (Λουκ. ιβ' 32).

2. «Ἐλλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, φιλάνθρωπε Δέσποτα, τὸ τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς (= καθαρὸ φῶς) καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιζον ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν...» (Εὐχὴ ἀπὸ τῆς θείας Λειτουργίας μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μελέτησε τὸ Ματθ. κβ' 14 καὶ ἀνάπτυξε τὸ περιεχόμενό του μὲ λίγα λόγια στὸ τετράδιό σου.

2. Γράψε στὸ τετράδιό σου τρία περιστατικά ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Κυρίου, ποὺ νὰ μᾶς δείχνουν πῶς ὁ Κύριος στὴ δράση Του ζητοῦσε νὰ μένη κρυμμένος καὶ ἀφανής.

3. Μὲ ποῖο τρόπο ἀναπτύσσεται καὶ ἀπλώνεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο; *ἀπλώνεται ἐὰν τὸν ἴπσοις ἐννοήσῃς*

4. Στὸ δεύτερο κείμενο παρακαλᾶμε τὸ Θεὸ στὴ θεία Λειτουργία νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸ «ἀκήρατον φῶς». Γιατί χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος τὸ καθαρὸ φῶς τῆς θεογνωσίας; Ἐξήγησέ το. *ἐξ ἁγνείας*

3. Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σπορέα.

Ματθ. ιγ' 3-23, Μάρκ. δ' 3-20, Λουκ. η' 3-15.

Εἶδαμε πῶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ προσφέρει στὸν ἄνθρωπο τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰ, τὴν γαλήνη καὶ τὴν ἀνάπαυση, τὴν εὐλογία καὶ τὴν εὐτυχία. Γιατί ὅμως εἶναι τόσοι λίγοι αὐτοὶ ποὺ δέχονται καὶ ἀκολουθοῦν τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Μήπως δὲν ἀπευθύνεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους; Μήπως ὁ Θεὸς προσκαλεῖ μονάχα ὀρισμένους στὴ βασιλεία Του;

Ὁ Κύριος ἔδωσε τὴν ἀπάντηση σὲ τοῦτο τὸ βασικὸ ἐρώτημα μὲ τὶς παραβολές:

- α) τοῦ καλοῦ Σπορέα καὶ
- β) τοῦ μεγάλου δειπνοῦ.

Τὰ χωράφια τῆς Παλαιστίνης. Πρὶν ἀκούσῃ ἡ διαβάση κανεῖς τὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σπορέα, πρέπει νὰ ἔχῃ στὸ νοῦ τοῦ τὴν εἰκόνα, ποὺ παρουσιάζουν τὰ χωράφια στὴν Παλαιστίνη. Καὶ μάλιστα στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου. Τὸ ἔδαφος τῶν χωραφίων εἶναι ἀνώμαλο. Οἱ πέτρες εἶναι πολὺ περισσότερες ἀπὸ τὸ χῶμα. Οἱ βροχὲς εἶναι σπάνιες. Τὸ ξύλινο ἄροτρο δὲν μπορεῖ νὰ σκάψῃ βαθιὰ τὸ χῶμα καὶ νὰ τὸ ἀνακατέψῃ ὁλότελα. Ὑνας διαβάτης εὐκόλα χρησιμοποιεῖ ἓνα χωράφι γιὰ πέρασμα. Τὸ πατημένο χῶμα γίνεται τότε σκληρὸ καὶ ἐπομένως ἀκατάλληλο γιὰ σπορά.

Ἡ σπορὰ τοῦ χωραφιοῦ. Ὁ Κύριος ἄρχισε τὴν παραβολή: Ὑνας γεωργὸς ξεκίνησε νὰ σπεῖρῃ τὸ χωράφι τοῦ. Ἀπὸ πρὶν εἶχε κάνει τὶς προετοιμασίαις τοῦ ὅσο μπορούσε πιὸ καλὰ. Ὑνα μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε στὰ σκληρὰ καὶ πατημένα μονοπάτια. Ὁ σπόρος ποδοπατήθηκε ἀπὸ τοὺς διαβάτες καὶ τὰ πεινασμένα πουλιά τὸν καταβρόχθισαν σὲ μιὰ στιγμή.

Ὑνα ἄλλο μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε σὲ χῶμα ποὺ ἀπὸ κάτω ἦταν ὅλο πέτρες. Ὁ σπόρος βέβαια φύτρωσε, μὰ δὲν ἔριξε τὶς ρίζες τοῦ βαθιά. Δὲν εἶχε τὴν ὑγρασία ποὺ χρειάζεται γιὰ τὴ ζωογόνηση καὶ ἔτσι ὁ καφετὸς ἥλιος τῆς Παλαιστίνης καταξέρανεν τὸ πράσινο χρῶμα τῆς ζωῆς.

Ὑλλο μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε σὲ καλὸ χῶμα. Δίπλα τοῦ ὅμως φύτρωσαν πολλὰ ἀγκάθια καὶ τριβόλια, ὥστε τοῦ ἔκοψαν τὴν ἀναπνοή. Τελικὰ ὁ σπόρος πνίγηκε ὁλότελα.

Ὁ ὑπόλοιπος σπόρος ἔπεσε σὲ καλὸ χῶμα χωρὶς ζιζάνια, βαθιὰ σκαμμένο καὶ μὲ ἀρκετὴ ὑγρασία. Ὁ σπόρος σκεπάστηκε εὐκόλα καὶ φύτρωσε σὲ λίγο. Μεγάλωσε καὶ στὸν καιρὸ τοῦ ἔδωσε τὸν ἀνάλογο καρπὸ. Τὸ ἓνα σπειρὶ ἄλλοῦ ἔδωσε τριάντα, ἄλλοῦ ἑξήντα καὶ ἄλλοῦ ἑκατό.

Ἡ διήγησις τῆς παραβολῆς τέλειωσε. Οἱ εἰκόνες ἦταν πολὺ ζωντανές καὶ γεμάτες ἀπὸ περιεχόμενο. Ὁ Κύριος τέλειωσε μὲ τὸ «ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω». Οἱ περισσότεροι ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς Τοῦ δὲν ἐνδιαφέρθηκαν γιὰ τὴ συνέχεια. Μόνον οἱ μαθητὲς ἀνησύχησαν, γιὰτὶ δὲν κατάλαβαν τί ἤθελε ὁ Κύριος νὰ τοὺς πῇ. Ὑταν βρέθηκαν μόνοι, Τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὴν παραβολή.

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε τὴν αὐθεντικὴ ἐρμηνεία τῆς παραβολῆς καὶ ἀποτελεῖ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐρμηνείας γενικὰ τῶν παραβολῶν.

Ὁ Κύριος ὡς Σπορέας (Φ. Κόντογλου)

Ἡ παραβολὴ αὕτῃ μίλησε γιὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ποὺ σπέρνεται στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ὁ σπορέας εἶναι ὁ Κύριος, ὁ σπόρος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ χῶμα ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀκροάζεται τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀνάπτυξη καὶ ἡ καρποφορία τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑποδοχή, ποὺ θὰ τοῦ κἀνῃ ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Κύριος μὲ τούτῃ τὴν παραβολὴν παρουσίασε τέσσερες ὁμάδες ἀνθρώπων, ποὺ παίρνουν τὴν ἀνάλογη θέσιν τοὺς στὸν λόγο τοῦ Θεοῦ.

1) Οἱ σκληρὲς καρδιές. Τὸ χῶμα ποὺ πατήθηκε πολὺ εἶναι οἱ σκληρὲς καρδιές. Ὁ διάβολος χρησιμοποιοῖ κάθε μέσο γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ποὺ σπέρνεται στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Σκοπὸς τοῦ εἶναι νὰ παρουσιασθῇ ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου τόσο σκληρὴ, ὥστε νὰ μὴ δέχεται μὲ κανένα τρόπο νὰ ἀκούσῃ γιὰ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁ σκληρόκαρδος ἄνθρωπος παρουσιάζεται μπροστὰς μας ὡς ἀθη-
σκος καὶ γενικὰ ἀδιάφορος γιὰ τὴν θρησκεία, γιὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξαφανίζεται, γιατί δὲν ἀφῆναι ὁ ἄνθρωπος νὰ εἰσχωρήσῃ στὴν καρδιὰ του.

2) Οἱ πέτρινες καρδιές. Τὸ χῶμα, ποὺ ἀπὸ κάτω του βρίσκονται ὅλοι πέτρες, εἶναι οἱ πέτρινες καρδιές. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ εἰσχωρήσῃ βαθιὰ στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ ριζώσῃ ἔτσι βαθιὰ τὸ δένδρον τῆς πίστεως.

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ σπέρνεται στὶς καρδιές μας ἀπὸ τὰ παιδικὰ μας ἀκόμῃ χρόνια. Τότε βρίσκει καλὴ ὑποδοχή, γιατί ἡ καρδιὰ ἀκόμῃ τοῦ παιδιοῦ εἶναι μαλακὴ. Τὸ φύτευμα τοῦ σπόρου ἔχει ἀρχίσῃ μέσα του, ἀλλὰ τὸ παιδί ὅταν μεγαλώσῃ, ἀρχίζει νὰ ἀντιμετωπίζῃ ἕνα σωρὸ ἐμπόδια καὶ δυσκολίες. Εἶναι τὰ διάφορα πετραδάκια, ποὺ ἐμποδίζουν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ νὰ ριζώσῃ βαθιὰ στὴν καρδιὰ του. Ἡ πρώτη ξηρασία φαίνεται, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ παραμελῇ τὸν κυριακάτικο ἐκκλησιασμό του, τὴν συμμετοχή του στὴν θεία ἐξομολόγησι καὶ τὴν Κοινωνία κ.ά. Ὁ σπόρος ποὺ εἶχε φυτρώσῃ στὴ μικρὴ ἡλικία, ἔχει πιά μαραθῇ.

3) Οἱ ἀγκαθωτὲς καρδιές. Ἡ περίπτωση τοῦ σπόρου, ποὺ ἀντιμετωπίζει στὸ φύτευμά του ἀγκάθια καὶ τριβόλια εἶναι οἱ ἀγκαθωτὲς καρδιές. Τὰ διάφορα ζιζάνια εἶναι οἱ ἀτέλειωτες ἐπιθυμίες τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ θέλει νὰ τὶς ικανοποιήσῃ ὅπως οἷδε.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὶς διάφορες μέριμνες καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὴν μανίαν τοῦ πλουτισμοῦ εὐχαριστεῖται καὶ ικανοποιεῖται περισσότερο ἀπὸ τὸν κόσμον παρά ἀπὸ τὸ Θεό. Δὲν ἐμπιστεύεται τὸν ἑαυτό του στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸν ἐμπιστεύεται στὰ ὑλικά ἀγαθά. Γι' αὐτὸ καὶ

ρίχνεται με μεγάλο πάθος στο κυνήγι των χρημάτων. Τα χρήματα είναι ή μεγαλύτερη παγίδα του Σατανά, γιατί με αυτά ο άνθρωπος προσπαθεί να αντικαταστήσει το Θεό. Τα αγκάθια λοιπόν αυτά πνίγουν την καρδιά του ανθρώπου και μαζί της και το λόγο του Θεού.

4) Οί καλοπροαίρετες καρδιές. Το καλοοργωμένο και άφθονο χῶμα είναι οί καλοπροαίρετες καρδιές, που μέσα τους πέφτει ο σπόρος και αναπτύσσεται άμέσως. Οί καλοπροαίρετες καρδιές γίνονται ευρύχωρες και έτσι ο λόγος του Θεού βρίσκει αρκετό χῶρο και ρίχνει βαθιά τις ρίζες του. 'Η καρδιά με την καλή θέληση κρατεί το λόγο του Θεού και τὸν καλλιεργεί. 'Η καρποφορία του δὲν είναι καταπληκτική. 'Εκφράζεται με τὰ καλὰ ἔργα, που δίνουν στους άλλους ανθρώπους την ευκαιρία νὰ δοξάσουν τὸν Πατέρα, που κατοικεί στὸν οὐρανό. Είναι ή καρποφορία, που ἐκφράζει τὴν πίστη με τὰ ἔργα τῆς ζωντανῆς ἀγάπης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 'Η παραβολή του καλοῦ σπορέα μᾶς δείχνει ὅτι ὁ λόγος του Θεοῦ ἀπευθύνεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. 'Απὸ τὴν ἀπάντηση τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ ἀποδοχὴ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ συμμετοχὴ του στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 'Ο ἄνθρωπος πρέπει νὰ καλλιεργήσῃ τὴν καρδιά του με τὴν καλὴ θέληση («καλοπροαίρετη καρδιά») γιὰ νὰ ἀκροασθῇ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀνέκφραστη ἀξία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργῆς (= δραστικός) καὶ τομῶ-
τερος (= πιὸ κοφτερός) ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον (= καὶ ἀπὸ δίκοπο
μαχαίρι) καὶ διικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ (= εἰσχωρεῖ μέχρι νὰ φτάσῃ στὰ
ἐνωμένα θάθη τοῦ ἀνθρώπου) ψυχῆς τε καὶ πνεύματος...» ('Εβρ. δ' 12).

2. «Οὐκοῦν (= λοιπὸν) ὅσοι τὸν νοῦν ἔχουσι σκληρόν, οὐκ εἰσδύεται
ἐν αὐτοῖς θεῖόν τι καὶ ἱερὸν νουθέτημα, δι' οὗ δύναται καρποφορεῖν τὰ εἰς
ἀρετὴν αὐχῆματα (= καύχηση ἀρετῆς). Οὗτοι... πεπετημένη γεγόνασιν ὁδός,
οὓς οὐκ ἔστι ποτὲ καρπῶν ἀγίων γενέσθαι τροφούς, στείραν καὶ ἄγονον ἔχον-
τας καρδίαν» (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί χαρακτηρίζει τὴν ομάδα τῶν ἀνθρώπων με τὶς πέτρινες καρδιές;
2. Ποιὲς δυσκολίες συναντοῦν οἱ ἄνθρωποι με τὶς ἀκαθωτὲς καρδιές;
3. Γιατί μιὰ «στεῖρα καὶ ἄγονος καρδιά» δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῇ, ὅπως λέγεις, καὶ ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ;
4. Τί χρειάζεται νὰ κάνῃ ὁ ἄνθρωπος, που ἀκροάζεται τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ τὸν δεχθῇ μέσα στὴν καρδιά του

4. Ἡ παραβολὴ τοῦ μεγάλου δεῖπνου.

Λουκ. ιδ' 16-24

Οἱ προσκλήσεις γιὰ τὸ μεγάλο δεῖπνο. Μὲ τούτη τὴν παραβολὴ ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατὲς Του νὰ καταλάβουν τοὺς λόγους, ποὺ οἱ διάφορες ομάδες τῶν ἀνθρώπων προβάλλουν γιὰ νὰ ἀπορρίψουν κάθε συμμετοχὴ τους στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ παραβάλλεται μὲ ἓνα δεῖπνο, ποὺ τὸ ἐτοίμασε ἓνας ἄνθρωπος. Τὸ δεῖπνο εἶναι ἡ ἐκφραση τῆς κοινωνίας τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἀπόλαυση τῶν ἀγαθῶν μὲ τὴν παρουσία καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Σὲ τούτο τὸ δεῖπνο κάλεσε ὁ οἰκοδεσπότης πολλοὺς ἀνθρώπους. Ἔστειλε τὸ δούλο του γιὰ νὰ τοὺς ὑπενθυμίσει τὴν ὥρα τοῦ δεῖπνου καὶ νὰ τοὺς πῇ ὅτι ὅλα ἦταν πιά ἐτοιμα! Ὁ οἰκοδεσπότης περίμενε τὸν ἐρχομὸ τους.

Οἱ ἀπαντήσεις τῶν προσκαλεσμένων. Ὅλοι ὅσοι ἐκλήθησαν στὸ μεγάλο αὐτὸ δεῖπνο ἄρχισαν ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά του νὰ παραιτοῦνται:

Ὁ πρῶτος εἶπε: «ἀγρὸν ἠγόρασα» καὶ ἔχω ἀνάγκη νὰ πάω νὰ τὸν δῶ καὶ νὰ φροντίσω γι' αὐτόν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει ὅλους ἐκείνους, ποὺ ἀρνοῦνται νὰ φροντίσουν γιὰ τὸ χωράφι τῆς ψυχῆς των. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριὰ εἶναι δοσμένοι ὁλοκληρωτικὰ στὴ φροντίδα γιὰ τὴν αὔξησιν τῆς ὕλικης περιουσίας των.

Ὁ δεῦτερος εἶπε: «Ἀγόρασα πέντε ζευγάρια βόδια καὶ θέλω νὰ τὰ δοκιμάσω. Σὲ παρακαλῶ ἀπάλλαξέ με ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση». Αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τὴν ὁμάδα ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, ποὺ φροντίζουν μονάχα γιὰ τὸ ἐμπόριο καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις. Εἶναι τόσο ἀπασχολημένοι μὲ τὶς διάφορες ἐργασίες, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ βροῦν καὶ νὰ διαθέσουν λίγο καιρὸ καὶ γιὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ τρίτος εἶπε: «Ἔκαμα τώρα κοντὰ τὸ γάμο μου καὶ γιὰ τοῦτο δὲν μπορῶ νὰ ἔλθω». Ἐδῶ ἀντιπροσωπεύονται ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ δικαιολογία ὅλες τὶς οἰκογενειακὲς ἀπασχολήσεις καὶ ἀνάγκες γιὰ νὰ ἀρνηθοῦν τὴ συμμετοχὴ τους στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ὅλες αὐτὲς οἱ ομάδες τῶν ἀνθρώπων μοιάζουν καταπληκτικὰ μὲ τὶς ομάδες τῶν ἀκροατῶν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ σπορέα.

Ἡ ὀριστικὴ ἀπόφαση τοῦ οἰκοδεσπότη. "Ὅταν ὁ οἰκοδεσπότης ἔμαθε ἀπὸ τὸν δοῦλο του ὅτι ὅλοι οἱ προσκαλεσμένοι παραιτήθηκαν ἀπὸ τὸ μεγάλο δεῖπνο του, δοκίμασε μεγάλη προσβολή. Γι' αὐτὸ ἔδω-σε ἐντολὴ στὸ δοῦλο του νὰ θγῇ στοὺς δρόμους καὶ νὰ προσκαλέσῃ ὅλους τοὺς φτωχοὺς, τοὺς ἀνάπηρους, τοὺς χωλοὺς καὶ τοὺς τυφλοὺς τῆς πόλεως. "Ὅλοι δέχτηκαν τὴν πρόσκληση καὶ ἄρχισαν νὰ παίρνουν τὴ θέση τους στὸ μεγάλο δεῖπνο.

Πάντα ὅμως ὑπῆρχε χώρος ἄδειανός, πού ἔπρεπε νὰ γεμίσῃ ἀπὸ προσκαλεσμένους. Οἱ μόνοι πού ἀποκλείστηκαν ἦταν ἐκεῖνοι πού ἀρνήθηκαν τὴ συμμετοχὴ τους στὸ δεῖπνο. Δηλαδή πρέπει ὁ καθένας μας νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς προσκαλεῖ στὸ μεγάλο δεῖπνο τῆς βασιλείας Του, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἐμεῖς νὰ δεχτοῦμε τὴν πρόσκληση γιὰ νὰ βρεθοῦμε στὴν ἀτέλειωτη κοινωνία τῆς ἀγάπης Του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ μεγάλου δεῖπνου μᾶς ἔδειξε ὁ Κύριος ὅτι ὁ Θεὸς προσκαλεῖ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους στὸ δεῖπνο τῆς βασιλείας Του. Σὲ τοῦτο ὅμως θὰ πάρουν μέρος, ὅσοι ἄνθρωποι θὰ ἀνταποκρι-θοῦν στὴν πρόσκληση αὐτὴ τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Βούλεται (ὁ Θεός) τοῖνυν πάντας εἰσαχθῆναι διὰ τὸν ἄπειρον πλοῦτον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος» (Ζιγαβηνός).
2. «Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύ-σεται μου τοῦ δεῖπνου» (Λουκ. ιδ' 24).
3. «Θεράπευσον τῆς ψυχῆς μου τὰ τραύματα, Κύριε, καὶ ὅλον με ἀγάσων καὶ καταξιώσων, Δέσποτα, ὅπως κοινωνήσω σου τοῦ Μυστικοῦ θείου Δείπνου ὁ ταλαίπωρος» ('Απὸ τὴν Ἀκολουθία τῆς θείας Μεταλήψεως).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐπιχειρήματα χρησιμοποίησαν οἱ προσκαλεσμένοι, πού ἀρνήθηκαν τὴ συμμετοχὴ τους στὸ μεγάλο δεῖπνο;
 2. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ οἰκοδεσπότη γιὰ τὸ μεγάλο δεῖπνο;
 3. Διάβασε μὲ προσοχὴ τὸ δεῦτερο κείμενο. Πῶς καταλαβαίνεις τὴν ἀπό-φαση αὐτῆ τοῦ Κυρίου;
 4. Γιατί ὑπάρχει πάντα χώρος ἄδειανός στὸ δεῖπνο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ;
-

Ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ (Φ. Κόντογλου).

5. Οί παραβολές των ζιζανίων, τῆς σαγήνης καὶ τῶν δέκα παρθένων.

Ματθ. ιγ' 24-31, 36-43, ιγ' 47-50, κε' 1-13

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ δέχονται στὴν καρδιά τους τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ συναντοῦν πολλὰς φορές στὴ ζωὴ τους ἐμπόδια καὶ δυσκολίες. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἔχουν μπροστά τους τὸν πονηρὸ σπορέα, ποὺ σπέρνει συνεχῶς ζιζάνια. Ἔτσι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ δὲν κατόρθωσαν μέχρι τὸ τέλος νὰ κρατήσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτὸ καὶ τελικὰ ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, ὅπως ἀκριβῶς ἐγίνε στὴν παραβολὴ μὲ τὶς δέκα παρθένας.

α) Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων.

Ἕνας ἄνθρωπος ἀποφάσισε νὰ σπεῖρῃ στὸ χωράφι του τὸν καλὺτερο σπόρο. Ὅταν τέλειωσε τὴ σπορά, δοκίμασε μεγάλη χαρά, γιὰτὶ περίμενε νὰ ἀπολαύσῃ τὸ πρῶτο φύτρωμα τοῦ σπόρου. Ἕνας κακὸς ὅμως γείτονας, ποὺ τὸν μισοῦσε πολὺ, ἦλθε τὸ βράδυ καὶ ἐσπείρε στὸ χωράφι του ζιζάνια.

Ὅταν οἱ σπόροι ἄρχισαν νὰ καρποφοροῦν, οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότη ἔκαναν μιὰ πολὺ δυσάρεστη διαπίστωση. Παρατήρησαν πὺς μαζί μὲ τὸν καλὸ σπόρο εἶχαν φυτρώσει καὶ τὰ ζιζάνια. Οἱ ὑπηρετές, ἀφοῦ ἀνακοίνωσαν στὸν κύριό τους αὐτὴ τους τὴν ἀνακάλυψη, τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ ξεριζώσουν τὰ ζιζάνια. Ὁ οἰκοδεσπότης ὅμως εἶπε: «Ὁχι, γιὰτὶ ὑπάρχει φόβος, μαζί μὲ τὰ ζιζάνια νὰ ξεριζώσετε καὶ τὸν καλὸ σπόρο, τὸ σιτάρι».

Ὁ οἰκοδεσπότης γινώριζε πολὺ καλὰ πὺς μόνο στὸν καιρὸ τοῦ θερισμοῦ εἶναι κατορθωτὸ ἓνα τέτοιο ξεχώρισμα καὶ κόψιμο. Ἀφοῦ γίνῃ λοιπὸν τὸ ξεχώρισμα στὸν καιρὸ τοῦ χωρισμοῦ, τότε τὰ μὲν ζιζάνια τὰ παραδίδουν στὴ φωτιά, τὸν δὲ καρπὸ τοῦ σιταριοῦ τὸν θάβουν στὶς ἀποθήκες.

Ἡ ἐρμηνεία τῆς παραβολῆς. Οἱ μαθητές, ἀφοῦ θρέθηκαν μαζί μὲ τὸν Κύριο, τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἐρμηνεύσῃ τὴν παραβολὴ τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἀποκάλυψε τὸ βαθὺ νόημα τῆς παραβολῆς:

1) Ὁ καλὸς σπορέας εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Πρόσφερε συνεχῶς στοὺς ἀνθρώπους τὸ κήρυγμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

2) Το χωράφι είναι ολόκληρος ο κόσμος. "Όχι μονάχα οι 'Ισραηλίτες, μά και οι ειδωλολάτρες και οι άνθρωποι όλων γενικά των εποχών.

3) 'Ο καλός σπόρος είναι τα παιδιά της βασιλείας. "Όσοι δέχτηκαν το λόγο του Θεού, αυτοί πήραν τη δύναμη: να γίνουν πραγματικά παιδιά του Θεού ('Ιω. α' 12).

4) Τα ζιζάνια είναι τα παιδιά του πονηρού. 'Ακολουθούν τα παραγγέλματα ένος κόσμου, που δεν έχει καμιάν απολύτως εξάρτηση από το Θεό.

5) 'Ο έχθρος του οικοδεσπότη είναι ο διάβολος. "Όλα τα σχέδια του διαβόλου έχουν ένα σκοπό: να πνίξουν και να μαράνουν μέσα στον άνθρωπο τις δυνάμεις της πνευματικής του αναπτύξεως και τον πόθο της λυτρώσεώς του.

6) Οι δούλοι του οικοδεσπότη είναι όσοι θιάζονται να ξεχωρίσουν σε τούτο τον κόσμο τους ανθρώπους σε καλούς και σε κακούς.

7) 'Ο θερισμός είναι ή συντέλεια του κόσμου, με τη δευτέρα παρουσία του 'Ιησού Χριστού.

8) Οι θεριστές είναι οι άγγελοι.

9) Το τέλος των κακών ανθρώπων είναι ή αιώνια καταδίκη. 'Ενώ το τέλος των καλών είναι ή βασιλεία των Ουρανών.

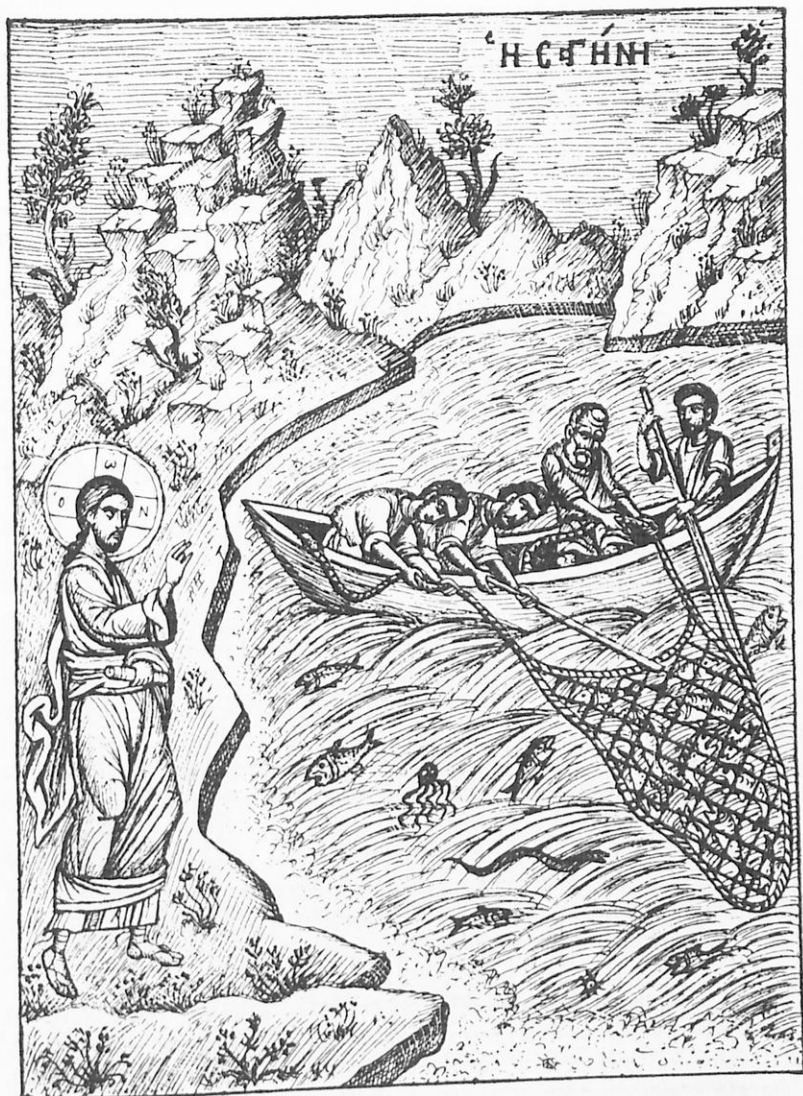
10. «'Ο έχων ὦτα ἀκούειν ἀκούετω...». Το βαθύ νόημα αὐτῆς τῆς θαυμάσιας παραβολῆς τὸ ἀποδέχεται ἐκεῖνος, πού διαθέτει «αὐτιά» πρόθυμα γιὰ νὰ ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

8) 'Η παραβολή τῆς σαγήνης.

'Ο ψαράς που ρίχνει τὸ δίκτυ τοῦ στὴ θάλασσα εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ συνηθισμένες καὶ ζωντανές εἰκόνες γιὰ τὸν 'Ισραηλίτη ἀκροατὴ τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου. 'Ασφαλῶς ὁ Κύριος θὰ βρέθηκε μὲ τοὺς ἀκροατές Του σὲ παραθαλάσσιο μέρος (λίμνη Γεννησαρέτ) καὶ θὰ ἐβλεπαν ὅπως ὁποῦτε τοὺς ψαράδες εἴτε νὰ ψαρεύουν εἴτε νὰ ἐργά- ζονται μὲ τὰ δίκτυα τους. Οἱ ζωντανές αὐτές εἰκόνες μποροῦσαν νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀκροατές τοῦ Κυρίου νὰ καταλάβουν τὴν πραγματι- κότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν 'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

'Ο Κύριος διηγήθηκε τότε στοὺς ἀκροατές Του τὴν παραβολὴ μὲ τὸ οἶκτο τοῦ ψαρά. Τοὺς βοήθησε δὲ νὰ καταλάβουν ὅτι κάθε χωρισμός τῶν ἀνθρώπων σὲ τούτῃ τῇ ζωῇ εἶναι μάταιος καὶ ἀδύνατος.

"Όταν ὁ ψαράς ρίχνη τὸ δίκτυ τοῦ στὴ θάλασσα, δὲν ξέρει τί θὰ πιᾶση. Μπορεῖ νὰ πιᾶση ψάρια καλὰ καὶ ψάρια ἄχρηστα καὶ ἀκατάλ- ληλα γιὰ φαγητό. Μπορεῖ νὰ μαζέψῃ θαλασσινὰ χόρτα (φίκια, κλαδιά,

‘Η σαγήνη (Φ. Κόντογλου).

ξύλα, κ.ά). 'Εφ' ὅσον τὸ δίκτυ θά βρίσκεται βαθιά στὴ θάλασσα, ὅλα αὐτὰ θά εἶναι μαζί. Τὸ ξεχώρισμα σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη θά γίνη, ὅταν ὁ ψαρὰς τραθήξῃ τὸ δίκτυ πρὸς τὰ ἔξω. Τότε θά τὸ ξαπλώσῃ στὴν ἀκρογιαλιά καὶ θά ἀρχίσῃ τὸ ξεδιάλεγμα. "Ὅλα τὰ καλὰ ψάρια θά τὰ βάλῃ στὰ πανέρια του, τὰ δὲ ὑπόλοιπα μαζί μὲ τὴν ἄχρηστη σαβούρα θά τὰ πετάξῃ μακριά.

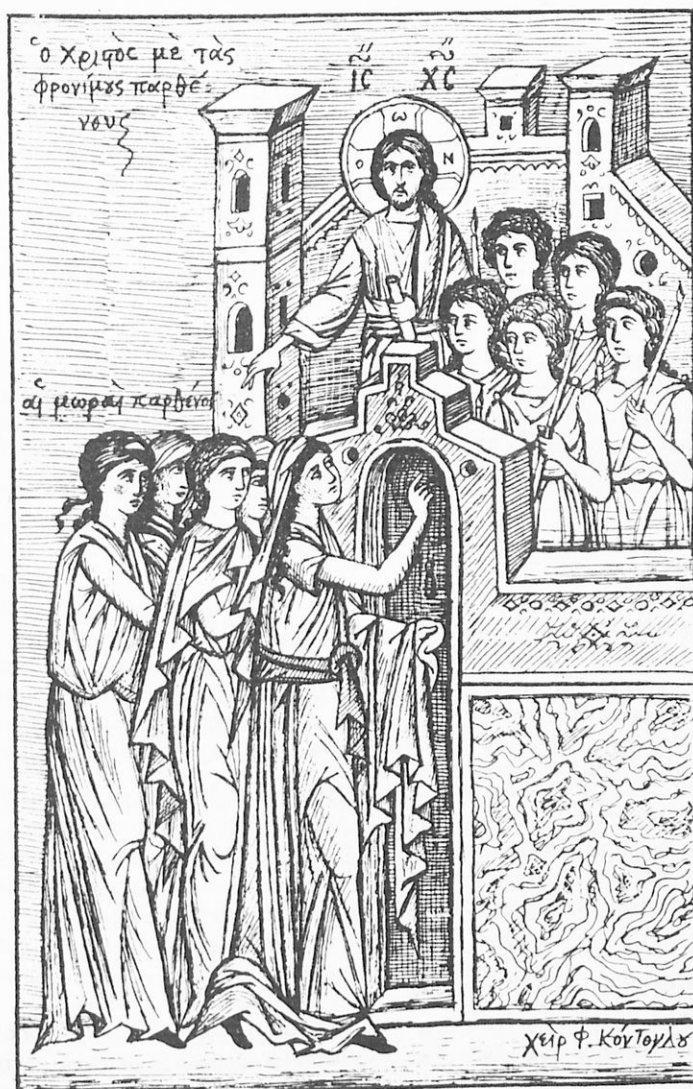
"Ετσι ἀκριβῶς θά γίνη καὶ ὁ τελικὸς χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Κύριο, ὅταν θά ἔλθῃ γιὰ δεύτερη φορὰ γιὰ νὰ ἀποδώσῃ στὸν καθένα κατὰ τὰ ἔργα του.

γ) 'Η παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων.

Ὁ Κύριος στὴ συνέχεια τῶν παραβολικῶν Του λόγων εἶπε καὶ τὴν ἐξῆς παραβολή: Δέκα παρθένοι βγῆκαν γιὰ νὰ προὔπαντήσουν μὲ τις λαμπάδες τους τὸ νυμφίον. Οἱ πέντε ἀπὸ αὐτὲς ἦταν φρόνιμες καὶ οἱ ἄλλες πέντε μωρὲς (ἀνόητες). Καὶ τοῦτο γιὰτὶ οἱ μωρὲς δὲν πῆραν μαζί τους λάδι. Δὲν ἐνδιαφέρθηκαν δηλαδὴ νὰ εἶναι ἐφοδιασμένες μὲ λάδι γιὰ τὴν περίπτωσι, ποῦ θά τέλειωνε ἐκεῖνο ποῦ εἶχαν μαζί τους στὸ ἄγγειο γιὰ τις λαμπάδες τους. Οἱ πέντε ὅμως φρόνιμες ἔφεραν μαζί τους σὲ χωριστὰ ἄγγεϊα λάδι ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνο, ποῦ εἶχαν στὶς λαμπάδες τους. Ὁ νυμφίος ἀργούσε νὰ ῥθῇ. Γι' αὐτὸ καὶ τις ἔπιασε ὁ ὕπνος. Ξαφνικὰ ὅμως κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἀκούστηκε μιὰ μεγάλη φωνή, ποῦ ἔλεγε: «Ἴδού, ἔρχεται ὁ νυμφίος. Βγῆτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε». Καὶ οἱ δέκα ἐτοιμάστηκαν, στόλισαν τις λαμπάδες των καὶ τότε εἶδαν οἱ πέντε μωρὲς πὼς τὸ λάδι τους εἶχε τελειώσει. Ζήτησαν ἀπὸ τις ἄλλες πέντε νὰ τις δανείσουν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνες τὸ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους. "Ετρεξαν γρήγορα, γιὰ νὰ ἀγοράσουν λάδι.

Στὸ μεταξύ ὅμως ἦλθε ὁ νυμφίος καὶ οἱ πέντε ἐτοιμὲς μπῆκαν μαζί του καὶ ἡ πόρτα κλείστηκε. "Ὅταν ἔφτασαν οἱ ἀργοπορημένες, ζήτησαν ἀπὸ τὸν οἰκοδεσπότη νὰ τις ἀνοίξῃ, ἐκεῖνος ὅμως ἀπάντησε: «Σὰς λέγω ἀλήθεια πὼς δὲν σὰς γνωρίζω καθόλου».

'Η ἐρμηνεία τῆς παραβολῆς. Ὁ δεῦτερος ἐρχομὸς τοῦ Κυρίου θά γίνη σὲ μιὰν ὥρα ἀναπάντεχη καὶ ἄγνωστη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ χρειάζεται κανεὶς νὰ ἐτοιμάζῃ πάντα τὸν ἑαυτὸ του, ὥστε ἡ καρδιά του νὰ εἶναι πάντα ἐφοδιασμένη μὲ τὴν ἀγάπῃ. "Ἰσως ὑπάρξουν ἄνθρωποι, ποῦ θά ἐτοιμάζωνται ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα, ἀλλὰ σὲ μιὰ ὥρα ραθυμίας καὶ ξεγνοιασιάς μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου.

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων (Φ. Κόντογλου).

Τὴν ὥρα ἐκεῖνη δὲν θὰ μπορῇ ὁ ἓνας νὰ δανείζη στὸν ἄλλο. Γιατὶ τὸ λάδι ποῦ, ὅπως λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, εἶναι ἡ ἀγάπη, πρέπει νὰ ὑπάρχη σὲ κάθε στιγμή χωρὶς καμιάν ἀπολύτως διακοπὴ.

Ἔτσι ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει μὲ αὐτὴ τὴν παραβολὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶναι ἄγρυπνος καὶ νὰ ἐτοιμάζεται στὴ ζωὴ μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Γιατὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα ποῦ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος παραμένει σὲ ὅλους μας ἄγνωστη. Τὴ σπουδαιότητα αὐτῆς τῆς παραβολῆς τὴν ὑπογραμμίζει ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας, ὅταν τὴ διαβάξῃ ὡς εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων θὰ γίνῃ στὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου καὶ ὄχι σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως πρέπει πάντα νὰ ἐτοιμάζεται μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐσεβείας, γιατί δὲν γνωρίζει τὴν ἡμέρα, ποῦ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ἣ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται» (Ματθ. κε' 13).

2. «Τίθησι (= θέτει) ταύτην τὴν παραβολὴν, ἱκανὴν πείσαι, ὅτι παρθενία (= ἀγαμία) κἂν τὰ ἄλλα πάντα ἔχῃ τῶν ἀπὸ τῆς ἐλεημοσύνης καλῶν ἔρμος οὐσα... καὶ τὸν ἀπάνθρωπον καὶ ἀνελεήμονα ἴστησι μετ' αὐτῶν... ἔλαιον δέ, τὴν φιλάνθρωπιαν, τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν περὶ τοὺς δεομένους βοήθειαν» (Ἱ. Χρυσόστομος, Ρ.Γ. 58, 711).

3. «Τὸν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν, τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν (= νὰ καθαρίσωμεν) ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πιστεῖ ὀρθῇ ἵνα, ὡς αἱ φρόνιμοι τοῦ Κυρίου παρθένοι, ἐτοιμοὶ εἰσέλθωμεν σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους. Ὁ γὰρ Νυμφίος δῶρον, ὡς Θεός, πᾶσι παρέχει τὸν ἄφθαρτον (= αὐτὸν ποῦ δὲν χαλάει) στέφανον» (Κάθισμα τῆς Μ. Τρίτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν ξεχωρίζονται σὲ τοῦτο τὸν κόσμο;
2. Γιατί ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἀναβάλῃ τὴ μετάνοιά του;
3. Ὑπογράμμισε τίς ἀλήθειες ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου τὸ δεῦτερο στὴ σειρά).
4. Τί μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων;
5. Τί θὰ ἀπαντοῦσες στὴν κατηγορία ὅτι καὶ στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχουν κακοὶ ἄνθρωποι;

6. Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.

Ματθ. κε' 14-30

Εἶδαμε στὴν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων πὼς ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐτοιμάζη σὲ τούτῃ τῇ ζωῇ τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ ἐρχόμενου Νυμφίου Χριστοῦ. Ἡ ἐτοιμασία αὕτῃ εἶναι ἡ χρησιμοποίηση καὶ ἡ καλλιέργεια ὅλων τῶν δώρων καὶ τῶν χαρισμάτων, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει δώσει στὸν καθένα μας. Εἶναι τὰ τάλαντα, ποὺ ὁ κάθε ἄνθρωπος διαθέτει γιὰ ἀνάπτυξη.

Ἡ διανομὴ τῶν ταλάντων. Ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ ἦταν ἐτοιμος γιὰ μακρινὸ ταξίδι, κάλεσε τοὺς δούλους του γιὰ νὰ τοὺς ἐμπιστευθῇ τὴν περιουσία του. Πῆρε λοιπὸν γιὰ βάση καὶ κριτήριον τὴν ἐμπορικὴ ἱκανότητα, ποὺ ὁ καθένας τοὺς εἶχε καὶ ἔτσι σὲ ἄλλον ἔδωσε πέντε τάλαντα, σὲ ἄλλον ἔδωσε δύο καὶ σὲ ἄλλον ἓνα. (Τὸ τάλαντο ἔδῳ εἶναι τὸ ἀργυρὸ ἐλληνο-ρωμαϊκὸ νόμισμα πολὺ μεγάλης ἀξίας. Περίπου 60.000 σημερινὲς δραχμὲς τὸ καθένα). Ἀφοῦ μοίρασε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν περιουσία του ὁ ἄνθρωπος, ἀναχώρησε μακριὰ ἀπὸ τὸ μέρος του.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν ταλάντων. Ὁ κάθε δούλος, ποὺ πῆρε καὶ τὴν ἀνάλογον περιουσία, προσπάθησε μὲ τὸν τρόπο του καὶ τὴν ἀντίληψή του νὰ ἐμπορευθῇ τὸ κεφάλαιό του. Ἐκεῖνος ποὺ πῆρε τὰ πέντε τάλαντα ἐργάστηκε σκληρὰ καὶ μὲ ἐμπορικὸ πνεῦμα. Οἱ καρποὶ τῆς ἐργατικότητός του ἦταν: αὐξήσε τὰ τάλαντά του καὶ ἀπὸ πέντε τὰ ἔκανε δέκα. Κι ἐκεῖνος ποὺ ἔλαβε τὰ δύο δούλεψε σκληρὰ καὶ μὲ ὄρεξη πολλή καὶ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλα δύο τάλαντα. Καὶ τοῦ δευτέρου δούλου ἡ ἀπόδοσις ἦταν, ὅπως καὶ τοῦ πρώτου ἑκατὸ φอรὲς πάνω.

Ὁ τρίτος ὅμως, ποὺ πῆρε τὸ ἓνα τάλαντο, σκέφτηκε πολὺ διαφορετικὰ. Ἀντὶ νὰ χρησιμοποίησῃ τὸ τάλαντο ὅπως οἱ ἄλλοι δύο, πῆγε ἔσκαψε στὴ γῇ καὶ τὸ ἔκρυψε ὅσο μπορούσε πιὸ βαθιά.

Οἱ πιστοὶ καὶ ἐργατικοὶ δούλοι. Ἐφτασε ὅμως καὶ ὁ καιρὸς, ποὺ ὁ κύριος τῶν δούλων γύρισε ἀπὸ τὸ μακρινὸ του ταξίδι. Ἡ πρώτη δουλειά του ἦταν νὰ ξανακαλέσῃ τοὺς δούλους του γιὰ νὰ λογαριασθοῦν. Ἦθελε νὰ δῇ τί ἐγένε μὲ τὴ χρηματικὴ περιουσία, ποὺ τοὺς εἶχε ἐμπιστευθῇ.

Παρουσιάστηκε ὁ πρῶτος δούλος, ποὺ εἶχε πάρει τὰ πέντε τάλαντα.

λानτα. Ἐργάστηκε μὲ μεγάλη ὄρεξη, ἀλλὰ καὶ σκληρά. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἦταν νὰ αὐξήσῃ τὴν περιουσίαν, ποῦ ὁ κύριός τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῇ. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν βρέθηκε μπρὸς στὸν κύριο, τοῦ εἶπε: «Κύριε, πέντε τάλαντα μοῦ εἶχες δώσει. Κοίταξε λοιπόν. Μὲ αὐτὰ κέρδισα ἄλλα πέντε». Ὁ κύριος εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τούτῃ τῇ διαγωγῇ τοῦ δούλου. Τὸν προσφώνησε: «Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ». Ὑπογράμμισε τὴν ἐμπιστοσύνην ποῦ εἶχε στὸν κύριό του, ἀλλὰ καὶ τὴν πιστότητά του. Τὴν ἔδωκε μὲ τὴν ἐργασία του, ποῦ τοῦ αὐξήσε τὰ τάλαντα. Ἦλθε ἡ ὥρα νὰ βραβεύσῃ ὁ κύριος τὸν πιστὸ καὶ ἐργατικὸ δούλο. Τοῦ εἶπε λοιπόν: «Ἐπειδὴ φάνηκες πιστὸς στὰ λίγα ποῦ σοῦ ἔδωσα, θὰ σὲ κάνω συμμέτοχο καὶ στὰ πολλὰ. Ἐμπα λοιπόν στὴ χαρὰ τοῦ κυρίου σου». Καὶ ὁ δεῦτερος δούλος μὲ τὰ δύο τάλαντα ἐργάστηκε καὶ αὐξήσε στὸ διπλάσιο τὰ τάλαντά του. Τοῦ τὰ εἶχε ἐμπιστευθῇ ὁ κύριός του. Ὁ κύριος πρόσφερε καὶ σ' αὐτὸν τὸ δούλο τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἀμοιβή, ποῦ εἶχε δώσει καὶ στὸν πρῶτο δούλο. Ἐγίνε καὶ αὐτὸς συγκληρονόμος στὴ μεγάλη περιουσίαν τοῦ κυρίου του καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ δοκιμάσῃ μεγάλη χαρὰ καὶ εὐφροσύνη.

Ὁ ὀκνηρὸς καὶ πονηρὸς δούλος. Ἦλθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ τρίτου δούλου, ποῦ εἶχε πάρει τὸ ἓνα τάλαντο. Παρουσιάστηκε στὸν κύριο καὶ τοῦ εἶπε: «Κύριε, ἤξερα πὼς εἶσαι σκληρὸς ἄνθρωπος καὶ πὼς θερίζεις ἀπὸ κεῖ ποῦ δὲν ἐσπείρες καὶ μαζεύεις ἀπὸ κεῖ ποῦ δὲν σκόρπισες. Ἐπειδὴ σὲ φοβήθηκα, ἔτρεξα καὶ ἔκρυψα τὸ τάλαντό σου στὴ γῇ. Νὰ το! λοιπόν. Πάλι τὸ ἔχεις δικά σου».

Ἡ ἀπόκριση τοῦ κυρίου ἦταν σκληρή. Τὸν ὀνόμασε πρῶτα ἀπ' ὅλα πονηρὸ καὶ ὀκνηρό. Ἡ πονηριὰ τοῦ δούλου φάνηκε ἀπὸ τὸ σημεῖο, ποῦ ὁ ἴδιος ὑπογράμμισε τὴ σκληρότητα τοῦ κυρίου του. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἤξερες, τοῦ εἶπε ὁ κύριος, πὼς θερίζω ἀπὸ κεῖ ποῦ δὲν ἐσπείρα καὶ πὼς μαζεύω ἀπὸ κεῖ ποῦ δὲ σκόρπισα, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ καταθέσῃς τὸ ἀργυρὸ τάλαντο στοὺς τραπεζίτες. Κι ὅταν θὰ γύριζα, θὰ εἰσέπραττα τὸ τάλαντό μου καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ τοὺς τόκους. Πάρτε λοιπόν τὸ τάλαντο καὶ δώστε το σ' αὐτὸν παῦ ἔχει τὰ δέκα τάλαντα».

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς. Τὸ βρίσκουμε στὰ λόγια μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραβολή. Εἶπε λοιπόν στοὺς μαθητὲς καὶ ἀκροατὲς Του: «Σὲ κεῖνον ποῦ ἔχει (τάλαντα) καὶ τ' αὐξάνει, θὰ δοθοῦν κι ἄλλα καὶ ἡ ἀφθονία θὰ εἶναι περισσὴ. Ἀπὸ ἐκεῖνον δὲ ποῦ δὲν παρουσίασε καμιάν αὐξηση, θὰ τοῦ πάρουν κι ἐκεῖνο ποῦ τοῦ εἶχε χαρισθῇ. Τὸν ἄχρηστο δούλο ρίξτε τὸν στὸ πιὸ μακρινὸ σκοτάδι. Ἐκεῖ θὰ εἶναι τὸ κλάψιμο καὶ τὸ τρίζιμο τῶν δοντιῶν».

Με τούτη τὴν παραβολὴ ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοποθετήσῃ τοὺς ἀκροατὲς Του μπροστὰ στὴν πραγματικότητα τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Εἶναι ἡ συγκεκριμένη κοινωνία τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὸ Χριστὸ καὶ μετὰ τοὺς μέσα στὴν Ἐκκλησίᾳ. Ἐδῶ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ πα ρ ο ὖ σα καὶ προσφέρεται στοὺς ἀνθρώπους μετὰ συγκεκριμένο τρόπο: εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας, ἡ Θεία Εὐχαριστία τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. "Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συμμετέχῃ στὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀποκτᾷ τὴν ἰκανότητα νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ αὐξήσῃ ὅλα τὰ χαρίσματα καὶ τὰ δῶρα ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει προσφέρει στὸν καθένα μας.

Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει ἀπὸ τὸ Θεὸ χαρίσματα καὶ ἰκανότητες. Ὑπάρχουν γενικὰ χαρίσματα ποὺ τὰ ἔχουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι (λογικὸ, θέληση, ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη, ἐλπίδα, κ.ἄ.). Ὑπάρχουν καὶ χαρίσματα ποὺ ὁ Θεὸς τὰ δίνει ἀνάλογα μετὰ τὴ δύναμη τῆς ἀποδόσεως τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου. "Ἄλλος ἔχει χάρισμα καλλιτεχνικόν, ἄλλος μουσικόν, ἄλλος σωματικὴ δύναμη, κ.ἄ.

Τὰ τάλαντα εἶναι βασικά, δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Μᾶς τὰ μοιράζει στὴν Ἐκκλησίᾳ, γιατί ἐδῶ εἴμαστε ὅλοι ἓνα Σῶμα, μετὰ Κεφαλὴ τὸ Χριστό. "Ὅλα τὰ χαρίσματα ἀκόμα καὶ τὰ πιὸ διαφορετικὰ καὶ ταπεινὰ ἔχουν ἀνυπολόγιστὴ ἀξία στὴν Ἐκκλησίᾳ. Εἶναι τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα ποὺ μᾶς ἐνώνει καὶ τὰ μοιράζει στὸν καθένα μας. Τὰ χαρίσματά μας δὲν ἀνήκουν σὲ μᾶς, ἀλλὰ προορίζονται γιὰ τὴν προκοπὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ἡ καλλιέργεια τῶν τalάντων. Ἀπὸ τὸν καθένα μας ἐξαρτᾶται ἡ καλλιέργεια τῶν τalάντων. Ἡ ἀπόδοση τῶν χαρισμάτων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ διάθεση καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ ἀνθρώπου. "Ὅποιος ἐργάζεται καὶ καλλιεργεῖ τὰ τάλαντά του, αὐτὸς δείχνει μετὰ τὸν καλύτερο τρόπο πῶς ἀναγνωρίζει καὶ ἀποδέχεται ἀπὸ τὸ Θεὸ — ἀποστολέα καὶ χορηγὸ τὰ δῶρα του. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ δὲν τὰ καλλιεργεῖ, ὅπως ἀκριβῶς ὁ τρίτος δοῦλος τῆς παραβολῆς μας, αὐτὸς καὶ τὸ Θεὸ ἀρνεῖται καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τελικὰ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό. Ἀρνεῖται τὸ βασικὸ γιὰ ὅλους μας τάλαντο τῆς ἀγάπης. Νομίζει πῶς τὰ πάντα εἶναι δικά του. Τὶς ἀνάγκες τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὶς ἀγνοεῖ ἢ καλύτερα τὶς παραβλέπει. Γι' αὐτὸ καὶ προτιμᾷ καλύτερα νὰ θάψῃ τὶς ἰκανότητές του παρὰ νὰ τὶς προσφέρῃ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

"Ενας τέτοιος ἄνθρωπος, ποὺ ἔχει διαστρέψει μέσα του τὸ βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο τάλαντο τῆς ἀγάπης, καταδικάζεται σὲ ἀκίνησι. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν ἀπορρίπτει ὀλοκληρωτικὰ. "Ετσι καταλαβαίνουμε γιατί ὁ Κύριος τὸν παρέδωσε στὸ «σκότος τὸ ἐξώτερον». "Ὁ

χωρίς αγάπη άνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ βρίσκεται μέσα στὸ βασίλειο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, δηλαδή στὴ βασιλεία Του.

Οἱ δυὸ ὅμως πρῶτοι δούλοι καλλιέργησαν τὰ τάλαντα τοῦ κυρίου των. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ ἐργάζονται γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὰ χαρίσματα καὶ τὶς ικανότητές των καὶ νὰ τὶς προσφέρουν στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ὁ καθένας μας μπορεῖ νὰ καλλιεργῇ ἀπὸ τὴ μικρὴ του ἡλικία, τὸ τάλαντο, τὰ χαρίσματα, ποὺ ἀσφαλῶς ὁ Θεὸς θὰ τοῦ ἔχη χαρίσει. Καὶ ὅταν μεγαλώσῃ, θὰ προσφέρῃ τὶς ὑπηρεσίες του γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὴν πρόοδο τῆς οἰκογένειας, τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κοινωνίας ὁλοκλήρου.

Αὐτὸ θὰ πῇ ἀγάπη: νὰ ἐργάζεσαι χωρὶς διακοπὴ γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ πλησίον. Καὶ ἔτσι προσφέρει κανεὶς μὲ τὸν πιὸ καλὸ τρόπο τὴ δόξα στὸν Ἅγιο Θεό, ποὺ εἶναι ὁ χορηγὸς ὅλων τῶν ταλάντων μας.

Ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πιστοὺς νὰ καλλιεργήσουν τὰ τάλαντά των, θυμᾶται τὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ καὶ μᾶς προσφέρει ὠραιότατους καὶ κατανυκτικότατους ὕμνους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει πῶς ὁ ἄνθρωπος δέχεται ἀπὸ τὸ Θεὸ διάφορα χαρίσματα καὶ ικανότητες, ποὺ πρέπει νὰ ἀναπτύξῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ. Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ καθενὸς θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸ μέτρο τῆς πιστότητας καὶ τῆς ἐργατικότητος, ποὺ ἔδειξε στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τάλαντα ἐνταῦθα ἡ ἐκάστου δύναμις εἴτε ἐν προστασίᾳ, εἴτε ἐν χρήμασιν, εἴτε ἐν διδασκαλίᾳ, εἴτε ἐν ἄλλῳ οἷῳ δὴποτε πράγματι... Διὰ τοῦτο λόγον ἡμῖν ἔδωκεν ὁ Θεὸς καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ σώματος ἰσχύν καὶ νοῦν καὶ σύνεσιν, ἵνα πᾶσι τούτοις καὶ εἰς τὴν ἡμῶν αὐτῶν σωτηρίαν καὶ εἰς τὴν τῶν πλησίων ὠφέλειαν χρῆσώμεθα» (Ἱ. Χρυσόστομος).

2. «Ἰδοὺ σοὶ τὸ τάλαντον ὁ Δεσπότης ἐμπιστεύει, ψυχὴ μου· φόβῳ δέξαι τὸ χάρισμα, δάνεισαι τῷ δεδοκότε (= αὐτὸν ποὺ σοῦ τὸ ἔδωσε), διάδος (= μοίρασε) πτωχοῖς καὶ κτήσαι φίλον τὸν Κύριον· ἵνα σῇς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ ἐν δόξῃ, καὶ ἀκούσης μακαρίας φωνῆς· Εἴσελθε, δούλε, εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου. Αὐτῆς ἀξιώσόν με, Σωτήρ, τὸν πλανηθέντα, διὰ τὸ μέγα σου ἔλεος» (Ὑμνος τῆς Μ. Τρίτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποῖο τρόπο ἐργάσθηκαν οἱ δυὸ πρῶτοι δούλοι τὰ τάλαντά τους;

2. Τί ἐπιχειρήματα ἔφερε ὁ πονηρὸς καὶ ὀκνηρὸς δούλος;
3. Γιατί ὁ Κύριος τιμώρησε τὸν τρίτο δούλο;
4. Τί τάλαντα μπορεῖ νὰ ἔχη ὁ καθένας μας ἀπὸ τὸ Θεό;

7. Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ.

Λουκ. ιε ' 11-32

Οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δὲν μπορούσαν ποτὲ νὰ καταλάβουν τὴ γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη στάση τοῦ Κυρίου ἀπέναντι στοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τοὺς τελῶνες. Ὁ Κύριος ὅμως θέλησε νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ μὲ μερικὲς παραβολές, μέσα ἀπὸ τίς ὁποῖες ἔβγαινε ἡ ἀγάπη, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει γιὰ τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετη μὲ τὴ στάση τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων, ποὺ ζητοῦσαν ἐπίμονα νὰ ἀποκλείσουν ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου. Εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ δυνατότερα κείμενα τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἄν εἶχε μονάχα περισωθῇ τὸ κείμενο τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κείμενα τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἶχαν χαθῇ, θὰ ἦταν ὑπεραρκετὸ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ πλησιάσωμε καὶ νὰ καταλάβωμε τὴν οὐσίαν τοῦ κηρύγματος τοῦ Κυρίου.

Ἡ λογοτεχνικὴ ἀξία τῆς παραβολῆς εἶναι ἄφταστη καὶ ἀπαράμιλλη. Τὴν ὁμορφίαν καὶ τὴν πειστικότητά της τὴν αἰσθανόμαστε σὲ πολὺ μεγαλύτερο βαθμὸ, ἂν τὴ διαβάσωμε ἀπὸ τὸ κείμενο. Θὰ προσπαθήσωμε ὅμως νὰ ὑπογραμμίσωμε μερικὰ σημεῖα ἀπὸ τὸ ἄφταστο πνευματικὸ τῆς περιεχόμενο.

Ὁ μικρότερος γιός. "Ενας πατέρας καμάρωνε τὰ δυὸ τοῦ παιδιὰ καὶ τοὺς χάριζε ἀδιάκοπα τὴν ἀπειρὴ ἀγάπη του. Ὁ μικρότερος γιός ἦταν ὅμως πολὺ πιὸ ζωηρὸς ἀπὸ τὸ μεγαλύτερό του ἀδελφόν. Ἡ παρουσία τοῦ πατέρα του καὶ γενικὰ ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ τὸν στενοχωροῦσαν πολὺ. Μιὰν ἡμέρα πῆρε τὴν ἀπόφαση μονάχος του νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ πατρικόν του σπίτι. Ἦθελε νὰ βρεθῇ σὲ ἀτμόσφαιρα ἐλευθερίας καὶ νὰ κάνῃ ὅ,τι αὐτὸς ἤθελε. Παρουσιάστηκε μὲ αὐθάδεια στὸν πατέρα του καὶ ἀφοῦ τοῦ ἀνακοίνωσε τὴν ἀπόφασίν του, ζήτησε τὸ μερίδιόν του ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιουσίαν. Ὁ πατέρας τοῦ ἔδωσε τὸ ἓνα τρίτον τῆς περιουσίας ὅπως ἀκριβῶς ὀρίζει ὁ Νόμος.

Ἦφυγε ὁ μικρότερος γιὸς καὶ πῆγε σὲ μακρινὴ χώρα. Ἐκεῖ σκόρπισε μὲ μεγάλη εὐκολία τὰ χρήματά του «ζῶν ἀσώτως», ὅπως σημειώνει χαρακτηριστικά ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς. Οἱ διάφοροι φίλοι, ποὺ βρέθηκαν κοντὰ του τὸν βοήθησαν στὴ γρήγορη σπατάλη τῶν χρημάτων.

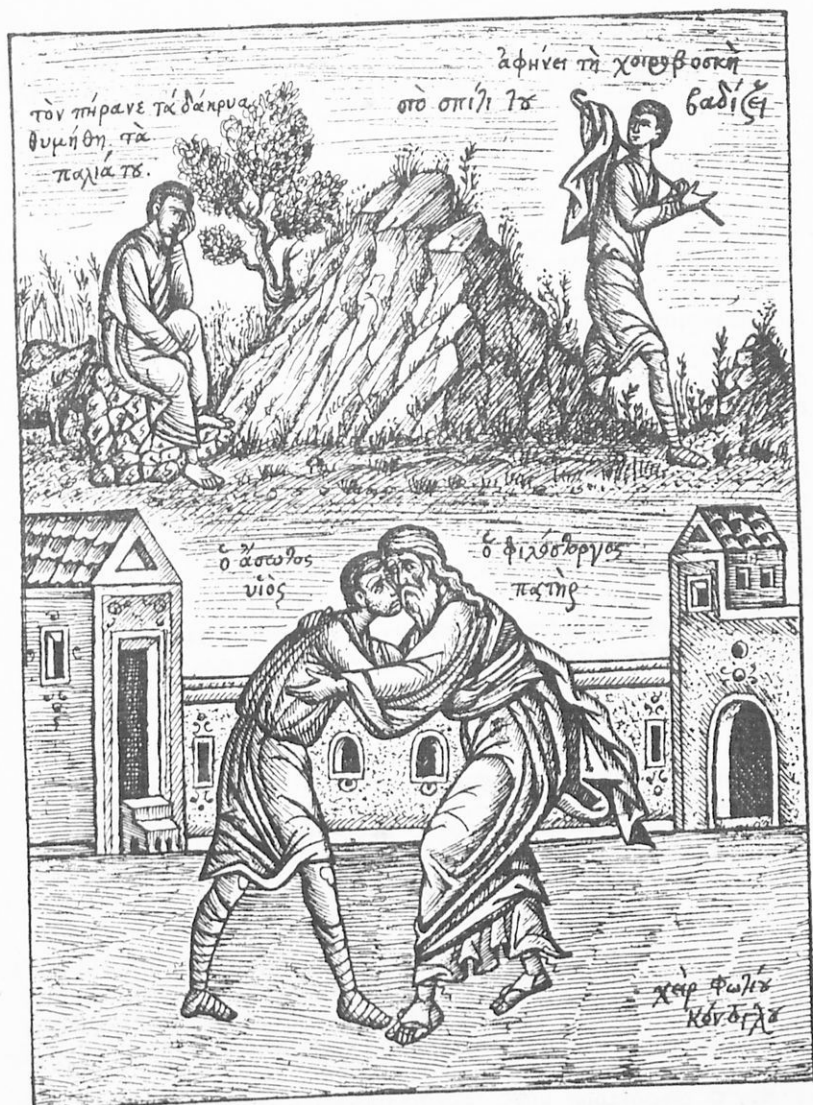
Μόλις ὅμως ἐξανεμίστηκαν τὰ χρήματα, ἐξαφανίστηκαν καὶ οἱ φίλοι του. Τὸν ἄφησαν ὀλομόναχο καὶ παρὰ λίγο νὰ πέθαινε ἀπὸ τὴν πείνα, γιατί στοῦ μεταξὺ μεγάλη συμφορὰ καὶ πείνα μεγάλη εἶχε πλήξει τὴν ξένη χώρα. Ἀναγκάστηκε καὶ ἐγίνε χοιροβοσκός. Καὶ προσπαθοῦσε μὲ τὰ ξυλοκέρατα νὰ χορτάσῃ τὴν πείνα του.

Τότε μέσα στὴν ἄθλια αὐτὴ κατάστασή του, θυμήθηκε τὸ πατρικὸ του σπίτι. Ἀπὸ μπροστὰ του πέρασε ἡ εἰκόνα τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ μὲ τὰ ἄφθονα ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τὴν πνευματικὴ εὐλογία. Ἔβλεπε μπροστὰ του τὴ ζωὴ, ποὺ περνοῦσαν κοντὰ στὸν πατέρα του οἱ ὑπηρέτες του καὶ σύγχρονα ἔβλεπε τὸ ἀληθινὸ φάσμα τῆς πείνας του. Ἡ ἀπόφαση ποὺ πῆρε ἦταν: «Ἀφοῦ σηκωθῶ, θὰ γυρίσω στὸν πατέρα μου καὶ θὰ τοῦ πῶ: Πατέρα, ἀμάρτησα μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ σὲ σένα. Δὲν ἀξίζω νὰ μὲ ὀνομάζῃς παιδί σου. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ κάνῃς σὰν ἓνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς σου ὑπηρέτες».

Ἡ ἐπιστροφή στὸ πατρικὸ σπίτι. Ὁ μικρότερος γιὸς ἄρχισε νὰ πραγματοποιῇ τὴν ἀπόφασή του. Πῆρε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιὰ τὸ πατρικὸ σπίτι. Μέσα του κυριαρχοῦσε μιὰ βεβαιότητα. Ὁ πατέρας του θὰ τὸν δεχόταν, γιατί ἡ πατρικὴ καρδιά εἶναι γεμάτη πάντα ἀπὸ ἀγάπη.

Ὁ «ἄσωτος υἱὸς» ἀντίκρισε ἀπὸ μακριὰ τὸ πατρικὸ σπίτι. Πρὶν καλὰ καλὰ ξεχωρίσῃ τις διάφορες ἀνθρώπινες μορφές, ὁ πατέρας του τὸν εἶχε κιόλας ἀναγνωρίσει. Ὁ πατέρας πάντα περίμενε τὴν ἐπιστροφή τοῦ παιδιοῦ. Ἡ πατρικὴ ἀγάπη τοῦ φτέρωσε τὰ πόδια. Καὶ ἀμέσως ἔτρεξε νὰ τὸν προῦπαντήσῃ καὶ ἀφοῦ τὸν ἀντάμωσε ἔπεσε στὸ λαιμὸ τοῦ παιδιοῦ καὶ ἄρχισε νὰ τὸν φιλῇ συνεχῶς.

Μπροστὰ σὲ αὐτὸ τὸ χεῖμαρρο τῆς πατρικῆς ἀγάπης ὁ γιὸς δὲν πρόλαβε νὰ πῇ ὅλα ἐκεῖνα, ποὺ εἶχε σκεφθῇ. «Πατέρα, τοῦ εἶπε, ἀμάρτησα στὸ Θεὸ καὶ σὲ σένα. Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομάζωμαι παιδί σου...» Δὲν πρόλαβε ὅμως νὰ τοῦ πῇ: «Κάνε με σὲ παρακαλῶ σὰν ἓνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς σου ὑπηρέτες», Γιατί ὁ στοργικὸς πατέρας εἶχε δώσει κιόλας τὴ διαταγὴ του στοὺς ὑπηρέτες. «Βγάλτε τὴν πρώτη του στολὴ καὶ ντύστε τον. Περάστε του στὸ χέρι τὸ δαχτυλίδι. Φορέστε του στὰ πόδια ὑποδήματα καὶ ἀφοῦ φέρετε τὸ μοσχάρι τὸ σιτευτό, σφάξτε το γιὰ νὰ εὐφρανθοῦμε τρώγοντάς το».

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄσωτου (Φ. Κόντογλου).

‘Ο μεγαλύτερος γιός. Στο μεταξύ ό μεγαλύτερος γιός είχε πάρει τόν δρόμο από τή δουλειά για τόν σπίτι. Ήταν τόν υπάκουο παιδί τού πατέρα του. Ποτέ δέν είχε φύγει από κοντά του. Γνώριζε καλά τά καθήκοντά του και τά έφάρμοζε μέ τόν πιό καλό τρόπο. “Όταν όμως πλησίαζε στό σπίτι, άκουσε από μακριά μουσική και τραγούδια και φώναξε έναν ύπηρέτη για νά μάθω τί άκριβώς γινόταν στό πατρικό του σπίτι. Έμαθε λοιπόν πώς ό χαμένος άδελφός του βρέθηκε και ξαναγύρισε και ότi ό πατέρας έκανε για χατήρι του όλο εκείνο τόν γλέντι. Θύμωσε και δέν ήθελε νά μπη στό σπίτι.

Στό μεταξύ ό πατέρας έμαθε τόν έρχομό και τή στάση τού μεγαλύτερου γιού. Βγήκε λοιπόν έξω και τόν παρακαλούσε νά ρθή κι αυτός νά πάρη μέρος στό μεγάλο πανηγύρι τής χαράς. Άντί όμως ό γιός νά συγκινηθής από τήν καλοσύνη τού πατέρα του και νά λυγίσει από τήν αγάπη του, τού άπάντησε αύστηρά και μέ αυθάδεια:

«Τόσα χρόνια σου δουλεύω και δέν παράκουσα ποτέ στήν όποιαδήποτε έντολή σου. Και όμως! Μέχρι σήμερα δέν μου έδωσες ένα κατσίκι νά χαρώ κι’ έγώ μέ τούς φίλους μου. “Όταν όμως γύρισε ό γιός σου αυτός, πού σου έφαγε τήν περιουσία και πέρασε τή ζωή του μέσα στην άσωτία, έσφαξες άμέσως τόν μοσχάρι τόν σιτευτό». Και ό πατέρας άπάντησε στό γιό:

«Παιδί μου, σύ βρίσκεσαι πάντοτε μαζί μου και όλα τά δικά μου είναι και δικά σου. Έπρεπε όμως και σύ μαζί μέ μάς νά χαρής και νά εύφρανθής, γιατί ό άδελφός σου αυτός ήταν πεθαμένος και ξανάζησε και ήταν χαμένος και βρέθηκε».

Τό θαυότερο νόημα τής παραβολής.

α) Τό πρόσωπο τού πατέρα. ‘Ο άκροατής αύτης τής παραβολής εύκολα βλέπει και άναγνωρίζει στό πρόσωπο τού πατέρα μέ τούς δυό γιούς, τήν άπειρη αγάπη και εύσπλαχνία τού Θεού-Πατέρα στόν άμαρτωλό άνθρωπο. Ή αγάπη τού Θεού είναι άπειρη και άπευθύνεται χωρίς καμιάν άπολύτως διάκριση και έξαίρεση σέ όλους τούς ανθρώπους. Ή αγάπη τού Θεού έκδηλώθηκε μέ τή σταυρική θυσία τού Ήσου Χριστού όχι μόνο σέ κείνους πού τήν άναγνώρισαν και τή δέχτηκαν, αλλά και σέ κείνους πού τήν περιφρόνησαν και τήν άπόρριψαν.

β) ‘Ο μικρότερος γιός. Άντιπροσωπεύει τόν άνθρωπο εκείνο, πού φεύγει μακριά από τόν Θεό. Ή άπομάκρυνση τού ανθρώπου από τόν Θεό πραγματοποιείται μέ τήν άμαρτία. ‘Ο άνθρωπος αυτός νομίζει πώς ή παρουσία τού Θεού τού κάνει τή ζωή μονότονη, κουραστική και

ἀνυπόφορη. "Ένας τρόπος υπάρχει γι' αὐτὸν νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ἓνα τέτοιο «αὐστηρὸ» Θεό. Νὰ Τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὴ σκέψῃ του. Πολλοὶ νέοι ἄνθρωποι νομίζουν πὼς μ' ἓνα τέτοιο τρόπο ἐξοφλοῦν εὐκολὰ μὲ τὸ Θεό. Ἀπομακρύνονται ἀπὸ κοντὰ Του καὶ ζοῦν στὴν ἐρημιὰ καὶ στὴν ἀπομόνωση τῆς ἁμαρτίας. Νομίζουν πὼς μονάχοι τοὺς εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κάνουν ὅ,τι αὐτοὶ θέλουν. Ἡ ἐλευθερία ὅμως τοῦ ἀνθρώπου δὲν βρίσκεται στὴν ἀσυδοσία, ἀλλὰ μέσα στὸ δεσμὸ τῆς ἀγάπης.

γ) Ὁ μεγαλύτερος γιός. Ἀντιπροσωπεύει τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο, ποὺ οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεό. Τέτοιοι ἄνθρωποι ὑπάρχουν πολλοὶ στὴν οἰκογένεια καὶ στὴν κοινωνία. Ἔχουν μέσα τοὺς μιὰ βαθιὰ βεβαιότητα ὅτι εἶναι μπροστὰ στὸ Θεό καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς. Ἐκτελοῦν μὲ αὐστηρὴ τυπικότητα τὰ θρησκευτικὰ τοὺς καθήκοντα καὶ σχηματίζουν μιὰ ὀρισμένη ἀντίληψη γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ-Πατέρα. Ὁ Θεὸς πρέπει νὰ εἶναι, ὅπως αὐτοὶ Τὸν φαντάζονται καὶ Τὸν σκέφτονται. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἔκαναν καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Ὁ Κύριος τοὺς παρουσίασε τὴν πραγματικὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, μὰ ἐκεῖνοι θέλησαν νὰ κρατήσουν τὶς δικές τοὺς ἀντιλήψεις καὶ παραστάσεις. Αὐτὸς ὁ τύπος τοῦ ἀνθρώπου στενοχωριέται, ὅταν βλέπῃ ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ συγχωρεῖ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ ἀρχίζει πόλεμο ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπομακρύνεται τελικὰ ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὴν Ἁγία Ἐκκλησία, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ μεγαλύτερος γιὸς τῆς παραβολῆς μας.

Ἡ Ἐκκλησίᾳ γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν ἄπειρη ἀγάπη καὶ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, ποὺ μᾶς ὡδεύει στὴν ἀληθινὴ μετάνοια, ἔχει ἀφιερώσει τὴ δεύτερη Κυριακὴ τῆς κατανυκτικῆς περιόδου τοῦ Τριωδίου στὴν παραβολὴ τοῦ «ἀσώτου υἱοῦ». Τὸ περιεχόμενο τῆς ὑμνολογίας μας εἶναι ἄφταστο καὶ γεμᾶτο ἀπὸ ἐνθάρρυνση καὶ ἐνίσχυση.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ «ἀσώτου υἱοῦ» ὁ Κύριος παρουσιάζει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο καὶ σύγχρονα ἐλέγχει τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ποὺ θεωροῦσαν τὸν ἑαυτὸ τοὺς εὐσεβεῖ καὶ δίκαιο, ἀπέναντι στοὺς μετανοημένους ἀνθρώπους.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὅταν τὸν ἀπολωλὸτα διασῶσαι δέη (= χρειάζεται, πρέπει), φησὶν οὐ δικαστηρίων καιρὸς, οὐδὲ ἀκριβοὺς ἐξετάσεως, ἀλλὰ φιλανθρωπίας καὶ συγγνώμης μόνον... εἰ δὲ καὶ δίκην αὐτὸν ὅλως δοῦναι ἐχρῆν (= ἔπρεπε νὰ

δῶση), ἱκανὴν ἔδωκε δίκην τὴν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ διατριβὴν (= τὴν παραμονὴν τοῦ στὴν ξενιτειᾷ) (Ἰ. Χρυσόστομος).

2. «Πάτερ, ἀγαθέ, ἐμακρύνθην ἀπὸ σοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με μηδὲ ἀχρεῖον δεῖξις τῆς βασιλείας σου· ὁ ἐχθρὸς ὁ παμπόνηρος ἐγύμνωσέ με καὶ ἤρέ μου (= καὶ μοῦ πῆρε) τὸν πλοῦτον· τῆς ψυχῆς τὰ χαρίσματα ἀσώτως διεσκόρπισα· ἀναστὰς οὖν ἐπιστρέψας πρὸς σέ ἐκθοῶ· Ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου, ὁ δι' ἐμέ ἐν Σταυρῷ τὰς ἀχράντους Σου χεῖρας ἀπλώσας, ἵνα τοῦ δεινοῦ θηρὸς ἀφαρπάξης με (= γιὰ νὰ μὲ λευθερώσῃς ἀπὸ τὸ φοβερὸ θηρίο τῆς ἁμαρτίας) καὶ τὴν πρώτην καταστολὴν ἐπενδύσῃς με (= νὰ μοῦ φορέσῃς τὴν πρώτην στολὴν τῶν θεϊκῶν χαρισμάτων), ὡς μόνος πολυέλεος» (Ὑμνολογία ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ ἀσώτου).

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ

Α' Ὁ μικρότερος γιὸς

Β' Ὁ μεγαλύτερος γιὸς

1. Ὁ δρόμος τῆς ἁμαρτίας

- α) ὑπεροψία, αὐθάδεια
- β) σπατάλη, ἀσωτίες
- γ) φτώχεια, πείνα, ψυχικὸς πόνος

1. Ὁ δρόμος τοῦ καθήκοντος

- α) ὑπάκουος στὸν πατέρα του
- β) ἐργατικὸς στὴ δουλειᾷ
- γ) καμιά ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ σπίτι

2. Ὁ δρόμος τῆς ἐπιστροφῆς

- α) ἐγκατάλειψη καὶ μόνωση
- β) ἡ εἰκόνα τοῦ σπιτιοῦ
- γ) ἀπόφαση, μετάνοια, ἐπιστροφή

2. Ὁ δρόμος τῆς δικαιοσύνης

- α) θυμωσε γιὰ τὴν ἐπιστροφή
- β) δὲν θέλει νὰ μπῇ στὸ σπίτι
- γ) τὰ θάζει μὲ τὸν πατέρα του

3. Ἡ ὑπόδοχή τοῦ πατέρα

- α) πάντα περίμενε
- β) ἡ ἀγάπη καλωσορίζει
- γ) δίνει τὴν πρώτη στολὴ
- δ) πανηγυρίζει

3. Ἡ παράκληση τοῦ πατέρα

- α) πάντα τὸν ἀγαποῦσε
- Β) τὸν παρακαλεῖ, γιατί ἐλπίζει
- γ) «τὰ ἐμὰ σὰ»
- δ) τὸν προσκαλεῖ στὸ πανηγύρι τῆς χαρᾶς

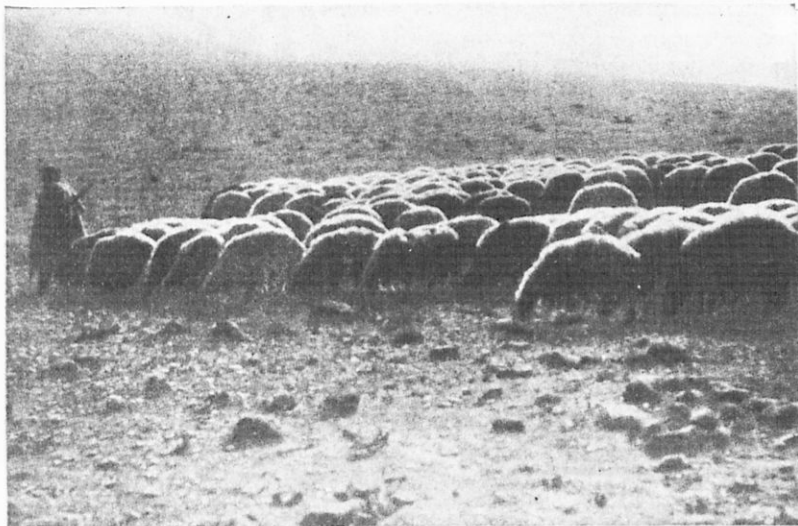
ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς θὰ ὑποδεχόταν ὁ πατέρας τὸν ἄσωτο υἱό, ἂν σκεφτόταν μὲ δικαιοσύνη καὶ ὄχι μὲ ἀγάπη;

2. Σὲ ποιά σημεῖα τῆς παραβολῆς φαίνεται ἡ ἀγάπη τοῦ πατέρα καὶ γιὰ τὰ δυὸ του παιδιὰ;

3. Τί ὑπογραμμίζεις ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ μικρότερου γιου στὸν πατέρα του;

4. Πῶς χαρακτηρίζεις τὴ διαγωγὴ τοῦ μεγαλύτερου γιου στὸν πατέρα καὶ στὸν ἀδελφὸ του;

"Ένα κοπάδι από πρόβατα στους λόφους της 'Ιουδαίας.

8. Οί παραβολές του χαμένου προβάτου, τῆς χαμένης δραχμῆς καὶ τῶν δυὸ γιῶν.

Λουκ. ιε ' 3-10, Ματθ. κα ' 28-31

α) Τὸ χαμένο πρόβατο.

Ἡ εἰκόνα, ποὺ χρησιμοποιεῖ σὲ τούτη τὴν ὁμορφή παραβολὴ ὁ Κύριος εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν ποιμενικὴ ζωὴ τῆς Παλαιστίνης. "Ένας τσοπάνης ξεκίνησε πρῶτῃ πρῶτῃ νὰ βοσκήσῃ τὰ ἑκατὸ του πρόβατα. Ξαφνικὰ ἀνακάλυψε πῶς τοῦ ἔλειπε ἓνα πρόβατο. Φαίνεται πῶς τὸ πρόβατο εἶχε παρασυρθῇ καὶ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Ἀντιμετώπιζε δὲ ἓνα μεγάλο κίνδυνο. Θὰ μπορούσε ξαφνικὰ νὰ παρουσιασθῇ μπροστὰ τοῦ ὁ λύκος, ποὺ θὰ τὸ κατασπάραιζε ἐπειδὴ θὰ τὸ ἔβρισκε μονάχου του.

Γρήγορα γρήγορα πῆρε ὁ τσοπάνης τὴν ἀπόφασή του. Ἐξασφάλισε κάπου τὰ ἄλλα ἐνενηντὰ ἐννιά πρόβατα καὶ ἄρχισε νὰ τρέχῃ καὶ νὰ ψάχνῃ γιὰ νὰ βρῇ τὸ χαμένο πρόβατο. "Έτρεχε, φώναζε, ἀνησυχούσε, ἔψαχνε παντοῦ γιὰ τὸ πρόβατό του.

Σὲ μιὰ στιγμή ἀναπάντεχη τὸ προβατο ἄκουσε τὴ γνωστὴ φωνὴ τοῦ τσοπάνη καὶ τοῦ φανέρωσε τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν, μ' ἓνα θλιβερὸ βέλασμα. Ὁ τσοπάνης χάρηκε πολὺ. Ἔτρεξε στὸ μέρος ποὺ βρισκόταν καὶ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του τὸ τράβηξε κοντά του. Τὸ πῆρε στὰ χέρια του καὶ τὸ σήκωσε στοὺς ὠμούς του.

Γιὰ νὰ δείξῃ τὴ χαρὰ στοὺς φίλους του, τοὺς κάλεσε ὅλους ἐκείνη τὴ βραδιὰ στὴ στάνη γιὰ νὰ πάρουν καὶ αὐτοὶ μέρος στὴ δική του χαρὰ. Καὶ ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραβολὴ μὲ τὰ λόγια: «Σὰς θεβαιῶν πὼς ἡ ἴδια ἀκριβῶς χαρὰ γίνεται καὶ στὸν οὐρανὸ γιὰ ἓναν ἁμαρτωλὸ ποὺ μετανόησε παρὰ γιὰ ἐνενήντα ἐννιά δικαίους».

8) Ἡ χαμένη δραχμή.

Τὴν εἰκόνα αὐτῆς τῆς παραβολῆς τὴ δανείστηκε ὁ Κύριος ἀπὸ τὶς γνωστὲς οἰκογενειακὲς συνήθειες τῆς Παλαιστίνης. Μιὰ φτωχὴ γυναίκα εἶχε μαζεύσει μὲ τὸν τρόπο τῆς δέκα δραχμές. Μιὰν ἡμέρα ὅμως ἀνακάλυψε πὼς τῆς ἔλειπε μιὰ δραχμὴ. Φαίνεται πὼς τὴν εἶχε χάσει. Ἔπρεπε ὅμως νὰ τὴν ξαναβρῇ. Ἀρχισε νὰ ψάχνῃ σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σπιτιοῦ. Τελικὰ βρῆκε τὴ χαμένη τῆς δραχμὴ.

Ἡ γυναίκα χάρηκε πολὺ, ποὺ ξαναβρῆκε τὴ χαμένη δραχμὴ. Φώναξε ἀμέσως τὶς φίλες τῆς. Τὶς διηγῆθηκε τὴν περιπέτειά τῆς καὶ αὐτὲς μὲ τὴ σειρὰ τους πῆραν μέρος στὴ χαρὰ τῆς γυναίκας.

Τελειώνοντας ὁ Κύριος καὶ τούτῃ τὴν παραβολὴ εἶπε στοὺς ἀκροατὲς Του: «Σὰς θεβαιῶν πὼς τέτοια χαρὰ γίνεται καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ γιὰ κάθε ἓνα ἁμαρτωλὸ ποὺ μετανοεῖ».

Τὸ βαθύτερο νόημα καὶ τῶν δυὸ παραβολῶν. Τὸ βρίσκουμε στὶς τελευταῖες φράσεις τοῦ Κυρίου, ποὺ χρησιμοποίησε καὶ γιὰ τὶς δυὸ παραβολές. Ὁ Κύριος παρουσίασε μὲ τὸ χαμένο πρόβατο καὶ τὴ χαμένη δραχμὴ τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ τὴν ἀνυπολόγιστὴ ἀξία, ποὺ δίνει σ' αὐτὸν ἡ ἀπειρὴ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς βλέπει τοὺς ἀνθρώπους πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ μᾶς. Ὁ ἄνθρωπος φέρει μέσα του τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, παρόλο ποὺ ἔχει πέσει στὴν ἁμαρτία. «Εἰκὼν εἰμι τῆς ἀρρήτου δόξης σου, εἰ καὶ στίγματα φέρω πταισμάτων», ψάλλουμε σχετικὰ ὅστῃν Ἑκκλησίᾳ μας. Ὁ Θεὸς βλέπει τὸν ἁμαρτωλὸ ὡς παιδί Του, ἄσχετα ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀναγνωρίζει κάτι τέτοιο μὲ τὴν ἁμαρτία του. Ὁ Θεὸς δείχνει τὴν ὑπέρτατὴ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ ὅτι πεθαίνει «ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος Του» γιὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπο στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ-Πατέρα.

Ἔτσι ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς

«Εγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός». Μωσαϊκό, Ραβέννα (5ος αἰ.).

φαίνονται συνήθως άκατανόητα σέ μάς. Γιατί ἔμεῖς δέν αἰσθανόμαστε τοὺς άμαρτωλοὺς ὅτι εἶναι «σάρξ ἐκ τῆς σαρκός» μάς. Δέν τοὺς ὑπολογίζουμε, γιατί τοὺς θεωροῦμε άνίκανους γιά κάθε καλή καί θετική πράξη καί ὑπηρεσία. Αὐτοὶ γιά μάς δέν εἶναι τίποτε καί δέν ἔχουν καμιάν άξία. Εὐτυχῶς ὅμως πού ὁ Θεός βλέπει τοὺς ἀνθρώπους καί ἰδιαίτερα τοὺς άμαρτωλοὺς μέσα ἀπό τῇ φιλανθρωπία καί τῇ φιλοστοργία Του.

Μέ τὴν άπειρη άγάπη καί τὴν προσωπική Του θυσία φέρνει ὁ καλός Ποιμένας τὸ χαμένο λογικὸ πρόβατο καί πάλι κοντά Του. Ὁ Κύριος εἶπε γιά τὸν ἑαυτοῦ «ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός», πού διαθέτει ὁλόκληρη τῇ ζωῇ του γιά τὰ πρόβατα. Γι' αὐτὸ καί ἀναστρεφόταν μέ τοὺς άμαρτωλοὺς καί άδικους ἀνθρώπους. Στους Φαρισαίους, πού Τὸν κατηγοροῦσαν γι' αὐτῇ του τὴν ἐνέργεια, ἀπαντοῦσε: «Δέν χρειάζονται τὸ γιατρὸ ὅσοι εἶναι καλά, ἀλλὰ μονάχα οἱ ἄρρωστοι... Δέν ἦλθα σέ τοῦτο τὸν κόσμον γιά νὰ καλέσω τοὺς δίκαιους σέ μετάνοια, ἀλλὰ τοὺς άμαρτωλοὺς» (Ματθ. θ' 12, 13).

Ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται πάντα τὴν άγάπη τοῦ Θεοῦ, γιατί μονάχα μέ αὐτῇ μπορεῖ νὰ ζήσει καί νὰ σωθῇ. Ἡ άγάπη τοῦ Θεοῦ ὡδηγεῖ τὸν άμαρτωλὸ ἄνθρωπο στὴ μετάνοια, δηλαδὴ τὸν ξαναφέρνει κοντά στὸν οὐράνιο Πατέρα του. Καί γιά κάθε ἕναν ἄνθρωπο, πού μετανοεῖ γίνεται ἀληθινὸ πανηγύρι χαρᾶς στὸν οὐρανὸ ἀπὸ ὁλόκληρο τὸν άγγε-

λικό κόσμο. Καί τοῦτο γιατί γνωρίζουν οἱ ἄγγελοι τί θὰ πῇ νά εἶναι ὁ ἄνθρωπος χωρισμένος ἀπὸ τὸ Θεό.

γ) Ἡ παραβολὴ τῶν δυὸ γιῶν.

Τὴν ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ στοὺς ἁμαρτωλοὺς ἄνθρώπους δὲν μποροῦσαν νὰ τὴν καταλάβουν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, ποὺ θεωροῦσαν τὸν ἑαυτοὺς ὡς τὰ ἀγαπημένα παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, ἀπόρριψαν τὴν κλήσιν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ-Πατέρα. Ἀντίθετα οἱ ἁμαρτωλοὶ δέχτηκαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ γιὰ μετάνοιαν καὶ ἀναγνώρισαν τὸν Κύριον ὡς τὸν ἀληθινὸ καὶ πραγματικὸν Μεσσίαν. Αὕτῃ τὴν περίεργη πραγματικότητα ἐπιβεβαιώ-νε ὁ Κύριος μὲ τὴν ὡραία παραβολὴ τῶν δυὸ γιῶν.

Τὸ περιεχόμενο τῆς παραβολῆς. "Ενας πατέρας εἶχε δυὸ γιούς. Πῆγε στὸν πρῶτον καὶ τοῦ εἶπε: «Παιδί μου, πῆγαινε σήμερον νὰ ἐργασθῇς στὸ ἀμπέλι μου». Κι ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε: «Ὁχι, δὲν θέλω νὰ πάω γιὰ δουλειά». Ὑστερα ὅμως, ἀφ'οὗ εἶδε πῶς ὁ πατέρας δὲν ἐπέμνε, τὸ μετάνιωσεν γιὰ τὰ κατὰ καὶ σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸ ἀμπέλι. Ὁ πατέρας πῆγε κατόπιν στὸ δεῦτερον γιόν καὶ τὸν παρακάλεσεν μὲ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπο. Κι' ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησεν: «Ἀμέσως, πατέρα. Μετὰ χαρὰς». Ὑστερα ὅμως τὸ μετάνιωσεν καὶ δὲν πῆγε εἰς τὴν δουλειάν.

Στὴ συνέχεια ὁ Κύριος ρώτησεν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων: «Δὲν μοῦ λέτε, ποῖος ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐφάρμοσεν τὸ θέλημα τοῦ πατέρα του;» Καὶ αὐτοὶ ἀπάντησαν: «Ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς δυὸ». Καὶ ὁ Κύριος ὀλοκλήρωσεν τὴν παραβολὴν μὲ τὴν διαθεβαίωσιν: «Οἱ τελῶνες καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ γυναῖκες, ποὺ ἀρχικὰ μὲ τὴν ζωὴν τοὺς ἔδειξαν ἀπειθείαν καὶ περιφρόνησιν στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, προλαμβάνουν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ σᾶς τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους. Ὅταν ἦλθε ὁ Ἰωάννης καὶ ἐτοίμασεν τὴν ὁδὸν τοῦ Μεσσία, δὲν τὸν πιστεύσατε, ἐνῶ οἱ τελῶνες καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ πίστευσαν μὲ τὴν καρδίαν τοὺς. Καὶ παρόλο ποὺ εἶδατε καθαρὰ καὶ ξάστερα τὴν πίστην τοὺς, σεῖς δὲν τὸ μετανιώσατε, ὥστε ἔστω καθυστερημένα νὰ πιστεύσετε στὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου καὶ στὸν ἀληθινὸν Μεσσίαν».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ γεννᾷ στὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπον τὴν μετάνοιαν καὶ ἔτσι δημιουργεῖται μεγάλη χαρὰ στὸν οὐρανὸν γιὰ τὸ σωτήριον αὐτοῦ γεγονός. Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἔχει βαθεῖαν συναίσθησιν γιὰ τὴν ἁμαρτωλότητά του, ἀνταποκρίνεται καλῶς εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ὁ «δίκαιος» τὴν ἀπορρίπτει.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ ἔστιν ὁ μὴ ὑποσχόμενος μέν, ἀπελθὼν δέ, ὁ λαὸς τῶν ἐθνῶν· ὁ δὲ ὑποσχόμενος μέν, μὴ ἀπελθὼν δέ, ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων» (Ζιγαβηνός).

2. «Δέξαι οὖν καμέ, φιλάνθρωπε Χριστέ, ὡς... τὸν ληστήν, ὡς τὸν τελώνην καὶ ὡς τὸν ἄσωτον· καὶ ἄρῃν μου τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν, ὃ τὴν ἁμαρτίαν αἴρων τοῦ κόσμου... ὃ τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους πρὸς σεαυτὸν καλῶν καὶ ἀναπαύων· ὃ μὴ ἐλθὼν καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν...» (Μ. Βασίλειος, ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τῆς Μεταλήψεως).

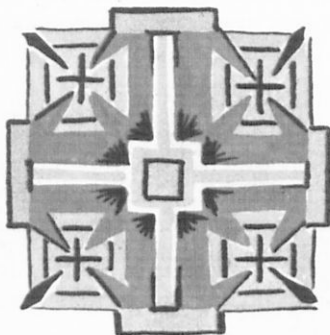
ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί θέλει νὰ τονίσῃ ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολὴ τῶν δυὸ γιῶν;

2. Μὲ ποῖο τρόπο ὁ Κύριος ἔδειξε τὴν ἀγάπη Του στοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους;

3. Γιατί οἱ ἁμαρτωλοὶ δέχονταν πιὸ εὐκόλα τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννη καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἀπόρριπταν; (Νὰ βοηθηθῇς ἀπὸ τὸ Λουκ. ζ' 29-30).

4. Τί ἤθελε νὰ δείξῃ ὁ Κύριος μὲ τὶς παραβολὰς τοῦ χαμένου προβάτου καὶ τῆς χαμένης δραχμῆς;

Ἐπίτιτλο ἀπὸ Ψαλτήρι τῆς Ἱ. Μονῆς Γρηγορίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους
(12ος αἰ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Β΄ ΟΙ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

1. Ἡ παραβολὴ τοῦ τελώνη καὶ Φαρισαίου.

Λουκ. ιη΄ 9-14

Ἡ ἀφορμὴ τῆς παραβολῆς. Τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ ἦταν ἀπαράδεκτο γιὰ τοὺς Φαρισαίους. Δὲν μπορούσαν ποτὲ νὰ καταλάβουν ὅτι εἶναι δυνατόν ὁ Θεὸς νὰ δέχεται τὴ μετάνοια τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς θεωροῦσαν ἁμαρτωλοὺς, ἐνῶ τὸν ἑαυτὸ τους «*εὐσεβῆ καὶ δίκαιο*». Ὁ Κύριος ὅμως τοὺς ἔδωσε τὴν ἀποστομωτικὴ ἀπάντηση μὲ τὴ θαυμάσια παραβολὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Φαρισαίου. Οἱ Φαρισαῖοι, ὅταν προσεύχονταν στὸ Θεό, ἐπίαναν θέση στὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ Ναοῦ. Δηλαδὴ κοντὰ στὸ θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος, ποὺ ἦταν ἀποκλειστικὰ γιὰ τοὺς ἱερεῖς. Ἔτσι καὶ ὁ Φαρισαῖος μας βρέθηκε σὲ τοῦτο τὸ μέρος. Ἡ στάση του ἦταν προκλητικὴ.

Τὰ πρῶτα λόγια τῆς προσευχῆς του ἦταν ἀφιερωμένα στίς ἁμαρτίες, πού ὁ ἴδιος εἶχεν ἀποφύγει. Ὁ Φαρισαῖος μας δὲν ἔμοιαζε σάν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, πού ἦταν ἁμαρτωλοί, γιατί ἡ ζωὴ τους ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἀρπαγές, ἀδικίες καὶ ἀνηθικότητες. Πολὺ περισσότερο δὲν εἶχε καμιάν ἀπολύτως ὁμοιότητα μὲ τοῦτο τὸν τελώνη, πού βρισκόταν τὴν ἴδια ὥρα στὸ Ναὸ γιὰ προσευχή.

Στὴ συνέχεια ἄρχισε νὰ ἀραδιάζῃ στὸ Θεὸ τὰ διάφορα καλὰ ἔργα πού ἔκανε στὴ ζωὴ του. Δὲν ἐκτελοῦσε μόνον ὅ,τι ζητοῦσε ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, ἀλλὰ πολὺ περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα. "Ἐτσι νήστευε «δὺς τοῦ σαββάτου», δηλαδὴ δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα, ἐνῶ ὁ Νόμος ἀπαιτοῦσε νὰ νηστεύουν μόνο μιά φορά τὸ χρόνο, τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τοῦ Ἑξίλασμοῦ. Ἐπίσης ἔδινε τὸ ἓνα δέκατο ἀπὸ ὅλα τὰ εἰσοδήματά του, ἐνῶ ὁ Νόμος ἀπαιτοῦσε τὸ ἓνα δέκατο μόνο ἀπὸ τοὺς κύριους καρπούς, ὅπως ἦταν τὸ σιτάρι, τὸ λάδι, ὁ μούστος, κ.ἄ.

Ἡ προσευχὴ τοῦ τελώνη. Σὲ μιὰν ἀπόμερη γωνιά τοῦ Ναοῦ βρισκόταν ὁ προσευχόμενος τελώνης. Τὸ ὄνομά του ἦταν μισητὸ καὶ τραβοῦσε τὴν περιφρόνηση τοῦ κόσμου. Καὶ τοῦτο, γιατί τὸ ἐπάγγελμα τοῦ τελώνη ἦταν νὰ μαζεῦῃ φόρους ἀπὸ τὸ λαὸ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ κράτους. Ἐτσι οἱ τελῶνες μὲ εὐκολία ἐξαπατοῦσαν τὸν κόσμον καὶ κρατοῦσαν τὰ χρήματα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους.

Ὁ τελώνης ἀνέβηκε στὸ Ναὸ γιὰ νὰ προσευχηθῇ. Ἀπὸ τὴ στάση του καὶ τίς χειρονομίες του καταλαβαίνουμε πῶς εἶχε βαθιὰ συναισθησιὴ γιὰ τίς ἁμαρτίες του. Δὲν ἤθελε κἄν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ θυσιαστηρίου. Προσπάθησε νὰ κρυφτῇ ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, γι' αὐτὸ καὶ βρέθηκε σὲ μιὰν ἀπόμερη γωνιά. Ὁ τελώνης δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ, ἀλλὰ μονάχα χτυποῦσε ἀδιάκοπα τὸ στήθος του. Οἱ Ἰσραηλίτες δέχονταν πῶς τὸ στήθος ἦταν τὸ μέρος ὅπου βρισκόταν ἡ ἁμαρτία. Ἡ μόνη παράκληση τοῦ τελώνη στὸ Θεό, πού ἦταν καὶ τὸ μοναδικὸ περιεχόμενον τῆς προσευχῆς του, ἦταν: «Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ», δηλαδὴ «Θεέ μου, συγχώρεσέ με τὸν ἁμαρτωλὸ». Δὲν χρειαζόταν νὰ πῇ πολλὰ λόγια στὸ Θεό. Τοῦ πρόσφερε τὴ μετάνοιά του καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὴ δεχθῇ καὶ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του.

Ἡ κρίσις τοῦ Κυρίου. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Κυρίου ὁ Θεὸς συγχώρεσε ἀπὸ τοὺς δυὸ προσευχόμενους τὸν τελώνη ἐνῶ δὲν δέχτηκε τὴν προσευχὴ τοῦ Φαρισαίου. Ὁ τελώνης δικαίωθηκε

μπροστά στο Θεό, πού τόν δέχτηκε κοντά Του ως αμαρτωλόν, τοῦ ὁποίου ἐξαλείφθηκαν οἱ ἀμαρτίες. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ ἀνθρώπου σύμφωνα μέ τήν κρίση τοῦ Κυρίου βρίσκεται στή συγχώρηση τῶν αμαρτιῶν του ἀπό τὸ Θεό.

Μιά τέτοια ὅμως κρίση ἦταν ἐντελῶς ἀντίθετη μέ τις ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων. Ἄν θά ρωτοῦσε κανεὶς ἓνα ραβῖνο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ ἓναν ὁποιοδήποτε ἄνθρωπο νά κρίνῃ τοὺς δυὸ προσευχόμενους, ἀσφαλῶς θά δικαίωνε τὸ Φαρισαῖο καὶ θά ἀπόρριπτε τὸν τελῶνη, πού ἦταν αμαρτωλός.

Ἡ κρίση τοῦ Κυρίου ἔχει διαφορετικὰ κριτήρια. Ὁ ἓνας ἄνθρωπος κρίνει τὸν ἄλλον μέ βάση τὰ διάφορα ἐξωτερικὰ κριτήρια. Βλέπει δηλαδή «κατ' ὄψιν» καὶ κρίνει σύμφωνα μέ τὰ διάφορα ἐξωτερικὰ φαινόμενα. Ὁ Θεός ὅμως κρίνει πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Ὁ Θεός κοιτάζει τὰ βάθος τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς καὶ βλέπει κατὰ πόσον ὑπάρχει σ' αὐτὴν ταπεινὸ φρόνημα.

Ἡ δύναμη τῆς μετάνοιας. Γιατί ὅμως ὁ Κύριος ἀπόρριψε μέ τήν κρίση του τὸ Φαρισαῖο; Ὁ Φαρισαῖος ὑψωσε τὸ ἀνάστημά του μπροστὰ στὸ Θεό. Ὁ Κύριος καταδίκασε τὴν ἐσωτερικὴ διάθεση τοῦ Φαρισαίου, δηλαδή τὴν ὑψηγορία του καὶ ὄχι ἀσφαλῶς τὰ ἔργα του (νηστεία, προσευχή, φιλανθρωπία). Μὲ τις πράξεις του αὐτὲς ὁ Φαρισαῖος ἤθελε νά δεῖξῃ στὸ Θεό ὅτι ἀξίζει πολλὰ πράγματα. Καὶ ἐδῶ βρίσκεται ὁλόκληρο τὸ λάθος του. Γιατί ὁ ἄνθρωπος καὶ ἂν ἀκόμη ἐφαρμόσῃ σὲ ὅλη του τὴν πληρότητα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ὁ ἀχρεῖος δούλος» (Λουκ. ιζ' 10).

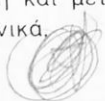
Ὅποιος ἀνυψώνει τὸν ἑαυτό του, θά πρέπει νά θεωρῇ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους αμαρτωλοὺς, νά τοὺς ἀποστρέφεται καὶ νά τοὺς καταδικάζῃ. Ἡ καταδίκη ὅμως αὕτη δείχνει πὼς δὲν ὑπάρχει στὴν καρδιὰ τοῦ κρίνοντος ἵχνος ἀγάπης. Ἡ ἀπουσία τῆς ἀγάπης εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νά ἀπορρίψῃ τὸν ἄνθρωπο μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ ἔργα τοῦ Φαρισαίου ἀπορρίφθηκαν ἀπὸ τὸν Κύριο, γιατί ἦταν ἔργα κενοδοξίας καὶ ἐπιδείξεως καὶ ὄχι ἔργα πού νά προέρχωνται ἀπὸ τὸ καθαρὸ κίνητρο τῆς ἀγάπης.

Ἀντίθετα ἀπὸ τὸ Φαρισαῖο ὁ τελῶνης ἐδεῖξε ἀκριβῶς τὴν ἀντίθετη διαγωγή. Τὰ ἔργα του ἦταν αμαρτωλά, ἀλλὰ στὸ βάθος τῆς καρδιᾶς του εἶχε ἀπόθεμα ἀγάπης. Δὲν ἀσχολεῖτο μέ τὴν κρίση τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Κοίταζε μονάχα τὸν αμαρτωλὸ ἑαυτό του καὶ ζητοῦσε διαρκῶς τὴ συγχώρηση τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴ διαγωγή του αὕτη ὁ τελῶνης στόλισε τὸν ἑαυτό του μέ μιὰ βαθιὰ καὶ ἀληθινὴ ταπείνωση, πού τὸν ὁδήγησε στὸ νά ἀποκτήσῃ τὴ δικαιοσύνη του ἀπὸ τὸ Θεό.

Ἡ παραβολή τοῦ τελῶνῃ καὶ Φαρισαίου (Φ. Κόντογλου).

‘Η ἀρχή τοῦ Τριωδίου. Ἡ Ἐκκλησία μας τοποθέτησε τὴν παραβολὴ τοῦ τελῶνη καὶ τοῦ Φαρισαίου στὴν πρώτη Κυριακὴ, ποὺ ἀρχίζει ἡ κατανυκτικὴ περίοδος τοῦ Τριωδίου. Εἶναι ἡ περίοδος τῆς μετανοίας καὶ τῆς προσευχῆς, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ ἀντικρίσῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ πίστη καὶ ἀγάπη μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ τὰ Ὑψωτὰ Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του. Ἡ ἱερὰ ὑμνολογία τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ὅπως γενικότερα καὶ ὅλου τοῦ Τριωδίου, εἶναι ποιητικότατη καὶ κατανυκτικότατη. Ἡ Ἐκκλησία βοηθεῖ τὸν κάθε χριστιανὸ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀληθινὴ ταπείνωση καὶ μετάνοια, ποὺ εἶναι οἱ ἀπαραίτητοι στυλοβάτες γιὰ τὴ ζωὴ του γενικά.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ αὐτὴ μᾶς ἐδειξε ὁ Κύριος πῶς ὁ Θεὸς ἀποστρέφεται τὴν κενοδοξία καὶ τὴν ὑπερηφάνεια, ἐνῶ δέχεται καὶ δικαιώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ ταπεινὸ φρόνημα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τίς τοῦ τελῶνου ἐγεγόνει ἁμαρτωλότερος; Ἀλλ’ ἵνα μόνον εἶπῃ ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, κατῆλθεν ὑπὲρ τὸν Φαρισαῖον δεδικαιωμένος. Καί τοι πόσῃν δύναμιν εἶχεν ἡ λέξις ἐκείνη; Ἀλλ’ οὐχ ἡ λέξις αὐτὸν ἐκαθῆρεν (= καθάρισε), ἀλλ’ ἡ διάθεσις, μεθ’ ἧς (= μετὰ τῆς ὁποίας) καὶ τὴν λέξιν ἐκείνην εἶπε» (Ἰω. Χρυσόστομος).

2. «Φαρισαίου φύγωμεν ὑψηγορίαν καὶ τελῶνου μάθωμεν τὸ ταπεινὸν ἐν στεναγμοῖς, πρὸς τὸν Σωτῆρα κραυγάζοντες· Ἰλαθι (= γίνου σπλαγχνικός), μόνε ἡμῖν εὐδιάλλακτε» (Κοντάκιο τῆς Κυριακῆς τοῦ τελῶνη καὶ τοῦ Φαρισαίου).

3. «Μὴ προσευξώμεθα φαρισαϊκῶς, ἀδελφοί· ὁ γὰρ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ταπεινωθῶμεν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ τελωνικῶς διὰ νηστείας κρίζοντες· ἰλάσθητι ἡμῖν, ὁ Θεός, τοῖς ἁμαρτωλοῖς» (Ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ τελῶνη καὶ τοῦ Φαρισαίου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Τί χαρακτηρίζει τὴ συμπεριφορὰ τοῦ Φαρισαίου;
- Τί ἦταν ἐκεῖνο, ποὺ δικαίωσε τὸν τελῶνη μπροστὰ στὸ Θεό;
- Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ καταδίκασε τὸ Φαρισαῖο τῆς παραβολῆς μας;
- Ὁ Μ. Βασίλειος γράφει στὴ θεία Λειτουργία του: «Διὰ τοῦτο, Δέσποτα Πανάγιε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δούλοι σου, ... οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν (οὐ γὰρ ἐποίησαμέν τι ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς), ἀλλὰ διὰ τὰ ἑλέη σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου, ...» Πῶς τὸ συνδέεις μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;

Ἡ παραβολὴ τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου.

Ὁ Φαρισαῖος

1. Πιστεύει πὼς εἶναι δίκαιος.
2. Ἡ καρδιά του χωρὶς ἀγάπη.
3. Ὑπερφηανεύεται μὲ νηστεία καὶ δεκάτη.

Ἡ κρίση τοῦ Κυρίου

1. Δικαιώνει τὸν τελώνη καὶ ὄχι τὸ Φαρισαῖο.
2. Οὐσία μετανοίας: Ἀλλαγὴ γνώμης γιὰ τὸν ἑαυτό μας.

3. «Ὁ ὑψὼν ἑαυτόν...»

Ὁ τελώνης

1. Ἔχει συναίσθηση πὼς εἶναι ἁμαρτωλός.
2. Ζητεῖ ἀπὸ τὸ Θεὸ συγχώρηση.
3. Δὲν συγκρίνει τὸν ἑαυτό του μὲ τοὺς ἄλλους.

2. Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονα πλούσιου.

Λουκ. ιθ' 13-21

Ἡ ἀφορμὴ τῆς παραβολῆς. Κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς τοῦ Κυρίου τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: «Διδάσκαλε, πὲς στὸν ἀδελφὸ μου νὰ κάνη μαζί μου δίκαιη διανομὴ τῆς πατρικῆς κληρονομίας». Φαίνεται δὲ πὼς καὶ τὰ δυὸ ἀδελφία φιλονικοῦσαν στὸ μοίρασμα τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ποὺ πίσω ἀπὸ αὐτὰ κρύβεται ἡ ἀρρώστια τῆς πλεονεξίας. Ὁ Κύριος γινώριζε ὡς Θεὸς ὅτι καὶ οἱ δυὸ ἀδελφοὶ εἶχαν παραμερίσει τὸ Θεὸ καὶ στὴ θέση του εἶχαν βάλει τὰ χρήματα. Γιατί ὅμως χρειάζονταν τὴ συμμετοχὴ τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ δίκαιη διανομὴ τῆς περιουσίας; Ἡ πλεονεξία τοὺς εἶχε κάνει ἀληθινούς εἰδωλολάτρες. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἀρνήθηκε νὰ γίνῃ «δικαστὴς ἢ μεριστὴς» τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Θέλησε ὅμως νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀκροατὲς Του ἀπὸ τὴ φρικώδη ἀρρώστια τῆς πλεονεξίας, γι' αὐτὸ καὶ τοὺς εἶπε τὴν παραβολὴ τοῦ ἄφρονα πλούσιου.

Ἕνας πλούσιος ἄνθρωπος. Σὲ μιὰ περιοχὴ τῆς Παλαιστίνης ὑπῆρχε ἓνας ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε τεράστιες ἐκτάσεις χωράφια. Τὰ φρόντιζε καὶ τὰ καλλιεργοῦσε κατὰ τὸν καλῦτερο τρόπο. Τούτῃ τῇ χρονίᾳ ἡ καρποφορία τῶν χωραφιῶν του ἦταν πρωτόφαντη καὶ ἀνέλπιστη.

Ἡ καρδιά ὅμως τοῦ πλούσιου ἀντὶ νὰ γεμίση μὲ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, πλημμύρισε ἀπὸ μεγάλες φροντίδες, ἀγωνίες καὶ ἀδιάκοπη μελαγχολία. Σκεφτόταν συνεχῶς καὶ ἔλεγε: «Τί θὰ κάμω τοὺς καρπούς μου, ποὺ δὲ ἔχω ποῦ νὰ τοὺς μαζέψω»;

Στὸ πρόβλημά του αὐτὸ ὁ πλούσιος ἔπρεπε νὰ βάλῃ τὰ δυνατά του νὰ θρῇ τὴν πιὸ ἱκανοποιητικὴ λύση, ποὺ θὰ τοῦ ξαναχάριζε τὴν ψυχικὴ του ἡρεμία καὶ σύγχρονα θὰ τοῦ ἐξασφάλιζε τὰ ὑλικά ἀγαθὰ του. Δὲν μπορούσε βέβαια νὰ φαντασθῇ πὼς ἦταν δυνατό νὰ πάρουν μέρος στὴ χαρὰ τῆς πλούσιας καρποφορίας καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ὁ πλούσιος ἐπιζητοῦσε νὰ ἐξασφαλίξῃ μονάχα τὸν ἑαυτό του.

Ἡ λύση καὶ ἡ κατάστροφωσι τῶν σχεδίων. Ὁ πλούσιος θρῆκε γιὰ τὴν πιὸ πρόσφορὴ λύση τὸ γκρέμισμα τῶν παλιῶν του ἀποθηκῶν. Αὐτὲς εἶχαν γίνει πιὰ μικρὲς καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν χωροῦσαν ὅλους τοὺς πλούσιους καρπούς. Οἱ ἀποθήκες ἔπρεπε νὰ μεγαλώσουν. Κάτι τέτοιο ὅμως θὰ γινόταν, ὅταν θὰ γκρέμιζαν οἱ παλιές. Στὴ θέσῃ τους θὰ χτιζόνταν καινούργιες ἀποθήκες, πολὺ πιὸ εὐρύχωρες καὶ πολὺ πιὸ μεγάλες καὶ συγχρονισμένες. Μέσα σὲ τέτοιες ἀποθήκες θὰ μπορούσε ὁ πλούσιος νὰ στιβάξῃ μὲ κάποια ἄνεση τοὺς καρπούς τῆς εὐλογημένης φετινῆς σοδιᾶς.

Παρόλο ποὺ τὰ λόγια αὐτὰ ἦταν μονάχα σκέψεις καὶ σχέδια, ὁ πλούσιος εἶχε ἀρχίσει κιόλας νὰ κολυμπᾷ γιὰ πολλὰ χρόνια στὸ πέλαγος τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς μόνιμης ἀπολαύσεως. Ἦταν ἔτοιμος νὰ πῇ στὸν ἱκανοποιημένο ἑαυτό του: *«Ψυχὴ μου, ἔχεις τόσα πολλὰ ὑλικά ἀγαθὰ, ποὺ θὰ σοῦ φτάνουν γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια. Μὴ σκέπτεσαι τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου»*.

Ὁ πλούσιος εἶχε θαμπωθῇ γιὰ τὰ καλὰ ἀπὸ τὴν κατάστροφωσι τῶν σχεδίων του, εἶχε κατακυριευθῇ ἀπὸ τὴν πλεονεξία του, ὥστε ἔχασε πὼς ἡ πραγματικότητα ἦταν ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ὁ ἴδιος σκεφτόταν.

Ὁ ἄφρονas πλούσιος. Ὁ Κύριος παρουσιάζει στὴ συνέχεια τῆς παραβολῆς τὸν ἴδιο τὸ Θεὸ νὰ ὀνομάζῃ τὸν πλούσιό μας «ἄφρονα», δηλαδὴ μωρὸ καὶ ἀνόητο. Γιατί ὅμως αὐτό; Μήπως δὲν ἔπρεπε ὁ πλούσιος νὰ φροντίσῃ νὰ κἀνῃ τῖς ἀποθήκες του μιὰ σύγχρονῃ ἐπιχείρησι γιὰ νὰ ἀποθηκεύσῃ τῖς προμήθειές του;

Μήπως τὰ διάφορα ἀγαθὰ δὲν θὰ τοῦ χρειάζονταν στὴ γεροντικὴ του ἡλικία; Πόσοι ἄνθρωποι σήμερα δὲν ἐργάζονται σὲ ὅλη τους τὴ ζωὴ γιὰ νὰ ἔχουν κάποια ἄνεση καὶ ἀνακούφιση στὰ γερατειά τους; Ποῦ βρίσκεται λοιπὸν τὸ σφάλμα τοῦ πλούσιου τῆς παραβολῆς, ὥστε ὁ Θεὸς νὰ τὸν χαρακτηρίξῃ ἄφρονα;

Ὁ πλούσιος ἦταν πραγματικὰ ἀνόητος, γιατί ὅλες του τῖς σκέψεις, τὰ σχέδια, τῖς ἐνέργειές του τὰ κἀνει χωρὶς τὸ Θεό. Ὁ πλούσιός μας

Ἡ παραβολή τοῦ ἄφρονα πλούσιου. Τοιχογραφία στήν Ἱ. Μονή Καισαριανῆς (17ος αἰ.).

δὲν πιστεύει στὸ Θεό, γιατί ἀπλούστατα δὲν Τὸν χρειάζεται. Στὴ θέση τοῦ Θεοῦ ἔχει θάλει τὰ χρήματα, τὰ υἱικά ἀγαθὰ. Εἶναι δηλαδὴ ὁ ἄθεος τῆς ἐποχῆς του. Μονάχα πού τὸν βασάνιζε ἓνα μεγάλο καὶ σοβαρὸ πρόβλημα. Ἦταν τὸ τέλος τῆς ζωῆς, ἡ παρουσία τοῦ θανάτου.

Ὁ πλούσιος προσπάθησε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὸν θάνατο μὲ τὴ βοήθεια τῶν χρημάτων. Γι' αὐτὸ καὶ σκεφτόταν: ὅσο περισσότερα χρήματα ἔχει κανεῖς, τόσο περισσότερα χρόνια μπορεῖ νὰ ζήσῃ. Ὁ πλούσιος ἤθελε νὰ διευθύνῃ μονάχος του τὴ ζωὴ του. Δὲν

μπορούσε ποτέ νά υπολογίσει πώς ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Πρὶν λοιπὸν ἐτοιμάσει τὶς καινούργιες του ἀποθήκες, ἔφτασε ὁ Θεὸς καὶ ζήτησε τὴ ζωὴ του: «*Ἀμυαλε καὶ ἀνόητε ἄνθρωπε, αὐτὴ τὴν νύκτα ζητοῦν χωρὶς ἄλλο νὰ πάρουν τὴν ψυχὴ σου. Αὐτὰ δὲ ποὺ ἐτοίμασες σὲ ποιὸν θὰ παραμείνουν;*»

Τὸ σφάλμα τοῦ πλούσιου. Ὁ πλούσιος ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ αὐτὸ τὸν κόσμο. Ὁ θάνατος τὸν εἶχε ἐπισκεφθῇ. Ἡ ἐπίγεια ζωὴ του εἶχε τελειώσει. Ἄν ἡ ζωὴ μας βρισκόταν στὰ χέρια μας καὶ ὄχι στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, τότε κανένας ἄνθρωπος δὲν θὰ πέθαινε, γιατί κανεὶς δὲν θὰ ἤθελε τὸ θάνατο. Ὅμως ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται καὶ τὴ βοήθεια τοῦ θανάτου γιὰ νὰ σκέφτεται τὸ Θεό. Ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς ἔκανε τὸ βασικὸ σφάλμα νὰ νομίζει πὼς μὲ τὰ χρήματα μπορούσε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὸ θάνατο. Ὁ πλούσιος μὲ τὴ διαγωγὴ του αὐτὴ δὲν ἀπόρριψε μόνον τὸ Θεό, ἀλλὰ πίστευε πὼς θὰ μπορούσε νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ μὲ τὰ πλούτη του ἢ καὶ μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό του.

Μὲ μιὰ τέτοια διαγωγὴ ὁ πλούσιος δὲν ξέχασε μόνον τὸ Θεό, μὰ καὶ τὸ συνάνθρωπό του, τὸν πλησίον. Πόσοι ἄνθρωποι δὲν ὑπέφεραν στὰ ἀλήθεια! Τοὺς εἶχε ὅμως ξεχάσει, γιατί χρησιμοποιοῦσε τὸν πλοῦτο, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε δώσει, γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ μονάχα τὴ δική του ζωὴ. Τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους θὰ τοὺς θυμηθῇ μόνον, ὅταν βρεθῇ στὴν ἄλλη ζωὴ. Τότε ὅμως θὰ εἶναι πολὺ ἀργά, γιατί δὲν θὰ μπορῇ νὰ διορθώσῃ ἐκεῖ τὰ σφάλματα τούτης τῆς ζωῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς μας προσπάθησε νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεὸ μὲ τὰ χρήματά του. Θέλησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ θάνατο μὲ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ. Καὶ τὰ δυὸ ὅμως αὐτὰ εἶναι κἀτὶ τὸ ἀδύνατο καὶ παράλογο γιὰ τὸν ἄνθρωπο· γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν χαρακτήρισε «ἄφρονα».

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ θλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν» (Α΄ Τιμ. στ' 9).

2. «Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώμενοι, ὁ ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρῶσεται ἄνθρωπος; Οὐ δώσει τῷ Θεῷ ἐξίλασμα (= ἀντάλλαγμα) ἑαυτοῦ καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς (= ζωῆς) αὐτοῦ» (Ψαλμ. 48, 7-9).

3. "Ἀφρόνα αὐτὸν ὀνομάζει, ὡς πάντῃ ἀνόητα βουλευσάμενον... Πῶς

γὰρ οὐκ ἄφρων ὁ μὴ γνοῦς ὅτι ζωῆς μέτρα παρὰ μόνῳ τῷ Θεῷ καὶ οὐκ αὐτός τις ἕκαστος ἑαυτῷ ὀριστης τῆς ζωῆς;» (Θεοφύλακτος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πού βρίσκεται τὸ μεγάλο σφάλμα τοῦ ἄφρονα πλούσιου;
2. Τί ἤθελε ὁ πλούσιος νὰ πετύχῃ μὲ τὰ πλούτη του;
3. Ποιὲς ἀλήθειες ὑπογραμμίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸ ὑπ' ἀριθ. 1 κείμενο;
4. Διάβασε τὰ Μάρκ. ι' 24, 25 καὶ Λουκ. ιη' 24, 25. Πῶς συνδέεις τὴ διαπίστωση τοῦ Κυρίου μὲ τὸ περιεχόμενο τοῦ σημερινοῦ σου μαθήματος;

3. Ἡ παραβολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου

Λουκ. ιστ' 19-31

Ἡ ἀφορμὴ τῆς παραβολῆς. "Ὅταν ὁ Κύριος μιλοῦσε στοὺς ἀνθρώπους γιὰ τοὺς κινδύνους τοῦ πλουτισμοῦ, οἱ Φαρισαῖοι παρουσίαζαν μιὰ φοβερὴ ἀντίδραση, ποὺ προερχόταν ἀπὸ τὴ φιλαργυρία τους. Ἡ φιλαργυρία τους αὐτὴ στηριζόταν στὶς ἀντιλήψεις τους, πῶς τάχα ὁ Θεὸς ἀμείβει σὲ τούτῃ τὴ ζωὴ τὸ δίκαιο καὶ τὸν εὐσεβῆ ἄνθρωπο δίνοντάς του πολλὰ χρήματα. Ἀντίθετα ὁ ἁμαρτωλὸς καταδικαζόταν σὲ φοβερὴ φτώχεια γιὰ νὰ ὑποφέρῃ σὲ ὅλη του τὴ ζωή.

Ὁ Κύριος ἀπόρριπτε αὐτὲς τὶς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Φαρισαίων. Παρόλες τὶς ἀντιδράσεις των προσπαθοῦσε νὰ τοὺς μιλήσῃ γιὰ τὸν ἀληθινὸ καὶ αἰώνιο θησαυρό, ποὺ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο κοντὰ στὸ Θεό. Τοὺς ὑπογράμμισε τὴν ἀπαραίτητη παρουσία τῆς ἀγάπης, ποὺ χαρίζει στὸν ἄνθρωπο μιὰν ἀτέλειωτη ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό. Χρησιμοποίησε δὲ γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ διδασκαλία Του τὴν παραβολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου.

Ὁ πλούσιος χωρὶς ὄνομα. "Ενας ἄνθρωπος ἦταν πολὺ πλούσιος καὶ εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ γεμίζῃ τὴ ζωὴ του μὲ ὅλες τὶς χαρὲς, ποὺ τοῦ χάριζαν τὰ πλούτη του. Μέσα στὸ χρυσάφι του ἐβλεπε μόνο τὸν ἑαυτό του, ἐνῶ ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς χρησιμοποιοῦσε γιὰ ὑπηρετές του.

Τὸν πλοῦτο του τὸν ἔδειχνε μὲ τὰ πολυτελέστατα ἐνδύματά του, ποὺ ἦταν φτιαγμένα ἀπὸ πορφύρα καὶ βύσσο. Βαμμένα ἀπὸ κάτι θαλασσινὰ κοχύλια ἐβγαζαν τὸ βαθυκόκκινο χρῶμα, τὸ «πορφυροῦν»

Ἡ παραβολή τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου. Τοιχογραφία στὴν Ἱ. Μονὴ Καισαριανῆς (17ος αἰ.).

καὶ μὲ αὐτὸ ἔβαφαν τὰ διάφορα ὑφάσματα. Τὰ κοχύλια ὅμως αὐτὰ ἦταν σπάνια καὶ κόστιζαν πολὺ, γι' αὐτὸ καὶ τὸ βάψιμο αὐτὸ τὸ χρησιμοποιοῦσαν μόνο σὲ πολυτελέστατα ὑφάσματα. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ ἦταν καὶ ἡ θύσσος (εἶδος λινό), ποὺ τὴ φοροῦσαν μόνον οἱ πολὺ πλούσιοι ἄνθρωποι.

Ὁ κόσμος θαύμαζε τὸν πλούσιο, ποὺ στὴν παραβολὴ μας παραμένει χωρὶς ὄνομα, γιὰ τὰ πολλὰ του χρήματα. Ἡ κοινωνία τὸν ἐκτιμοῦ-

σε πολύ, γιατί είχε αναπτύξει μιάν αξιόλογη κοσμική κίνηση, στην οποία έπαιρνε μέρος πολὺς κόσμος τῆς «καλῆς» κοινωνίας. Καθημερινὰ δοκίμαζε ὅλες τὶς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς. Κάθε ἡμέρα σχεδὸν εἶχε προσκαλεσμένους στὸ σπίτι του καὶ τὰ πλούσια τραπέζια ἔδιναν καὶ ἔπαιρναν.

Ὁ φτωχὸς καὶ ἀρρωστημένος Λάζαρος. "Ενας δυστυχισμένος ἄνθρωπος, ποὺ τὸν ἔλεγαν Λάζαρο (= ὁ Θεὸς βοηθὸς μου), δὲν ἦταν μονάχα φτωχός, μὰ καὶ βαριά ἄρρωστος. Τὸ σῶμα του ἦταν γεμάτο ἀπὸ τέτοιες πληγές, ποὺ τὸν ἀνάγκαζαν νὰ σέρνεται καταγῆς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἡ πείνα τοῦ ἔφερνε τρομερὴ ἐξάντληση.

Ὁ Λάζαρος ἦταν ριχμένος στὶς αὐλὲς τοῦ πλούσιου μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς μπορούσε νὰ χορτάση τὴν πείνα του μὲ τὰ διάφορα ψίχουλα, ποὺ θὰ ἔπεφταν ἀπὸ τὸ πολυτελέστατο τραπέζι τοῦ πλούσιου. Κανένας ὅμως δὲν τοῦ ἔδινε προσοχή. Ὁ πλούσιος ἦταν ἀπασχολημένος μὲ τοὺς καλεσμένους του. Οἱ ὑπηρέτες ὑπηρετοῦσαν συνεχῶς τὸν κύριό τους καὶ τοὺς καλεσμένους του.

Ὁ φτωχὸς Λάζαρος ὑπέφερε ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν πείνα του, μὰ πολὺ περισσότερο, ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν περιφρόνηση τοῦ πλούσιου καὶ τῶν καλεσμένων του. Μερικὰ σκυλιὰ βρίσκονταν κοντὰ του καὶ τὸν ἐνοχλοῦσαν. Ἐκεῖνος δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ τὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ κοντὰ του, ὅταν τοῦ ἔγλειφαν τὶς πληγές τοῦ σώματός του.

Ὁ πλούσιος καὶ ὁ φτωχὸς Λάζαρος μπροστὰ στὸ Θεό. Μετὰ ἀπὸ καιρὸ ἄλλαξαν ἐντελῶς τὰ σκηνικὰ τῆς παραβολῆς μας. Καὶ τοῦτο γιατί ὁ θάνατος ἐπισκέφθηκε καὶ τοὺς δυό. Κατὰ φυσικὸ λόγο πρῶτος πέθανε ὁ Λάζαρος. Στὴ ζωὴ του δοκιμάστηκε γιὰ τὰ καλά, μὰ ἡ θερμὴ πίστη του στὸ Θεό ἐνίσχυε τὴν ἐλπίδα καὶ ἡ ἐλπίδα στερέωνε τὴν ὑπομονή του. Γιὰ τὸ Λάζαρο ὁ θάνατος ἦταν μιὰ πραγματικὴ λύτρωση. Ὁ Θεὸς ἔστειλε τοὺς ἀγγέλους Του καὶ ἔφεραν τὸ Λάζαρο στοὺς κόλπους τοῦ πατέρα Ἀβραάμ. Εἶναι ὁ τόπος τῶν δικαίων καὶ τῶν εὐσεβῶν, ὅπου βρίσκεται τὸ βασίλειο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ ὅμως ἦλθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ πλούσιου. Ὁ θάνατος θὰ τὸν ἐπισκέφθηκε ἀσφαλῶς σὲ ὥρα ποὺ δὲν θὰ τὴν περίμενε. Ἄφησε ὅλα τὰ πλούτη του σὲ τοῦτο τὸν κόσμο γιὰ νὰ πάῃ σ' ἓναν ἄλλο, ὅπου ἄρχιζε μιὰ καινούργια ζωὴ. Καὶ ἡ ζωὴ τοῦ πλούσιου μετὰ τὸ θάνατό του ἦταν γεμάτη ἀπὸ βάσανα καὶ πόνους, ποὺ μεγάλωναν πολὺ περισσότερο, ὅταν ἔβλεπε ἀπὸ μακριὰ τὸ Λάζαρο νὰ εἶναι εὐτυχισμένος στὶς ἀγκάλες τοῦ Πατριάρχῃ Ἀβραάμ.

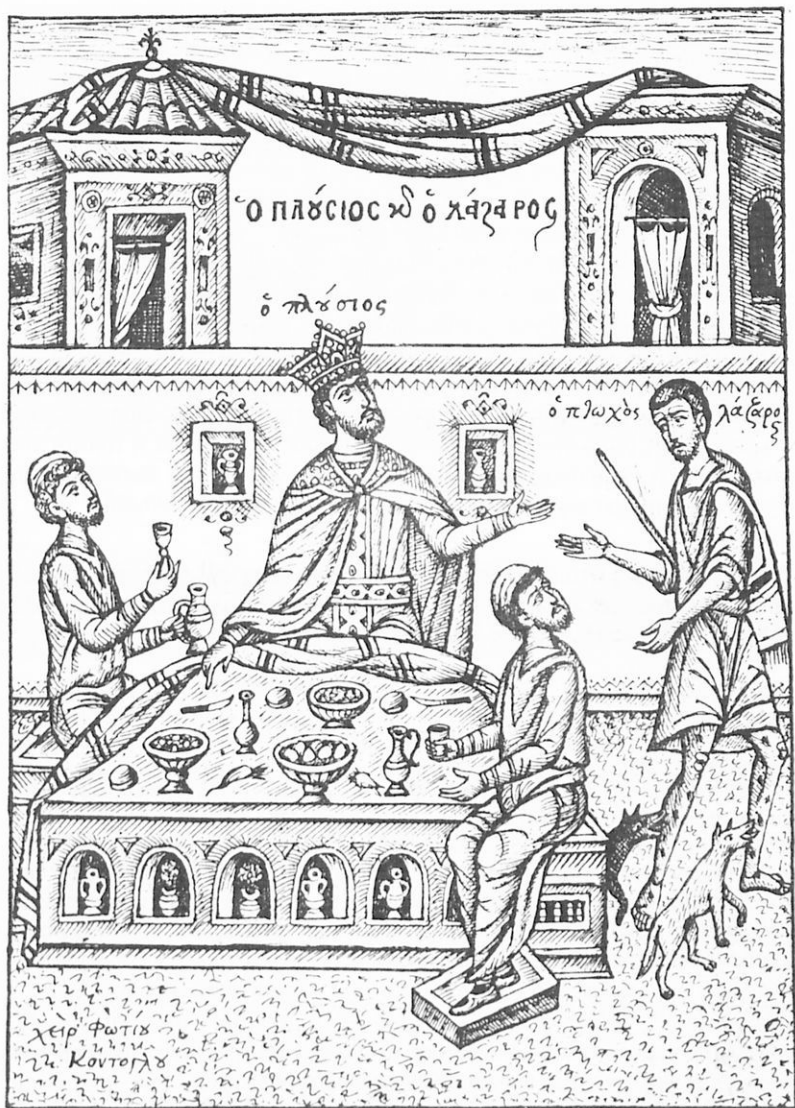
Ἡ συζήτηση τοῦ πλούσιου μετὸν Πατριάρχη Ἀβραάμ. Ὁ πλούσιος ἄρχισε νὰ παρουσιάζῃ στὸν πατέρα Ἀβραάμ τὸ δυστυχισμένο καὶ βασανισμένο ἑαυτό του. Τὰ λόγια του ἦταν γεμάτα ἀπὸ παρακλήσεις. Ζητοῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ ὁ πατέρας Ἀβραάμ στὴν κατάσταση ποὺ βρισκόταν. Ζήτησε μάλιστα νὰ ἐπιτρέψῃ στὸ Λάζαρο νὰ τὸν δροσίῃ λιγάκι, γιατί καιγόταν φοβερὰ.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ πατέρα Ἀβραάμ ἦταν μιὰ φοβερὴ καταδίκη, ποὺ ὅμως ὁ ἴδιος ὁ πλούσιος τὴν εἶχε προετοιμάσει, ὅταν βρισκόταν στὴ ζωὴ. Τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε χαρίσει, τὰ χάρηκε ἐντελῶς μόνος του. Τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοὺς εἶχε ἀρνηθῇ, γιατί ἡ ἀγάπη του ἦταν προσκολλημένη μονάχα στὸ χρῆμα. Αὐτὴ ἦταν καὶ ἡ βασικὴ του ἁμαρτία. Εἶχε παραμερίσει ἀπὸ τὴ ζωὴ του τὴν ἀγάπη στὸ Θεὸ καὶ στοὺς συνανθρώπους του. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο χώρισε τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ Θεό, ποὺ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς αἰώνιας χαρᾶς καὶ εὐτυχίας. Ὁ πατέρας Ἀβραάμ τοῦ ὑπενθύμισε μετὰ τὴν ἀπάντησή του αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ χωρισμό. Τοῦ εἶπε πῶς εἶναι ἀδύνατο νὰ γεφυρώσῃ μετὰ τὸ θάνατο τὸ χάσμα, ποὺ ἄνοιξε ὁ ἴδιος ὁ πλούσιος στὴ ζωὴ του.

Ὁ πλούσιος στὴ συνέχεια τῆς συζητήσεως φάνηκε πῶς μετανόησε γιὰ τὰ ὅσα ἔκανε στὴν ἐπίγεια ζωὴ του. Θέλησε νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὰ πέντε ἀδελφία του. Ἦταν καὶ αὐτοὶ πλούσιοι καὶ τὴ ζωὴ τους τὴν περνοῦσαν μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό. Ὁ πλούσιος ζήτησε ἀπὸ τὸν πατέρα Ἀβραάμ ἓνα θαῦμα ἀναστάσεως γιὰ νὰ πιστεύσουν ἔτσι στὰ λόγια τοῦ ἀναστάντος γιὰ τὰ ὅσα γίνονται μετὰ τὸ θάνατο. Ὁ πατέρας Ἀβραάμ ἀπόρριψε τὴν πρόταση τοῦ πλούσιου, λέγοντας: «*Ὅποιος δὲν ἀκούει τοὺς προφῆτες καὶ τὸ Μωυσῆ, οὔτε καὶ στὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν πιστεύει*» (Λουκ. ιστ' 31).

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς συζητήσεως. Ὁ πλούσιος μετὰ τὰ ὅσα εἶπε στὸν πατέρα Ἀβραάμ ἤθελε νὰ δείξῃ πῶς μετανόησε γιὰ τὰ σφάλματα του. Κατὰ βάθος ὅμως δικαιολογοῦσε τὸν ἑαυτό του καὶ ἔρριχνε ὅλη τὴν εὐθύνη στὸ Θεό, γιατί δὲν τοῦ παρουσίασε στὴ ζωὴ του θαύματα. Ἄν ἔβλεπε θαύματα, ἴσως καὶ νὰ πίστευε. Ὁ πλούσιος στὸ βάθος τοῦ συλλογισμοῦ του ἀπόρριψε τὴν ἁμαρτία του καὶ μετέθεσε ὅλη τὴν εὐθύνη στὸ Θεό.

Ὁ πλούσιος παρασύρθηκε ἀπὸ τὰ πολλὰ χρήματα, κατέστρεψε καὶ τελικὰ ἔχασε τὴ ζωὴ του. Ὁ πλοῦτος ἔχει μέσα του πολλοὺς κινδύνους καὶ πειρασμούς. Πολὺ εὐκόλα ὁ πλούσιος ἐμπιστεύεται στὸν ἐγωισμό του καὶ μετατρέπει τὰ χρήματα καὶ τὴν περιουσία του σὲ εἶδωλο. Ἔτσι γίνεται εἰδωολάτρης, γιατί στὴ θέση τοῦ Θεοῦ,

Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος (Φ. Κόντογλου).

πού Τὸν ἔχει παραμερίσει, ἔχει βάλει «τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων» (Ψαλμ. 134, 15).

Σὲ μιὰ τέτοια διαστροφή ὁ ἄνθρωπος πάει χαμένος. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐμπιστευθῇ σ' ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Γι' αὐτὸ κλείνει μόνος του τὴν πόρτα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφήνει τὸν ἑαυτό του ἀπ' ἑξω. Ὁ Κύριος πάντα ὑπογράμμιζε τὸν φοβερὸ αὐτὸ κίνδυνο καὶ ἔλεγε: «Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. ιη' 24).

Ὁ Θεὸς φρόντιζε καὶ φροντίζει γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο ἰδιαίτερα. Τοῦ προσφέρει τὸ λόγο Του, ὅπως στὴν περίπτωση τοῦ πλούσιου τοῦ εἶχε δώσει τοὺς προφῆτες καὶ τὸ Μωυσῆ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἀληθινὴ μετάνοια. Ὅποιοι δὲν ἐμπιστεύονται στὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, οὔτε καὶ στὰ θαύματά Του πιστεύει. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν χρειάζεται νὰ ἀλλάξῃ κατεύθυνση στὴν πορεία τῆς ἐπίγειας ζωῆς του καὶ νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ καινούργια σκέψη, πού μᾶς τὴ χαρίζει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἀποδεχθῇ αὐτὴν τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τότε θὰ τὴν ἐκφράζῃ συνεχῶς μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὰ χρήματα πού ἀντικαθιστοῦν τὸ Θεό, ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπο σὲ ἄκρατο ἐγωισμό καὶ σκληρότητα ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων μὲ ἀποτέλεσμα τὸ χάσιμο τῆς αἰώνιας διαμονῆς τοῦ ἀνθρώπου κοντὰ στὸ Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Δανεῖζει Θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα (= δῶρο) αὐτοῦ ἀνταποδῶσει αὐτῷ» (Παροιμ. ιθ' 17).

2. «Ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, ὃν ἐώρακε (= ἔχει δεῖ), τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν;» (Α' Ἰω. δ' 20).

3. «Εἰ τῶν Γραφῶν οὐκ ἀκούομεν, οὐδὲ τοῖς ἐξ Ἀδου ἐρχομένοις πιστεύομεν. Καὶ τοῦτο ἐδήλωσαν οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ (= οἱ ὅποιοι), ἐπεὶ (= ἐπειδὴ) τῶν Γραφῶν οὐκ ἤκουον, οὐδὲ νεκροὺς ἰδόντες ἀναστάντας ἐπίστευσαν, ἀλλὰ καὶ τὸν Λάζαρον ἀνελεῖν (= νὰ φονεύσουν) ἐπεχειροῦν» (Θεοφύλακτος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιους πειρασμούς συνάντησε ὁ Λάζαρος καὶ πῶς τοὺς ὑπερπήδησε;
2. Τί καταδίκασε τὸν πλούσιο τῆς παραβολῆς μας;
3. Ποῦ βρίσκεται τὸ θαυότερο νόημα στὴ συζήτηση τοῦ πλούσιου μὲ τὸν πατέρα - Ἀβραάμ;
- 4) Διάβασε τὸ Λουκ. ιη' 23-26. Πῶς συνδέεις τὸ περιεχόμενό του μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;

Ἡ παραβολή τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη. Τοιχογραφία στήν Ἱ. Μονή Καισαριανῆς (17ος αἰ.).

4. Ἡ παραβολή τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη.

Λουκ. ι' 25-37

Ἡ ἀφορμή τῆς παραβολῆς. Ἕνας δάσκαλος τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου πλησίασε τὸν Κύριο γιὰ νὰ Τὸν ρωτήσῃ πάνω σὲ φλέγοντα καὶ βασικά ζητήματα. Θέλησε μὲ τὸ ἐρώτημά του νὰ Τὸν φέρῃ σὲ κάποια ἀμυχανία ἢ σὲ σύγκρουση μὲ τὶς ἀντιλήψεις τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Τὸν ρώτησε λοιπόν:

«Διδάσκαλε, τί χρειάζεται νὰ κάνω γιὰ νὰ γίνω καὶ ἐγὼ κληρονόμος τῆς αἰώνιας ζωῆς;» Ὁ Κύριος ποὺ γινώριζε τὴν ἐσωτερικὴ διάθεση τῆς καρδιᾶς του, τὸν ἐξανάγκασε νὰ δώσῃ ὁ ἴδιος τὴν ἀπάντησιν στὸ ἐρώτημά του. «Τί γράφει ὁ Νόμος σχετικὰ; Σὺ ποὺ τὸν διαβάξεις καὶ τὸν ἐρευνᾷς, τί βλέπεις ἐκεῖ γραμμένο; Καὶ πῶς τὸ ἀντιλαμβάνεσαι;».

Ὁ νομικὸς ἀπάντησε: Μὲ τὴν ἀγάπη, ποῦ πρέπει νὰ δείχνῃ ὁ Ἰσραηλῆτης στὸ Θεὸ καὶ στὸν πλησίον του. Ὁ Κύριος ἐπιβεβαίωσε τὴν ὀρθότητα στὴν ἀπάντησιν τοῦ νομικοῦ. Τοῦ ὑπενθύμισε ὅμως ὅτι ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι κάτι τὸ θεωρητικὸ καὶ τὸ ἀφηρημένο, ἀλλὰ χρειάζεται πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐφαρμογή. «Ὅταν τὴν ἐφαρμόσῃ ὁ ἄνθρωπος, τότε θὰ βρεθῇ στὴν ἀληθινὴ ζωὴ. *Τοῦτο ποιεῖ καὶ ζῆσῃ*» (Λουκ. ι' 28). Ὁ νομικὸς ὅμως θέλησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴ συμπεριφορὰ του καὶ νὰ δικαιώσῃ τὸν ἑαυτό του καὶ ρώτησε γιὰ δεύτερη φορὰ τὸν

Κύριο: «Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;» Καὶ ὁ Κύριος παίρνοντας ἀφορμὴ τοῦ ἀπάντησε μὲ τὴν περίφημη παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη.

‘Ο ὁδοιπóρος καὶ οἱ ληστές. Ἐνας ἄνθρωπος κατηφόριζε τὸ δρόμο ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ τὴν Ἱεριχώ. Ἡ ἀπόσταση ἦταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη 27 χλμ. (ἐνῶ ὁ σημερινὸς δρόμος εἶναι περίπου 37 χλμ.). Ὁ δρόμος ἦταν κατηφορικός, γιατί ἀνάμεσα στίς δυὸ πόλεις ὑπῆρχε μιὰ μεγάλη διαφορά στὸ ὑψόμετρο (1.000 μ.). Ἐξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ ἐπικίνδυνος γιατί περνοῦσε ἀπὸ βουνὰ καὶ χαράδρες. Οἱ ληστές, ποὺ ἤξεραν τὴ δουλειὰ τους, παραμόνευαν σὲ τοῦτα τὰ δυσκολοδιάβατα μέρη τὰ θύματά τους. Σὲ τοῦτο τὸ δρόμο ὁ ἄνθρωπος τῆς παραβολῆς μας δέχτηκε τὴν ἐπίθεση ληστών. Τοῦ πῆραν ὅ,τι εἶχε μαζί του καὶ τὸν ἄφησαν σχεδὸν πεθαμένο ἀπὸ τίς φοβερὲς πληγές. Οἱ πληγές ἔτρεχαν αἷμα καὶ ἡ κατάσταση αὐτῆ τὸν εἶχε κυριολεκτικὰ ἐξαντλήσει. Σὲ τούτῃ τῇ δύσκολῃ στιγμῇ θὰ χρειαζόταν ὅπωςδὴποτε βοήθεια.

Ἡ διαγωγὴ ἑνὸς ἱερέως. Κάποιος ὁδοιπóρος φάνηκε ἀπὸ μακριά. Ἦταν ἕνας ἱερεὺς, ποὺ εἶχε τελειώσει τὰ ἱερατικά του καθήκοντα στὸ Ναὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τώρα γύριζε στὴν Ἱεριχώ, ὅπου οἱ ἱερεῖς εἶχαν συνήθως τὸ σπιτικό τους.

Τὸ μάτι του ἔπεσε ξαφνικὰ στὸν πληγωμένο ἄνθρωπο. Ἀναγνώρισε εὐκλὰ ἀπὸ τὰ ρούχα του πὼς ἦταν συμπατριώτης του. Σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο ἔπρεπε νὰ τοῦ δείξῃ ἀγάπη, γιατί ἦταν ὁ ἀδελφός του. Ὁ ἱερεὺς ὅμως ἀγαποῦσε πολὺ περισσότερο τὸν ἑαυτό του. Φοβήθηκε μήπως τὴν ὥρα ἐκείνη περνοῦσαν καὶ πάλι οἱ ληστές. Γι’ αὐτὸ καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Ἐπρεπε ὅμως νὰ δικαιολογήσῃ αὐτὴ του τὴ διαγωγὴ καὶ νὰ τὴν στηρίξῃ στὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Θυμῆθηκε ἕνα πολὺ δυνατὸ ἐπιχείρημα τοῦ Νόμου, ποὺ ἔλεγε: «Ὁ ἱερεὺς δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ ἄνθρωπο πεθαμένο, γιατί ὑπάρχει κίνδυνος νὰ λερωθῇ» (Λευϊτ. κα’ 1 ἐξ.). Ὁ ἱερεὺς ἔβγαλε μὲ εὐκολία τὴν ἀπόφασί του. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ ἦταν ἀσφαλῶς πεθαμένος καὶ ἐπομένως δὲν τοῦ ἐπιτρεπόταν νὰ τὸν πλησιάσῃ. Τάχυνε τὰ βήματά του καὶ ξεπέρασε τὸ δυστυχῆ ἄνθρωπο. Ὁ ἱερεὺς ἔφυγε μὲ συνείδηση τακτοποιημένη (!) ἀπέναντι στὸ Νόμο.

Ἡ παρουσία ἑνὸς Λευίτη. Καὶ αὐτὸς γυρνοῦσε ἀπὸ τὸ Ναὸ καὶ πῆγαινε στὸ σπιτικό του. Εἶχε βοηθήσει μὲ ὅλη του τὴν καρδιά τοὺς ἱερεῖς στὰ λατρευτικά τους καθήκοντα. Ὅταν ὅμως ἀντίκρισε τὸν πληγωμένο ἄνθρωπο, ξέχασε ὅλα τὰ ἄλλα καὶ θυμῆθηκε μονάχα τὸν

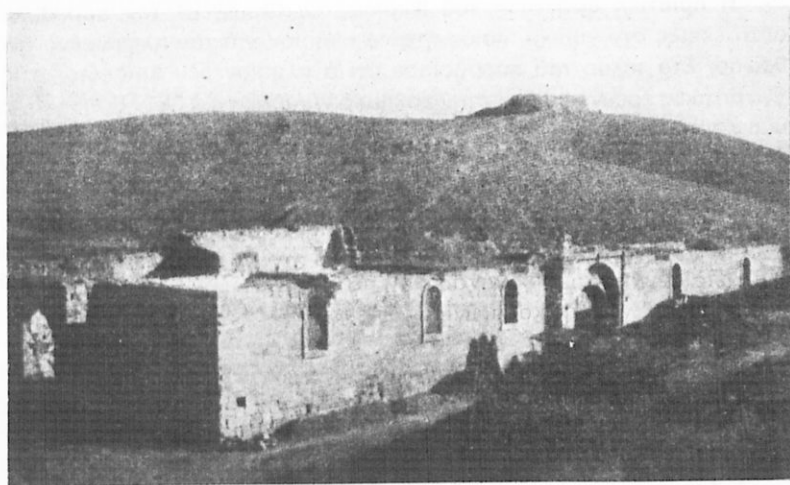
ἐαυτό του. Ὁ Λευΐτης πλησίασε τὸν πληγωμένο, τὸν εἶδε γιὰ τὰ καλὰ, ἀλλὰ θιάσθηκ' ἐνὰ προχωρήσει καὶ ἐνὰ προφυλάξῃ ἔτσι τὸν ἐαυτό του ἀπὸ κάθε κίνδυνο, ποῦ θὰ μποροῦσε ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή νὰ παρουσιασθῇ.

Ἡ βοήθεια ἐνὸς ἐχθροῦ. Ὁ τρίτος στὴ σειρὰ ὁδοιπόρος ἦταν ἓνας Σαμαρεῖτης. Εἶδε τὸν πληγωμένο ἄνθρωπο καὶ ἀμέσως τὸν ἀναγνώρισε. Ἦταν Ἰουδαῖος, δηλαδὴ ὁ χειρότερος ἐχθρὸς του. Ὁ Σαμαρεῖτης κανονικὰ ἔπρεπε νὰ δοκιμάσῃ μεγάλη χαρὰ γιὰτὶ ἔβλεπε τὸν ἄσπονδο ἐχθρό του νὰ ὑποφέρῃ.

Ἡ διαγωγὴ ὅμως τοῦ Σαμαρεῖτη ἦταν ἀκριβῶς ἡ ἀντίθετη. Στάματησε, πλησίασε τὸ δύστυχο ἄνθρωπο καὶ ἄρχισε τὸ ἔργο τῆς ἀγάπης. Ἔσκυψε πάνω στὸν ἐχθρό καὶ ἄρχισε νὰ τὸν περιποιέται. Τοῦ ἔπλυνε τὶς πληγὲς μὲ λάδι καὶ κρασί, ποῦ ἦταν τὰ πιὸ πρόχειρα φάρμακα τῆς ἐποχῆς. Τοῦ ἔδεσε μὲ πρόχειρους ἐπίδεσμους τὰ τραύματα. Τὸν ἀνέβασε στὸ ζῶο του καὶ τὸν κατέβασε στὸ μοναδικὸ πανδοχεῖο τῆς περιοχῆς, ποῦ ξαπόστεναν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν. Τὸ χάνι αὐτὸ τὸ συναντᾶμε μέχρι σήμερα, εἶναι 19 χλμ. ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸ ὀνομάζουν «πανδοχεῖο τοῦ καλοῦ Σαμαρεῖτη».

Ὁ Σαμαρεῖτης παρέδωσε τὸν τραυματία στὸν ἰδιοκτήτη τοῦ πανδοχείου, τοῦ ἔδωσε δυὸ δηνάρια (24 δρχ. περίπου) καὶ τὸν παρακά-

Τὸ πανδοχεῖο τοῦ καλοῦ Σαμαρεῖτη.

λεσε θερμά νά τόν φροντίση καί νά τόν περιποιηθῇ. “Όταν θά ξαναγύριζε ὁ Σαμαρεΐτης θά ἔδινε στόν πανδοχέα καί τὰ υπόλοιπα χρήματα πού στό μεταξύ θά ξόδευε.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Σαμαρεΐτη ἦταν θαυμαστή καί ἀσυνήθιστη. Ξέχασε τὰ ἐθνικά του αἰσθήματα καί τίς ἐχθρικές σχέσεις πού ὑπῆρχαν ἀνάμεσα στούς Ἰουδαίους καί στούς Σαμαρεῖτες. Λησμόνησε τόν ἑαυτό του καί δέν ὑπολόγισε τοὺς κινδύνους πού τόν ἀπειλοῦσαν. Οἱ ἐνέργειές του δέν διευθύνονταν ἀπό τὸ μυαλό του, ἀλλὰ ἀπό τὴν καρδιά του, πού ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη. Πρόσφερε ὅ,τι πιὸ πολῦτιμο εἶχε γιὰ τὸν ἐχθρό του.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ νομικοῦ. Ὁ Κύριος βοήθησε τὸ νομικὸ νά καταλάβῃ ὅτι ὁ πλησίον δέν εἶναι ἓνα μακρινὸ καί ἀφηρημένο πρόσωπο, ἀλλὰ ἓνας συγκεκριμένος ἄνθρωπος, πού βρίσκεται πολὺ κοντά μας. Ὁ Κύριος στὸ τέλος τῆς παραβολῆς τὸν ρώτησε: «Ποιὸς σοῦ φαίνεται ἀπὸ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς νά εἶναι πραγματικά πλησίον ἐκείνου, πού ἔπεσε στὰ χέρια τῶν ληστῶν;» Καὶ ὁ νομικὸς ἀπάντησε: «Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ’ αὐτοῦ». Ἦταν ὑποχρεωμένος ἀπὸ τὴν πραγματικότητα νά ἀναγνωρίσῃ καί νά παραδεχθῇ τὴν ἀνωτερότητα τοῦ ἐχθροῦ του Σαμαρεΐτη. Παρόλα ὅμως αὐτὰ δέν ἀνέφερε καί τὸ ὄνομά του, γιατί ἦταν σὲ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους μισητό. Ἔτσι ὁ νομικὸς μὲ τὴν ἀπάντησή του καταδίκασε τὴ διαγωγή καί τῶν δυὸ συμπατριωτῶν του, πού ἔτυχε μάλιστα νά εἶναι καί ἰδιαιτεροὶ του συνάδελφοι.

Ἡ ὀριστικὴ ἀπάντηση τοῦ Κυρίου. Ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολὴ αὐτὴ ἔδειξε στὸ νομικὸ, ποιὸς ἦταν ὁ πλησίον γιὰ τὸν πληγωμένο ἄνθρωπο. Στὸ τέλος τοῦ παρουσίασε ὅτι ὁ πλησίον δέν βρίσκεται στίς θεωρητικὲς ἔρευνες, ἀλλὰ στὴν καθημερινὴ πράξη καί ζωὴ. Βοήθησε τὸ νομικὸ νά ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τίς ἀφηρημένες ἰδέες του καί νά βρεθῇ στὸ στίβο τῆς καθημερινῆς πράξεως: «Πορεύου καὶ σὺ ποιεὶ ὁμοίως», ἦταν τὸ κλείσιμο τῆς παραβολῆς. Ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται νά παλέψῃ μὲ τὸν ἑαυτό του γιὰ νά καταλάβῃ ὅτι μπορεῖ νά γίνῃ ὁ πλησίον σὲ κάθε ἄνθρωπο, πού χρειάζεται τὴ βοήθειά του, ἀκόμη καὶ σ’ αὐτὸν τὸν ἐχθρό του. Μονάχα ἔτσι μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά βρεθῇ στὴν περιοχὴ τῆς ἀληθινῆς καί αἰώνιας ζωῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ πλησίον ἐνὸς ἀνθρώπου εἶναι ἐκεῖνος, πού ἐφαρμόζει τὸ ἔλεος, τὴν ἀγάπη στὸν ἄνθρωπο πού χρειάζεται τὴ βοήθειά του. Ὁ καλὸς Σαμαρεΐτης ξέχασε τίς ἐχθρότητες καὶ ἐφάρμοσε τὴν ἀγάπη στὸ μεγαλύτερο ἐχθρό του, πού τὸν θρῆκε νά εἶναι πληγωμένος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «'Εφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε' 40).

2. «'Ημεῖς οἶδαμεν (= γνωρίζουμε) ὅτι μεταβεθήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς» (Α' Ἰω. γ' 14).

3. «Οὐχ ἱερέα, οὐ Λευίτην εἶπε πλησίον, ἀλλ' ἐκείνον τὸν κατὰ δόγμα (= σύμφωνα με τὴν θρησκευτικὴν ἀντιλήψιν) ἐκβεβλημένον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τὸν Σαμαρεῖτην, φημί, τὸν ἀλλότριον... ἐκείνον μόνον εἶπε πλησίον ἐπειδὴ παρ' αὐτῷ εὐρέθη τὸ ἔλεος» (Ἰ. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸς εἶναι ὁ πλησίον σύμφωνα με τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου;
2. Γιατί ὁ Σαμαρεῖτης ἔγινε πλησίον τοῦ πληγωμένου ἀνθρώπου; (Βοήθησον ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου).
3. Διάβασε τὸ Ματθ. κε' 40 καὶ δείξε τὴν σχέση σου μετὰ τὸ σημερινὸ σου μάθημα.
4. Ἀνάφερε ἓνα-δυὸ παραδείγματα, ποῦ νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ κάνῃ ἔργο, ποῦ νὰ μοιάζῃ μετὰ τὸ ἔργο τοῦ καλοῦ Σαμαρεῖτη.

5. Οἱ παραβολὲς τοῦ ἀσπλάγχνου ὀφειλέτη καὶ τῶν βασιλικῶν γάμων.

Ματθ. ιη' 21-35, κθ' 1-14.

Ἡ ἀπορία τοῦ Πέτρου. Ὁ Κύριος πάντα ὑπογράμμισε ὅτι ἡ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας ἀπὸ τὸ Θεὸ συνδέεται ἀναπόσπαστα μετὰ τὴν δικὴν μας συγχώρηση ποῦ θὰ δώσουμε στὸν πλησίον μας. Στὶς καρδιὰς ὅμως τῶν μαθητῶν φώλιαζε μιὰ σπουδαία ἀπορία: Ἀποφάσισαν λοιπὸν νὰ ρωτήσουν τὸν Κύριον μετὰ τὸ στόμα τοῦ Πέτρου: «Κύριε, πόσες φορές πρέπει νὰ συγχωρήσω τὸν ἀδελφόν μου ἂν μοῦ κάνῃ κακόν; Μήπως εἶναι ἀρκετὲς ἑπτὰ φορές;»

Οἱ ἑπτὰ φορές τοῦ Πέτρου ἔδειχναν τὴ μεγαλοψυχία του γιατί οἱ διδάσκαλοι τοῦ νόμου ἔφταναν τὴ συγχώρηση στὶς τρεῖς φορές. Ὁ Κύριος τοῦ ἀπάντησε: «Ἐγὼ δὲν σοῦ λέγω μονάχα ἑπτὰ φορές, ἀλλὰ ἑπτὰ φορές τὸ ἑβδομήντα». Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ξεπερνᾷ κάθε περιορισμὸ καὶ δείχνει τὴ μόνιμη διάθεση τοῦ ἀνθρώπου νὰ συγχωρῇ τὸ συνάνθρωπό του χωρὶς καμὴν διακοπὴν.

Ὁ Κύριος ὅμως θέλησε μὲ μιὰ παραβολὴ νὰ βοηθήσῃ τοὺς μαθη-
τές Του, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρο τὸν κόσμον νὰ καταλάβουν τὸ βαθύτερο
νόημα τῆς συγχωρήσεως.

α) Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄσπλαχνου ὑπηρέτη.

Ἕνας βασιλιάς ζήτησε λογαριασμό καὶ εὐθύνες ἀπὸ τοὺς δούλους
του. Ὁ πρῶτος δοῦλος βρέθηκε χρεωμένος μὲ 10.000 τάλαντα (600
ἐκατ. περίπου σημερινές δραχμές). Τὸ ὑπέρογκο αὐτὸ χρέος δὲν θὰ
μποροῦσε ὁ δοῦλος νὰ τὸ ἐξοφλήσῃ ποτέ. Ὁ βασιλιάς ἔδωσε ἐντολὴ
νὰ πουληθῇ ὁ ἴδιος, ἡ γυναίκα καὶ τὰ παιδιά του καὶ ὅ,τι περιουσία
εἶχε, γιὰ νὰ πληρῶνε ἔτσι ἓνα πολὺ μικρὸ μέρος ἀπὸ τὸ χρέος του.
Ὁ ὀφειλέτης δοῦλος ἔπεσε τότε στὰ πόδια τοῦ βασιλιᾶ καὶ ἄρχισε
νὰ παρακαλῇ: *«Δεῖξε μου σὲ παρακαλῶ συμπόνια καὶ ἐγὼ θὰ προσπα-
θῶ ὅλα νὰ τὰ ξεπληρώσω»*. Ὁ βασιλιάς συγκινήθηκε καὶ τὸν ἄφησε
ἐλεύθερο, ἀφοῦ προηγουμένως τοῦ χάρισε ὁλόκληρο ἐκεῖνο τὸ χρέος.
Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ ὀφειλέτη δούλου ἀπέναντι στοῦ βασιλιᾶ ἦταν πολὺ
μεγάλη.

Ἡ σκληρότητα τοῦ ὑπηρέτη. Ὁ ὀφειλέτης δοῦλος δὲ πρόλαβε καλὰ
καλὰ νὰ δοκιμάσῃ μέσα του ὁλόκληρη τὴ χαρὰ τοῦ γεγονότος καὶ
βγαίνοντας ἀπὸ τὸ βασιλιᾶ συνάντησε ἓναν ἄλλο σύνδουλό του. Ὁ
δοῦλος αὐτὸς χρωστοῦσε στὸν εὐεργετημένο ἕνα ἀσήμαντο ποσὸ
ἀπὸ 100 δηνάρια (1200 περίπου σημερινές δραχμές). Ὁ εὐεργετημέ-
νος δοῦλος τὸν ἔπιασε ἀμέσως ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τοῦ εἶπε μὲ τὴν
ἀπειλητικὴ του φωνή: *«Δώσε μου ἀμέσως, τώρα ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μοῦ
χρωστᾷς»*. Ὁ σύνδουλος ὅμως μιὰ καὶ δὲν εἶχε χρήματα γιὰ νὰ
ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του, ἔπεσε στὰ γόνατα καὶ τὸν παρακαλοῦσε μὲ
δάκρυα στὰ μάτια: *«Περίμενε καὶ δεῖξε μου σὲ παρακαλῶ μακροθυ-
μία καὶ ὑπομονὴ μαζί μου. Μὲ τὸν καιρὸ θὰ σοῦ πληρώσω ὅλα ὅσα
σοῦ χρωστῶ»*.

Ὁ εὐεργετημένος δοῦλος δὲν ἔδωσε καμιὰ προσοχὴ στὰ συγκινη-
τικὰ λόγια τοῦ σύνδουλου. Οὔτε κἂν συλλογίστηκε νὰ κάνῃ μιὰ πρό-
χειρη σύγκριση μὲ τὸ δικό του χρέος, ποὺ μόλις πρὶν ἀπὸ λίγο τοῦ
τὸ εἶχε χαρίσει ὁ βασιλιάς. Τὸν κατάγγειλε στὴν ἐξουσία καὶ τὸν
ἔριξαν τὸν ἄτυχο ὀφειλέτη στὴ φυλακή.

Ἡ δικαιοσύνη τοῦ βασιλιᾶ. Οἱ ἄλλοι δοῦλοι ποὺ παρακολούθησαν
τὴν ἀπάνθρωπη σκληρότητα τοῦ εὐεργετημένου δούλου, ἔτρεξαν στοῦ
βασιλιᾶ καὶ τοῦ ἀνάφεραν τὴν ἀπαίσια διαγωγή τοῦ ἀχάριστου ὀφει-

λέτη. Ὁ βασιλιάς θύμωσε φοβερά γιὰ τὴν ἀναισθησία τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Τὸν ξανακάλεσε καὶ τοῦ εἶπε μὲ αὐστηρὸ τόνο: «Πονηρὲ δοῦλε, ἐγὼ σοῦ χάρισα ὅλο ἐκεῖνο τὸ ὑπέρογκο ποσό, ἐπειδὴ μὲ παρακάλεσες. Σὺ δὲν μποροῦσες νὰ λυπηθῇς τὸ σύνδουλό σου, ὅπως ἀκριθῶς ἐγὼ σὲ λυπήθηκα;» Ὁ βασιλιάς ἔδωσε μετὰ διαταγὴ καὶ τὸν ἔριξαν στὴ φυλακὴ.

Ἡ φιλάνθρωπία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραβολὴ μὲ τὰ λόγια: «Ἔτσι ἀκριθῶς θὰ κάνῃ καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας μου ἂν ὁ καθένας σας δὲν συγχωρῇ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά του τὸν ἀδελφό του γιὰ τὰ παραπτώματά του».

Εὐκόλα καταλαβαίνουμε πῶς ὁ βασιλιάς τῆς παραβολῆς εἶναι ὁ Θεὸς - Πατέρας μας. Οἱ ἁμαρτίες μας εἶναι τὸ ὑπέρογκο ποσό, ποὺ τοῦ χρωστάμε καὶ ποὺ δὲν μποροῦμε μὲ κανένα τρόπο νὰ τὸ ξεφλήσουμε. Ὁ Θεὸς ὅμως συγχωρεῖ τὶς ἁμαρτίες μας. Ἐφερε πολὺ κοντά μας τὸ Μονογενὴ Του Υἱό, τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ θυσίασε τὸν ἑαυτό Του πάνω στὸ Σταυρὸ γιὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὶς δικές μας ἁμαρτίες, ἐφ' ὅσον ἑμεῖς θὰ τὸ θελήσωμε καὶ θὰ τοῦ τὸ ζητήσωμε. Τὴν ἀπέραντη ἀγάπη καὶ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ τὴ βλέπομε στὴν ἀπόφαση τοῦ βασιλιᾶ, ποὺ χάρισε στὸ δούλο του ὁλόκληρο τὸ ὑπέρογκο χρὸς του.

Ἡ συγγνώμη τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ νὰ νιώσῃ ὁ ἄνθρωπος μέσα του τὴ συγχώρηση ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ χαρίζει, χρειάζεται νὰ τὴν ἐκφράσῃ μὲ τὴ συχώρηση, ποὺ ὁ ἴδιος δίνει στὸν πλησίον του. Ἄν ἑμεῖς δὲ συγχωρήσωμε τὸν πλησίον μας γιὰ τὸ κακὸ ποὺ μᾶς ἔκανε, ἀποκλείομε μὲ αὐτὴ τὴ διαγωγὴ τὸν ἑαυτό μας ἀπὸ τὴ συχώρηση τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἴδιο ἀκριθῶς ἔγινε καὶ μὲ τὸν ἀσπλαχνο ὀφειλέτη δούλο, ποὺ δὲν θέλησε νὰ φερθῇ στὸ σύνδουλό του μὲ ἀγάπη, ἀλλὰ μὲ δικαιοσύνη. Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ οἱ δικές του πράξεις ξαναμετρήθηκαν μὲ τὸ μέτρο τῆς δικαιοσύνης ποὺ ὁ ἴδιος θέλησε νὰ χρησιμοποιοῦν.

6) Ἡ παραβολὴ τῶν βασιλικῶν γάμων.

Τὶς διάφορες ἀπαντήσεις τοῦ κάθε ἀνθρώπου στὴν πρόσκλησι τοῦ Θεοῦ, τὶς ζωντάνεψε ὁ Κύριος στὴν ἀκόλουθη παραβολή:

Ἕνας βασιλιάς ἔκανε μὲ μεγάλη λαμπρότητα τοὺς γάμους τοῦ παιδιοῦ του. Ἔστειλε λοιπὸν τοὺς δούλους του γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τοὺς καλεσμένους. Ἐκεῖνοι μὲ τὴ σειρά τους ἀρνήθηκαν τὴν πρόσκλησι τοῦ βασιλιᾶ, ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐπιμένῃ στέλνοντας γιὰ δεύτερη

Ἄρχικὸ γράμμα Θ ἀπὸ κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (17ος αἰ.).

φορά άλλους δούλους. «Τὸ δεῖπνο εἶναι ἐτοιμασμένο. Κοπιᾶστε στοὺς γάμους», εἶπαν οἱ δοῦλοι στοὺς καλεσμένους, ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἀμέλησαν καὶ ἔφυγαν ἄλλος γιὰ τὸ χωράφι του, ἄλλος στὸ ἐμπορικό του κατάστημα. Ἄλλοι πάλι ἀπὸ αὐτοὺς ἔβρισαν, κακομεταχειρίστηκαν καὶ σκότωσαν τοὺς δούλους τοῦ βασιλιά. Ὁ βασιλιάς ὀργίστηκε καὶ τιμώρησε τοὺς φονεῖς τῶν δούλων του.

Τότε ὁ βασιλιάς, ἀφοῦ ἔβλεπε πῶς τὸ δεῖπνο γιὰ τὸ γάμο ἦταν ἐτοιμο, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν καλεσμένοι, ἔδωσε ἐντολὴ σὲ ἄλλους δούλους: «Νὰ πᾶτε σὲ ὅλους τοὺς δρόμους, νὰ μαζέψετε ὅσους θρῆτε μπροστά σας καὶ νὰ τοὺς φέρετε στὸ γάμο». Πράγματι οἱ δοῦλοι μάζεψαν ὅσους συνάντησαν καὶ ἔτσι τὸ τραπέζι γέμισε ἀπὸ καλεσμένους.

Ὅταν ὅμως ὁ βασιλιάς θέλησε νὰ ρίξει μιὰ ματιὰ στοὺς καλεσμένους, ἀνακάλυψε ξαφνικὰ ἀνάμεσά τους κάποιον ποὺ δὲν εἶχε τὸ ἀπαραίτητο ἔνδυμα γιὰ τὸ γάμο. Ὁ βασιλιάς τὸν παρατήρησε αὐστηρὰ καὶ ἔδωσε στοὺς δούλους διαταγὴ νὰ τὸν βγάλουν ἔξω καὶ νὰ τὸν τιμωρήσουν ρίχνοντάς τον στὴ φυλακὴ.

Τὸ θαυότερο νόημα τῆς παραβολῆς. Καὶ πάλιν ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραβολὴ μὲ τὰ λόγια: «Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἔκλεκτοί».

Ὁ Θεὸς καλεῖ στὴ βασιλεία Του ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. Ἐξαρτᾶται δὲ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ἂν θὰ δεχθῇ αὐτὴ τὴν πρόσκληση ἢ θὰ τὴν ἀπορρίψη. Ὁ χωρὶς καλὴ θέληση ἄνθρωπος θὰ ἀπορρίψη ὅπωςδήποτε τὴν πρόσκληση αὐτὴ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ βρεθῇ καὶ ἄλλος στοὺς βασιλικοὺς γάμους χωρὶς τὸ ἀπαραίτητο ἔνδυμα τῆς καθαρῆς καρδιᾶς. Δὲν εἶναι δυνατὸ στὸν χωρὶς καλὴ προαίρεση ἄνθρωπο νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀπαίτηση νὰ βρεθῇ στὴν κοινωνία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τέτοιες ἀπαιτήσεις εἶχαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου μας.

Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ἀκατάλληλο γιὰ νὰ πάρῃ μέρος στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Παρακαλεῖ δὲ ἀδιάκοπα τὸ Θεὸ νὰ τὸν ντύσῃ μὲ τὸ ἄπειρο ἔλεός Του καὶ τὴν εὐσπλαχνία Του. Ἡ προσευχόμενὴ Ἐκκλησία μας πάντοτε προβάλλει μπροστά μας τὸ βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο τοῦτο αἶτημα.

Ἡ πραγματοποίησις δὲ αὐτοῦ τοῦ αἰτήματος γίνεται μὲ τὴ συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸ μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος νιώθει τὴν ἀνάγκη γιὰ τὸν καθαρισμό τῆς καρδιᾶς του καὶ τὸ γέμισμά της μὲ τὴν ἀγάπη, ποὺ τὴν κάνει ναὸ τοῦ Ἀχράντου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται τὴν ἀγάπη καὶ τὴ συγχώρηση τοῦ Θεοῦ μέσα του, ὅταν τὴν προσφέρει στὸ συνάνθρωπό του, ποῦ τὸν συγχωρεῖ χωρὶς καμιά διακοπὴ. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ τὸν κάνει ἄξιο νὰ πάρῃ μέρος στοὺς βασιλικούς γάμους, δηλαδὴ στὴν κοινωνία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν» (Ματθ. στ' 14, 15).

2. «Ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου πῶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος; Ἐὰν γὰρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν νυμφῶνα, ὁ χιτῶν με ἐλέγχει, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ γάμου, καὶ δέσμιος ἐκβαλοῦμαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων. Καθάρισον, Κύριε, τὸν ρύπον τῆς ψυχῆς μου καὶ σῶσόν με ὡς φιλάνθρωπος» ("Ὑμνος τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος).

3. «Τὸν νυμφῶνά σου θλέπω, Σωτὴρ μου, κεκοσμημένον καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ· λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς, φωτοδότα, καὶ σῶσόν με» ("Ὑμνος τῆς Μ. Δευτέρας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί πρέπει νὰ συγχωροῦμε τοὺς συνανθρώπους μας ἀπεριόριστα;
2. Ποῦ βρίσκεις τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀδιάκοπης συγχωρήσεως; *6 τοῦ Θεοῦ*
3. Γιατί οἱ ἁματίες μας στὸ Θεὸ εἶναι πολὺ μεγαλύτερες ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες, ποῦ κάνουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἀπέναντί μας;
4. Γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν δέχεται συνήθως τὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ λάβῃ μέρος στῇ βασιλείᾳ Του;

Ὁ Γάμος εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ

*Γιὰ νὰ εἰσέλθῃς ὁ ἄνθρωπος
νὰ καθαρίσῃ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν
ἁμαρτιῶν*

‘Ο Ίησους διδάσκοντας. Μικρογραφία από Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὄρους (11ος αἰ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Α΄ Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Τὸ περιεχόμενο καὶ οἱ ἀκροατὲς τῆς Ὅμιλίας.

Ἡ ἀφορμὴ γιὰ τὴν Ὅμιλία. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος (δ΄ 23-25) μᾶς παρουσιάζει τὴν ἐξωτερικὴ εὐκαιρία, ποὺ δόθηκε στὸν Κύριο γιὰ νὰ προσφέρῃ σ’ ὅλο τὸν κόσμο τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὅμιλία Του. Ὁ Κύριος εἶχεν ἀρχίσει τὸ ἐπίσημο ἔργο Του. Ἡ καθημερινὴ δράση τοῦ Κυρίου ἦταν: νὰ περιοδεύῃ συνεχῶς (σὲ τούτῃ τὴν περίπτωσιν βρισκόταν στὴ Γαλιλαία), νὰ διδάσκῃ στίς συναγωγὰς καὶ νὰ κηρύττῃ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ κήρυγμά Του ὁ Κύριος τὸ

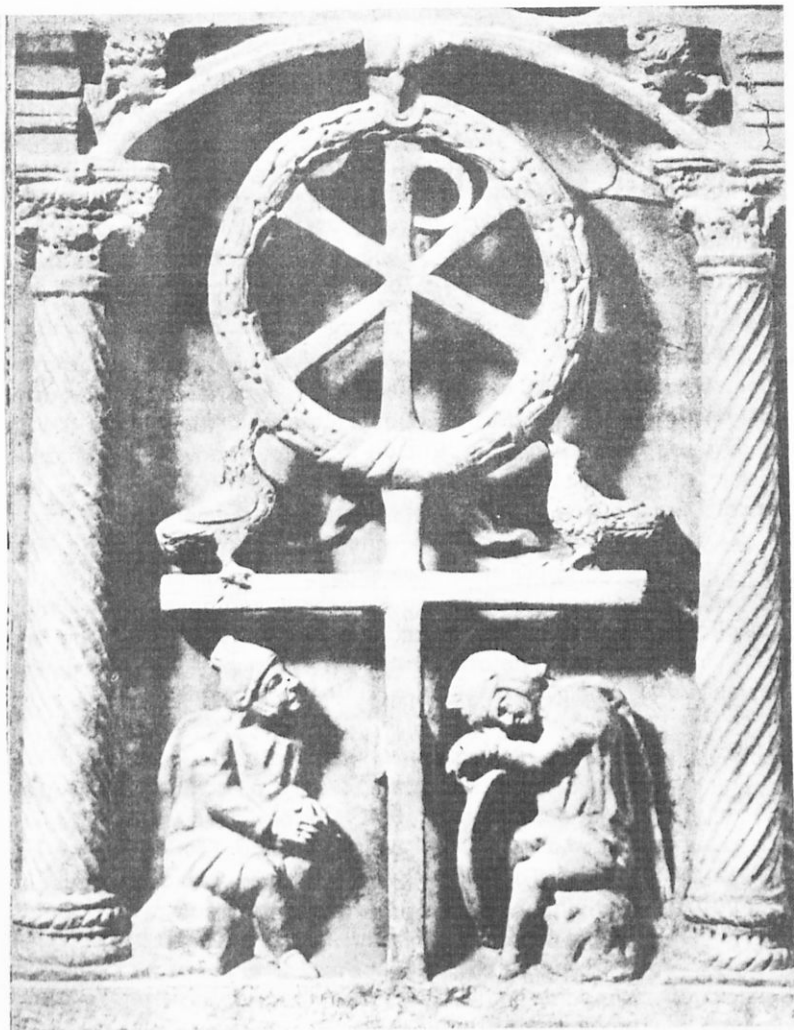
συνδύαζε και με τις διάφορες θαυματουργικές θεραπείες, που έκανε χωρίς διακοπή ανάμεσα στο λαό. "Ετσι ο Κύριος έρχόταν καθημερινά σε μιάν επικοινωνία με τον άνθρωπο.

Η εργασία αυτή του Κυρίου είχε διαδοθῇ παντού. 'Ακόμη είχε φτάσει και έξω από την Παλαιστίνη, στη Συρία. Πολλοί άνθρωποι έφερναν στο Χριστό τους αρρώστους των, που βασανίζονταν από διάφορες σωματικές και ψυχικές αρρώστιες. 'Ο Κύριος θεράπευε θαυματουργικά τους αρρώστους, αλλά τους πρόσφερε συνάμα και τη βασιλεία του Θεού. Μετά τις θαυματουργικές θεραπείες όλος ο κόσμος, που είχε μαζεuthῇ από τα διάφορα μέρη της Γαλιλαίας, της Δεκαπόλεως, των 'Ιεροσολύμων, γενικά της 'Ιουδαίας και της χώρας πέρα από τον 'Ιορδάνη ποταμό, ακολουούθησαν τον Κύριο, γιατί ήθελαν να ακούσουν από το στόμα Του το αιώνιο και αναλλοίωτο περιεχόμενο της διδασκαλίας Του.

Το περιεχόμενο της 'Ομιλίας του Κυρίου. Είναι, όπως είπαμε, το μήνυμα και η προσφορά στους ανθρώπους της βασιλείας του Θεού. "Αλλωστε το κεντρικό θέμα στην όλη διδασκαλία του Κυρίου είναι η βασιλεία του Θεού. Στην περίπτωση της επί του όρους 'Ομιλίας ο Κύριος μιλούσε με τρόπο πρακτικό. Δηλαδή παρουσίαζε στους ακροατές Του τη βασιλεία του Θεού, όπως έμφανιζόταν στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου. 'Ο Κύριος βοήθησε και βοηθεί τον άνθρωπο κάθε εποχής να αντικρίση και να αντιμετωπίση τα διάφορα προβλήματα της καθημερινής του ζωής μέσα από το συγκεκριμένο γεγονός της βασιλείας του Θεού.

'Ο άνθρωπος αντιμετωπίζει πολύ συχνά το πρόβλημα της ψευτιάς. Θέλει να αποκτήση όσο μπορεί περισσότερα χρήματα. Χρησιμοποιεί τον όρκο με μεγάλη εύκολία. 'Αντιμετωπίζει την κατάκριση των συνανθρώπων του. Δοκιμάζει μέσα του το φθόνο, τη ζήλεια και την αντιπάθεια. Σε όλα αυτά τα προβλήματα δίνει ο Κύριος μιάν απάντηση με το περιεχόμενο της επί του όρους 'Ομιλίας Του.

Η βασική προϋπόθεση της 'Ομιλίας. Για να εφαρμόση ο άνθρωπος την επί του όρους 'Ομιλία, χρειάζεται να έχη εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του Κυρίου. "Αν ο ακροατής δέν συνδέεται προσωπικά με το Χριστό, τότε ολόκληρη η νέα ζωή, που θα του προσφέρει η επί του όρους 'Ομιλία, θα του φαίνεται αφύσικη και απροσάρμοστη για τις καθημερινές σχέσεις και τα προβλήματά του. Ένας τέτοιος άνθρωπος, όταν βλέπη να επικρατούν στην κοινωνική και στην άτομική ζωή η άνειλικρίνεια, η ψευτιά, η απάτη, η έκμετάλλευση, η αδικία

Τὸ τρόπαιο τοῦ Σταυροῦ. Τμήμα σαρκοφάγου, Μουσεῖο Λατερανοῦ (350 μ.Χ.).

κ.ά., πάει νά πιστεύσῃ πῶς εἶναι ἀδύνατο νά ἐφαρμοστοῦν σὲ τούτῃ τῇ ζωῇ τὰ διδάγματα τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου.

Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια πῶς ὁ ἄνθρωπος μόνος του χωρὶς πίστη καὶ ἀγάπη στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, δὲν μπορεῖ μὲ κανένα τρόπο νά αισθανθῇ τὸ μήνυμα τοῦ Θεοῦ, ποῦ τὸν συνδέει μὲ τὴν πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ ζωὴ. Ἡ πίστη καὶ ἡ ἀγάπη στὸν Κύριο βοηθοῦν τὸν ἄνθρωπο νά βλέπῃ τὸν κόσμον μὲ ἓνα ἐντελῶς διαφορετικὸ τρόπο. Βλέπει ὅπωςδὴποτε καὶ διακρίνει τριγύρω του τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀνομίας, ἀλλὰ συνάμα βλέπει καὶ τὴ δυνατότητα, ποῦ ὁ Κύριος τοῦ χάρισε μὲ τὴ σταυρικὴ Του θυσία, νά μετανοήσῃ καὶ νά βρεθῇ πάλι κοντὰ στὸ Θεό.

Ἡ πρώτη ομάδα τῶν ἀκροατῶν. Ἦταν ὁ λαός, ποῦ ἔφερνε στὸν Κύριο τοὺς ἀρρώστους γιὰ θεραπεία. Οἱ Ἰσραηλίτες διάβαζαν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅτι μέσα στὴν ἐρχόμενη βασιλεία τοῦ Μεσσία δὲν θὰ ὑπάρχῃ πόνος καὶ ἀρρώστια. Ἐπειδὴ δὲ αὐτοὶ βασανίζονταν ἀπὸ τὶς θλίψεις καὶ τὶς διαφορὲς ἀρρώστιες, γι' αὐτὸ καὶ πλησίαζαν τὸν Κύριο καὶ Του ζητοῦσαν τὴ χορήγηση τῆς ἀπαραίτητης βοήθειας.

Σὲ τοῦτο τὸν κόσμον ὁ Κύριος ἀπευθυνόταν μὲ τὴν Ὁμιλία Του. Ὁ λαὸς μὲ τοὺς ἀρρώστους ἀποτελοῦσαν τὴν πρώτη ομάδα τῶν ἀκροατῶν τοῦ Κυρίου. Τὰ διάφορα θαυματουργικὰ σημεῖα τοῦ Κυρίου βοηθοῦσαν τοὺς ἀκροατὲς νά αισθανθοῦν ὅτι ἔφτασε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, μέσα στὴν ὁποία θεραπεύονταν οἱ σωματικὲς καὶ ψυχικὲς πληγὲς τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ δευτέρα ομάδα τῶν ἀκροατῶν. Ἦταν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Κάποιος ἀπ' αὐτοὺς ἦταν πάντα μέσα στὸ λαό, ποῦ ἔτρεχε πίσω ἀπὸ τὸν Κύριο. Καὶ δὲν ἔφτανε ποῦ οἱ ἴδιοι δὲν ἄκουγαν τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐμπόδιζαν ὅλους, ποῦ Τὸν πλησίαζαν καὶ ζητοῦσαν τὴ βοήθειά Του. Τὸ φοβερὸ ἔργο τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν γραμματέων τὸ βρίσκουμε στὶς καυστικὲς κατηγορίες τοῦ Κυρίου ἐναντίον τους (Ματθ. κεφ. κγ').

Οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἦταν οἱ πιὸ σκληροὶ ἀκροατὲς τοῦ Κυρίου. Δὲν εἶχαν καμιάν ἀπολύτως διάθεση νά προσέξουν τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶχαν γίνει ἀκροατὲς ἀπὸ ὑστεροβουλία. Ἄκουγαν τὸν Κύριο μόνο καὶ μόνο γιὰ νά διαστρέψουν τὰ λόγια Του, ποῦ δὲν ἔβρισκαν μέσα στὶς πέτρινες καρδιὲς των καμιάν ἀπήχηση.

Ἡ τρίτη ομάδα τῶν ἀκροατῶν. Ἦταν οἱ δώδεκα μαθητὲς τοῦ Κυρίου μαζί μὲ τὸν εὐρύτερο κύκλο τῶν μαθητῶν Του. Ὁ Κύριος

ἀπηύθυνε τὴν Ὁμιλίαν Του κυρίως στοὺς μαθητὲς Του. Ὅχι γιατί δὲν πρόσεχε τίς ἄλλες ὁμάδες. Ἀλλὰ γιατί τοὺς εἶχε καλέσει κοντά Του. Κι ἐκεῖνοι τὸν ἀκολούθησαν μὲ προθυμία καὶ ἦταν οἱ πρῶτοι, ποὺ ὑπάκουσαν στὰ λόγια Του. Εἶχαν ἐμπιστευθῇ τὸν ἑαυτό τους στὰ χέρια τοῦ Διδασκάλου. Ἔτσι μπορούσαν ὄχι μόνο νὰ καταλάβουν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ νὰ βρεθοῦν μέσα σ' Αὐτὴ τὴν εὐλογημένη καὶ ἁγιασμένη περὶ.

Καὶ στὶς τρεῖς αὐτὲς ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν πρόσφερε ὁ Κύριος τὸ κήρυγμα τῆς βασιλείας καὶ χορηγοῦσε τὴ βοήθειά Του. Ἡ κάθε μιὰ ὁμάδα ἔδινε καὶ τὴ δική της ἀπάντησιν. Στὸν πῶς κάτω πίνακα βλέπουμε ἐποπτικὰ τίς ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν καὶ τίς σχετικὰς ἀπαντήσεις. Μποροῦμε νὰ τίς μελετήσουμε καὶ νὰ τίς ὑπογραμμίσουμε.

Χρειαζόμαστε ὅμως καὶ κάτι ἄλλο. Τὴ δική μας ἀπάντησιν. Μὲ ποιά ἀπὸ τίς τρεῖς ἀπαντήσεις τῶν ὁμάδων θὰ μοιάζῃ ἄραγε;

Οἱ ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν

Ὁ λαὸς

1. Ζητεῖ θεραπεία.
2. Τοῦ προσφέρεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
3. Ἀκολουθεῖ τὸ Χριστό.
4. Ὁ Χριστὸς τὸν βοηθεῖ.

Οἱ Φαρισαῖοι

1. Ἐκλείναν τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
2. Ἦσαν ὁδηγοὶ τυφλοῖ.
3. Εἶχαν πέτρινον καρδιά.
4. Δὲν μετανοοῦσαν.

Οἱ μαθητὲς

1. Εἶναι ἀδύνατοι ἄνθρωποι.
2. Ἡ καρδιά τους γεμάτη ἀγάπη.
3. Βρίσκονται μπροστὰ στὴ βασιλείαν.
4. Θὰ ἀναγεννηθοῦν ἀπὸ τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα".

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρου Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν διακρίνονται στὸ λαὸ, τοὺς Φαρισαίους καὶ τὸν κύκλον τῶν μαθητῶν Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατον ἐστίν, παρὰ δὲ τῷ Θεῷ πάντα δυνατόν ἐστι» (Ματθ. ιθ' 26).

2. «Πιστεῦετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε...» (Ἰω. ιδ' 1) «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατόν τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 23).

3. «Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασι-

λείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν» (Ματθ. κγ' 14).

4. «Μέλλων ὑψηλὴν τινα εἰσάγειν πολιτείαν καὶ ἃ μηδέποτε ἤκουσαν λέγειν αὐτοῖς, τῇ τῶν θαυμάτων ἐπιδείξει θεβαιοῖ τὰ λεγόμενα. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ κηρυττομένη βασιλεία οὐκ ἐφαίνετο ἀπὸ τῶν φαινομένων, τὴν ἀδηλον ποιεῖ φανεράν» (Ἱ. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί θά ἀπαντούσες στὴν ἐρώτηση: «Ἰσχύουν σὲ τοῦτο τὸν κόσμον ποὺ ζοῦμε σήμερα οἱ ἀλήθειες τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλίας»;

2. Πῶς χαρακτηρίζεις τὴ διαγωγή τῆς δευτέρης ομάδας τῶν ἀκροατῶν τοῦ Κυρίου;

3. Γιατί ὁ λαὸς μὲ τοὺς ἀρρώστους πλησίαζε τὸν Κύριο;

4. Πῶς μπορεῖ ὁ ἀκροατὴς τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου νὰ ἀρχίσῃ νὰ καταλαβαίνει τὸ περιεχόμενό της; (Νὰ βοηθηθῇ ἀπὸ τὰ ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 κείμενά σου).

2. Οἱ μακαρισμοὶ

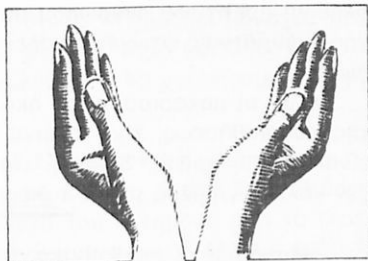
Ματθ. ε' 1-12

Ὁ τόπος καὶ ἡ ἐναρξὴ τῆς Ὁμιλίας. Ὁ Κύριος, ὅταν εἶδε τὸ λαὸ ποὺ ἀκολουθοῦσε, πῆρε τὸ δρόμο ποὺ ἔβγαζε σὲ ἓνα λόφο. Σὲ τοῦτο τὸν τόπο θά ἐπικοινωνοῦσε μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ θά τοὺς ἀποκάλυπτε τὶς αἰώνιες ἀλήθειες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος διάλεξε τὴν κορυφὴ ἑνὸς λόφου, ποὺ οἱ Εὐαγγελιστὲς τὸ ὀνομάζουν Ὀρος, γιὰ νὰ βλέπη τοὺς ἀκροατὲς Του καὶ ἐκεῖνοι νὰ Τὸν ἀκοῦν καὶ νὰ Τὸν παρατηροῦν χωρὶς κόπο.

Τὴν ἀκριβὴ τοποθεσίαν δὲν τὴ ξέρουμε. Μιὰ παράδοση μιλεῖ γιὰ ἓνα λόφο κοντὰ στὴ Γεννησαρέτ, ποὺ ἀπείχε 13 χλμ. ἀπὸ τὴ λίμνη καὶ 3 χλμ. ἀπὸ τὴν Καπερναοὺμ. Ὁ κόσμος πλησίασε τὸν Κύριο καὶ Ἐκεῖνος ἀρχισε νὰ τοὺς μιλῇ. Τὸ πρῶτο αὐτὸ μέρος τῆς Ὁμιλίας εἶναι οἱ: **μακαρισμοί**.

Οἱ μακαρισμοί. Λέγονται ἔτσι γιατί ἀρχίζουν μὲ τὴ λέξη μακάριος, ποὺ σημαίνει εὐτυχισμένος. Μὲ τοὺς μακαρισμοὺς ὁ Κύριος ἀπευθύνεται στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς βοηθεῖ νὰ πάψουν νὰ σκέφτονται μονάχοι τους καὶ νὰ ἀρχίσουν νὰ ἀποκτοῦν μέσα τους «*νοῦν Χριστοῦ*»

4
20
18
«Ἐπαραις τῶν χειρῶν μου
θυσία ἑσπερινή» (Ψαλμ. 140,2).
Μὲ ἀδειανὰ χέρια πλησιάζει ὁ ἄνθρωπος τὸ Θεό.

(Α΄ Κορ. θ΄ 16). Μὲ τοὺς μακαρισμοὺς ὁ Κύριος μᾶς δείχνει πῶς βλέπει Ἐκεῖνος τὸν κάθε ἄνθρωπο καὶ γενικὰ τὸν κόσμο μπροστὰ στὸ Θεό. †

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μακαρισμῶν δὲν εἶναι αὐστηρὰ μετρημένος καὶ καθορισμένος. Συνήθως τοὺς θεωροῦμε ὀκτώ. Στὸ τέλος ἀκολουθεῖ ἡ διακήρυξη ὅτι εἶναι ἀληθινὰ εὐτυχισμένοι ἐκεῖνοι, ποὺ διώκονται ἐπειδὴ ἀκριβῶς συμφωνοῦν καὶ ἀποδέχονται τὸ περιεχόμενο τῶν μακαρισμῶν. Ὁ καθένας μακαρισμὸς παρουσιάζει στὸ δεῦτερο ἡμιστίχιό του καὶ τὴ λεγόμενη «ἀμοιβή» τῶν μακαρισμῶν. Ἡ ἀμοιβὴ ἐδῶ δὲν εἶναι, ὅπως τὴν φαντάζονταν οἱ Φαρισαῖοι, μιὰ ἀνταπόδοση δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο γιὰ τὰ καλὰ ἔργα του. Ἡ ἀμοιβὴ εἶναι ἓνα δῶρο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ποὺ περιέχεται μέσα στὶς ἀλήθειες, τὶς ὁποῖες ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται καὶ ἐφαρμόζει στὴ ζωὴ του. Δὲν εἶναι δηλαδὴ κάτι τὸ ξέχωρο, ποὺ ὁ Θεὸς προσφέρει στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ βραβεύσῃ τὴν εὐσέβειά του.

τῶν μακαρισμῶν
«**Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν**». Εὐτυχισμένοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ αἰσθάνονται μέσα τους τὴν ἀνάγκη νὰ ζητοῦν τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν ἁμαρτία του ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεό καὶ ἔγινε ἔτσι πνευματικὰ φτωχός. Ὅποιος αἰσθάνεται τὴν ἁμαρτία του, νιώθει μέσα του τὶς πνευματικὲς ἐλλείψεις καὶ καταφεύγει μὲ τ α π ε ῖ ν ω σ η στὸ φιλάνθρωπο Θεό. Ζητεῖ ἀπὸ Αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ γιὰ νὰ μπορέσῃ καὶ μὲ τὴ δική του προσπάθεια, δηλαδὴ τὰ ἔργα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, νὰ βρεθῇ κοντὰ στὴ βασιλεία Του.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ταπεινὸ του φρόνημα ἔχει γίνεῃ κιόλας πολίτης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ταπείνωση ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴ καὶ

ἀληθινή ἀρετή τοῦ ἀνθρώπου μπροστά στο Θεό. Αὐτή τή συναίσθηση τῆς πνευματικῆς φτώχειας καλεῖται ὁ ἀκροατῆς τῆς Ὁμιλίας νά ἐγκολπωθῇ.

Ὅλοι οἱ μακαρισμοὶ ποῦ ἀκολουθοῦν, εἶναι μιὰ ἐπανάληψη αὐτῆς τῆς συναίσθησως, τῆς ταπεινώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν μπορεῖ νά εἶναι κανεῖς πράος, δίκαιος, εἰρηνοποιός, καθαρὸς στὴν καρδιά, ἂν δὲν καλλιεργῇ μέσα του τὸ ταπεινὸ φρόνημα.

«Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται». Ὅποιος ἀποδέχεται τὴν πνευματικὴ του φτώχεια, αὐτὸς καὶ δοκιμάζει μέσα του λύπη γιὰ τὴν παρουσία τῆς ἁμαρτίας. Ὁ προφῆτης Δαβὶδ, ποῦ αἰσθανόταν κάθε στιγμή τὴν ἁμαρτία του, ἔβρεχε ὅλη τὴ νύχτα τὸ κρεβάτι του μὲ τὰ δάκρυα τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας μπροστά στο Θεό.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριά δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ποῦ δὲν δοκιμάζει στὴ ζωὴ του θλίψη, πόνο, δυστυχία, πένθος. Ὅλα αὐτὰ μποροῦν νά δοθηθοῦν τὸν ἄνθρωπο νά ἀρχίσῃ νά αἰσθάνεται μέσα του τὴν ἀφορμὴ ὅλων αὐτῶν, ποῦ εἶναι ἡ ἁμαρτία. Ἡ συναίσθησις τῆς ἁμαρτίας θὰ τὸν ὁδηγήσῃ στὴν ἀνακάλυψη τῆς πνευματικῆς φτώχειας καὶ ἔτσι θὰ δοκιμάσῃ μέσα του τὴν πραγματικὴ παρηγοριὰ τοῦ Θεοῦ.

«Μακάριοι οἱ πράεις, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν». Ἡ πραότητα ἐδῶ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ κατάσταση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς γαλήνης. Προέρχεται ἀπὸ τὴ διάθεση τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ δὲν ἐπιζητεῖ νά ἐπιβάλλεται συνεχῶς στοὺς ἄλλους συνανθρώπους του, οὔτε νά τοὺς ἐδικηθῇ καὶ νά τοὺς βασανίζῃ. Ὁ Κύριος παρουσίασε τὸν ἑαυτό Του ὡς τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀληθινῆς πραότητος, ποῦ συνδυαζόταν μὲ τὴν ταπεινότητα τῆς καρδιᾶς. Μονάχα ἡ πραότητα αὐτὴ θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὴν κληρονομίᾳ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, δηλαδὴ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

«Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται». Ὅποιος ἀναγνωρίζει τὴν πνευματικὴ του φτώχεια αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἔχει ἐφαρμόσει στὴ ζωὴ του τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἰσραηλίτες ὅμως καὶ ἰδιαίτερα οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πίστευαν πῶς ἐφάρμοζαν στὴ ζωὴ τους ὅσο κανένας ἄλλος τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Ἦταν λοιπὸν κατὰ τὴ γνώμη τους οἱ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι μπροστά στο Θεό. Ἡ ὑψηλὴ γνώμη, ποῦ εἶχαν σχηματίσει γιὰ τὸν ἑαυτό τους, δὲν τοὺς ἄφηνε νά ἀναγνωρίσουν τὴν πνευματικὴ τους φτώχεια. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἀπόρριψε τοὺς Φαρισαίους (Βλέπε παραβολὴ τοῦ τελῶνη καὶ τοῦ Φαρισαίου).

Ἐκεῖνος ὅμως ποῦ «πεινᾷ καὶ διψᾷ γιὰ δικαιοσύνην», περιμένει

τήν εκπλήρωσή της από τὸ Θεό. Δὲν πιστεύει ὅτι μπορεῖ μονάχος του νὰ παρουσιασθῇ δίκαιος μπροστὰ στὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ ὑπόσχεται ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους ὅτι στὴ βασιλεία του θὰ χορτάσουν ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

«**Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται**». "Ὁποῖος ἀναγνωρίζει τὴν ἁμαρτία του, ζητεῖ ἀπὸ τὸ Θεὸ τὸ ἔλεός Του. «Κύριε ἐλέησον». "Ὁποῖος αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ἐλεημένο ἀπὸ τὸ Θεό, σκορπᾷ συνεχῶς αὐτὸ τὸ ἔλεος, τὴ συγχώρηση στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Γίνεται ἐλεήμονας, ἔχει δηλαδὴ ἀγαθὴ διάθεση καὶ συμπάθεια πρὸς τὸ συνάνθρωπο. Καὶ εἶναι μακάριος, γιατί τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τὸν παρακολουθεῖ σὲ ὅλες τὶς στιγμὲς τῆς ζωῆς του.

«**Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται**». "Ὁποῖος παραδέχεται τὴν πνευματικὴ του φτώχεια, παρουσιάζει μπροστὰ στὸ Θεὸ ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό του. "Ετσι καθαρίζεται καὶ λαμπικαρίζεται ὅλη του ἡ καρδιά ἀπὸ κάθε σκέψη ἁμαρτωλῆ καὶ βρώμικη. Ὁ καθαρὸς στὴν καρδιά εἶναι εἰλικρινής καὶ δὲν ξέρει τί θὰ πῇ ὑποκρισία. Μόνον αὐτὲς οἱ καρδιὲς θὰ ἀξιωθοῦν νὰ δοῦν τὸν ἀληθινὸ καὶ ζωντανὸ Θεό.

«**Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται**». Ὁ ταπεινός, ὁ πρᾶος καὶ ὁ καθαρὸς στὴν καρδιά δοκιμάζει μέσα του τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ, πού ξεπερνᾷ κάθε ἀνθρώπινο μέτρο καὶ ἰκανότητα. Αὐτὴ τὴν εἰρήνην τὴν χαρίζει συνεχῶς στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Καὶ ἔτσι γίνεται πραγματικὸ παιδί τοῦ Θεοῦ. Γίνεται ἀδελφὸς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πού μὲ τὸν ἐρχομό Του στὴ γῆ ἔφερε τὴν πραγματικὴ εἰρήνη, τὴ συμφιλίωση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο.

«**Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν**» "Ὁποῖος διωχθῇ γιὰ χάρις τῆς δικαιοσύνης, δηλαδὴ τῆς πίστεως στὸ Χριστὸ καὶ τῆς ὀρθῆς χριστιανικῆς ζωῆς, αὐτὸς γίνεται πραγματικὰ εὐτυχισμένος. Οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ πού καταδιώκονται, ἀντιπροσωπεύουν τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ γῆ. Ἐκεῖνος, πού θὰ ἀποδεχθῇ αὐτὸ τὸ διωγμὸ γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου αὐτὸς θὰ βρῆσκει κίολας κοντὰ Του, δηλαδὴ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

«**Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ**

ἐδίδωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν». "Όταν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θέλει νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Κύριο, ζητῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους νὰ λένε γι' αὐτὸν τὰ καλύτερα λόγια, αὐτὸ δείχνει πῶς δὲν ἔχει ἀκόμη καταλάβει τὴν ἀληθινὴν σημασίαν τῶν μακαρισμῶν.

"Όταν ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται τὸ περιεχόμενον τῶν μακαρισμῶν καὶ προσπαθῇ νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ στὴ ζωὴ του καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριὰ δέχεται τὰ κακόλογα καὶ τὶς θρῖσιές τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τότε πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ χαίρῃ καὶ νὰ ἀγάλλεται. Μοιάζει μὲ τοὺς προφῆτες, ποὺ διώχθηκαν. Ὁ μισθὸς τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶναι «πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς», γιατί πλησίασαν τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, ποὺ διώχθηκε καὶ καταδικάστηκε.

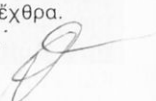

Πῶς κρίνει ὁ Κύριος

1. Μακάριοι οἱ πτωχοί...
2. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες...
3. Μακάριοι οἱ πραεῖς...
4. Μακάριοι οἱ... διψῶντες τὴν δικαιοσύνην...
5. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες...
6. Μακάριοι οἱ καθαροί...
7. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί...
8. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι...

Πῶς κρίνει ὁ κόσμος

1. Μακάριοι οἱ πλούσιοι...
2. Μακάριοι οἱ διασκεδάζοντες...
3. Μακάριοι οἱ ἰσχυροὶ καὶ δυνατοί.
4. Μακάριοι οἱ διψῶντες τὰ χρήματα καὶ τὴ δύναμη.
5. Μακάριοι οἱ τυραννοῦντες καὶ καταδυναστεύοντες.
6. Μακάριοι οἱ ἁμαρτάνοντες.
7. Μακάριοι οἱ σπεύροντες ἔχθρα.
8. Μακάριοι οἱ διώκοντες...

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὸ περιεχόμενον τῶν μακαρισμῶν στρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης, ποὺ χορηγεῖ στὸν ἄνθρωπο τὴν πραγματικὴ εὐτυχία καὶ μακαριότητα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐπεδὴ νομίζεται ὁ πρῶος ἅπαντα ἀπολλύναι (= ἔχει χάσει) τὰ ἑαυτοῦ, τὸ ἐναντίον ὑπὸσχεῖται (= ὑπόσχεται) λέγων ὅτι οὗτος μὲν οὖν ἐστὶν ὁ μετὰ ἀσφαλείας τὰ ὄντα (= τὰ πράγματα) κεκτημένος, ὁ μὴ θρασὺς μηδὲ ἀλαζών· ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ τῶν πατρῶων ἐκοστήσεται (= θὰ ἀπομακρυνθῇ) πολλάκις καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς» (Ἰ. Χρυσόστομος).

2. «Καθαροὺς δὲ ἐνταῦθα, φησὶν, ἥτοι τὴν καθολικὴν ἀρετὴν κεκτημένους καὶ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδὼτας πονηρὸν (= νὰ ἔχουν συνειδητὴν πονηρίαν) ἢ τοὺς ἐν σωφροσύνῃ διάγοντας» (Ἰ. Χρυσόστομος).

3. «Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδὸς σου, ὅτι θλίβομαι»

ταχύ ἐπάκουσόν μου, πρόσχες τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτήν» ("Ὑμνος ἀπὸ τῆ Μ. Τεσσαρακοστή).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸς εἶναι ὁ κεντρικὸς μακαρισμὸς, ποὺ τὸν βρίσκουμε καὶ στοὺς ἄλλους καὶ γιατί;
2. Πῶς παρουσιάζει ὁ Κύριος τὴν καθαρότητα τῆς καρδιᾶς;
3. Ὁ Μέγας Βασίλειος λέγει: «Ὅποιος θέλει νὰ ζήσῃ σύμφωνα με τοὺς μακαρισμοὺς, πρέπει νὰ ἔχῃ μιὰ μεγάλη ψυχὴ». Πῶς τὸ καταλαβαίνει;
4. Τί χρειάζεται ἓνας ἄνθρωπος γιὰ νὰ ἀρχίσῃ νὰ καταλαβαίνει τὸ περιεχόμενο τῶν μακαρισμῶν;

3. Τὸ φῶς καὶ τὸ ἀλάτι τοῦ κόσμου.

Ματθ. ε' 13-16

Ὁ Κύριος παρουσίασε μὲ ἓνα θαυμαστὸ τρόπο τὴ σχέση ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν πραγματικότητα αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Δυὸ θαυμάσιες εἰκόνες. Ὁ Κύριος ὑπενθύμισε στοὺς μαθητὲς καὶ ἀκροατὲς Του ὅτι ζοῦν μέσα σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. Εἶναι ὁ κόσμος, ποὺ τὸν ἀγάπησε τόσο πολὺ ὁ οὐράνιος Πατέρας, ὥστε ἔστειλε κάτω στὴ γῇ τὸ Μονογενὴ Υἱό Του, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Μὲ τὸν ἐρχομό Του ὁ Κύριος μᾶς ἔδειξε πόσο συνδέεται μὲ τὸν κόσμο. Σὲ τοῦτο τὸν κόσμο ἐργάζονται οἱ μαθητὲς Του τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ μαθητὲς ἔχουν θέση στὸν κόσμο καὶ μάλιστα πολὺ βασικὴ καὶ σπουδαία. Τοὺς τὴν παρουσιάζει ὁ Κύριος χρησιμοποιώντας δυὸ θαυμάσιες εἰκόνες: τοῦ ἀλατιοῦ καὶ τοῦ φωτός.

Καὶ οἱ δυὸ αὐτὲς εἰκόνες, παρμένες ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἔχουν ἀπέραντο βάθος. Μποροῦμε στ' ἀλήθεια νὰ τὸ ἀνακαλύψουμε, ἅμα δοῦμε τὸν κόσμο, ὅπως ὁ Κύριος τὸν εἶδε καὶ τὸν ἀντίκρισε.

α) «Τὸ ἅλας τῆς γῆς».

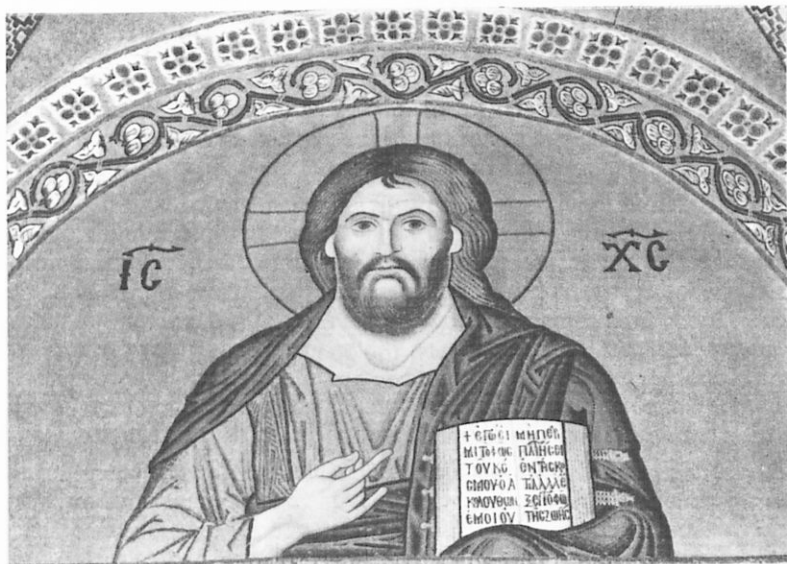
Ὁ Κύριος χαρακτήρισε τοὺς μαθητὲς Του ὅτι εἶναι τὸ ἅλατι τῆς γῆς. Χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀλατιοῦ, γιατί ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται τὸ ἅλατι. Εἶναι κάτι τὸ βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ του. Ὁ ὁργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἀνάγκη καὶ χρειάζεται τὸ ἅλατι. Τὸ χρησιμοποιοῦμε στὸ φαγητό, πού ἔτσι τὸ νοστιμίζει. Συντηρεῖ καὶ διατηρεῖ τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ σάπισμα. Δημιουργεῖ ὅμως πόνον, ὅταν πέση σὲ μέρος τραυματισμένο.

Ὁ Κύριος μεταφέρει αὐτὲς τὶς βασικὲς ιδιότητες τοῦ ἀλατιοῦ στοὺς μαθητὲς Του. Ὁ κόσμος χρειάζεται τὸ μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως χρειάζεται ἀκριβῶς καὶ τὸ ἅλατι. Ὁ κόσμος χωρὶς τὸ Θεὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξη. Δὲν ἔχει καμὴν ἀπολύτως οὐσία. Εἶναι ἄνοστος καὶ ἀνάλατος. Τότε πάει νὰ σαπίσῃ, τραβᾷ στὴν καταστροφή.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ πού μεταφέρουν στὸν κόσμο οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου, συντηροῦν καὶ διατηροῦν τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν καταστροφή. Οἱ μαθητὲς ζητοῦν στὴ δουλειά τους πάντοτε τὴ συμπαράσταση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού διατηρεῖ ὁλόκληρο τὸν κόσμο ἀπὸ τὴ σήψη καὶ τὸν φυλάει ἀπὸ τὴ βέβαιη καταστροφή. Μὲ μιὰ ὅμως διαφορὰ! Ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου ἅμα πέση σὲ μέρος σαπισμένο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, δημιουργεῖ μεγάλο πόνον. Ἄν ὁ ἄνθρωπος τὸν ἀντέξη, τότε ἡ πνευματικὴ θεραπεία ἔχει ἀνυπολόγιστη ἀξία.

“Ενας μεγάλος κίνδυνος. Οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου ἔχουν μιὰν ἰδιαίτερη ἀποστολὴ στὸν κόσμο. Νὰ μεταφέρουν καὶ νὰ μεταδίδουν στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅλα ἐκεῖνα, πού ὁ Θεὸς τοὺς ἔχει χάρισε. Ἡ μετάδοσις αὕτη δημιουργεῖ ἀνάμεσα στὸ μαθητὴ καὶ στὸν κόσμο μιὰν ἐπικοινωνία, ἓνα σύνδεσμο. Εἶναι ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης. Μὲ τὴ συνεχῆ προσφορὰ τῆς ἀγάπης μεταφέρεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ σὲ τοῦτο τὸν κόσμο.

Οἱ μαθητὲς ὅμως ἀντιμετωπίζουν ἓνα μεγάλο κίνδυνο. Εἶναι ὁ κίνδυνος νὰ μείνουν ἀχρησιμοποίητα τὰ δῶρα, πού Θεὸς τοὺς χάρισε. Δὲν φτάνει μόνο νὰ παίρνη κανεὶς ἀπὸ τὸ Θεό. Εἶναι ἀπαραίτητο καὶ νὰ μεταδίδῃ τὴν ἀγάπην του στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου, πού δὲν θὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, γίνεται στὴν πραγματικότητα ἄχρηστος. Γιατὶ ἀρνιέται τὴ δύναμιν καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ἀγάπης. Καὶ σὲ τοῦτη τὴν περίπτωσιν γίνεται ἀκριβῶς, ὅπως καὶ μὲ τὸ ἅλατι, ὅταν «μωρανθῇ». Φυσικὰ δὲν ὑπάρχει ἅλατι, πού νὰ ἔχη χάσει τὴ νοστιμάδα του. Αὐτὸ λέγεται γιὰ ἐκείνους, πού ὑπενθυ-

‘Ο Χριστός ως Διδάσκαλος. Μωσαϊκό στο “Όσιο Λουκά Λεβαδείας (11ος αί.).

μίζουν τὸ ἀλάτι, δηλαδή τοὺς μαθητές. “Όταν ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου χάσῃ τὴν ἀγάπη, τότε παύει νὰ εἶναι μαθητὴς. Πετιέται στὸ δρόμο καὶ τὸν περιφρονοῦν οἱ ἄνθρωποι. Δὲν τὸν χρειάζονται πιά, γιατί μέσα του δὲν ἔχει καμιὰν ἀπολύτως δύναμη.

β) «Τὸ φῶς τοῦ κόσμου».

Ἡ δευτέρη εἰκόνα ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Κύριος, ἦταν τὸ φῶς. Τὸ φῶς εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ. Χωρὶς φῶς θὰ ἐξαφανιζόταν καὶ ἡ ζωὴ. Τὸ φῶς φωτίζει καὶ διαλύει τὸ σκοτάδι. Τὸ φῶς θερμαίνει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ζωογονεῖ. “Έχει καὶ θεραπευτικὲς ιδιότητες. Μὲ τὴ φωτιά καθαρίζομε καὶ λυώνομε διάφορα ἀντικείμενα (χρυσό, μαγειρικά σκεύη, κ.ά.).

Νά, γιατί ὁ Κύριος χαρακτήρισε τοὺς μαθητὲς Του ὅτι εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Εἶναι τὸ πνευματικὸ φῶς, τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιατί εἶναι ἀντιπρόσωποι Του στὸν κόσμο. Τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου φωτίζει τὸν ἄνθρωπο, διανοίγει τὸν ἐσωτερικὸ τοῦ κόσμο καὶ τὸν θερμαίνει μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα, μὲ τὴ Χάρη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

‘Ο ἴδιος ὁ Κύριος εἶπε γιὰ τὸν ‘Εαυτό Του· «ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ἰω. η´ 12). Ὅποιος περπατήσῃ κοντὰ στὸν Κύριο θὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου ἐκτελεῖ πάντοτε τὴν ἀποστολή του, ὅταν δέχεται καθημερινὰ στὸν ἑαυτό του καὶ ἀκτινοβολῇ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ πρῶτοι μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ἔπαιρναν καθημερινὰ μέσα τους τὸ Χριστό, ὅταν κοινωνοῦσαν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἐνιωθάν τότε μέσα τους μιὰν ἀκατανίκητη δύναμη, χαρά, εἰρήνη, θεβαιότητα. Καὶ ἔτρεχαν στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ λαμποκοποῦσαν ὡς τὸ φῶς. Καὶ φωτίζαν συνεχῶς τὸν κόσμο. Εἶχαν γίνει σὰν μιὰ περίοπτη πόλη, ποὺ βρισκόταν στὴν κορυφὴ τοῦ ὄρους.

Τὸ λυχνάρι καὶ ὁ μόδιος. Ὁ ἴδιος κίνδυνος ποὺ ὑπάρχει στὸ ἀλάτι, παρουσιάζεται καὶ ἐδῶ. Δηλαδή νὰ ἔχουμε ἀναμμένο τὸ λυχνάρι, ἀλλὰ νὰ μὴ φωτίζῃ καθόλου. Ὁ Κύριος γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ καταλάβωμε τὸν πνευματικὸ κίνδυνο, χρησιμοποίησε μιὰ συνηθισμένη εἰκόνα ἀπὸ τὴν καθημερινή ζωὴ τοῦ Ἰσραηλίτη. Οἱ νοικοκυρὲς γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλοῦν ὅσους κοιμόνταν ἔβαζαν μπροστὰ στὸ λυχνάρι τὸν μόδιο, ποὺ ἦταν ἀδιάφανος — ρωμαϊκὸ μέτρο ποὺ μετροῦσαν τοὺς καρπούς, τὰ γεννήματα. — Ἀλλὰ ἓνα λυχνάρι τοποθετημένο συνεχῶς κάτω ἀπὸ τὸν μόδιο, ἦταν πρᾶγμα ἄχρηστο. Ἦταν φῶς, ποὺ δὲ φωτίζε.

Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς μπορεῖ νὰ συμβῇ καὶ μὲ τὸ πνευματικὸ φῶς. Ὅταν ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου πάψῃ νὰ τροφοδοτῆται μὲ τὸ ἀληθινὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, τότε γίνεται ἄχρηστος. Ἡ ἀποστολή του ὁμῶς εἶναι νὰ φωτίζῃ. Νὰ ἔχῃ τὴν πραγματικὴ του θέση «ἐπὶ τὴν λυχνίαν», τὸ λυχνοστάτη, γιὰ νὰ φωτίζῃ ὅλους. Καὶ τότε τὸ φῶς ποὺ λαμποκοπᾷ μὲ τὰ καλὰ ἔργα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, δίνει τὴν ἀφορμὴ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους νὰ δοξάζουν τὸν Πατέρα, ποὺ εἶναι στοὺς Οὐρανούς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος ὀνόμασε τοὺς μαθητὲς Του ἀλάτι καὶ φῶς τοῦ κόσμου γιὰ νὰ δείξῃ τὴ βασικὴ καὶ σπουδαία θέση ποὺ ἔχουν μέσα στὸν κόσμο.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Φῶς τῶν ἀνθρώπων, ὥστε φωτίζειν τὰ ὄμματα τῶν ψυχῶν αὐτῶν, φωτὶ διδασκαλίας καὶ φωτὶ γνώσεως, χειραγωγεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ὀρθὴν τρίβον (= δρόμον) τῆς εὐσεβείας. Δύο τοίνυν διακονίας ἐνεχειρίσθησαν (= πῆραν), τὸ ἀλίζειν καὶ τὸ φωτίζειν» (Ζιγαβηνός).

2. «Χριστέ, τὸ ΦΩΣ τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἄνθρωποις ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. σημειωθήτω καὶ ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου, ἵνα ἐν αὐτῷ ὁψόμεθα (= γιὰ νὰ δοῦμε) φῶς τὸ ἀπρόσιτον καὶ κατεύθυνον τὰ διαθήματα ἡμῶν πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Σου· πρεσβεΐας τῆς παναχράντου σου μητρὸς καὶ πάντων σου τῶν Ἀγίων» (Προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Κύριος ὀνόμασε τοὺς μαθητὲς Του «ἄλας τῆς γῆς»;
2. Γιατί ὁ Κύριος ὀνόμασε τοὺς μαθητὲς Του «φῶς τοῦ κόσμου»;
3. Διάβασε τὸ Ἰω. ιζ' 15. Ἔχει καμιά σχέση μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;
4. Ποιὲς ἀλήθειες ὑπογραμμίζουμε στὴν πιὸ πάνω προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας;

4. Ἡ συμπλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ματθ. ε' 17-20

Οἱ Φαρισαῖοι ἐφαρμόζοντας στὴ ζωὴ τους τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο, εἶχαν ἀναπτύξει ἓνα εἶδος δικαιοσύνης, ποὺ τὴν πρόσφεραν ὡς ὑπόδειγμα μπροστὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ δικαιοσύνη ὅμως αὐτὴ κλονιζόταν μὲ τὸ νέο κήρυγμα τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ κατηγοροῦσαν τὸν Κύριο ὅτι ἤλθε γιὰ νὰ καταργήσῃ τὸ Νόμο καὶ τοὺς προφῆτες, ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τοὺς εἶχε δώσει καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐρμήνευαν. Ἡ ἀπάντησή ὅμως τοῦ Κυρίου στὴ συνέχεια τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους Ὁμιλίας ἦταν πολὺ καθαρὴ καὶ ξάστερη.

Οἱ Φαρισαῖοι καὶ ὁ Νόμος. Οἱ Φαρισαῖοι ἐφάρμοζαν τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ πολὺ τυπικά. Πρόσεχαν μονάχα τὴν ἐξωτερικὴ ἐφαρμογὴ ἐνῶ ἐσωτερικὰ δὲν ἐνδιαφέρονταν καθόλου γιὰ τὸ περιεχόμενό του. Τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου π.χ. τὴν τηροῦσαν πολὺ τυπικά. Δὲν πρόσφεραν καμὴν ἀπολύτως ὑπηρεσία καὶ βοήθεια. Ἄν ἐβλεπαν ἓναν ἄνθρωπο δύστυχο καὶ πονεμένο, ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸν συντρέξουν, δὲν τοῦ ἔδιναν σημασία, γιατί πρόσεχαν τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου.

Στὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη εἶδαμε πῶς ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Λευίτης θεώρησαν ὡς μὴν μικρὴ λεπτομέρεια τοῦ Νόμου τὴν ἀγάπη τους στὸν πληγωμένο ἄνθρωπο. Ἀντίθετα θεωροῦσαν ὡς βασικὴ ἐντολὴ τὴν ἀπομάκρυνση ἐνὸς ἱερέως ἀπὸ ἓνα νεκρὸ ἄνθρωπο. Οἱ Φαρισαῖοι ἐκτελώντας τυπικά τὸ Νόμο τὸν εἶχαν κυριολεκτικὰ κομματιάσει. Ἀπὸ τὰ κομμάτια του διάλεγαν ὅποιο τοὺς ἄρεσε καὶ ἐξυπηρετοῦσε τὸ

συμφέρο τους. Οί Φαρισαίοι ένιωθαν μέσα τους μεγάλη περηφάνεια καί ικανοποίηση, πού έκτελοῦσαν μέ τέτοιο τρόπο τὸ Νόμο. Θεωροῦσαν τὸν ἑαυτὸ τους ἀπόλυτα δίκαιο μπροστὰ στὸ Θεό. Καί αὐτὴ τὴ δικαιοσύνη τὴν πρόσφεραν ὡς τὸ μοναδικὸ πρότυπο στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἡ ἐκπλήρωση καί ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Σὲ τοῦτες τὶς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Φαρισαίων ἀπάντησε ὁ Κύριος.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐβγαλε ἀπὸ μέσα τους κάθε ὑποψία ὅτι τάχα ἦλθε γιὰ νὰ καταλύσῃ ἢ νὰ παραμερίσῃ τὸ Νόμο ἢ τοὺς προφῆτες. «Οὐκ ἦλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι». Ἡ πραγματικὴ ὁλοκλήρωση καί ἀληθινὴ ἐκτέλεση τοῦ Νόμου ἐγίνε ἀπὸ τὸν Κύριο, πού εἶναι τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα γιὰ τοὺς μαθητές Του.

Ἡ καλύτερη ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου εἶναι ἡ ἐκτέλεση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ἦλθε σὲ τοῦτο τὸν κόσμον γιὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πού δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μόνο ἡ ἀγάπη.

Ἡ ἀγάπη, τὸ πλήρωμα τοῦ Νόμου. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸ κέντρο ὁλόκληρης τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Μονάχα μέ τὴν ἀγάπῃ ἐφαρμόζεται καί ἐκτελεῖται μέ γνήσιο καί ὀρθὸ τρόπο ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ. Μὲ μιὰ τέτοια ἀγάπη ὁ Κύριος ὑπερπηδοῦσε τὸ «γράμμα» τοῦ Νόμου μέ τὶς διαφορὲς διατάξεις γιὰ τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου. Ἔτσι ἐξηγεῖται γιὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου τὴ χρησιμοποιοῦσε ὁ Κύριος γιὰ νὰ προσφέρῃ τὶς θαυματουργικὲς θεραπείες του καί τὴν ἀγάπῃ Του στὸν ἄνθρωπο.

Χωρὶς τὴν παρουσία τῆς ἀγάπης δὲν ὑπάρχει ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου. Ὅποιος πιστεῦει τὸ ἀντίθετο, ξεγελᾷ τὸν ἑαυτὸ του. Ἔτσι ἀποκαλύπτεται πόσο ἀπατηλὴ καί ψεύτικη ἦταν ἡ δικαιοσύνη τῶν Φαρισαίων. Γιατὶ ἐφάρμοζαν τὸ Νόμο χωρὶς ἀγάπῃ. Ἡ ἀπουσία τῆς ἀγάπης ὁδηγοῦσε τοὺς Φαρισαίους στὸ κομμάτιασμα τοῦ Νόμου καί τὴν περιφρόνηση ἀρκετῶν ἐντολῶν, πού τὶς θεωροῦσαν «ἐλάχιστες», δηλαδὴ μηδαμινὲς καί ἀσήμαντες.

Ὁ Κύριος ὅμως, ὅπως θὰ δοῦμε καί σὲ ἐπόμενα μαθήματα, παρουσίασε τὴν ἀγάπῃ ὡς τὸ μοναδικὸ γνώρισμα τῶν μαθητῶν Του. Τὴν τοποθέτησε δὲ στὸ κέντρο μιᾶς γνήσιας ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου. Ὅποιος παραβαίνει ἔστω καί μιὰν ἐντολή, πού γράφεται μέ τὰ μικρότερα γράμματα τῆς ἐβραϊκῆς ἀλφαβήτου (ἰῶτα ἢ κεραία), αὐτὸς δὲν ἔχει καμιά θέσῃ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὅποιος ὅμως ἐφαρμόσῃ ὁλόκληρο τὸ Νόμο μέ τὴν ἀγάπῃ καί καθοδηγήσῃ σὲ τούτῃ τὴ

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Ε, ἀπὸ Εὐαγγελιστάριου τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

γραμμὴ τοὺς ἀνθρώπους, αὐτὸς θὰ ὀνομασθῇ «μέγας» στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἡ ἀγάπη δέχεται ὁλόκληρο τὸ Νόμο. Δὲν ἀπορρίπτει τίποτε ἀπὸ αὐτόν. Ἔργο τῆς ἀγάπης εἶναι νὰ συνδέῃ, νὰ ὁλοκληρώ- νη καὶ ὅχι νὰ κομματιάζῃ.

Τὸ περίσσευμα τῆς δικαιοσύνης. Τὸ κομμάτισμα τοῦ Νόμου τὸ χρησιμοποιοῦσαν οἱ Φαρισαῖοι, γιατί ἀντίκριζαν τὸ Νόμο καὶ τὸν ἐφάρμοζαν χωρὶς ἀγάπη. Μιά τέτοια ὁμως τυπικὴ ἐφαρμογὴ δὲν ἔχει καμιάν ἀπολύτως ἀξία καὶ ὁ Κύριος τὴν ἀπορρίπτει. Ἐπομένως καὶ ἡ δικαιοσύνη τῶν Φαρισαίων ἦταν ψεύτικη καὶ δὲν μπορούσε νὰ σταθῇ γιὰ ὑπόδειγμα στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ ἀπορρίψῃ τὴ φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη ξεπερνώντας την. Τὸ ξεπέρασμα δὲ αὐτὸ γίνεται κατορθωτὸ μονάχα μὲ τὴν ἀγάπη, ποὺ ὁ Κύριος ὑπόδειξε. "Ὅποιος περιφρονῇ τὴν ἀγάπη καὶ στηριχθῇ στὴ φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη, αὐτὸς μὲ κανένα τρόπο δὲν μπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ποὺ εἶναι τὸ βασίλειο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸ τὸ περίσσευμα τῆς φαρισαϊκῆς δικαιοσύνης ζήτησε ὁ Κύριος στὴν Ὁμιλία Του. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ προσπαθεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ Νόμο μὲ ἀγάπη, δὲν στηρίζεται στὶς δικές του δυνάμεις, ἀλλὰ τρέχει καὶ ζητεῖ πάντοτε τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι δέχεται τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸν ὁδηγεῖ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος ὑπογράμμισε ὅτι συμπλήρωσε καὶ ὀλοκλήρωσε τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο μὲ τὸν ἑαυτὸ Του. Τὸ περίσσευμα τῆς φαρισαϊκῆς δικαιοσύνης εἶναι ἡ ἀγάπη, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πλήρωμα τοῦ Νόμου καὶ τῶν προφητῶν.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «... Διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» (Γαλ. 3, 12, 14). *ἐπιτιθεὶν πάλιν λέξις Γαλιθαίων*
2. «Ἐνταῦθα δικαιοσύνην τὴν πᾶσαν ἀρετὴν... Ἀρχὴ καὶ τέλος ἀρετῆς ἀπάσης ἡ ἀγάπη» (Ἰ. Χρυσόστομος).
3. «Διὰ τοῦτο, Δέσποτα πανάγιε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δοῦλοι Σου,... οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν (οὐ γὰρ ἐποίησαμέν τι ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς), ἀλλὰ διὰ τὰ ἐλέη Σου καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς Σου, οὓς ἐσχέρας πλουσίως ἐφ' ἡμᾶς, θαρροῦντες προσεγγίζομεν τῷ ἁγίῳ Σου θυσιαστηρίῳ» (Ὁ Μέγας Βασίλειος στὴ θεία Λειτουργία).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἦταν στὴν οὐσία τῆς ἡ δικαιοσύνης τῶν Φαρισαίων; *ἡ οὐλοκλήρωσις*
- 2) Ποιὸ εἶναι τὸ περίσσευμα τῆς δικαιοσύνης; *ἡ ἀγάπη*
3. Μὲ ποιὸ τρόπο συμπλήρωσε καὶ ὀλοκλήρωσε ὁ Κύριος τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο; *ἐν τῷ λόγῳ*
4. Γιατί ἀπέρριψε ὁ Κύριος τὴ φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη;
5. Τί ὑπογραμμίζεις ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου;

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Β, ἀπὸ Τετραεὐαγγέλου τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (τέλος 10ου - ἀρχὲς 11ου αἰ.).

5. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ φόνου.

Ματθ. ε' 21-26.

Ὁ Κύριος χρησιμοποίησε μερικὰ συγκεκριμένα παραδείγματα παρμένα ἀπὸ τὴ ζωὴ γιὰ νὰ δείξη τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου στοὺς ἀκροατές Του.

Ἡ ἐξωτερικὴ πράξη τοῦ φόνου. Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ὀρίζει ὡς ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ τὸ «οὐ φονεύσεις». Ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ ἀποφύγῃ ὅπωςδήποτε τὴν πράξη τοῦ φόνου. Διαφορετικὰ θὰ ἦταν ἔνοχος καὶ θὰ δικαζόταν ἀπὸ τὴν «κρίσιν», δηλαδὴ ἓνα εἶδος τοπικοῦ δικαστηρίου.

“Οποιος απόφευγε τὸ φόνο αἰσθάνονταν τὸν ἑαυτό του συμφιλιωμένο μὲ τὸ Θεό. Μάλιστα οἱ Φαρισαῖοι αἰσθάνονταν μεγάλη ὑπεροχή, ἐπεὶ κατόρθωναν καὶ ἀπόφευγαν τὴν πράξη τοῦ φόνου στὴ διαγωγή τους. Δὲν μπορούσαν ποτὲ νὰ καταλάβουν, πῶς ὁ φόνος εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, ἐνῶ ἡ ἀρχὴ τοῦ φόνου θρίσκεται κάπου ἀλλοῦ: στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ θαθύτερα κίνητρα. Ὁ Κύριος μὲ τὴν Ὁμιλία Του μᾶς ἀποκαλύπτει τὰ ἐσωτερικὰ κίνητρα, ποὺ ὁδηγοῦν κάθε ἄνθρωπο στὴν ὁποιαδήποτε ἐξωτερικὴ πράξη. Ὁ Κύριος μεταφέρει τὸ κέντρο κάθε πράξεως ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου στὸ ἐσωτερικὸ του, στὴν καρδιά του. Ἡ ἀνθρώπινη καρδιά ἔχει ἕνα ἀπέραντο βάθος καὶ ἐκεῖ μέσα γίνονται ὅλων τῶν εἰδῶν οἱ ζυμώσεις, ποὺ καταλήγουν σὲ μιὰν ἐξωτερικὴ ἔκφραση: στὴν πράξη.

Αὐτὸ τὸ βάθος τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς προβάλλει καὶ ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος στὸν κάθε ἀκροατὴ τῆς Ὁμιλίας Του.

Συνάμα ὁ Κύριος ἀποκαλύπτει στοὺς ἀκροατές Του τὴ θεότητά Του, ὅταν λέγῃ γιὰ τὸν Ἑαυτό Του: «ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν...». Ὁ Κύριος μὲ τὴν ἐξουσίαν Του αὐτὴν ἀποκαλύπτει πῶς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Νομοθέτης τοῦ Σινᾶ, δηλαδὴ ὁ Θεός. Ὁ Κύριος ὡς Θεὸς γνωρίζει τὰ πάντα καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς στηρίζει τὴ δυνατότητα ποὺ ἔχει νὰ νομοθετῇ.

Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου δίνει στὸν καθένα μας τὴν πραγματικὴ του εἰκόνα. Ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη καρδιά ξεκινοῦν τὰ πάντα καὶ ἐκεῖ καταλήγουν.

Ἡ πρώτη θαμνίδα τῆς ἐνοχῆς. Τὸ πρῶτο πάθος ποὺ δοκιμάζει ἡ καρδιά τοῦ φονέα εἶναι ἡ τρικυμία τῆς ὀργῆς. Ἡ ὀργὴ ἐκδηλώνεται μὲ τὴν παραμικρὴ ἀφορμὴ, ποὺ θὰ τοῦ δώσῃ ὁ συνάνθρωπός του. Ὁ ἄνθρωπος θυμῶνεται, γιατί θίγεται ὁ ἐγωισμός του. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ θὰ δικαιολογήσῃ τὸ θυμὸ του, σημαίνει πῶς ἀποδέχεται τὸν ἐγωισμό του.

Ὁ ἐγωισμός ὅμως εἶναι, ὅπως εἶδαμε καὶ σὲ προηγούμενα μαθήματα, ἡ ἀγάπη ποὺ δείχνει ὁ ἄνθρωπος ἀποκλειστικὰ στὸν ἑαυτό του, ἐνῶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοὺς ἀπορρίπτει. Ἡ ἀγάπη ὅμως προσφέρεται συνεχῶς στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ σταματήσῃ αὐτὴ ἡ προσφορά, τότε ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ γίνετα ἔνοχος.

Τὴν ἀνακάλυψη αὐτῆς τῆς ἐνοχῆς πρέπει νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ τὴν προλάβῃ. Διαφορετικὰ θὰ μεγαλώσῃ. Καὶ τότε

οί κίνδυνοι θὰ αὐξηθοῦν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν ἔνοχο τῆς ὀργῆς τὸν στέλνει ἀμέσως στὸ τοπικὸ δικαστήριον, δηλαδή στὴν «κρίσιν».

Ἡ δευτέρα βαθμίδα τῆς ἐνοχῆς. Ὃταν ὁ ἄνθρωπος δὲν νιώσῃ καὶ δὲν ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐνοχὴν του, τότε προχωρεῖ σὲ ἕνα δεύτερο σκαλοπάτι. Ἡ ὀργή του μετατρέπεται σὲ φιλονικία. Καὶ ἡ φιλονικία ἀρχίζει πάντα μὲ τὰ λόγια. Καταλήγει δὲ τὶς περισσότερες φορὲς καὶ στὰ ἔργα.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ φιλονικεῖ παίρνει βέβαια κάποια ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ συνάνθρωπό του. Ἡ περιφρόνηση ποὺ δοκιμάζει γι' αὐτὸν τὸν ὀδηγεῖ νὰ λέγῃ προσβλητικὰς φράσεις καὶ λόγια. Ὁ Κύριος ἀναφέρει ἐδῶ δυὸ τέτοιες λέξεις.

Ἡ πρώτη εἶναι «ρακά», ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ δικό μας ἄμυαλε, κουφιόκεφαλε. Σὲ τοῦτη τὴν περίπτωσιν ὁ ἄνθρωπος θρίζει τὸ συνάνθρωπό του, ποὺ πραγματικὰ ἔχει διάφορες πνευματικὰς ἐλλείψεις. Ὃταν ἔχω ἀπέναντί μου ἕναν τέτοιο ἄνθρωπο θὰ δοκιμάσω στὴν καρδιά μου λύπη καὶ πόνο. Ὃταν ὅμως τὸν ἐκθέτω καὶ τὸν περιφρονῶ μὲ τὸ χειρότερο τρόπο, τότε αὐτὴ μου ἡ διαγωγὴ παρουσιάζει ἐλλειψὴ ἀγάπης γι' αὐτόν. Ἄν τὸν ἀγαποῦσα θὰ προσπαθοῦσα νὰ τὸν βοηθήσω καὶ ὅχι νὰ τὸν περιφρονῶ. Ἡ ἀπουσία τῆς ἀγάπης εἶναι καὶ πάλι ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τώρα ὅμως ἔχει μεγαλώσει γιὰ τὰ καλὰ. Καὶ δεῖχεται μὲ τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἀπόρριψιν τοῦ συνανθρώπου. Ἡ τιμωρία τῆς δευτέρας βαθμίδας εἶναι μεγαλύτερη. Ὁ Κύριος στέλνει τὸν ἔνοχο σὲ μεγαλύτερο δικαστήριον: στὸ Συνέδριον, ποὺ ἦταν στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ δικάζεε βαρύτερα ἐγκλήματα.

Ἡ τρίτη βαθμίδα τῆς ἐνοχῆς. Βρίσκεται στὸ σημεῖον, ποὺ ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιοῦν γιὰ τὸ συνάνθρωπό του τὴ λέξη: «Μωρέ». Σημαίνει δὲ τὸ μωρό, τὸν ἀνόητον, τὸ βλάκα. Ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος ὀνομάζει ἕναν ἄλλον βλάκα, ἐνῶ αὐτὸς στὴν πραγματικότητα εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον.

Εἶναι δηλαδή ἐξυπνός, γεμάτος ἀπὸ πνευματικὰ χαρίσματα καὶ μάλιστα σὲ μεγάλο βαθμό. Ὁ ἄνθρωπος χαρακτηρίζεται τὸ συνάνθρωπό του μὲ τέτοιο τρόπο, ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸν ζηλεύει γιὰ τὰ χαρίσματά του, τὴν ἀξίαν του καὶ τὴν καλοσύνην του. Ἐδῶ πλέον ἐμφανίστηκε τὸ μῖσος, ποὺ ξεπήδησε ἀπὸ τὴ ζήλια. Ἡ τιμωρία αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀφάνταστα μεγαλύτερη. Παραδίνεται κατὰ τὸν Κύριον «στὴ γέεννα τοῦ πυρός», ποὺ σημαίνει τὸ χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

✓ **Τὸ ἐσωτερικὸ κίνητρο.** Στὸ σημερινό μας μάθημα ὁ Κύριος τονίζει πολὺ καθαρά ὅτι ἡ ἀμαρτία τοῦ ἀνθρώπου δὲν βρίσκεται μόνο στὴν ἐξωτερικὴ πράξη, ὅπως νόμιζαν οἱ Φαρισαῖοι, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο πρὸς βαθιά. Μέσα στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ξεπηδοῦν ὅλα τὰ κίνητρα, ποὺ μᾶς ὠθοῦν στὴν ἐκδήλωση καὶ ἐκφραση κάθε ἐξωτερικῆς πράξεως. "Ὅταν ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἄδεια ἀπὸ ἀγάπη, τότε μέσα στὸ ἐσωτερικὸ του βρίσκουν τόπο ἡ ὀργή, ὁ θυμὸς, ἡ ζήλια, τὸ μῖσος γιὰ τὸ συνάνθρωπό του. "Ὅταν δὲ καὶ οἱ διάφορες περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψουν, τότε φθάνει κανεὶς καὶ στὸ φόνο.

Γιὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος συμπλήρωσε τὴ διδασκαλία τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου γιὰ τὸ φόνο ὑπογραμμίζοντας τὴν ἀρχὴ τοῦ κακοῦ, ποὺ γεννιέται στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἡ ἔλλειψη τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης γιὰ τὸ συνάνθρωπο. Αὕτῃ εἶναι ἡ ρίζα καὶ κατόπιν ὅλα τὰ ἄλλα ἔρχονται μὲ τὴ σειρὰ τους.

✓ **Ἡ συνδιαλλαγὴ μὲ τὸν ἀδελφό.** Μέχρις ἐδῶ ὁ Κύριος παρουσίασε τὴν ἀρνητικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν φτάνει μονάχα νὰ ἀποφεύγῃ αὕτῃ τὴν ἐσωτερικὴ κατάσταση τῆς ἀμαρτίας. Πρέπει νὰ τὴν ὑπερπηδῇ. "Ὅταν αἰσθανθῇ τὴν ὅποιαδήποτε ψυχρότητα γιὰ τὸν ἀδελφὸ του ἢ, ὅπως ὁ Κύριος τονίζει, ὅταν ἀκούσῃ πῶς κάποιος ἄλλος ἔχει παράπονο γι' αὐτόν, τότε πρέπει νὰ τρέξῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συμφιλίωση, διαλλαγὴ.

Αὕτῃ τῇ συμφιλίωσῃ ὁ Κύριος τὴ βλέπει νὰ ἀνακαλύπτεται καὶ νὰ πραγματοποιητῇ μέσα στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. "Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συνδέῃ τὸν ἑαυτό του μὲ τὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, τότε καὶ βοηθεῖται καὶ φωτίζεται ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ διάφορα παράπονα τῶν ἀδελφῶν. Πρὶν ὅμως προσφέρῃ τὸ λατρευτικὸ του δῶρο στὸ Θεό, πρέπει νὰ θρῇ τὸν ἀδελφὸ του καὶ νὰ συμφιλιωθῇ μαζί του. Τούτῃ τὴν πράξῃ τῇ συνιστᾷ ὁ Κύριος ὡς ἀπαραίτητη. Χωρὶς τὴ συμφιλίωσή μας μὲ τὸν ἀδελφὸ ὁ Θεὸς δὲν δέχεται καθόλου τὴ λατρεία μας, γιατί δὲν εἶναι ἀληθινὴ, μὰ μονάχα ὑποκριτικὴ, φαρισαϊκὴ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος μεταθέτει τὸ κέντρο τῆς ἀμαρτίας ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν πράξιν στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ξεπηδοῦν οἱ κακὲς σκέψεις καὶ ὅλες οἱ πονηρίες. Αὐτὰ ὠθοῦν τὸν ἄνθρωπο στίς διάφορες πράξεις. Ἡ ὑπερπήδηση ὅλων αὐτῶν γίνεται στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ μὲ τὴ συμφιλίωση τοῦ ἀδελφοῦ.

Να τὸν πᾶν κατ' ἰννοίαν.

Ἡ πραγματικὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ

Παλαιὰ Διαθήκη

1. «Διότι ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν καὶ ἐπιγνώσιν Θεοῦ ἢ ὁλοκαυτώματα (Ψα. στ' 6).

2. «...Τί Κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον καὶ ἔτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Κυρίου Θεοῦ σου; (Μιχ. στ' 8).

3. «Τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; Τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν... αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις» (Ψα. α' 11-15).

Καينὴ Διαθήκη

1. «... ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου» (Ματθ. ε' 24).

2. «Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (ΐω. δ' 24).

3. «Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάθωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν» (Εβρ. δ' 16).

Θεῖα Λειτουργία

1. «Πρόσχωμεν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν... ἔλεον εἰρήνης, θυσίαν αἰνέσεως».

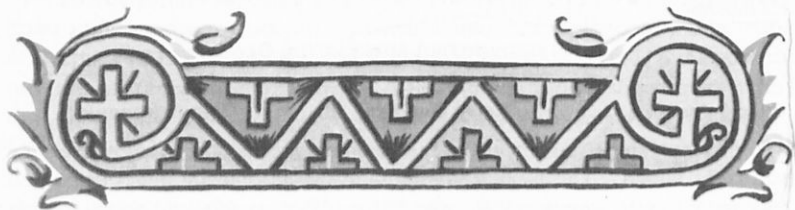
2. «... Ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλῆταις ἡμῶν...».

3. Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν. Πατέρα, Υἱόν, καὶ Ἁγίον Πνεῦμα Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον».

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ βασικὴ καὶ ἀπαραίτητη ἀλήθεια μᾶς προσφέρει ὁ Κύριος μετὰ τὴν σημερινὴ Του διδασκαλίαν;
2. Σὲ ποῖο σημεῖο ὁλοκληρῶνεται ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἀνθρώπου;
3. Τί σοῦ κάνει ἰδιαίτερη ἐντύπωση ἀπὸ τὸν πῖθό πάντων πίνακα;
4. Τί ἐκφράζουν οἱ δυὸ λέξεις «ρακά - μωρέ»;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Β΄ Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ (συνέχεια)

1. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν ὄρκο.

Ματθ. ε΄ 33-37

Στὸ προηγούμενο μάθημα ὁ Κύριος μᾶς παρουσίασε τὸν τρόπο, ποῦ ὁ ἄνθρωπος προσφέρει στὸ Θεὸ τὴν πραγματικὴ λατρεία Του. Καὶ ἄλλοτε στῇ Σαμαρείτισσα εἶχεν ὑπογραμμίσει ὅτι ἡ ἀληθινὴ λατρεία προσφέρεται «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» (Ἰω. δ΄ 24). Ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ξεχωρίζῃ τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὸ Θεό. Ἐπειδὴ ὅμως κάποια τέτοια ἀντίληψη εἶχεν ἐπικρατήσῃ στοὺς Φαρισαίους καὶ στοὺς Ἰουδαίους, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος στῇ συνέχεια τῆς Ὁμιλίας Του ἐκθέτει στοὺς ἀκροατές Του τὴ νέα διδασκαλία Του γιὰ τὸν ὄρκο.

Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος γιὰ τὸν ὄρκο. Ὁ Νόμος λέγει σχετικὰ γιὰ τὸν ὄρκο: «α) Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ» (Ἐξ. κ΄ 7). β) «Δὲν θὰ ὀρκισθῇτε στὸ ὄνομά μου γιὰ ἀδίκιες οὔτε θὰ θεβηλώσετε τὸ ἅγιο ὄνομα τοῦ Θεοῦ σας» (Λευϊτ. ιθ΄ 12) γ) «Ἄνθρωπος, ποῦ θὰ εὐχηθῇ καὶ θὰ ὀρκισθῇ στὸ Θεὸ δὲν θὰ θεβηλώσῃ τὸ λόγο του· ὅλα ὅσα θὰ πῇ, θὰ τὰ ἐφαρμόσῃ» (Ἀριθμ. λ΄ 3).

Ὁ Κύριος ἔδωσε μίαν περίληψη ὅλου αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου μὲ τὸ στίχο 33: «Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου». Ὁ ὄρκος ἐδῶ συνδέει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό. Καὶ μάλιστα τὸν ἄνθρωπον ποῦ μὲ τὴν ἁμαρτία του ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεό. Ἡ ἁμαρτία δὲν ἀφήνει τὸν ἕναν ἄνθρωπο νὰ ἐμπιστεύεται στὰ λόγια τοῦ ἄλλου. Ἡ ἁμαρτία ὑπηρετεῖ τὸ ψέμα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ βρῇ ἕναν ἀψευδῆ μάρτυρα τῆς ἀλήθειας, ποῦ νὰ βεβαιώνῃ τὰ λόγια τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Μὰ γιατί ὄχι καὶ τὰ δικά του; Ὁ Νόμος βρίσκει γιὰ μάρτυρα τὸ Θεό.

‘Η χρησιμοποίηση του ὄρκου. Ὁ ἄνθρωπος βλέπει πὼς χρειάζεται στὴ ζωὴ του τὴν παρουσία τῆς Ἀλήθειας, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ νιώθει μολοντί ὁ ἴδιος ἐξακολουθεῖ μὲ τὴν ἁμαρτία του νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ Θεό. Μπορεῖ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμοποίησιν τὸν ὄρκο ὄχι γιὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν παρουσία τῆς ἀλήθειας, μὰ γιὰ νὰ τὴν καταδιώξη. Τοῦτο τὸ κατορθώνει μὲ τρεῖς τρόπους:

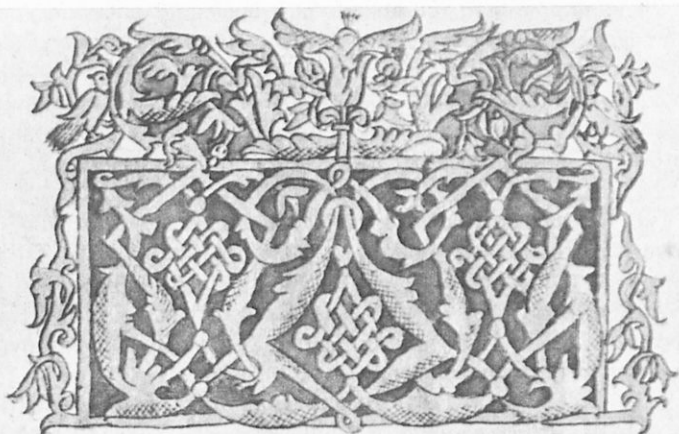
α) Μὲ τὴν ἐπιorkία. Ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ ἐπικαλεῖται τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα καὶ τοῦ ὑπόσχεται ὀρισμένα πράγματα. Ὅταν ὁμως πετύχῃ αὐτὸ ποῦ θέλει, ξεχνᾷ τελείως νὰ ἀνταποδῶσιν στὸ Θεὸ τίς ὑποσχέσεις του. Παραμένει λοιπὸν μπροστὰ στὸ Θεὸ ἕνας μόνιμος ὀφειλέτης καὶ τὸ χειρότερον εἶναι, πὼς δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ξεφλιῇ ποτὲ τὴν ὀφειλὴ του.

β) Μὲ τὴν ψευδορκία. Ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ καλεῖ τὸ Θεὸ νὰ γίνῃ μάρτυρας ὄχι τῆς ἀλήθειας, μὰ τῆς ψευτιᾶς. Μὲ τὸν ὄρκο του θέλει νὰ παρουσιάσῃ τὸ ψέμα ὡς ἀλήθεια. Αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς σκέψεως εἶναι καθαρὰ σατανικός, γιατί καὶ ὁ Σατανᾶς ἔτσι σκέφθηκε μὲ τοὺς πρωτόπλαστους. Εἶναι πολὺ φοβερὸ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ὄρκο του νὰ μυκτηρίζῃ (= κοροϊδεύῃ) τὸ Θεό.

γ) Μὲ τὸν ξεχωρισμὸ τῶν κτισμάτων ἀπὸ τὸ Θεό. Πολλὲς φορὲς ὁ ἄνθρωπος δὲν χρησιμοποιεῖ στοὺς ὄρκους του τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ διάφορα δημιουργήματα. Στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου ὀρκίζονταν οἱ ἄνθρωποι στὸν οὐρανόν, στὴ γῆ, στὰ Ἱεροσόλυμα. Σήμερον χρησιμοποιοῦν γιὰ ὄρκον: στὴ ζωὴ μου, στὰ παιδιά μου, σ’ ὅ,τι ἔχω ἱερό, στὸ ψωμί μου, κ.ἄ.

Μὲ τοῦτο τὸν τρόπο ὁ ἄνθρωπος ξεχωρίζει τὰ διάφορα δημιουργήματα ἀπὸ τὸ Δημιουργόν. Λησμονεῖ ὁμως πὼς ἕνα τέτοιο ξεχώρισμα σημαίνει καὶ τὸ χωρισμὸ τῆς ἀλήθειας ἀπὸ τὸ Θεό. Αὐτὸ ὁμως εἶναι λάθος βασικόν. Δὲν ὑπάρχει ἀλήθεια μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ δημιουργημα χωρὶς τὸ Δημιουργόν του.

‘Η καινούργια διδασκαλία. Σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο ὁ Κύριος εἶναι κατηγορηματικός. «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμῶσαι ὅλως». Ὁ Κύριος θεβαίωσε τοὺς ἄκροατές Του πὼς δὲν χρειάζονται καθόλου τὸν ὄρκο, ἀλλὰ τοὺς βοήθησε νὰ καταλάβουν τὸ γιατί. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συνδεθῇ προσωπικὰ μὲ τὸ Θεὸ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τότε συνδέεται καὶ μὲ τὴν πηγὴ τῆς ἀλήθειας. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ζῇ κοντὰ στὸ Θεό, μὲ κανένα τρόπο δὲν ἀναγνωρίζει τὰ δημιουργήματα χωρὶς τὸ Θεὸ Δημιουργόν. Δὲν μπορεῖ ὁμως νὰ ὀρκισθῇ στὸν οὐρανόν, γιατί εἶναι

Βασιλείου τοῦ μεγάλου
ἐκ τῆς προθέσεως
Θεοφάνου ὁ
ὁ ὑποτάσσοντι τῶν
φητοῦ παρὰ τοῦ κοῦ

Ἀρχικὸ γράμμα Ο ἀπὸ κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Κουτλουμουσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (17ος αἰ.).

ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ. Οὔτε καὶ στὴ γῇ ὀρκίζεται γιατί εἶναι «τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Του». Καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐπίσης εἶναι ἡ Ἁγία Πόλη, ποὺ τὴ διάλεξε ὁ Θεὸς γιὰ πρωτεύουσα τοῦ λαοῦ Του καὶ ἐκεῖ θρισκόταν ὁ Ναός.

Οὔτε στὸ κεφάλι του μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὀρκισθῇ, γιατί δὲν εἶναι δικό του. Εἶναι κτῆμα καὶ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἐπάνω του καμιὰν ἐξουσία. Αὐτὴ τὴν ἀλήθεια τὴν παρουσίασε ὁ Κύριος μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα: «Δὲν μπορεῖς μιὰ λευκὴ τρίχα νὰ τὴν κάνης πραγματικά μαύρη ἢ μιὰ μαύρη νὰ τὴν κάνης λευκὴ».

Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου καὶ ὁ ὄρκος. Ὁ ἀληθινὸς καὶ γνήσιος μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν χρειάζεται καθόλου τὸν ὄρκο. Τοῦ εἶναι πραγματικά περιττός. "Ὅταν ὁ μαθητὴς εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸ Χριστό, τότε αἰσθάνεται τὴν ἀλήθεια μέσα του. Γιατί ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν χρειάζεται καμιὰν ἰδιαίτερη διαβεβαίωση γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν λόγων του. Ὅταν λέγη ΝΑΙ αὐτὸ σημαίνει ΝΑΙ καὶ ὅταν λέγη ΟΧΙ αὐτὸ σημαίνει ΟΧΙ. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου αἰσθάνεται μέσα του τὴ βεβαιότητα τῆς ἀλήθειας καὶ τὴν προσφέρει συνεχῶς στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Γιὰ τὸ μαθητὴ τοῦ Κυρίου ὁ ὄρκος εἶναι περιττός, γιατί συνδέεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ εἶναι «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰω. ιδ' 6).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς» (Ἰω. ιη' 37).

2. «Ἐκεῖνος (ὁ διάβολος) ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ... ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ» (Ἰω. η' 44).

3. «Ἀρνήσις ἐστὶ τοῦ Θεοῦ ἡ ψευδορκία. Ἀρνήσεως δὲ Θεοῦ τί χεῖρόν ἄρ' εἰπεῖν ἔχεις; Οὐκ ἔστιν εὐρεῖν. Πάντων ἄρ' ἐστὶ χεῖρον ἢ ψευδορκία» (Γρηγόριος Θεολόγος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς δείχνει ὁ ἄνθρωπος ὅτι χρειάζεται τὴν ἀλήθεια;
2. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς ψευδορκίας;
3. Γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τὰ κτίσματα ἀπὸ τὸ Θεο-Δημιουργό τους;
4. Πρέπει νὰ ὀρκίζεται ὁ χριστιανός;
5. Πῶς χαρακτηρίζει ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τὴν ψευδορκία;

2. Ἡ καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης.

Ματθ. ε' 38-48

Ἦλθε ἡ στιγμή, ποῦ ὁ Κύριος πρόσφερε στοὺς ἀκροατές Του τὸ μεγαλύτερο δῶρο τοῦ Οὐρανοῦ στὸν ἄνθρωπο. Τὴν καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Πρὶν ὅμως τὴν παρουσιάσει τοὺς ὑπενθύμισε τὴ σχετικὴ διάταξη τοῦ Νόμου γιὰ τὴν ἐκδίκηση.

Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος γιὰ τὴν ἐκδίκηση. Ὁ Νόμος ἔλεγε σχετικά: «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος». Δηλαδὴ κατὰ κάποιον τρόπο ἀναγνώριζε τὴν πραγματικότητά τῆς ἐκδικήσεως. Γιὰ νὰ καταλάβουμε ὅμως τὴν τεράστια ὑπηρεσία, ποῦ πρόσφερε ὁ Νόμος ἐδῶ, πρέπει νὰ μεταφερθοῦμε στοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωσῆ. Θὰ δοῦμε — λοιπόν, πῶς τότε ἐπικρατοῦσε σὲ μεγάλη ἔκταση ἡ ἐκδικητικότητα. Ὅταν ἓνας ἄνθρωπος δεχόταν μιὰ ἀδικία, ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ τὴν ἀνταποδώσῃ. Καὶ μάλιστα δέκα φορές μεγαλύτερη ἀπὸ ἐκείνη, ποῦ εἶχε ὑποστῇ. Αὐτὴ τὴ φυσικὴ διάθεση τοῦ ἀνθρώπου γιὰ ἐκδίκηση τὴν περιορίζει ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος στὸ ἐλάχιστο. «Ἄν σοῦ θγάλουν τὸ μάτι, νὰ ζητήσης καὶ σὺ νὰ τοῦ θγάλουν ὄχι δέκα, μὰ ἓνα μάτι». Ἡ κακὴ πράξη ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ, ὄχι ὅμως ἀπὸ ἐκεῖνον ποῦ ἐκδικήθηκε ἀλλὰ ἀπὸ τὴ δημόσια ἐξουσία.

Ὁ Νόμος τῆς ἀνεξικακίας. Ὁ Κύριος ἐξαφανίζει ὁλοκληρωτικὰ τὴν ἐκδίκηση. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου νιώθει ὁπωσδήποτε τὴν κακία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑπερπηδῇ μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἀγάπης, ποῦ ὁ Θεὸς τοῦ χαρίζει. Ἡ πρώτη ἐνέργειά του εἶναι: Νὰ μὴν ἀντισταθῇ καθόλου στὸν πονηρό, δηλαδὴ σ' αὐτὸν ποῦ τοῦ ἐπιτίθεται. Ἡ ὑποχώρηση αὐτὴ τοῦ χριστιανοῦ στὴν ἐπίθεση δὲν δείχνει πῶς εἶναι δειλὸς καὶ φοβάται. Τὸ πιὸ εὐκόλο εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ καὶ αὐτὸς μὲ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο. Τότε ὅμως θὰ ἀνάψῃ ἡ φωτιὰ γιὰ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι χειρότερα.

Ἡ ἐπίθεση ποῦ δέχθηκε ὁ χριστιανὸς μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ ράπισμα τῆς δεξιᾶς σιαγόνας ἢ ἡ ἄρπαγὴ τοῦ χιτῶνα του ἢ ἡ ἀγγαρεία γιὰ μιὰ μακρινὴ δουλειά. Μὲ μιὰ ὅμως τέτοια ἐπιθετικὴ διαγωγὴ ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν συμφωνεῖ καθόλου. Πῶς λοιπόν νὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο; Δὲν πρέπει καθόλου οἱ ἐνέργειές του νὰ εἶναι πολὺ διαφορετικὲς ἀπὸ τὶς ἐνέργειες τοῦ πονηροῦ ἀνθρώπου; Τότε θὰ πρέπει νὰ μὴν ἀντισταθῇ, νὰ ὑποχωρήσῃ.

Μπορεῖ μάλιστα νὰ συναντήσῃ τὶς κρίσεις καὶ τοὺς χαρακτηρι-

Ἐπίτιτλο, ἀρχικό γράμμα Ε, ἀπὸ Τετραεὐαγγέλου τῆς Ἱ. Μονῆς Κουτλουμουσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (18ος αἰ.).

σμούς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γιὰ αὐτὴ τοῦ τῆ διαγωγῆ. Οἱ περισσότεροι δὲν θὰ συμφωνήσουν μαζί του, θὰ τὸν εἰρωνευθοῦν, θὰ τὸν ποῦν δειλὸ καὶ ἀνίσχυρο. Ἐκεῖνος ὅμως θὰ τὰ ὑπερηγήσῃ ὅλα αὐτά, γιατί θὰ στηριχθῇ στὴν ἀδιάψευστη ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου.

Βέβαια μιὰ τέτοια διαγωγή, ὅταν ὁ Κύριος τὴ ζητῇ, δὲν εἶναι καθόλου εὐκολή. "Ὅταν κανεῖς ἀντιμετωπίῃ τὴν κακία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, δοκιμάζει θλίψη πολλή καὶ στενοχώρια. "Ὅμως αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸ τοῦ δυνατό, ὅταν πέφτῃ στὰ γόνατα καὶ παρακαλῇ τὸν Κύριο νὰ τοῦ δώσῃ καθοδήγησι καὶ δύναμη.

‘Η έντολή της αγάπης. ‘Η δύναμη που ὁ Κύριος χαρίζει στὸν προσευχόμενο ἄνθρωπο γιὰ νὰ ὑπερπηδῇ τὴν κακία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, εἶναι ἡ ἀ γ ά π η. Καὶ μάλιστα ἡ ἀγάπη χωρὶς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. ‘Ο Ἰσραηλίτης πρόσφερε ἀγάπη μονάχα στὸν πλησίον του, δηλαδὴ στοὺς συμπατριῶτες του. “Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι βρίσκονταν ἔξω ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀπαίτηση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Ἦταν μὲ ἓνα λόγο, οἱ ἐχθροὶ του. Οἱ Ἰσραηλίτες ἔδειχναν τὸ μῖσος στὸν ἐχθρό τους μὲ τοὺς διάφορους ἐπιθετικοὺς πολέμους, ποὺ ἔκαναν καὶ μάλιστα στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

‘Η ἀγάπη στὸν ἐχθρό. ‘Ο Κύριος ἐπεκτείνει τὴν ἀγάπη σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀνεξαιρέτως. Καὶ μάλιστα τοποθετεῖ ὡς κέντρο αὐτῆς τῆς ἀγάπης τὸν ἐχθρό. «Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν». ‘Η ἐντολὴ αὕτῃ τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι καθόλου ἀφηρημένη καὶ θεωρητικὴ. Εἶναι ἀντίθετα πολὺ συγκεκριμένη καὶ ἐφαρμοσμένη. Καὶ μόνον νὰ ἀκούσῃ ὁ ἄνθρωπος ὅτι πρέπει νὰ δείξῃ στὸν ἐχθρό του ἀγάπη, βλέπει πῶς ἡ ἀπαίτηση αὕτῃ θρῖσκεται ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη καθημερινὴ πραγματικότητα. Αὕτῃ ὅμως ἡ διαπίστωση εἶναι λαθεμένη. Μπορεῖ ἡ ἀγάπη μας στὸν ἐχθρό νὰ εἶναι κάτι τὸ πολὺ δύσκολο γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ξεχνᾶμε πῶς πρῶτος ἀπὸ ὅλους ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς πρόσφερε τὸν ἑαυτό Του ὡς τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα. Συγχώρεσε ὅλους τοὺς ἐχθροὺς Του, ὅταν Τὸν κάρφωσαν πάνω στὸ Σταυρό. ‘Ο Κύριος ἐφάρμοσε πρῶτος ἀπὸ ὅλους ὅσα ζητεῖ ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. “Αν ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑπολογίξῃ καὶ δὲν στηρίζεται στὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, τότε πραγματικὰ ἡ ἀγάπη γιὰ τὸν ἐχθρό εἶναι κάτι τὸ ἀδύνατο καὶ τὸ ἀκατόρθωτο γι’ αὐτόν. “Ένας τέτοιος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ καταλάβῃ πῶς ὁ χριστιανὸς βρίσκει τὴ δύναμη νὰ ἀπαντᾷ στὶς κατάρεις μὲ εὐλογία, νὰ προσφέρῃ σ’ αὐτοὺς ποὺ τὸν μισοῦν εὐεργεσίες, νὰ προσεύχεται γι’ αὐτοὺς ποὺ τὸν θρῖζουν καὶ τὸν καταδιώκουν.

Γιὰ τὸ χριστιανὸ ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι μόνο μιὰ ἀρετὴ, γιατί μὲ τὴν ἀγάπη φανερῶνται τὸ Χριστὸ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. “Έτσι ἡ ἀγάπη τοῦ χριστιανοῦ γίνεται τὸ σημεῖο γιὰ τὴν ἔλευση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον. Τὸ νὰ ἀγαπᾷ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἐχθρό του δὲν εἶναι οὔτε εὐκολο οὔτε καὶ φυσικὸ. Πρέπει νὰ φωτισθῇ ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ νὰ δυναμώσῃ ἀπὸ τὸ Χριστό. ‘Η ἀγάπη καὶ μάλιστα αὕτῃ ποὺ ἀπευθύνεται στὸν ἐχθρό εἶναι τὸ θαυμαστὸ δῶρο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Θεὸς ἀγαπᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀνταπόκριση τῆς ἀγάπης τους. ‘Ο Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπο, παρόλο ποὺ

ἐκεῖνος συνεχίζει νά Τόν μισῇ. Γι' αὐτό ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι πάντα σταυρωμένη. Δηλαδή ἀπευθύνεται σ' ἐκείνους ποῦ Τόν σταυρώνουν, ποῦ Τόν ἀπορρίπτουν. Ἡ ἀγάπη γιά τόν ἐχθρό εἶναι γιά μᾶς ἕνα βασικό σημεῖο ὅτι ἔχει ἀρχίσει ἡ νέα ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἔχει ἔλθει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσά μας.

Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης μᾶς δίνει πολὺ ώραία αὐτὴ τὴν εἰκόνα στὴν Ἀποκάλυψή του: «*Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτὸς λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται*» (Ἀποκ. κα' 3).

Ὁ οὐράνιος Πατέρας. Τὸ ὅτι ἡ διαγωγὴ τοῦ χριστιανοῦ δὲν μοιάζει μὲ τὴ διαγωγὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὸ ὑπογραμμίζει ὁ Κύριος, ὅταν χαρακτηρίζη τὸ χριστιανό, παιδί τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Καὶ ἕνα παιδί ἐφαρμόζει ἐκεῖνο, ποῦ βλέπει στὴ διαγωγὴ τοῦ πατέρα του. Ὁ Κύριος προβάλλει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ-Πατέρα σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ἀγάπη, ποῦ προσφέρεται χωρὶς ὑπολογισμούς. Ἔτσι ὁ Θεὸς ἀνατέλλει τὸν ἥλιο καὶ γιά τοὺς καλοὺς καὶ γιά τοὺς πονηροὺς. Βρέχει καὶ γιά τοὺς δίκαιους καὶ γιά τοὺς ἀδίκους.

Αὐτὸ τὸ τέλειο ὑπόδειγμα καλεῖται ὁ χριστιανὸς νὰ μιμηθῇ στὴ ζωὴ του. Τὸ παράδειγμα τοῦ Θεοῦ-Πατέρα καὶ ὄχι τὴν ἐσφαλμένη διαγωγὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅτι τὴν προσφέρει σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι προσφέρουν ἀγάπη σ' ἐκείνους ποῦ τοὺς ἀγαποῦν καὶ δανεῖζουν ἐκείνους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους περιμένουν νὰ πάρουν πίσω τὰ λεφτά τους.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου παίρνει δύναμη ἀπὸ τὰ παραδείγματα τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν κόσμον. Τὸ παράδειγμα τοῦ κόσμου μᾶς τὸ δείχνουν οἱ τελῶνες. Ἄν λοιπὸν καὶ οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου κάνουν τὸ ἴδιο, τότε τί θὰ τοὺς ξεχωρίζη ἀπὸ αὐτοὺς;

Ὁ χριστιανὸς δέχεται μέσα του τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἔτσι ξεπερνᾷ τὶς μικρότητες, τὶς κακίες καὶ τὶς ἔχθρες. Τότε γίνεται πραγματικὰ «*τέλειος*», «*ὥσπερ ὁ πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν*».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης καὶ μάλιστα γιά τόν ἐχθρό ὁ ἄνθρωπος ὑπερπηδᾷ τὴν τάση του γιά ἐκδίκηση καὶ παραμερίζει τὶς κακίες καὶ τὶς ἔχθρες τοῦ κόσμου. Μὲ μιὰ τέτοια διαγωγὴ ὁ ἄνθρωπος γίνεται πραγματικὸ παιδί τοῦ οὐράνιου Πατέρα, τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἐν ὑμῖν καὶ ἀφελῶ (= ἀφαιρέσω) τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην» (Ἰεζ. λστ' 26).

2. «Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν» (Ρωμ. ιθ' 21). «Ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν» (Ρωμ. ε' 5).

3. «Τοὺς ἀγαθοὺς ἐν τῇ ἀγαθότητί σου διατήρησον. Τοὺς πονηροὺς ἀγαθοὺς ποιήσον ἐν τῇ χρηστότητί σου... τὰ νήπια ἔκθρεψον τὴν νεότητα παιδαγωγήσον τὸ γῆρας περικράτησον τοὺς ὀλιγοψύχους παραμύθησαι τοὺς ἐσκορπισμένους ἐπισυνάγαγε τοὺς πεπλανημένους ἐπανάγαγε, καὶ σύναψον τῇ ἀγία σου καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ...» (Ὁ Μέγας Βασίλειος στὴ θεία Λειτουργία του).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς σὲ βοηθεῖ ὁ Θεὸς στὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἀγάπης;
2. Ποιὰ σημεῖα ἀπὸ τὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη σχετίζονται μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;
3. Τί ὑπογραμμίζεις ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου γιὰ τοὺς ἐχθροὺς Του;
4. Πρὶν ὁμολογήσουμε στὴ θεία Λειτουργία μας τὸ Σύμβολο τῆς πίστεώς μας, τί χρειάζεται ὅλοι μας νὰ ἔχουμε;
5. Πῶς συνδέεις τὸ Πράξ. ζ' 60 μὲ τὸ μάθημά σου;

3. Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη καὶ νηστεία.

Ματθ. στ' 1-4, 16-18

Ὁ Κύριος θέλει νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀκροατές Του ἀπὸ τὴν ψεύτικη εἰκόνα τῆς εὐσεβείας, ποὺ ἔδειχναν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Γιὰ τοῦτο καὶ ξεσκέπασε σὲ τοῦτο τὸ τμῆμα τῆς Ὁμιλίας τὰ ἐσωτερικὰ κίνητρα τῶν Φαρισαίων καὶ ὑπογράμμισε τὰ βαθύτερα καὶ ἀληθινὰ κίνητρα (ἐλατήρια), ποὺ πρέπει νὰ ὀδηγοῦν τὸ χριστιανὸν στὰ ἔργα τῆς ἀληθινῆς εὐσεβείας. Μίλησε λοιπὸν ὁ Κύριος γιὰ τὴν ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη, τὴν πραγματικὴ νηστεία καὶ τὴν εὐπρόσδεκτη προσευχή.

α) Ἡ φαρισαϊκὴ ἐλεημοσύνη.

Οἱ Φαρισαῖοι ἔκαναν τὴν ἐλεημοσύνη «πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις». Ὁ Κύριος μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ξεσκέπασε τὸ ἐσωτερικὸ καὶ ἀληθινὸ ἐλατήριό τους. Οἱ Φαρισαῖοι χρησιμοποιοῦσαν τὴν ἐλεημοσύνη

σὰν ἓνα μέσο γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὸν ἐγωισμό τους. Τὰ ὅσα πρόσφεραν στὸν πλησίον δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ θεραπεύσουν τὶς πνευματικὲς καὶ ὕλικές ἀνάγκες τοῦ πλησίον, ἀλλὰ τὶς δικές τους προσωπικὲς φιλοδοξίες. Αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ διάθεση τῶν Φαρισαίων ὁ Κύριος ὀνόμασε ὑποκρισία. Τὴν ξεχώρισε ἀπὸ τὸ ἐλατήριο τῆς γνήσιας ἐλεημοσύνης, δηλαδὴ τῆς ἀγάπης.

Οἱ Φαρισαῖοι ἔκαναν τὴν ἐλεημοσύνη τους σὲ διάφορα μέρη, ποὺ σύχναζε πολὺς κόσμος. Μαζεύονταν δηλαδὴ στοὺς δρόμους, στὶς πλατείες καὶ στὶς συναγωγές. Προσπαθοῦσαν δὲ μὲ κάθε τρόπο νὰ τοὺς βλέπη ὅλος ὁ κόσμος καὶ μάλιστα νὰ παρατηρῇ τὸ ποσοῦ τῶν χρημάτων ποὺ ἔδιναν. Γιὰ νὰ καυτηριάσῃ ὁ Κύριος τὴ δημοσιότητα μιᾶς τέτοιας πράξεως, χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα τῆς σάλπιγγας, ποὺ εἶναι ἓνα θαυμάσιο μέσο συγκεντρώσεως τῶν ἀνθρώπων. Οἱ Φαρισαῖοι μάζευαν ὅσο μπορούσαν περισσότερο κόσμος, γιατί ἐπιζητοῦσαν τὰ χειροκροτήματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Δηλαδὴ ἤθελαν νὰ τοὺς δῇ ὁ κόσμος, νὰ τοὺς θαυμάσῃ καὶ νὰ σχηματίσῃ καλὴ ἰδέα γι' αὐτοὺς.

Ὁ Κύριος ὑπογράμμισε πῶς οἱ Φαρισαῖοι πετύχαιναν μιὰ χαρὰ τῇ βασικῇ τους ἐπιδίωξη. Ἦθελαν τὴν ἱκανοποίηση τοῦ ἐγωισμοῦ των. Καὶ μόλις τέλειωνε τὸ «θέατρο» τῆς ἐλεημοσύνης, στὰ χέρια τους κρατοῦσαν «τὸν μισθὸν των», δηλαδὴ τὰ χειροκροτήματα καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ γεμάτη ἀγάπη ἐλεημοσύνη. Ὁ Κύριος, ἀφοῦ ξεσκέπασε τὰ ἐσωτερικὰ ἐλατήρια τῶν Φαρισαίων, πρόσφερε στοὺς ἀκροατές Του θετικὴ βοήθεια γιὰ μιὰν πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη. Τὸ βαθύτερο ἐλατήριο μιᾶς τέτοιας ἐλεημοσύνης εἶναι γιὰ τὸν Κύριο ἡ ΑΓΑΠΗ.

Ὁ χριστιανὸς ποὺ ἀγαπᾷ σκέφτεται μονάχα τὸ καλὸ τοῦ πλησίον. Ἐνδιαφέρεται νὰ βοηθήσῃ τὸ συνάνθρωπό του. Νὰ ἐπουλώσῃ τὶς διάφορες πνευματικὲς καὶ ὕλικές του ἀνάγκες. Μὲ τὴν ἐλεημοσύνη δείχνει στὸ συνάνθρωπο τὴν ἀγάπην του. Καὶ ὅταν κανεὶς ἀγαπᾷ, προσφέρει στὸν ἄλλον ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό του.

Ὁ χριστιανὸς μὲ τὴ γνήσια ἐλεημοσύνη θυμᾶται τὸν πλησίον καὶ ξεχνᾷ τὸν ἑαυτό του. Αὐτὸ τὸ «ξέχασμα» ὑπογράμμισε ὁ Κύριος. Γι' αὐτὸ καὶ ἔλεγε: «Ὅταν κάνης ἐλεημοσύνη νὰ μὴν ξέρῃ ἡ δεξιὰ σου τί κάνει ἡ ἀριστερά σου». Δηλαδὴ ὁ χριστιανὸς δὲν ἐπιζητεῖ μὲ τὴν ἐλεημοσύνην του νὰ προβάλλῃ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ κάνῃ ἐντύπωση στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Αὐτὴ ἡ ἐλεημοσύνη γίνεται πραγματικὰ στὰ κρυφά. Καὶ ὁ Θεὸς ποὺ βλέπει τὸ καθαρὸ ἐλατήριο τῆς ἀγάπης ἐπι-

βραβεύει μια τέτοια πράξη και αποδίδει την αξία της στα φανερά, δηλαδή στη Δευτέρα Παρουσία.

6) 'Η φαρισαϊκή νηστεία.

Οι Φαρισαίοι είχαν αντιληφθῇ πῶς ἡ νηστεία ἦταν ἓνα θαυμάσιο μέσο γιὰ νὰ διαφημίσουν τὸν ἑαυτό τους μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Οἱ Φαρισαῖοι ἦταν ὑπερβολικοὶ στὴν ἐκτέλεση τῆς νηστείας. Ξεπερνοῦσαν ἀκόμη καὶ τὸ Νόμο, ποὺ καθόριζε νηστεία μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, στὴ γιορτῇ τοῦ 'Εξιλασμοῦ (Λευϊτ. ιστ' 29 ἐξ.).

Οἱ Φαρισαῖοι ὁμως νήστευαν δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα. Καὶ μάλιστα Δευτέρα καὶ Πέμπτη. 'Απὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ δὲν ἔβαζαν τίποτε στὸ στόμα τους. 'Ακόμη οὔτε καὶ νερό. Πίστευαν πῶς ἦταν δίκαιη ἡ περηφάνειά τους γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ πράξη.

'Ο κόσμοςμποροῦσε ἀπὸ μακριὰ νὰ καταλάβῃ τὸ Φαρισαῖο ποὺ νήστευε. Περπατοῦσε στὸ δρόμο μὲ ὕφος σκυθρωπὸ καὶ λυπημένο. Τὸ πρόσωπό του ἄλλαζε ἐκφραση. Γινόταν μελαγχολικὸς. Μὲ ὅλα τοῦτα τὰ μέσα οἱ Φαρισαῖοι ἀπόβλεπαν μονάχα σὲ ἓνα σκοπὸ: νὰ διαφημίσουν τὸν ἑαυτό τους στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, νὰ τὸν παρουσιάσουν εὐσεβῇ καὶ δίκαιο καὶ ἔτσι νὰ προκαλέσουν τὰ χειροκροτήματα τοῦ κόσμου.

'Η ἀληθινὴ καὶ γνήσια νηστεία. 'Ο Κύριος ἀπόρριψε καὶ αὐτὴ τὴν προβολὴ τῆς νηστείας τῶν Φαρισαίων. 'Η νηστεία γιὰ τὸν Κύριο ἔχει μεγάλη ἀξία, ὅταν εἶναι μιὰ πραγματικὴ ἐκφραση τῆς μετάνοιας τοῦ ἀνθρώπου μπροστὰ στὸ Θεό. Τὸ δρόμο ὁμως τῆς μετάνοιας ἀνοίγει ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἀκολουθεῖ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ.

'Η ἀληθινὴ νηστεία σημαίνει πῶς παραιτοῦμαι ἀπὸ κάτι τὸ πνευματικὸ (μιὰ πνευματικὴ εὐχαρίστηση, διάβασμα ἑνὸς βιβλίου, ἀκρόαση μιᾶς ὁμιλίας, κ.ἄ.) ἢ τὸ ὑλικὸ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Νηστεία δὲν θὰ πῇ νὰ στερῶ τὸν ἑαυτό μου ἀπὸ ὀρισμένα μόνο φαγητὰ καὶ νὰ τρώγω χωρὶς χορτασμὸ ἀπὸ τὰ νηστήσιμα. 'Η νηστεία ἐπεκτείνεται σὲ ὅλα τὰ πράγματα, ποὺ μπορεῖ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ζητήσῃ. 'Εκεῖνο δὲ ποὺ ζητεῖ συνεχῶς ὁ Θεὸς ἀπὸ μᾶς εἶναι: «Δός μοι, υἱέ, σὴν καρδίαν» (Παρμ. κγ' 26).

"Όταν ἡ νηστεία μου ἐκφράζῃ τὴν ἀγάπη μου στὸ Θεό, τότε εἶναι πέρα γιὰ πέρα δεκτὴ. 'Αντίθετα ἡ νηστεία ποὺ δὲν συμβαδίζει μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ δικαιοσύνη εἶναι ἄχρηστη στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. 'Η ἀλη-

θινή νηστεία είναι συνήθως κρυφή στους ανθρώπους και φανερή στον ούράνιο Πατέρα μας, τὸ Θεό. "Ὁποῖος νηστεύει ἀληθινά, δὲν εἶναι κατσουφιασμένος οὔτε καὶ λυπημένος. Ἀντίθετα εἶναι γεμάτος ἀπὸ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη. Καὶ τὴ χαρὰ αὐτὴ τὴν ἔδειχνε κανεὶς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀλείφοντας μὲ μύρο τὰ μαλλιά καὶ τὸ πρόσωπό του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ πραγματικὴ νηστεία ἐκφράζουν τὸ ἐσωτερικὸ ἐλατήριο τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸ Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. "Ἀπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη (ἡ χήρα) ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν θίον ὃν εἶχεν ἔβαλε» (Λουκ. κα' 4).

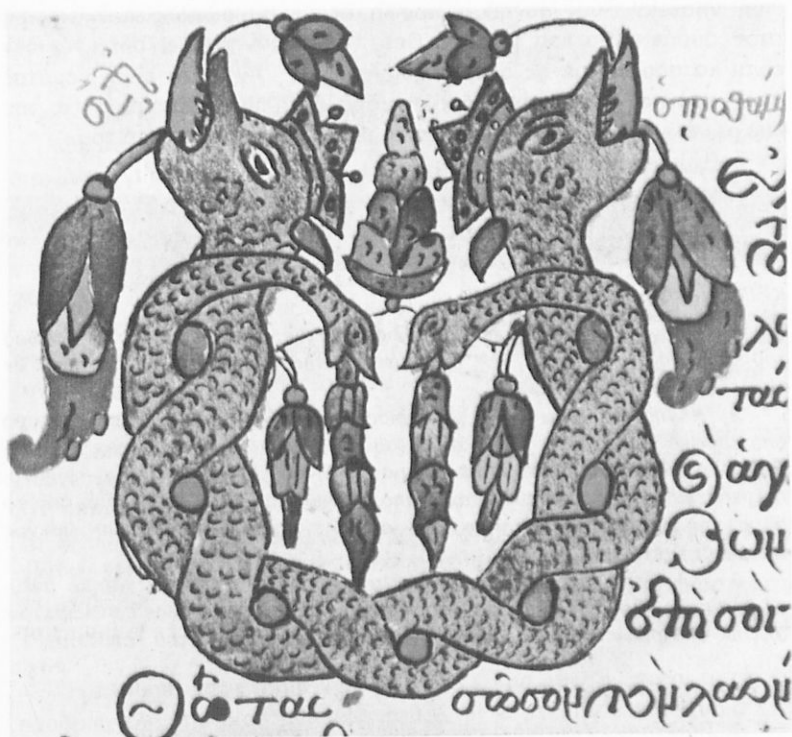
2. Ἡ νηστεία εἶναι ἀρχὴ μετανοίας. Δὲν εἶναι ἀρκετὴ μόνη ἡ ἀποχή ἀπὸ τροφῆς γιὰ νὰ κάνῃ τὴ νηστεία ἐπαινετὴ· ἀλλὰ νὰ νηστεύσουμε νηστεία δεκτὴ, εὐάρεστη στὸ Θεό. Ἀληθινὴ νηστεία εἶναι ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τὸ κακό, ἡ ἐγκράτεια τῆς γλώσσας, ἡ ἀποχή ἀπὸ τὸ θυμὸ, ἀπὸ τὴν καταλαλιά, ἀπὸ τὸ ψέμα, τὴν ἐπιπορκία. Ἡ στέρηση ὅλων αὐτῶν εἶναι ἀληθινὴ νηστεία» (Μέγας Βασίλειος).

3. «Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας, Ζωοδότα. Ὁρθρίζει γὰρ τὸ πνεῦμά μου πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου, ναὸν φέρον τοῦ σώματος ὅλον ἐσπιλωμένον· ἀλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρον εὐσπλάγχυν σου ἐλέει» ("Ὑμνος τοῦ Τριωδίου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ ἦταν τὰ ἐλατήρια τῶν Φαρισαίων γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη;
2. Ποιὲς εἶναι οἱ ἐκδηλώσεις τῆς πραγματικῆς ἐλεημοσύνης;
3. Ποιὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ νηστεία γιὰ τὸν Κύριο;
4. Ποιὸ εἶναι τὸ θαυότερο νόημα τῆς νηστείας, ὅπως μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ Μ. Βασίλειος;

Ἀρχικό γράμμα Ο ἀπὸ κώδικα με λειτουργίης τῆς Ἱ. Μονῆς Κουτλουμου- σίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (17ος αἰ.).

4. Ἡ εὐπρόσδεκτη προσευχή.

Ματθ. στ' 5-15

Ἐπειδὴ ἡ φαρισαϊκὴ ὑπόκρισις δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ στερήσῃ ἀπὸ τὴν καθημερινή μας ζωὴ τὴν προσευχή, δηλαδὴ τὴν ἐπικοινωνία μας μετὰ τὸ Θεό, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος μᾶς ὑπογράμμισε τὰ ἀληθινὰ ἐλατήρια τῆς προσευχῆς. Μᾶς ἔδωσε δὲ τὸ ὑπόδειγμα τῆς εὐπρόσδε- κτης καὶ γνήσιας προσευχῆς: τὴν Κυριακὴ Προσευχή.

α) Ἡ προσευχὴ τῶν Φαρισαίων.

Ὁ Κύριος ξεσκέπασε τοὺς ὑποκριτὲς τὴν ὥρα ποὺ προσεύχονται. Οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν γίνει πραγματικοὶ τεχνίτες στὴν πλαστογραφία

τῆς προσευχῆς. Ἐψαχναν νὰ βροῦν «πρόφασιν» γιὰ νὰ προσευχηθοῦν μὲ τίς ὥρες καὶ μάλιστα σὲ χώρῳ ποὺ βρίσκονταν πολλοὶ ἄνθρωποι. Οἱ Φαρισαῖοι μὲ τὴν παράδοσή τους εἶχαν μεταφέρει τὴν προσευχὴ ἀπὸ τὸ Ναὸ στοὺς δρόμους. Γιατὶ μιὰ προσευχὴ στὸ δρόμο ἢ στὶς πλατεῖες ἢ καὶ στὶς Συναγωγὰς ἔκανε πολὺ μεγαλύτερη ἐντύπωση στὸν κόσμον ἀπὸ τίς προσευχὰς στὸ Ναό.

Οἱ Φαρισαῖοι ζητοῦσαν μὲ τίς προσευχὰς τους νὰ πάρῃ εἰδῆση ὁ κόσμος καὶ νὰ σχηματίσῃ καλὴ ἰδέα γι' αὐτοὺς. Ἐπιζητοῦσαν τὰ χειροκροτήματα καὶ τοὺς δίκαιους ἐπαινοὺς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Κύριος μᾶς βεβαίωσε «ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν». Δηλαδὴ πραγματικὰ πετύχαιναν τὸ σκοπὸ τους. Ἦταν στὰ ἀλήθεια «ἄξιοι τοῦ μισθοῦ των», γιατί ὁ κόσμος, ποὺ τοὺς ἐβλεπε τόσο «εὐσεβεῖς» τοὺς ἐμπιστευόταν καὶ ἰδιαίτερα οἱ χῆρες καὶ τὰ ὀρφανά. Καὶ οἱ Φαρισαῖοι τότε ἔβρισκαν τὴν εὐκαιρίαν καὶ ἄρπαζαν τίς περιουσίες τους. Αὐτὴ τὴν καταγγελίαν ἔκανε ὁ Κύριος, ὅταν ὑπογράμμισε: «Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα» (Ματθ. κγ' 13).

Ἡ εἰλικρινὴς προσευχή. Ὁ Κύριος καταδίκασε τὴν προσευχὴ τῆς ὑποκρισίας. Δὲν ἦταν προσευχή, γιατί μὲ αὐτὴν οἱ Φαρισαῖοι δὲν λάτρευαν τὸ Θεό, ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸ τους. Ἔτσι ἐξηγεῖται, γιατί πῆγαιναν σὲ δημόσια μέρη καὶ ἐπιζητοῦσαν νὰ τοὺς δῇ καὶ νὰ τοὺς προσέξῃ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερος κόσμος.

Ὁ Κύριος μᾶς πρόσφερε τὴν προσευχὴ τῆς εἰλικρινείας. Ἡ προσευχὴ γιὰ τὸ χριστιανὸν εἶναι ὁ ταπεινὸς διάλογος τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό, τὸν οὐράνιον Πατέρα του. Μὲ τὴν προσευχὴ ὁ χριστιανὸς παίρνει δύναμιν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν γιὰ νὰ καθοδηγήσῃ καὶ νὰ ρυθμίσῃ τὴ ζωὴ του σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γιὰ τοῦτο καὶ ἡ προσευχὴ γίνεται κρυφά. Ὁ χριστιανὸς κλείνεται στὸ «ταμιεῖόν» του καὶ μὲ τούτῃ τὴ διαγωγὴ δείχνει πῶς ἔχει κλείσει τὰ μάτια καὶ τὰ αὐτιά του γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τὰ ἔχει ἀνοίξει γιὰ τὸ Θεό. Καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας ποὺ βλέπει τὴν ἐσωτερικὴ διάθεση τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ εἰλικρίνεια καὶ καθαρότητα, δέχεται αὐτὴ τὴν προσευχὴ. Καὶ ὁ Κύριος ὑπογράμμισε: «Καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων σε ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ».

Ἡ φλυαρία στὴν προσευχή. Ὁ Κύριος ξεχώρισε τὴν προσευχὴ τῶν μαθητῶν Του ἀπὸ τὴ φλυαρία τῶν εἰδωλολατρῶν. Οἱ ἐθνικοὶ ἦταν οἱ ἐφευρέτες τῆς φλυαρίας στὴν προσευχὴ. Νόμιζαν πῶς μὲ τὰ πολλὰ

τους λόγια θὰ κούραζαν καὶ θὰ ζάλιζαν τοὺς θεοὺς των καὶ ἔτσι θὰ προκαλοῦσαν ἀπὸ αὐτοὺς τὴ βοήθεια καὶ τὴν προστασία τους.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν λέγει στὴν προσευχή του λόγια, ποὺ ὁ ἴδιος δὲν τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή. Τὰ λόγια τοῦ προσευχομένου εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγάπη καὶ στὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ τὴ διαβεβαίωση ἔδωσε ὁ Κύριος στοὺς μαθητές Του: *«Γνωρίζει ὁ Πατέρας σας ὅλες τὶς ἀνάγκες ποὺ ἔχετε καὶ μάλιστα προτοῦ ἀκόμα Τὸν παρακαλέσετε»*. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως πρέπει νὰ ξέρη πὼς μονάχα μέσα στὴν προσευχὴ ἀνακαλύπτει τὴ φροντίδα ποὺ ἔχει ὁ Θεὸς γιὰ τὸν καθένα μας. Ὁ χωρὶς προσευχὴ ἄνθρωπος δὲν καταλαβαίνει τὴν ἀπειρὴ ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ γιὰ τὰ παιδιά Του.

Ἡ Κυριακὴ προσευχή. Εἶναι τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα τῆς προσευχῆς μας στὸ Θεό. Εἶναι ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ τὴ λέμε Κυριακὴ προσευχή. Μέσα στὶς λίγες προτάσεις τῆς ἔχουμε ὅλα τὰ βασικὰ αἰτήματα ποὺ μπορούμε νὰ συζητᾶμε μὲ τὸν οὐρανιὸ Πατέρα μας. Τὸ βάθος τῆς Κυριακῆς προσευχῆς εἶναι ἀπέραντο. Βρίσκεται σὲ μιὰ ζωντανὴ σχέση μὲ ὁλόκληρο τὸ περιεχόμενο τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου

1) «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ ἀναγνωρίζει τὸ Θεὸ ὡς Πατέρα του. Καὶ ἀπευθύνεται μὲ ἀπόλυτὴ ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό, ὅπως ἀκριβῶς ἓνα παιδί στὸν πατέρα του. Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι μονάχα δικός μου Πατέρας, ἀλλὰ Πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ εἶναι πολὺ σπουδαῖο καὶ σημαντικό. Γιατὶ ἔτσι θὰ ἀναγνωρίσω τὴν ἴδια στιγμή πὼς καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφία μου. Ὅλα τὰ ἀδελφία μαζί ἐνωμένα, μὲ τὸ δεσμὸ τῆς ἀγάπης, ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν οὐρανιὸ Πατέρα. Τὴν ἀναγνώριση αὐτὴ τῆς ἀδελφοσύνης τὴ συναντᾶμε πολὺ καθαρὰ στὴ θεία Λειτουργία μας, ὅταν ὅλοι μαζί λέμε τὸ «Πάτερ ἡμῶν...».

2) «Ἀγiasθήτω τὸ Ὄνομά Σου». Ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος δὲν σκέφτεται πρῶτα ἀπ' ὅλα τὸν ἑαυτό του. Ἀπευθύνεται στὴ δόξα τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ. Ὁ Θεὸς δοξάζεται ἀδιάκοπα στὸν οὐρανὸ ἀπὸ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους Του. Καὶ ὁ Κύριος στὴ γῆ εἶχε ὡς ἔργο Του τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν παρακαλεῖ τὸ Θεὸ νὰ ἀποκαλύψῃ στὸν κόσμον αὐτὴ τὴ δόξα τοῦ Ἁγίου ὀνόματος Του.

3) «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σου». Ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρόσφερε στοὺς ἀνθρώπους τὴ βασιλεία Του. Ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ

Ἡ προσευχή στὴ Γεθσημανή. Εἰκόνα Φώτη Κόντογλου στὴν Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως Βοστώνης Ἀμερικῆς (1961).

τώρα με τη βοήθεια του Κυρίου μπορεί να επικοινωνή και πάλι με το Θεό και να βρίσκεται αδιάκοπα μαζί Του στη βασιλεία της αγάπης Του. Γι' αυτό και παρακαλεί αδιάκοπα για την επικράτηση της βασιλείας Του στους ανθρώπους, δηλαδή να την αποδεχθούν όλοι μέσα από την καρδιά τους.

4) «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς».

Ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος ἀγωνίζεται καὶ ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ ὑποτάξῃ τὸ θέλημά του στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Κύριος αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὑποταγὴ μᾶς παρουσίασε μετὰ τὸ παράδειγμά Του. Στὸν οὐρανὸ ὁ πνευματικὸς κόσμος τῶν ἀγγέλων ἐκτελεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ παραμερίζεται ἡ ἁμαρτία ποὺ μᾶς παρασύρει στὸ νὰ προβάλλουμε στὸ Θεὸ συνεχῶς, τὸ δικό μας θέλημα.

5) «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον». Μετὰ τὴν τέταρτη παράκληση ἀρχίζει ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος νὰ παρακαλῇ τὸ Θεὸ καὶ γιὰ τὶς δικές του βασικὲς ἀνάγκες. Ὁ Κύριος δὲν σκέφτεται μονάχα τὶς πνευματικὲς μᾶς ἀνάγκες, μὰ καὶ τὶς ὑλικές. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ὑλικές μᾶς ἀνάγκες εἶναι πάρα πολλές, γι' αὐτὸ καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου μένει πάντα εὐχαριστημένος μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν βασικῶν του ἀναγκῶν. Ὁ ἄρτος ἐδῶ ἀντιπροσωπεύει αὐτὲς τὶς βασικὲς μᾶς ἀνάγκες.

6) «Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν». Ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος θυμᾶται εὐκολὰ τὶς ἁμαρτίες του. Βλέπει πόσα χρωστᾷ καὶ ὀφείλει στὸ Θεό. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τὴν ἀδυναμία του νὰ ξεπληρώσῃ τὴν ἁμαρτία του. Γι' αὐτὸ καὶ παρακαλεῖ θερμὰ τὸ Θεὸ νὰ τοῦ συγχωρήσῃ «τὰ ὀφειλήματα». Αἰσθάνεται ὅμως ὅτι ἡ συγχώρησις τοῦ Θεοῦ πιάνει τόπο μέσα του, ὅταν αὐτὸς χαρίζῃ καὶ συγχωρῇ τὶς ἁμαρτίες καὶ τὶς ὀφειλὲς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἐκλείσῃ τὴ διδασκαλία Του γιὰ τὴν προσευχὴ μετὰ τὰ περίφημα λόγια: «Ἐάν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος...» (Ματθ. στ' 14).

7) «Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ». Ὁ ἄνθρωπος δοκιμάζει καθημερινὰ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ σατανᾶ. Καὶ βλέπει πῶς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ὑποκύψῃ. Γιὰ τοῦτο καὶ παρακαλεῖ μετὰ θερμῆς τὸ Θεὸ νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν πειρασμό καὶ νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν Πονηρό.

8) «Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν». Ἡ προσευχὴ τελειώνει μὲ μιὰν ὁμολογίαν: Ἡ βασιλεία ἀνήκει μονάχα στὸ Θεό. Ἡ ἀληθινὴ δύναμη προέρχεται ἀπὸ Αὐτὸν καὶ ἡ δόξα Του εἶναι ἀτέλειωτη μέσα στοὺς ἀπέραντους αἰῶνες. Ἀμήν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ προσευχὴ εἶναι εὐπρόσδεκτη, ὅταν ὁ ἄνθρωπος μιλῇ στὸ Θεὸ μὲ εὐλικρίνεια καὶ ἐμπιστοσύνη. Ἡ Κυριακὴ προσευχὴ εἶναι τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα τῆς προσευχῆς μας στὸν οὐράνιο Πατέρα μας.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὁ γὰρ Πατέρα εἰπὼν τὸν Θεὸν καὶ ἀμαρτημάτων ἄφεσιν... καὶ δικαιοσύνην καὶ ἁγιασμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν καὶ υἰοθεσίαν καὶ κληρονομίαν καὶ ἀδελφότητα πρὸς τὸν Μονογενῆ καὶ Πνεύματος χορηγίαν διὰ τῆς μιάς ταύτης ὡμολόγησε προσηγορίας» (Ἱ. Χρυσόστομος).

2. «...Δὸς ἡμῖν χάριν ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν, καὶ πρόσδεξαι ἡμῶν τὰς κατὰ δύναμιν εὐχαριστίας, καὶ διδάξον ἡμᾶς τὰ δικαιώματά σου, ὅτι προσεύξασθαι καθ' ὃ δεῖ (= ὅπως πρέπει) οὐκ οἶδαμεν (= δὲν γνωρίζομε), ἐὰν μὴ σύ, Κύριε, τῷ Πνεύματί Σου τῷ Ἀγίῳ ὁδηγήσης ἡμᾶς...» (Εὐχὴ ἀπὸ τὴν ἱερὴ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου).

3. «Κατευθυνθῆτω ἡ προσευχὴ μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, ἑпарис τῶν χειρῶν μου θυσία ἐσπερινή» (Ψαλμ. ι' 40,2).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς γνήσιας προσευχῆς;
2. Ἀφοῦ ὁ Θεὸς γνωρίζῃ τὰ αἰτήματά σου, γιατί Τοῦ τὰ λὲς στὴν προσευχὴ σου;
3. Ποιὲς εἶναι οἱ ἀλήθειες τῆς Κυριακῆς προσευχῆς;
4. Γιατί ὁ Κύριος ἀπόρριψε τὴ φαρισαϊκὴ προσευχὴ;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Γ' Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
(συνέχεια).

1. Ὁ ἀληθινὸς θησαυρὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Ματθ. στ' 19-34

Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται πολὺ βαθιὰ μέσα του τὴν ἀνάγκη τῆς ἀσφαλείας. Ὁ οἰκογενειάρχης θέλει νὰ ἐξασφαλίσῃ στὴν οἰκογένειά του τὰ ἀπαραίτητα. Ἀγωνίζεται νὰ προετοιμάσῃ τὰ παιδιά του γιὰ μιὰ καλύπτερη καὶ ἀνετώτερη ζωὴ. Ἄλλος ἀσφαλίζει τὸ σπίτι του, ἄλλος τὸ αὐτοκίνητό του, ἄλλος τὴν ἐπιχείρησή του.

Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμία στὸν ἄνθρωπο γιὰ ἀσφάλεια. Οἱ τρόποι ὅμως πού ὁ καθένας ἀσφαλίζεται δὲν εἶναι πάντα οἱ σωστοί. Ὁ Κύριος μᾶς βοήθησε καὶ σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο. Μᾶς ὑπογράμμισε τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῆς ἀσφαλείας μας.

Οἱ ἐπίγειοι θησαυροί. Συνήθως ὁ ἄνθρωπος ἀσφαλίζει τὸν ἑαυτό του στὰ χρήματα, στοὺς διάφορους ἐπίγειους θησαυρούς. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού ἐξαρτοῦν ὁλόκληρη τὴ ζωὴ τους ἀπὸ τὰ ὑλικά ἀγαθά. Ὁ Κύριος εἶπε στοὺς ἀκροατές Του: «Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυ-

ρούς ἐπὶ τῆς γῆς». Δὲν πρέπει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ φροντίζῃ γιὰ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ; Ποῦ θρίσκεται τὸ λάθος, ὅταν ὁ ἄνθρωπος προσπαθῇ νὰ ἀποκτήσῃ ἐπίγειους θησαυρούς;

‘Ο Κύριος δὲν πῆρε καμιὰν ἀρνητικὴν θέσιν ἀπέναντι στὰ χρήματα. ‘Υπογράμμισε ὅμως τὸν κίνδυνον, ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν προσπαθῇ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεὸ μὲ τὰ χρήματα. “Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν πιστεύῃ στὸ Θεὸ πρέπει κάπου ἄλλοῦ νὰ ἐμπιστευθῇ τὸν ἑαυτό του. Καὶ τῇ μεγαλύτερῃ ἀσφάλειᾳ φαίνεται ὡς νὰ τὴν ὑπόσχωνται στὸν ἄνθρωπο τὰ χρήματα.

Αὕτῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐμπιστοσύνης στὸ Θεὸ παρουσίασε ὁ Κύριος στοὺς ἀκροατὲς Του, ὅταν τοὺς συνέστησε νὰ μὴν ἐπιδιώκουν τοὺς ἐπίγειους θησαυρούς. Οἱ ἐπίγειοι θησαυροὶ ὄχι μόνον δὲν προσφέρουν ἀσφάλεια στὸν ἄνθρωπο, παρὰ τοῦ στεροῦν καὶ αὐτὴν ποὺ ἔχει. Καμιὰ μονιμότητα καὶ ἀσφάλεια δὲν δίνουν οἱ θησαυροὶ στὸν ἄνθρωπο. “Ἄλλοι ἀπὸ αὐτοὺς (ὑφάσματα, ἐπιπλα κ.ἄ) κατατρῶγονται ἀπὸ τὸ σκόρο καὶ τὰ ἄλλα ζωύφια, ἄλλοι πάλι σκουριάζουν καὶ παλιώνουν. “Ὅσοι θησαυροὶ δὲν δοκιμάζουν τὴ φθορὰ (χρυσάφι, πολύτιμοι λίθοι) κινδυνεύουν ἀπὸ τοὺς ληστὲς καὶ τοὺς κλέφτες.

Θεὸς ἢ Μαμωνάς. “Ὅποιος μαζεύει ἐπίγειους θησαυρούς ἔχει τὴν καρδιά του μόνιμα στραμμένη σ’ αὐτούς. Ἡ φιλοχρήματη καρδιά δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τίποτα. Μπροστὰ τῆς βλέπει μόνον τὸν ἐπίγειον θησαυρό. Στὴν περίπτωσιν αὕτῃ ὁ ἄνθρωπος ἔχει παραδώσει τὸν ἑαυτό του ὁλόκληρο στὴν κυριαρχία τοῦ ἐπίγειου θησαυροῦ. Τὰ χρήματα ἐδῶ, ποὺ παρουσιάζονται μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Μαμωνᾶ, ἔχουν γίνῃ ὁ κύριος, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ δούλος.

Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ὑπογράμμισε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ μὲ κανένα τρόπο νὰ δουλεῦν σὲ δυὸ κυρίους. “Ἡ θὰ ἐμπιστευεῖται τὸν ἑαυτό του στὸ Θεό, θὰ Τὸν ὑπηρετῇ μὲ τὴν καρδιά του καὶ θὰ ἔχῃ στὸ νοῦ του τὴν οὐράνια βασιλεία Του ἢ θὰ εἶναι παραδομένος χειροπόδαρα στὴν κυριαρχία τοῦ Μαμωνᾶ.

Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατὲς Του νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν ἐπίγειων θησαυρῶν. Τοὺς πρόσφερε τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῆς μόνιμης ἀσφαλείας τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἡ πίστις τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεὸ-Δημιουργὸ καὶ σύγχρονα ἡ ἐμπιστοσύνη του στὴν Πρόνοια, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει γιὰ ὅλα τὰ δημιουργήματα. Χωρὶς τὴν ἀδιάκοπην φροντίδα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι δυνατό νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ συντηρῇται ὁ κόσμος ποὺ βλέπομε. ‘Ο Θεὸς φροντίζει

για τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Τὰ τρέφει καὶ τὰ συντηρεῖ στὴ ζωὴ, χωρὶς αὐτὰ τὰ ἴδια νὰ σπέρνουν καὶ νὰ θερίζουν. Ὁ Θεὸς ἀκόμη νοιάζεται καὶ γιὰ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Ὅλα τὰ ντύνει μὲ ἀπειρη ὁμορφιά. Οὔτε ὁ βασιλεὺς Σολομὼν δὲν μπόρεσε νὰ ντυθῇ μὲ τὴ μεγαλοπρέπεια ἐνὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ κρίνα.

Ἄν ὁ Θεὸς δείχνῃ πρόνοια καὶ στοργικὴ φροντίδα γιὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, τότε πόσο δὲν θὰ πρέπει νὰ φροντίζῃ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ τὸν δημιούργησε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν»; Ὁ ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει στὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, βλέπει σὲ κάθε βῆμα τῆς ζωῆς του τὴ βοήθεια καὶ τὴ συμπαράσταση τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐμπιστεύεται ὅλες τὶς ἀνάγκες του στὸ Θεό, ποὺ τὶς γνωρίζει πιὸ καλὰ καὶ ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους.

Ἡ βασιλεία καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος θεβαίωσε τοὺς ἀκροατές Του, πὼς τὸ πρῶτο τους αἶτημα εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δικαιοσύνη Του. Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ θὰ ικανοποιηθοῦν ὅλες οἱ ἄλλες ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου. Ὁλόκληρη τὴ ζωὴ του ὁ ἄνθρωπος τὴ χτίζει στὸ γερό καὶ ἀκατάλυτο θεμέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὅποιος νιώθει τί θὰ πῇ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς καὶ καταλαβαίνει τὴν ἀπειρὴ ἀγάπη καὶ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὰ παιδιὰ Του, τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου ἐμπιστεύεται τότε ὁλόκληρη τὴν ὑπαρξὴ του στὸ Θεό καὶ ἔτσι διώχνει ἀπὸ μέσα του κάθε ἀγωνία, φροντίδα καὶ μέριμνα.

Μέριμνα ἐδῶ θὰ πῇ: ἡ φροντίδα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ κάθε του ἀνάγκη νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀνησυχία καὶ ἀγωνία. Εἶναι ἡ φροντίδα ποὺ στηρίζεται μονάχα στὶς ἀνθρώπινες δυνάμεις καὶ ἀπορρίπτει ἐντελῶς τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεό. Ἡ ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ φαγητό, τὸ ποτό καὶ τὴν ἐνδυμασία εἶναι ἐνδειξη τῆς ὀλιγοπιστίας του. Καὶ σὲ τούτῃ τὴν περίπτωσιν μοιάζει μὲ τοὺς εἰδωλόλατρες, ποὺ πιστεύουν στοὺς θεοὺς των ὄχι ἀπὸ ἀγάπη, ἀλλὰ ἀπὸ συνήθεια καὶ συμφέρον.

Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὸν ἄνθρωπον ὀκνηρὸ καὶ ἀργό. Τὸν θέλει νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ φροντίζῃ καὶ νὰ προνοῇ, χωρὶς ὅμως νὰ λησμονῇ πὼς «ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομῇσθαι οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες» (Ψαλμ. 126, 1). Ἄν ὁ ἄνθρωπος λησμονῇ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια καὶ ἐξαρτήσῃ τὰ πάντα ἀπὸ τὴ δική του δύναμη καὶ ἐργασία, τότε θὰ ξεχασθῇ πὼς ἔχει καὶ πνευματικὰς ἀνάγκες. Ὅσο περισσότερο ὑλιστῇ γίνεται τόσο καὶ θὰ μεγαλώνῃ ἡ μέριμνά του, δηλαδὴ ἡ ἀγωνία καὶ ἀνησυχία του γιὰ τὴν τροφὴ καὶ τὸ ἐνδύμα.

Ἐπίτιλο, ἀρχικὸ γράμμα Ε, ἀπὸ Τετραεὐάγγελου τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (τέλος 10ου-ἀρχὴς 11ου αἰ.).

Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ χαρακτηρίζει τὸν πιστὸ χριστιανὸ εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη του στὸ Θεὸ-Πατέρα, ποῦ γνωρίζει μὲν τὸν καλῦτερο τρόπο τῆς ἀνάγκης κάθε ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀληθινὸς θησαυρὸς κάθε χριστιανοῦ βρίσκεται στὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ ἀληθινὸς θησαυρὸς τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στὸ νὰ ζῇ συνεχῶς τὴ βασιλεία καὶ τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλα ἴσα ἄλλα θὰ τοῦ δοθοῦν ὅπωςδῆποτε.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν· εὐκολώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος (= τρύπα μιᾶς βελόνας) εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν» (Μάρκ. ι' 24,25).

2. «Τί οὖν; Οὐ δεῖ (= δὲν πρέπει) σπεῖρειν; φησίν. Οὐκ εἶπεν ὅτι σπεῖρειν οὐ δεῖ, ἀλλ' ὅτι μεριμνᾶν οὐ δεῖ· οὐδ' ὅτι ἐργάζεσθαι οὐ χρή (= πρέπει), ἀλλ' ὅτι μικρόψυχον εἶναι καὶ κατατείνειν (= νὰ ὀδηγῇ, νὰ φτάνῃ) ἐαυτὸν ταῖς φροντίσιν οὐ χρή» (Ἱ. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ τὴν ἀσφάλειά του στοὺς ἐπίγειους θησαυροὺς;
2. Ποιοὺς κινδύνους κρύβουν μέσα τους οἱ ἐπίγειοι θησαυροί;
3. Ποιὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῆς μόνιμης ἀσφάλειας τοῦ ἀνθρώπου καὶ γιατί;
4. Γιατί ψάλλουμε στὸ Χερουβικὸ ὕμνο τὸ «πᾶσαν τὴν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν»;

Συνοπτικὸς Πίνακας

1. Ὁ ἄνθρωπος νομίζει πῶς στοὺς ἐπίγειους θησαυροὺς βρίσκει τὴν ἀσφάλειά του.
2. Θεριεύουν λοιπὸν οἱ ἀγωνίες, οἱ μέριμνες καὶ οἱ φροντίδες γιὰ νὰ αὐξήσῃ αὐτοὺς τοὺς θησαυροὺς.
3. Ὁ Κύριος κλονίζει τὸ θεμέλιο τῶν ἐπίγειων θησαυρῶν.
4. Ὁ Κύριος ὑπογραμμίζει τὸν κίνδυνο τῆς ὑποταγῆς τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἐξουσία τῶν ἐπίγειων θησαυρῶν.
5. Ὁ Μαμωνᾶς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ὀλοκληρωτικὴ παράδοση.
6. Ἡ ἀσφάλεια τοῦ χριστιανοῦ θρίσκεται στὴ βασιλεία καὶ τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.
7. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τῆς μέριμνης τοῦ κόσμου αὐτοῦ.

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Α, ἀπὸ κώδικα μὲ εὐχή τῆς γονυκλισίας τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς, Ἱ. Μονὴ Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὄρους (13ος αἰ.).

2. Ὁ χρυσὸς κανόνας.

Ματθ. ζ' 1-12

Στὴ συνέχεια τῆς Ὁμιλίας Του ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατές Του νὰ ἀποκτήσουν τὴ γνήσια καὶ ὀρθὴ συμπεριφορὰ ὅταν ἀναστρέφονται μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Κρίση καὶ κατάκριση. Ὅταν ἓνας ἄνθρωπος δὲν συμπαθῇ ἓναν ἄλλον, τότε τοῦ φέρεται μὲ αὐστηρότητα καὶ σκληρότητα. Τὸ μάτι του ἔχει ἐξασκηθῇ νὰ ξετρυπώνη καὶ νὰ ἀνακαλύπτῃ μονάχα τὰ σφάλματα καὶ τὶς ἀδυναμίες τοῦ συνανθρώπου του. Κάθε πράξη του τὴν κρίνει καὶ τὴν κατακρίνει χωρὶς καμιά δυσκολία.

Μάλιστα γι' αυτή του τη διαγωγή δοκιμάζει και μιὰ ιδιαίτερη εὐχαρίστηση. Νομίζει πώς ἀπὸ τῆ στιγμῇ ποὺ καταδικάζει τὸ συνάνθρωπό του ἀνυψώνει τὸν ἑαυτό του.

Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τὸ μεγάλο λάθος σὲ μιὰ τέτοια διαγωγή. Ἐνῶ κατακρίνομε καὶ καταδικάζομε μὲ εὐκολία τοὺς ἄλλους, πιστεύομε πώς ἀπὸ τὴν καταδίκη αὐτὴ ἐξαιροῦμε τὸν ἑαυτό μας. Αὐτὴ τῇ λαθεμένη διαγωγῇ μᾶς ὑπενθύμισε ὁ Κύριος ὅταν ἔλεγε: «Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε». Ὁ Κύριος μᾶς εἶπε νὰ μὴν κρίνωμε καθόλου τὸ συνάνθρωπό μας. Ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ κρίνω, πρέπει νὰ ξέρω πὼς στὴν πραγματικότητα κρίνω τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου. Ἄν κρίνω τὸν πλησίον μου ὅτι εἶναι ἁμαρτωλός, πρέπει νὰ μὴν ξεχνῶ πὼς καὶ ἐγὼ εἶμαι ἁμαρτωλός καὶ μάλιστα ἴσως χειρότερος ἀπὸ αὐτόν.

“Ὅποιος κρίνει, κρίνεται. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει πολὺ καθαρά ὅτι ἀπὸ τῆ στιγμῇ ποὺ κρίνω τὸν ἄλλον, κατακρίνω τὸν ἑαυτό μου. Γιατὶ καὶ ἐγὼ ἀκριβῶς κάνω τὰ ἴδια, ὅπως καὶ αὐτὸς ποὺ τὸν κρίνω. Καταδικάζω π.χ. τὸν ἄνθρωπο ποὺ λέγει ψέματα, ἀλλὰ ξεχνῶ πὼς καὶ ἐγὼ πολὺ συχνὰ χρησιμοποιοῦ τὸ ψέμα στὴ ζωὴ μου. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχη βαθιὰ συναίσθηση γιὰ τὴν ἁμαρτωλότητά του, τότε δὲν θὰ κατακρίνη μὲ εὐκολία τοὺς ἄλλους. Αὐτὴ τῇ συναίσθησιν τὴν εἶχε σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος καὶ χαρακτηριζοῦσε τὸν ἑαυτό του ὡς τὸν ἁμαρτωλότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Τὸ ἀντίθετο ἀκριβῶς παράδειγμα συναντήσαμε στὸ Φαρισαῖο τῆς παραβολῆς μας. Οἱ Φαρισαῖοι θεωροῦσαν μονάχα τὸν ἑαυτό τους δίκαιο καὶ εὐσεβεῖ, ἐνῶ ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς ἐβλεπαν ἁμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ὑποτιμοῦσαν σὲ μεγάλο βαθμὸ.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι βέβαιος γιὰ τὴν κρίση ποὺ κάνει στοὺς συνανθρώπους του. Μπορεῖ νὰ νομίζη πὼς βλέπει ἀπέναντί του τὸ μεγαλύτερο ἁμαρτωλό, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ ξέρη τί αἰσθάνεται καὶ δοκιμάζει κατὰ βάθος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Ἕνα τρανὸ παράδειγμα εἶναι ὁ τελώνης καὶ ὁ Φαρισαῖος. Ὁ Φαρισαῖος καταδίκασε τὸν τελώνη γιὰ ἁμαρτωλό. Ἐκεῖνος ὅμως αἰσθανόταν μέσα του τέτοια μετάνοια καὶ συντριβή, ὥστε ξέρουσε ἀπὸ τὴν κρίση τοῦ Κυρίου, πὼς ὁ Θεὸς τὸν δικαίωσε, ἐνῶ ἀπόρριψε τὸ Φαρισαῖο.

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κριτής. Ὅταν κρίνω καὶ κατακρίνω τὸ συνάνθρωπό μου, τότε μὲ τὴ διαγωγή μου δείχνω ὅτι :

- α) ξεχνῶ τὴν ἁμαρτία μου·
- β) παραδέχομαι τὸν ἑαυτό μου γιὰ ἀναμάρτητο·
- γ) παίρνω τὴ θέση τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ὁ μόνος Ἀναμάρτητος

Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. Λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. (Ἱ. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, 16ος αἰ.).

καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Ξέρουμε ὅμως ἀπὸ τὶς παραβολὰς τῶν ζιζανίων καὶ τῆς σαγήνης ὅτι τὸ ξεχώρισμα τῶν ἀνθρώπων σὲ δίκαιους καὶ σὲ ἁμαρτωλοὺς, σὲ καλοὺς καὶ σὲ κα-

κοὺς θὰ γίνῃ ἀπὸ τὸν Κύριο στὰ χρόνια τῆς δευτέρας παρουσίας Του στὸν κόσμον, ὅταν θὰ ἔλθῃ «κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς». Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην λέγει ὁ θεόπνευστος Μωυσῆς γιὰ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ: «Ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ ἐστὶ» (Δευτ. α' 17).

Σὲ τοῦτο τὸν κόσμον ὁ Κύριος ἦλθε γιὰ νὰ μᾶς σώσῃ καὶ ὄχι νὰ μᾶς καταδικάσῃ. Γι' αὐτὸ καὶ ὀνόμαζε τὸν Ἑαυτὸ Του καλὸ Ποιμένα, ποὺ φροντίζει γιὰ τὰ πρόβατα καὶ τρέχει νὰ θρῇ τὸ χαμένο πρόβατο.

Ἐπικίνδυνη ὑπόκρισις. Ὅποιος λοιπὸν κρίνει τὸ συνάνθρωπό του, πρέπει νὰ ξέρῃ πῶς μὲ τὸ ἴδιο μέτρο θὰ μετρηθοῦν καὶ τὰ δικά του σφάλματα καὶ παραπτώματα. Ὅποιος κρίνει, βλέπει τὸ ἀχυράκι (σκουπιδάκι), ποὺ ἔχει στὸ μάτι του ὁ ἀδελφός του, ὁ συνάνθρωπός του, ἀλλὰ δὲν βλέπει τὸ δοκάρι, ποὺ ἔχει στὸ δικό του τὸ μάτι. Δηλαδή ἡ διαγωγή του εἶναι ὑποκριτική, γιατί ξεχνᾷ τὴ μεγάλη ἐνοχὴ του ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ θυμᾶται τὶς μικροσφειλὲς τοῦ συνανθρώπου του.

Ὁ χρυσὸς κανόνας. Ὁ Κύριος λοιπὸν ζήτησε ἀπὸ τοὺς μαθητὲς Του νὰ ἀποφεύγουν τὴν κατάκριση καὶ νὰ βλέπουν τοὺς συνανθρώπους των γεμάτοι ἀπὸ ἀγάπη καὶ φιланθρωπία. Ὁ Κύριος ὑπενθύμισε μιὰ βασικὴ ἀλήθεια, ποὺ τὴν ὀνομάζομε «χρυσὸ κανόνα». «Ὅσα θέλετε νὰ *σᾶς κάνουν οἱ ἄνθρωποι*, τὰ ἴδια *ἀκριθῶς* νὰ *κάνετε καὶ σεῖς* σ' αὐτούς». Ὁ χρυσὸς κανόνας ἐφαρμόζεται μονάχα μὲ τὴν ἀγάπη. Γι' αὐτὸ καὶ ἀντιπροσωπεύει ὅλο τὸ νόμον καὶ τοὺς προφήτες. Ὅταν κανεὶς σκέφτεται μὲ ἀγάπη τὸ συνάνθρωπό του, τότε στὴ διαγωγή του δὲν βλέπει μονάχα τὶς ἀδυναμίες, ἀλλὰ κυρίως προσέχει τὰ προτερήματα καὶ τὰ χαρίσματα του. Ἡ ἀγάπη, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «οὐ λογίζεται τὸ κακόν», δηλαδή δὲν σκέφτεται εὐκόλα τὸ κακό, γιατί ὑπογραμμίζει καὶ τονίζει περισσότερο τὸ καλόν, ποὺ ἀνακαλύπτει στὸ συνάνθρωπό του.

Αὐτὸ ὅμως δὲ σημαίνει πῶς ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲ διακρίνει τὴ διαγωγή τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀναγνωρίζει τὸ ποῖόν τοῦ συνανθρώπου του καὶ ξέρεῖ πῶς ἀπέναντί του μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἓναν ἄνθρωπον, ποὺ δὲν δέχεται καὶ περιφρονεῖ τὸ Εὐαγγέλιο. Σὲ τούτῃ τὴν περίπτωσιν δὲν θὰ δώσῃ κανεὶς «τὸ ἅγιον στοὺς σκύλους καὶ δὲν θὰ θάλῃ τὰ μαργαριτάρια μπροστὰ στοὺς χοίρους». Ὑπάρχει μεγάλος κίνδυνος νὰ καταπατήσουν αὐτό, ποὺ τοὺς προσφέρεται. Καὶ τότε ἡ ζημιὰ θὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτη.

Ἡ ἐμπιστοσύνη στοῦ Θεοῦ. "Ὅταν ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲ βρῇ τὴν ἀνάλογη ἐμπιστοσύνη σὲ τέτοιους ἀνθρώπους, τότε ἐμπιστεύεται ἀπόλυτα στὸν ἴδιο τὸ Θεό. Ὁ Κύριος βεβαίωσε τοὺς ἀκροατὲς Του, ὅτι ἅμα παρακαλέσουν γιὰ κάτι τὸ Θεὸ θὰ τοὺς δοθῇ, ἅμα ζητήσουν κάτι θὰ τὸ βροῦν καὶ ἅμα κτυπήσουν (τὴν πόρτα) θὰ τοὺς ἀνοίχθῃ. Ὅποιος παρακαλεῖ παίρνει, ὅποιος ζητεῖ βρίσκει καὶ σ' ὅποιον κτυπᾷ τοῦ ἀνοίγεται.

Ὁ Θεὸς ἀπαντᾷ ὅπωςδήποτε στὶς παρακλήσεις καὶ στὶς ἀνάγκες μας. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀπαραίτητη ἐμπιστοσύνη στοῦ πρόσωπό Του. Ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατὲς Του μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα γιὰ νὰ νιώσουν αὐτὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης στοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἀπευθύνεται μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν πατέρα του. "Ενας πατέρας ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ στοῦ παιδὶ του ἀντὶ γιὰ ψωμί λιθάρια καὶ ἀντὶ γιὰ ψάρι φίδι. Καὶ ἂν ὁ πατέρας ποὺ εἶναι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος μὲ κακίες καὶ ἐλαττώματα δὲν κάνει τέτοια πράξη, τότε πολὺ περισσότερο ὁ οὐράνιος Πατέρας μας, ὁ Θεός.

"Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχῃ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στοῦ Θεοῦ, τότε καὶ προσεύχεται ἀδιάκοπα καὶ μὲ ὑπομονή σ' Αὐτόν. Μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του κιόλας ἔχει δοκιμάσει τὴν ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, ποὺ εἶναι ἡ συνεχὴς προσφορά τῆς ἀγάπης Του. Αὐτὴ τὴν ἀγάπη ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου τὴ μεταδίδει στὸν ἄλλον ἄνθρωπο μὲ τὸν περίφημο χρυσοῦ κανόνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τὸ συνάνθρωπό του, ἀλλὰ νὰ συμπεριφέρεται σ' αὐτὸν ἔχοντας ὡς ὁδηγὸ τὸ χρυσοῦ κανόνα τῆς δικαιοσύνης, δηλαδὴ τὴν ἀγάπη.

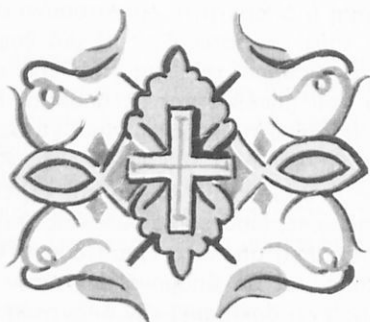
ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράξεις ὁ κρίνων» (Ρωμ. θ' 1).

2. «Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, Δέσποτα, μετὰ παρρησίας, ἀκατακρίτως, τολμᾶν, ἐπικαλεῖσθαί σε τὸν ἐπουράνιον Θεὸν Πατέρα καὶ λέγειν: Πάτερ ἡμῶν...» (Ἀπὸ τῆς θείας Λειτουργίας μας).

3. «Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας, μὴ μοι δῶς. Πνεῦμα δὲ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καὶ ἀγάπης χάρισάι μοι τῷ σῶ δούλῳ. Ναί, Κύριε, Βασίλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾶν (= νὰ βλέπω) τὰ ἐμὰ πταίσματα καὶ μὴ κατακρίνεις τὸν ἀδελφόν μου· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν» (Εὐχὴ ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Μ. Ἀποδείπνου).

1. Γιατί δὲν πρέπει νὰ κρίνωμε τὸ συνάνθρωπό μας;
2. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ χρυσοῦ κανόνα;
3. Τί μὲ ὁδηγεῖ νὰ κρίνω τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους;
4. Συμβιβάζεται ἀπὸ τὴ μιά μεριά ἡ κατάκριση καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ «Πάτερ ἡμῶν»;

3. Οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ δυσκολίες γιὰ τοὺς ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας.

Ματθ. ζ' 13-27

Ὁ Κύριος βρισκόταν πρὸς τὸ τέλος τῆς Ὁμιλίας Του. Θέλησε νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀκροατὲς Του νὰ ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο ἐκεῖνο ποὺ θὰ τοὺς ἔφερνε στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τοὺς παρουσίασε λοιπὸν τὶς δυσκολίες ποὺ θὰ συναντοῦσαν καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ θὰ ἀντιμετώπιζαν, ὅταν θὰ ἀποφάσιζαν νὰ περπατήσουν τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου.

Ὁ εὐρύχωρος καὶ ὁ στενόχωρος δρόμος. Ὁ Κύριος χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα τῶν δυὸ δρόμων, γιὰ νὰ δείξῃ στοὺς ἀκροατὲς Του τὴ δυνατότητα, ποὺ ἔχουν νὰ διαλέξουν ἓναν ἀπὸ τοὺς δυὸ. Μιὰ πλατιὰ πύλη μᾶς φέρνει σ' ἓνα φαρδὺ δρόμο. Ὁ εὐρύχωρος αὐτὸς δρόμος ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν ἀπώλεια, δηλαδὴ στὴν καταστροφή. Ὁ ἄλλος δρόμος εἶναι στενὸς καὶ σ' αὐτὸν μᾶς φέρνει μιὰ στενὴ πύλη. Ὁ στενόχωρος δρόμος ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν ἀληθινὴ καὶ αἰώνια ζωὴ, δηλαδὴ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ εὐρύχωρος δρόμος εἶναι ὁ πραγματικὸς δρόμος τῆς ἁμαρτίας. Τὸν ἀκολουθοῦν οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, γιατί εἶναι εὐκόλος καὶ βολεύει. Εἶναι ὁ δρόμος ποὺ ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ Θεό. Μὲ τὴν ἁμαρτία τοῦ ὁ ἄνθρωπος δείχνει πὼς δὲ θέλει νὰ ἔχη κανένα ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ. Οὔτε καὶ Αὐτὸν τὸ Θεό. Νομίζει πὼς μονάχος τοῦ μπορεῖ ὅλα νὰ τὰ καταφέρῃ. Ἀποτραβιέται λοιπὸν ἀπὸ τὸ Θεό, ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ βάζει στὴ θέση Του διάφορα ὑλικά ἢ δῆθεν πνευματικά ἀγαθά. Ὁρμᾷ δὲ ἐπάνω τοὺς ἀκράτητος γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὅσο μπορεῖ περισσότερα καὶ νὰ τὰ ἀπολαύσῃ ὅσο μπορεῖ καλύτερα. Ὁ δρόμος αὐτὸς ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν ἀπώλεια, δηλαδὴ στὸν τέλειο χωρισμό τοῦ ἀπὸ τὸ Θεό.

Ὁ στενόχωρος δρόμος εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Κυρίου. Αὐτὸν ἀκολούθησε ὁ Κύριος σὲ ὅλη τὴν ἐπίγεια ζωὴ Του. Εἶναι ὁ δρόμος, ποὺ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο κοντὰ στὸ Θεό, γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὸ Θεό. Χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ τίποτε νὰ κάνῃ. Σὲ τούτῃ τὴν περίπτωσιν ὁ ἄνθρωπος ἀπαρνιέται τὸν ἑαυτό τοῦ καὶ ἀκολουθεῖ τὸν δρόμο τοῦ Κυρίου. Δηλαδὴ προσπαθεῖ νὰ ὑποτάσῃ τὸ θέλημά τοῦ στὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Καὶ ὁ Κύριος σὲ ὅλη Του τὴ ζωὴ δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Πατέρα Του καὶ νὰ ὑπακούῃ στὸ θέλημά Του.

Αὕτῃ ἡ ἀπάρνησιν τοῦ ἑαυτοῦ μας, τοῦ δικοῦ μας θελήματος, δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλη, οὔτε εὐχάριστη. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ δρόμος εἶναι στενόχωρος καὶ τὸν ἀκολουθοῦν λίγοι ἄνθρωποι. Ἐκεῖνοι ὅμως, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν μὲ τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ, βρίσκονται στὸ τέλος κοντὰ στὸ Θεό, στὴν αἰώνια βασιλεία τῆς ἀγάπης Του.

Ὁ κίνδυνος τῶν ψευτοπροφητῶν. Ὅταν ὁ Κύριος μιλοῦσε σὲ ἄλλη περίπτωσιν γιὰ τὸν στενόχωρο δρόμο, ὑπογράμμιζε: «*Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης*» (Λουκ. ιγ' 23). Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμο τοῦ Κυρίου, χρειάζεται νὰ ἀγωνισθῇ γιατί θὰ ἀντιμετωπίσῃ στὴν πορεία τοῦ ἑνα σωρὸ δυσκολίες καὶ κινδύνους.

Ἕνας τέτοιος σοβαρὸς κίνδυνος εἶναι καὶ ἡ παρουσία τῶν ψευτοπροφητῶν. Εἶναι οἱ ψεύτικοι προφῆτες, ποὺ βρίσκονται ἀνάμεσα στὰ λογικὰ πρόβητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτοὶ παρουσιάζονται μὲ τὴ μορφή τῶν προβάτων. Εἶναι δηλαδὴ ἡρεμοὶ, ἡσυχοὶ, δὲν θυμῶνουν, γιατί μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θέλουν νὰ ξεγελάσουν τὸν κόσμον. Νὰ τοὺς ἐμπιστευθῇ καὶ ὕστερα αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τοὺς νὰ κατασπαράξουν πνευματικὰ τὰ λογικὰ πρόβητα.

Ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατὲς Του νὰ διακρίνουν τοὺς γνή-

σιους από τούς ψεύτικους προφήτες. 'Ο Κύριος χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα ἑνὸς δένδρου. "Ἄν τὸ δένδρο εἶναι καλὸ, τότε θὰ πρέπει νὰ φανῇ ἀπὸ τούς καρπούς, πού θὰ μᾶς δώσῃ. 'Ο χριστιανὸς πρέπει νὰ ἀναγνωρίσῃ τίς πραγματικὲς διαθέσεις αὐτῶν τῶν ψευτοπροφητῶν, γιατί ἀπὸ αὐτοὺς θὰ βγοῦν καὶ οἱ καρποὶ τῶν ἔργων τους. Οἱ καρποὶ ἑνὸς δένδρου εἶναι τὰ ἔργα, πού πράττει ὁ ἄνθρωπος στὴ ζωὴ του.

Λόγια χωρὶς ἔργα. 'Ο Κύριος ὑπογραμμίζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος δείχνει μὲ τίς πράξεις του, τὰ ἔργα του, ἂν θρίσκεται κοντὰ στὸ Θεὸ καὶ ὄχι μονάχα μὲ τὰ λόγια του. Μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλῇ γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ νὰ μὴν προσπαθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ του. 'Ο Κύριος λέγει ὅτι στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ βρεθῇ ἐκεῖνος, πού θὰ ἐφαρμόσῃ τὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του καὶ ὄχι ἐκεῖνος, πού ὀνομάζει τὸν 'Ιησοῦ μόνον μὲ τὰ λόγια του «Κύριε Κύριε».

Θὰ υπάρξουν ἄνθρωποι, πού ἐνῶ θὰ ἔχουν κηρύξει στὸ ὄνομα τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ ἔχουν κάνει ἴσως καὶ θαύματα, ὅμως θὰ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστοι στὸν Κύριο. Καὶ τοῦτο γιατί αὐτὰ πού ἔλεγαν, δὲν τὰ ἐφάρμοσαν στὴ ζωὴ τους. "Όταν δὲν ἐφαρμόζῃ κανεὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, δείχνει πῶς δὲν ἔχει ἀγάπη μέσα του οὔτε γιὰ τὸ Θεὸ οὔτε γιὰ τούς ἄλλους ἀνθρώπους. 'Ο χωρὶς ἀγάπη ἄνθρωπος εἶναι καὶ παραμένει ἄγνωστος γιὰ τὸν Κύριο, πού ὁ "Ίδιος εἶχε τονίσει πῶς τὸ χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῶν μαθητῶν Του θὰ εἶναι ἡ ἀγάπη.

Οἱ ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν. 'Η 'Ομιλία τελειώνει. Οἱ ἀκροατὲς τοῦ Κυρίου χωρίζονται σὲ δυὸ ὁμάδες ἀνάλογα μὲ τὸ δρόμο, πού θὰ ἀκολουθήσουν καὶ μὲ τὴν ἀπόφασή τους ἂν θὰ ἐφαρμόσουν τὰ παραγγέλματά Του ἢ ὄχι.

Τὴν μιὰ ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν τὴν ἀποτελοῦν οἱ ἀκροατὲς ἐκεῖνοι, πού ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Κυρίου καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸν ἐφαρμόσουν στὴν καθημερινή τους ζωὴ. Αὐτοὺς τοὺς παρομοιάζει ὁ Κύριος μ' ἕνα φρόνιμο ἄνδρα, πού ἔχτισε τὸ σπίτι του πάνω στὴν πέτρα. Καὶ ὅταν ἦλθε ἡ θροχὴ καὶ ἔγιναν ποτάμια καὶ βοῦϊζαν οἱ δυνατοὶ ἄνεμοι, δὲν μπόρεσαν νὰ ρίξουν τὸ σπίτι αὐτό. Γιατί ἦταν θεμελιωμένο γερὰ, πάνω στὴν πέτρα.

'Η πέτρα ἐδῶ εἶναι ὁ 'Ιησοῦς Χριστὸς, πού ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. 'Ο 'Ιησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος, πάνω στὸν ὁποῖο ἔχει θεμελιωθῇ ἡ 'Εκκλησία τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴ τὴν 'Εκκλησίᾳ ἀνήκει καὶ ὁ κάθε πιστὸς χριστιανός.

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Ε, ἀπὸ Εὐαγγελιστάριου τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

Τὴν ἄλλη ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν τὴν ἀποτελοῦν ἐκεῖνοι, ποὺ ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐφαρμόζουν στὴ ζωὴ τους. Αὐτοὶ παρομοιάζονται ἀπὸ τὸν Κύριο μὲ ἓνα ἀνόητο ἄνδρα, ποὺ ἔχτισε τὸ σπίτι του πάνω στὴν ἄμμο. Μὲ τὴν πρώτη ὅμως βροχὴ καὶ τὸ παραμικρὸ ξεχειλίσμα τοῦ ποταμοῦ καὶ τὸ ἐλαφρότερο φύσημα τοῦ ἀνέμου τὸ σπίτι αὐτὸ ἔπεσε καὶ ἡ καταστροφὴ ποὺ προξένησε ἦταν πολὺ μεγάλη.

‘Η ἐντύπωση τῆς ‘Ομιλίας στοὺς ἀκροατές. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος τὸ σημειώνει: Οἱ ὄχλοι δοκίμασαν μεγάλο θαυμασμό καὶ ἐκπληξη γιὰ τούτῃ τῇ διδασκαλίᾳ. Οἱ ἀκροατές κατάλαβαν πὼς τέτοια λόγια δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ τὰ πῇ καὶ νὰ τὰ προσφέρῃ ἓνας κοινὸς ἄνθρωπος ἢ διδάσκαλος. Τέτοια ἦταν τὰ λόγια τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Ὁ Κύριος ὅμως δίδασκε ἐντελῶς διαφορετικὰ: «ὡς ἐξουσίαν ἔχων», δηλαδὴ ὡς ἀληθινὸς Θεός, ὅπως ὁ Κύριος ἀποκάλυψε τὸν ἑαυτό Του στὴν ἐπὶ τοῦ ὁρους Ὁμιλία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τελειώνοντας ὁ Κύριος τὴν Ὁμιλία Του ὑπογράμμισε τοὺς κινδύνους καὶ τίς δυσκολίες, ποὺ καλοῦνται νὰ συναντήσουν ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀκροατές ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο Του καὶ ἐφαρμόσουν τὸ λόγο Του στὴ ζωὴ τους.

Οἱ δυὸ δρόμοι

Ὁ ἓνας δρόμος

1. Εἶναι πλατύς.
2. Πολλοὶ οἱ εἰσερχόμενοι.
3. Ἀρχίζει μὲ μιὰ εὐρύχωρη πύλη.
4. Τέρμα: ἡ ἀπώλεια.

Ὁ ἄλλος δρόμος

1. Εἶναι στενός.
2. Ὀλίγοι οἱ εὐρίσκοντες.
3. Ἀρχίζει μὲ μιὰ στενὴ πύλη.
4. Τέρμα: ἡ αἰώνια ζωὴ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἴδού ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν· τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν,... καὶ τὴν κατάραν, ἐὰν μὴ ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν... (Δευτ. ια' 26-28).

2. «Στερέωσον Κύριε, ἐπὶ τὴν πέτραν τῶν ἐντολῶν Σου σαλευθεῖσαν τὴν καρδίαν μου· ὅτι μόνος Ἅγιος ὑπάρχεις καὶ Κύριος» (Ἀπὸ τὸ Μεγάλον Κανόνα, Ἀνδρέα Κρήτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ — ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸς δρόμος ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν αἰώνια ζωὴ;
2. Τί χαρακτηρίζει τὸν εὐρύχωρο δρόμο;
3. Μπορεῖ νὰ υπάρξῃ ἀνάμεσα στοὺς δυὸ δρόμους καὶ ἓνας τρίτος;
4. Ποιούς κινδύνους ἀντιμετωπίζει ὁ ἀκροατὴς τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸ περιβάλλον του;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΔΙΔΑΧΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. 'Ο 'Ιησοῦς Χριστός, «ή οδός καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή».

Ίω. ιδ' 1-18. 25-28

Ὁ Κύριος, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ Πάθος Του, ἔδωσε στοὺς μαθητὲς Του τὶς τελευταῖες συμβουλές Του. Σύγχρονα τοὺς ἀποκάλυψε ὑπέρτατες ἀλήθειες, ποὺ ἔχουν μεγάλη σχέση μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τὸ ἔργο Του.

Ἡ ἀπαραίτητη ἐμπιστοσύνη στὸ Χριστό. Οἱ μαθητές, ὅπως ξέρομε, ἦταν προσκολλημένοι στίς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων γιὰ τὸ Μεσσία. Νόμιζαν πὼς ὁ Μεσσίας θὰ μείνῃ σὲ τοῦτο τὸν κόσμῳ ὡς αἰώνιος κοσμικὸς βασιλιάς. Ὅταν ὅμως ἄκουσαν ἀπὸ τὸν Κύριον ὅτι θὰ παραδοθῇ σὲ χέρια ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ καταδικασθῇ σὲ θάνατο, δοκίμασαν μέσα τους μεγάλο κλονισμό καὶ βαθιὰ στενοχώρια.

Ὁ Κύριος τοὺς βοήθησε νὰ ξεπεράσουν αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴ ταραχὴ τῆς καρδίας τους. Τοὺς εἶπε πὼς χρειάζονται νὰ πιστεύουν ἀκλόνητα στὸ Θεὸ καὶ στὸ Πρόσωπό Του. Ἡ καρδιά, ποὺ πιστεύει στὸ Χριστὸ συνδέεται μαζί Του μὲ θερμὴ ἀγάπη καὶ δὲν δοκιμάζει μέσα της ταραχὴ καὶ ἀπογοήτευση γιὰ τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Μεσσία. Ἀντίθετα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμῳ, γιατί μονάχα ἔτσι ὁ Κύριος θὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸν καθένα μας τὸν ἀπαραίτητο τόπο στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

‘Ο δρόμος γιά τόν Πατέρα. ‘Ο Κύριος ονομάζει τόν ‘Εαυτό Του ὅτι εἶναι «ἡ ὁδός». Ἔτσι μᾶς ἀνοιξε τὸ δρόμο γιά τὸ Θεό-Πατέρα μὲ τὴ σταυρική Του θυσία. ‘Ο Κύριος πρόσφερε σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴ συμπιλίωση τοῦ Θεοῦ. Γεφύρωσε τὸ ἀπέραντο χάσμα, ποὺ εἶχε δημιουργήσει ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους ἡ ἁμαρτία. «*Ἦπλωσας τὰς παλάμας καὶ ἦνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστώτα*», ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας στὸν Κύριο. Ἀπλώσε δηλαδὴ τὰ χέρια Του πᾶνω στὸ Σταυρὸ καὶ ἔτσι μὲ τὸ θάνατό Του ἔνωσε τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό, ἀπὸ τὸν ὅποιον εἶχεν ἀπομακρυνθῇ.

Χωρὶς τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ μὲ κανένα τρόπο νὰ πλησιάσῃ τὸ Θεό. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ὑπογράμμισε αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, ὅταν ἔλεγε στοὺς μαθητὲς Του: «*Οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ*» (Ἰω. ιδ’ 6).

‘Ο Κύριος καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας. Τὴν ωραία αὐτὴ εἰκόνα τῆς «ὁδοῦ» τὴ συμπλήρωσε ὁ Κύριος μὲ δυὸ ἀκόμη λέξεις, ποὺ ἀποκαλύπτουν τὸ μυστήριό τῆς θεότητός Του.

Ἔλεγε λοιπὸν ὁ Κύριος ὅτι εἶναι «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». ‘Ο Κύριος ταυτίζει τὸν ‘Εαυτό Του μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ ζωή, ἀλλὰ γνωρίζουμε πῶς ἡ πηγὴ τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ζωῆς εἶναι μονάχα ὁ Θεός. Ἔτσι ὁ Κύριος μὲ τοῦτο τὸν τρόπο κηρύττει τὴ θεότητά Του.

Οἱ μαθητὲς ὅμως δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἰησοῦ. Γι’ αὐτὸ καὶ ζητοῦσαν μὲ τὸ στόμα τοῦ Φίλιππου νὰ τοὺς δείξῃ ὁ Κύριος τὸν οὐράνιο Πατέρα Του. Καὶ μόνον αὐτὴ ἡ παράκληση τῶν μαθητῶν ἔδειχνε πῶς ἀκόμη δὲν εἶχαν γνωρίσει μὲ τὸν ὀρθὸ τρόπο τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Βρέθηκαν μαζί Του τρία ὁλόκληρα χρόνια, ἀλλὰ δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ὅτι: «*Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει δεῖ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ δέχτηκε τὴ διδασκαλία Του καὶ τὸ ἔργο Του, ἔχει δεῖ τὴν ἴδια στιγμή καὶ τὸν οὐράνιο Πατέρα*».

Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ρώτησε μ’ ἓνα παράπονο τὸ Φίλιππο: «*Τόσον καιρὸ εἶμαι μαζί σας καὶ ἀκόμη δὲν μὲ γνώρισες, Φίλιππε; Αὐτὸς ποὺ ἔχει δεῖ ἐμένα, ἔχει δεῖ καὶ τὸν πατέρα μου. Πῶς λοιπὸν σύ μὲ ρωτᾷς νὰ σᾶς δείξω τὸν Πατέρα; Δὲν πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστί;*» (Ἰω’ ιδ’ 9, 10). Ἀφοῦ ὁ Πατέρας καὶ ὁ Υἱὸς εἶναι ἐνωμένοι, τότε ὁ Πατέρας γίνεται γνωστὸς στοὺς ἀνθρώπους στὸ Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃπου βρίσκεται ὁ Υἱὸς βρίσκεται καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας γιατί ὁπως ὁ Κύριος μᾶς ἔχει διαβεβαιώσει: «*ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐσμεν*» (Ἰω. ι’ 30).

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καὶ ὁ Πρόχορος. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους (11ος αἰ.).

Ἡ ὑπόσχεση γιὰ τὸ "Ἅγιο Πνεῦμα. "Ὅποιος πιστεύει στὸν Ἰησοῦ Χριστό, αὐτὸς πιστεύει καὶ στὸ Θεό. "Ὅ,τι ζητήσῃ ὁ ἄνθρωπος στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, θὰ τὸ πραγματοποιήσῃ ὁ Κύριος, γιατί θὰ ἀποβλέπῃ στὴ δόξα τοῦ Πατέρα.

Αὐτὸ τὸν καιρὸ, ποὺ ὁ Κύριος ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμον, οἱ μαθητὲς χρειάζονται τὴν παρουσία τοῦ Παρακλήτου, τοῦ τρίτου προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐτοιμάζει ὁ Κύριος μὲ τὴν ἀναχωρήσῃ Του πρὸς τὸν Πατέρα.

Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου στοὺς μαθητὲς ὅτι ὁ Πατέρας Του θὰ στείλῃ στὸν κόσμον τὸν Παράκλητο, εἶναι ἡ μεγάλη ὑπόσχεση τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἡ μεγάλη ὑπόσχεση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὅπως ἔχουμε δεῖ, ἦταν ὁ ἐρχομὸς τοῦ Μεσσία στὸν κόσμον. Ὁ Κύριος ἐνίσχυε τοὺς μαθητὲς Του, λέγοντας ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἀφήσῃ ὀρφανούς, ἀλλὰ θὰ τοὺς στείλῃ τὸν Παράκλητο, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, ποὺ εἶναι «ὁ πανταχοῦ Παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν».

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θὰ ἰδρῦσῃ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς πάνω στὴ γῆ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Μέσα στὴν Ἐκκλησίαν θὰ συνεχισθῇ τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θὰ καθοδηγῇ τοὺς ἀνθρώπους σὲ κάθε ἀλήθεια. Θὰ ὑπενθυμίσῃ στοὺς μαθητὲς, ὅσα ὁ Κύριος τοὺς δίδαξε καὶ τοὺς ἀποκάλυψε. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα φωτίζει καὶ ἐνισχύει τὸν πιστὸ ἄνθρωπο νὰ ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ μέσα στὴν Ἐκκλησίαν τὴν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μάλιστα στὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ συνδέεται μὲ τὴν Ἐκκλησίαν κοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ ἔτσι ἐνώνεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Μέσα στὴν καρδιά του δὲν ὑπάρχει πιὰ κανένας χῶρος γιὰ ταραχὴ καὶ δειλία. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, ἀπὸ τὴ Χάρη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν Κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος δίνοντας στοὺς μαθητὲς τὶς τελευταῖες συμβουλές Του τοὺς ὑπενθύμιζε ὅτι πρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμον, νὰ βρεθῇ κοντὰ στὸν Πατέρα Του, νὰ ἐτοιμάσῃ τόπο γιὰ τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Πατέρα Του νὰ στείλῃ στὸν κόσμον τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. Οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ... Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί» (Ἰω. ιδ' 6, 7, 11).

2. «Τὸ ὁμοούσιον παραστῆσαι βουλόμενος εἶπε· Ὁ τὴν ἐμὴν οὐσίαν εἰδὼς (= γνωρίζων) οἶδε (= γνωρίζει) καὶ τὴν τοῦ Πατρὸς» (Ἰω. Χρυσόστομος).

1. Γιατί ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητὲς Του; «Μὴ ταρассέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά»;
2. Μὲ ποιὸ τρόπο ἀποκάλυψε ὁ Κύριος τὴ θεότητά Του στοὺς μαθητὲς;
3. Γιατί χρειάζονταν οἱ μαθητὲς τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος;
4. Μὲ ποιὸ τρόπο θὰ ὑπερπηδοῦσαν οἱ μαθητὲς τὴν ταραχὴ καὶ τὴ δειλία στὴν καρδιά τους;

2. Ἡ ἄμπελος ἢ ἀληθινή.

Ἰω. ιε' 1-17

Πρὶν ἀναληφθῇ ὁ Κύριος στοὺς Οὐρανοὺς, εἶχε δώσει στοὺς μαθητὲς Του τὴν ὑπόσχεση: «... ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν» (Ματθ. κη' 20) Ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου πραγματοποιεῖται στὴν Ἐκκλησία μὲ τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ὅποιος κοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων αὐτὸς καὶ νιώθει τὸν προσωπικὸ σύνδεσμό του μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Τὸν ἀδιάσπαστο αὐτὸ σύνδεσμο μᾶς τὸν παρουσιάζει ὁ Κύριος μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα: τῆς κληματαριᾶς μὲ τὰ κλήματα τῆς.

Τὸ ἀμπέλι στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Τὸ ἀμπέλι μὲ τὰ κλήματα εἶναι μιὰ γνωστὴ καὶ πολὺ ἀγαπητὴ εἰκόνα στοὺς Ἰσραηλίτες. Διάβαζαν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη πῶς τὸ σταφύλι καὶ τὸ κρασί ἦταν ἓνα συμβολικὸ σημάδι γιὰ τὸν ἐρχόμενον Μεσσία. Μέσα στὸν πλοῦτο τοῦ κρασιοῦ ἔβλεπαν τὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Μεσσία. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος εἶχε ἀρχίσει τὴ θαυματουργικὴ δράση Του μὲ τὴν ὑπερφυσικὴ μεταβολὴ τοῦ νεροῦ σὲ κρασί στὸ γάμο τῆς Κανᾶ.

Ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Συμβολικὴ παράσταση τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἡ ἄμπελος, τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ παγώνια, σύμβολα ἀθανασίας, ποὺ πίνουν ἀπὸ τὸ ἄγγειο (κάνθαρο), συνθέτουν τὴν παράσταση. Ἀνάγλυφο, Ραβέννα, "Ἅγιος Ἀπολλινάριος ὁ Νέος (6ος αἰ.).

Οἱ Ἰσραηλίτες ἤξεραν πῶς τὸ ἀμπέλι ἦταν ἡ εἰκόνα γιὰ τὸν ἐκλεκτὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἀμπέλι αὐτὸ τὸ εἶχε φυτεύσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἀλλὰ πολλὲς φορὲς παράκουαν τὸ Θεὸ καὶ ἔκαναν ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ τοὺς ζητοῦσε. Τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς τῆς ἀνεξήγητης διαγωγῆς τὸ εἶδαμε στὴ στάση τους ἀπέναντι στοῦ Μεσσία, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐξακολουθοῦσαν νὰ εἶναι τὸ ἀμπέλι τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἦταν πιά ἓνα ἀμπέλι χωρὶς καρποὺς μὲ κλήματα κιτρινασμένα καὶ μαραμένα.

Οἱ προφῆτες ὑπογράμμισαν αὐτὴ τὴν ἀχάριστη διαγωγή τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀπέναντι στοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ χρησιμοποίησαν τὴν εἰκόνα τοῦ ξεραμένου ἀμπελιοῦ, ποὺ δόθηκε στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ καῖ. Δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ καταλάβουν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ μπροστὰ στὴ τόση ἀγάπη καὶ στοργὴ ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς ἔδειχνε συνεχῶς.

Ἡ κληματαριὰ καὶ τὰ κλήματα. Αὐτὴ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀμπελιοῦ χρησιμοποίησε ὁ Κύριος καὶ στοὺς μαθητὲς Του. Τοὺς μίλησε γιὰ τὸ πραγματικὸ ἀμπέλι, ποὺ εἶναι ὁ Ἰδιος καὶ γιὰ τὰ κλήματα, τὶς βέργες, ποὺ εἶναι οἱ μαθητὲς Του καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ θὰ πιστεύσουν σ' Αὐτόν. Μὲ τὴ μοναδικὴ αὐτὴ εἰκόνα φανέρωσε ὁ Κύριος τὸν ἐσωτερικὸ σύνδεσμό Του μὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς. Τὴν κλη-

ματαριά τὴ φύτευσε ὁ οὐράνιος Πατέρας, ὅταν ἔστειλε τὸν Μονογενῆ Του Υἱὸ στὸν κόσμο γιὰ νὰ τὸν σώσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Μὲ τὸν Κύριο ἰδρύθηκε στὸν κόσμος ἡ Ἐκκλησία τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν πραγματοποιήθηκε ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Ἀνάμεσα στὴν κληματαριά μὲ τὰ κλήματα καὶ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ τοὺς μαθητὲς Του ὑπάρχουν σὲ μιὰν ὀρισμένη ἀναλογία μερικὰ σημεῖα ποὺ μᾶς βοηθοῦν νὰ καταλάβουμε πολὺ περισσότερο τὸ βαθύτερο νόημα τῆς εἰκόνας τοῦ ἀμπελιοῦ.

Ἡ κληματαριά καὶ τὰ κλήματα

1. Τὸ ἀμπέλι μὲ τὴν κληματαριά καὶ τὰ κλήματα.
2. Ἡ κληματαριά μὲ τὶς ἀναδενδράδες σκεπάζει μεγάλες ἐκτάσεις.
3. Οἱ καρποὶ τῆς κληματαριάς εὐφραίνουν «Θεὸν καὶ ἀνθρώπους».
4. Ἡ ρίζα τῆς κληματαριάς κρατάει τὶς βέργες καὶ τὶς τρέφει μὲ τοὺς χυμούς της.
5. Ὅλα τὰ κλήματα δένονται μὲ τὴ ρίζα, εἶναι ἐνωμένα μὲ αὐτή.
6. Τὰ κλήματα, ποὺ εἶναι ἐνωμένα μὲ τὴν κληματαριά, φέρνουν πολλὴν καρπὸ.
7. Τὰ ξερὰ κλήματα ρίχνονται στὴ φωτιά.

Ὁ Ἰ. Χριστὸς καὶ οἱ μαθητὲς

1. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ μὲ κεφαλὴ τὸ Χριστὸ καὶ μέλη ὅλους τοὺς μαθητὲς.
2. Ἡ σωτηρία, ποὺ προσφέρει ὁ Κύριος μὲ τὴν Ἐκκλησίαν Του, θὰ γίνῃ γνωστὴ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
3. Οἱ καρποὶ τῆς μεσιτείας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του προσξοῦν χαρὰ στὸν οὐρανὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους.
4. Ὁ Κύριος στηρίζει τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς τρέφει πνευματικά.
5. Οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐνωμένοι στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου.
6. Οἱ μαθητὲς, ποὺ συνδέονται μὲ τὸ Χριστό, καρποφοροῦν πνευματικά.
7. Οἱ ἄκαρποι μαθητὲς ἀποκόβονται ἀπὸ τὴν κοινωνία τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ καρποφορία τῶν μαθητῶν. Ἡ πνευματικὴ καρποφορία τοῦ χριστιανοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν προσωπικὸ του σύνδεσμο μὲ τὸ Χριστό. Χωρὶς τὸ Χριστό ὁ ἄνθρωπος τίποτε ἀπολύτως δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ. Ὁ Κύριος θεβαίωσε τὴν πραγματικότητα αὐτῆς τῆς ἀλήθειας μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς εἰκόνας τοῦ ἀμπελιοῦ. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ κλῆμα, ποὺ νὰ μὴν εἶναι ἐνωμένο μὲ τὸν κορμὸ τοῦ ἀμπελιοῦ. Διαφορετικὰ τὸ κλῆμα αὐτὸ θὰ ξεραθῇ καὶ θὰ πεταχθῇ ἔξω. Τότε θὰ μαζέψουν καὶ ἄλλα μαζί καὶ θὰ τὰ ρίξουν στὴ φωτιά γιὰ νὰ καοῦν.

Ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή. Τοιχογραφία στήν Ἱ. Μονή Καισαριανῆς (17ος αἰ.).

«Χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν», εἶπεν ὁ Κύριος στοὺς μαθητές Του. Γιὰ νὰ καρποφορήσῃ ὁ ἄνθρωπος πνευματικά πρέπει νὰ γίνῃ μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Νὰ εἶναι ἐνωμένος μαζί Του σὲ μιὰ προσωπικὴ σχέση. Συνήθως ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ γίνῃ καλὸς καὶ ἠθικός, ἀλλὰ ἐξω ἀπὸ κάθε βοήθεια καὶ ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἄνθρωπος νομίζει πὼς μονάχος του εἶναι ἱκανὸς καὶ δυνατός. Στὴν πραγματικότητα ὅμως παρουσιάζεται ἀδύνατος καὶ ἀνίκανος. Ἀπὸ τὴ στιγμή ὅμως ποῦ ὁ ἄνθρωπος δέχεται τὴ βοήθεια τοῦ Χριστοῦ, τότε πρέπει καὶ αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του νὰ προσφέρῃ τὸ δικό του ἔργο γιὰ νὰ καλλιεργηθῇ πνευματικά.

Τὸν ἴδιο πειρασμὸ δοκίμασε καὶ ὁ Πέτρος, ὅταν θέλησε νὰ δείξῃ στὸν Κύριο τὶς ἱκανότητές του. Ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀποκαλύψει στοὺς μαθητές Του λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ Γεθσημανὴ ὅτι θὰ σκανδαλισθοῦν μαζί Του αὐτὴ τὴ νύχτα. Καὶ ὁ Πέτρος ἀποκρίθηκε λέγοντας: «Μπορεῖ ὅλοι νὰ σκανδαλισθοῦν μαζί Σου. Ἐγὼ ὅμως δὲν πρόκειται νὰ σκανδαλισθῶ». Ἡ διαβεβαίωση αὐτὴ τοῦ Πέτρου ἐδειχνε τὴν ἐμπιστοσύνη ποῦ εἶχε στὸν ἑαυτό του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν βεβαίωσε ὅτι «πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με». Στὴν περίπτωσή αὐτὴ ἡ μόνη ἱκανότητα τοῦ Πέτρου ἦταν ἡ ἄρνηση τοῦ διδασκάλου.

Καὶ στὰ χρόνια τοῦ Κυρίου ὑπῆρξαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ποῦ εἶχαν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους καὶ στὴ δικαιοσύνη τους. Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ περηφάνεια τοὺς ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸ Θεό. Τὰ δικά τους ἔργα ὄχι μονάχα δὲν τοὺς ὁδήγησαν στὴν

μετάνοια, αλλά τούς ἔφεραν στο σημεῖο νὰ τοὺς ἀπορρίψῃ ὁλότελα ὁ Κύριος.

Τὸ παράδειγμα τῶν Φαρισαίων προσπαθοῦν νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας. Πιστεύουν πὼς μονάχοι τους μποροῦν νὰ καταφέρουν τὰ πάντα. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο λάθος τους. Φτάνουν πολλές φορές στο σημεῖο νὰ βάζουν στὴ θέση τοῦ Θεοῦ τὸν ἱκανὸ καὶ ἐνάρετο (!) ἑαυτὸ τους.

‘Ο σύνδεσμος τῆς ἀγάπης. ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ ἀνυψώνει τὸν ἑαυτὸ του δείχνει πὼς μέσα του δὲν ἔχει νιώσει τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος μᾶς πρόσφερε αὐτὴ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. “Ὅποιος ὅμως δέχεται τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς καὶ τὴ σκορπᾷ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, μὲ τοὺς ὁποίους καὶ συνδέεται ἀδελφικά. ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπᾷ, ἐφαρμόζει στὴ ζωὴ του τίς ἐντολὰς καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος μίλησε γι’ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ σύνδεσμο τῆς ἀγάπης. Γιὰ νὰ ἀγαπήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν πλησίον του μὲ ὀρθὸ καὶ σωστὸ τρόπο, πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε μπροστά του τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου. Μεγαλύτερη ἀγάπη ἀπὸ αὐτὴ κανένας δὲν ἔχει, ὥστε νὰ θυσιάσῃ τὴ ζωὴ του γιὰ τοὺς φίλους του. ‘Ο Κύριος δὲν μᾶς κάλεσε δούλους, ἀλλὰ φίλους του. Γιατὶ μᾶς μετέφερε ὅλα ὅσα ἄκουσε ἀπὸ τὸν οὐράνιο Πατέρα Του. Ὅπως ὁ Θεὸς ἀγάπησε τὸ Μονογενὴ Υἱὸ Του, ἔτσι καὶ ὁ Κύριος μᾶς ἀγάπησε. “Ὅποιος δέχεται αὐτὴ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν ἑαυτὸ του, αὐτὸς καὶ καρποφορεῖ πνευματικά. Εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Κύριον καὶ ἡ καρποφορία του εἶναι νὰ προσφέρῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου ἀδιάκοπα καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ο Κύριος παρουσίασε τὸ σύνδεσμό Του μὲ ὅλους τοὺς μαθητὲς Του χρησιμοποιώντας τὴ θαυμάσια εἰκόνα τῆς ἀμπέλου μὲ τὰ κλήματά της. “Ὅποιος βρίσκεται ἐνωμένος μὲ τὸ Χριστό, αὐτὸς καὶ φέρνει τὴν καρποφορίαν τῆς ἀγάπης μέσα του. Χωρὶς τὸ σύνδεσμο αὐτὸ καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου ὁ ἄνθρωπος τίποτε ἀπολύτως δὲν μπορεῖ νὰ κἀνῃ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δὴ, καὶ ἐπιβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἀμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ Σου» (Ψαλμ. 79, 15, 16).

2. «Μυσταγωγῶν σου, Κύριε, τοὺς μαθητάς, ἐδίδασκες λέγων· ‘Ὡ φίλοι, ὁράτε, μηδεὶς ὑμᾶς χωρίσει μου φόβος· εἰ γὰρ πάσχω ἀλλ’ ὑπὲρ τοῦ κόσμου· μὴ οὖν σκανδαλίζεσθε ἐν ἐμοί, οὐ γὰρ ἦλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι

καὶ δοῦναι τὴ ψυχὴν μου λύτρον ὑπὲρ τοῦ κόσμου. Εἰ οὖν ὑμεῖς φίλοι μου ἔστε, ἐμὲ μιμεῖσθε· ὁ θέλων πρῶτος εἶναι, ἔστω ἔσχατος· ὁ δεσπότης, ὡς ὁ διάκονος· μένιντε ἐν ἐμοί, ἵνα θότρυν φέρητε· ἐγὼ γὰρ εἰμι τῆς ζωῆς ἡ ἄμπελος» (Ἀπὸ τῆν Ὑμνολογία τῆς Μεγάλης Τετάρτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ σημασία ἔχει ἡ εἰκόνα τοῦ ἀμπελιοῦ γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες;
2. Τί ἐκφράζει ἡ εἰκόνα τοῦ ἀμπελιοῦ;
3. Γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ καρποφορήσῃ χωρὶς τὸν προσωπικό του σύνδεσμο μὲ τὸ Χριστό;
4. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 κείμενο τὸ ἀκοῦς στὴ θεία Λειτουργία, ὅταν χοροστατῇ Ἀρχιερεὺς καὶ σὲ ποῖο σημεῖο;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Εἰσαγωγή	5
----------------	---

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: Τὸ ἔργο καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

1. Τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	9
2. Τὸ Εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ	13
Οἱ παραβολὲς στὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου	17

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Α' Οἱ παραβολὲς τοῦ Κυρίου.

1. Οἱ παραβολὲς γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ	21
2. Οἱ παραβολὲς γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ	25
Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σπορέα	29
Ἡ παραβολὴ τοῦ μεγάλου δεῖπνου	34
Οἱ παραβολὲς τῶν ζιζανίων, τῆς σαγῆνης καὶ τῶν δέκα παρθένων	37
Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων	43
Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ	47
Οἱ παραβολὲς τοῦ χαμένου προβάτου, τῆς χαμένης δρχμῆς καὶ τῶν δυὸ γιῶν	53

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Β' Οἱ παραβολὲς τοῦ Κυρίου (συνέχεια).

1. Ἡ παραβολὴ τοῦ τελῶνη καὶ τοῦ Φαρισαίου	58
2. Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονα πλοῦσιου	63
3. Ἡ παραβολὴ τοῦ πλοῦσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου	67
4. Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη	73
5. Οἱ παραβολὲς τοῦ ἀσπλάγχνου ὀφειλέτη καὶ τῶν βασιλικῶν γάμων	77

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Α' Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου.

1. Τὸ περιεχόμενο καὶ οἱ ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας	83
2. Οἱ μακαρισμοὶ	88
3. Τὸ φῶς καὶ τὸ ἀλάτι τοῦ κόσμου	93
4. Ἡ συμπλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου	97
5. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν φόνον	101

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Β' Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου (συνέχεια).

1. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν ὄρκο	106
2. Ἡ καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης	110
3. Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη καὶ νηστεία	114
4. Ἡ εὐπρόσδεκτη προσευχή	118

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Γ' Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου (συνέχεια).

1. Ὁ ἀληθινὸς θησαυρὸς τοῦ ἀνθρώπου 124
2. Ὁ χρυσὸς κανόνας 129
3. Οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ δυσκολίες γιὰ τοὺς ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας ... 134

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: Οἱ τελευταῖες διδαχὲς τοῦ Κυρίου.

1. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς. «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» 139
2. Ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή 143

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α 149

15

$$\begin{array}{r} 130 \\ - 62 \\ \hline 68 \end{array}$$

ΕΚΔΟΣΙΣ Α΄ 1975 (VIII) - ΑΝΤΙΤ. 143.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2613/6 - 6 - 1975

Έκτύπωσις - Βιβλιοδεσία: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ & ΑΝΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

$$\begin{array}{r}
 186 \\
 - 164 \\
 \hline
 22
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 214 \\
 - 197 \\
 \hline
 17
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 17 \\
 \times 22 \\
 \hline
 3968
 \end{array}$$

